

SORUN

BİRLİKTE SOSYALİST DERGİ

Sayı: 17 Tem-Ağs'90 KDV'li 4000 TL.(5 DM.)

- ☐ **Sorun** : POLİTİKA CEPHESİ-SICAK GÜNLER-1 MAYIS'90'DA
FENERSİZ YAKALANANLAR-KOCAELİ
SENDİKALAR BİRLİĞİ'NİN MİTINGİ-SİYASİ
TUTSAKLAR SİSTEMİ SORGULADI-ÖZGÜRLÜK
YÜRÜYÜŞÜ-SOSYALİST DERGİ PLATFORMLARI-
SİYASET OKULU-ÖĞRENCİLERİNDEN BEŞİKÇİ'YE
DAYANIŞMA-DEVİRİMCİ SAFLARDA SPEKÜLASYON
VE KİŞKİRTMALAR-TBKP'NİN SAYGI(!) ZİYARETİ-
SOSYALİST DERGİLERE BASKI-AGİK İNSAN
HAKLARI BOYUTU TOPLANTISI...
- ☐ **Sorun** : NE YAPALIM?
- ☐ **Sırrı Öztürk** : 15-16 HAZİRAN 1970/15-16 HAZİRAN 1990
- ☐ **Zeki Öçal** : İSTANBUL BARO BAŞKANINA UYARI
- ☐ **Gürel Güleyn** : KHK'LERE İLİŞKİN BAZI HATIRLATMALAR
- ☐ **Aytunç Altındal** : MOSKOVA İZLENİMLERİ
- ☐ **Binali Akpınar** : YILMAZ GÜNEY İLE İLGİLİ DUYURU
- ☐ **Sinan Yıldırım** : CEZAEVİNDEN AÇIK MEKTUP
- ☐ **İlker Belek** : TOPLUMSAL YAPI-SAĞLIK ETKİLEŞİMİ
- ☐ **Mehmet Ali** : "AVRUPA BİRLİĞİ", GÖÇMENLER, İRKÇILIK...
- ☐ **Ömer Nida** : EDEBİYAT CEPHESİ
KÜLTÜREL GELİŞMENİN DÜNYA ONYILI
- ☐ **Cengiz Gündoğdu** : UZAK YOLCU
- ☐ **Güngör Gencay** : TOPLUMUN GELİŞMESİNDE SANATIN ROLÜ
- ☐ **A.Kerem Çebi** : RESMİ İDEOLOJİ-BİLİM VE BİLİMDAMI
- ☐ **Temel Demirel** : 'SOSYALİST FORUM', DÜŞÜNCELER, ÖNERİLER...
- ☐ **İlkay Alptekin, Ahmet Cengiz** : AÇIK MEKTUP
- ☐ **Necmi Demir-Sefa Yürükel**
- ☐ **Bekir Reyhan** : ALINTICILIK
- ☐ **Sorun** : OKUR ELEŞTİRİLERİNE CEVAP

Şiirleriyle: **Aytunç Altındal-Öncü-Ozani-Ruken-A.Kerem Çebi-**
Mirze Karataş-Bedrettin Aykın-Fehmi Uzal-Necmettin Çakır

SORUN

BİRLİKTE SOSYALİST DERGİ
(Şimdilik iki ayda bir çıkar)

Sayı: 17 (Tem - Ağu / 1990)

Sahibi ve Yönetmeni:
BİRLİKTE YAYINCILIK adına
Sırrı Öztürk

Yazı İşleri Müdürü:
Zeki Öztürk

Yönetim Yeri ve Adresi:
Babiali Cad. No: 6/2 K/1
Cağaloğlu / İstanbul
Tel: 527 45 38

Dağıtım:
BİRLİKTE YAYINCILIK
Tel: 526 55 13

Dizgi:
DİZ Basın Yayın
Tel: 522 19 85

Baskı:
Doyuran Matbaası
Tel: 527 59 47

Abone Koşulları:
Yurtiçi: (4000 TL.) 24000 TL.
Yurtdışı: (5 DM) 30 DM
• POSTA ÇEKİ NO: 98213
• T. İş Bankası Türbe Şb. İst.
Hesap No: 18474

Hukuk Danışmanı:
Av. Müşür Kaya Canpolat
Av. Zeki Öçal

İlan:
• Yayın ilkelerimizle bağdaşmayan ilanlar kabul edilmez.
• Yazılı metinler kaynak gösterilerek kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

Sorun	: *OKURLARLA BİRLİKTE	2
Aytunç Altındal	: *ELVEDASIZ	3
Öncü	: *YAKIŞIR MI	4
Sorun	: *POLİTİKA CEPHESİ-SICAK GÜNLER- 1 MAYIS'90'DA FENERSİZ YAKALANANLARIN *YAVUZ*LUĞU- KOCAELİ SENDİKALAR BİRLİĞİ'NİN MİTINGİ- SİYASİ TUTSAKLAR SİSTEMİ SORGULADI- ÖZGÜRLÜK YÜRÜYÜŞÜ- SOSYALİST DERGİ PLATFORMLARI- SİYASET OKULU- ÖĞRENCİLERİNDEN BEŞİKÇİ'YE DAYANIŞMA- DEVRİMCİ SAFLARDA SÜPEKÜLASYON VE KIŞKIRTIMLAR- TBKP'NİN SAYGI (!) ZİYARETİ- SOSYALİST DERGİLERE BASKI- AĞIK İNSAN HAKLARI BOYUTU TOPLANTISI...	5
Sorun	: *NE YAPALIM?	17
Sırrı Öztürk	: *15-16 HAZİRAN 1970/15-16 HAZİRAN 1990	19
Zeki Öçal	: *İSTANBUL BARO BAŞKANINA UYARI	24
Gürel Gülecan	: *KHK'LERE İLİŞKİN BAZI HATIRLATMALAR	26
Aytunç Altındal	: *MOSKOVA İZLENİMLERİ	29
Binali Akpınar	: *Yılmaz Güney ile ilgili arkadaşlara duyuru	32
Sinan Yıldırım	: *Cezaevinden: AÇIK MEKTUP	32
İlker Belek	: *TOPLUMSAL YAPI SAĞLIK ETKİLEŞİMİ	33
Ozani	: *YARIN ÜSTÜNE	36
Mehmet Ali	: *HIZLA DEĞİŞEN AVRUPA'DA *AVRUPA BİRLİĞİ*, GÖÇMENLER, IRKÇILIK...	37
Ömer Nida	: *EDEBİYAT CEPHESİ KÜLTÜREL GELİŞMENİN DÜNYA ONYILI	45
Ruken	: *ZEKİYE ALKAN	47
A. Kerem Çebi	: *TEK KİŞİLİK DİYALOG	48
Cengiz Gündoğdu	: *UZAK YOLCU	49
Mirze Karataş	: *HAYATA YÜZÜNÜ ÇEVİR	51
Güngör Gencay	: *TOPLUMUN GELİŞMESİNDE SANATIN ROLÜ	52
Bedrettin Aykın	: *UZUN GÖZALTİ	54
A. Kerem Çebi	: *RESMİ İDEOLOJİ-BİLİM VE BİLİMDAMI	55
Fehmi Uzal	: *SIRADAN BİR ÖZNE DOĞAÇLAMASI	60
Temel Demirer	: *"SOSYALİST FORUM", DÜŞÜNCELER, ÖNERİLER	61
Necmettin Çakır	: *BİR BAŞTAN BİR BAŞA	84
İlkay Alptekin	: *AÇIK MEKTUP	85
Ahmet Cengiz		
Necmi Demir		
Sefa Yürükel		
Bekir Reyhan	: *ALINTICILIK	89
Sorun	: *OKUR ELEŞTİRİLERİNE CEVAP	93

OKURLARLA BİRLİKTE

Birinci sözümüz bilinçli okurlara: Sosyalist Dergileri kavgalarında yalnız bırakmayın. Denetleyin. İlişkilerinizi daha titiz ve ilkeli bir konuma getirin. Maddi-manevi dayanışmanızı güçlendirin. Bağış yapın. Yeni okurlar bulun. Abonelerinizi yenileyin. (Okurlarımız, yurtiçi ve yurtdışı abonelerini ilk sayıdan bu yana yenilemedi.) Dağıtım ve tanıtımda aktif rol üstlenin. Yöresel inisiyatiflerinizi kullanarak, dayanışma komiteleri kurun. Eleştiri ve önerilerinizi eksik etmeyin.

Sosyalist Dergiler kavgalarında yalnız değildir. KHK'ler ve türlü baskılar boşuna yapılmıyor. Hangi bereketli zeminde olduğumuzun değerini bilelim; Devrimci ve Sosyalist olmanın sorumluluğu ile yiğidin hakkını yiğide teslim edelim.

17. sayımızla SORUN BSD imzasıyla, "1 Mayıs'90'da fenersiz yakalananlara hakkettikleri bir cevabımız var. İşçi ve aydınların yürüyüşleri, siyasi tutsakların eylemleri, Sosyalist Dergi ve Platformları, siyaset okulu, Beşikçi'ye dayanışma, Devrimci saflarda süpekülasyon ve kışkırtmalar, TBKP'nin saygı (!) ziyareti ve KHK'lerin uygulanışında ilk "kurban"ları işleyen bir değerlendirme yer alıyor.

Yönetmen arkadaşımız "15-16 Haziran 1970-90" başlıklı yazısını bir panel için hazırlamıştı; aynen yayımlıyoruz; tartışarak okunmasını öneriyoruz.

Av. Zeki Öçal'ın, İstanbul Baro Başkanı'na yazdığı uyarısını da yayımlıyoruz. Hukuk yoluyla yapılan mücadelede gözetilen "çifte standart"lar gözden kaçmasın... Belgelensin... Baro'nun işlevsel olmasına katkı getirsin diye...

Gürel Gülecan, KHK'ler üzerine bir araştırma hazırladı. Keyifle okuyacağınızı umuyoruz.

Aytunç Altındal arkadaşımız yazısında, çağrılı olduğu SSCB'de, "Moskova İzlenimleri"ni yansıtıyor. Ders çıkarılarak ve özenle okunmalıdır.

Dergimizde gene yeni imzalara rastlayacaksınız: Mehmet Ali arkadaşımız, "Hızla Değişen Avrupa'da 'Avrupa Birliği', Göçmenler, Irkçılık" başlıklı önemli bir yazısıyla, yurtdışından yayın kolektifimize katılıyor.

Gene yurtdışından Bekir Reyhan arkadaşımız ise, "Alıntıcılık" isimli yazısıyla ilerci saflardaki bir olumsuzluğa değiniyor; açığa vuruyor.

İlkay Alptekin, Ahmet Cengiz, Necmi Demir, Sefa Yürükel arkadaşlar da SBP konusunda "birlik" adına sergilenen bir sömürüyü (entrikacılığı) dile getiren "Açık Mektup" kaleme almışlar. Sahipleniyor ve bir "politik açığa vurma" görevini yerine getirdiğinden yayımlanmasını doğru buluyoruz.

Uzun zamandır imzasını görmediğimiz Dr. İlker Belek arkadaşımız da, "Toplumsal Yapı-Sağlık Etkileşimi" incelemesiyle gene aramızda.

"Edebiyat Cephesi"nde, Ömer Nida, "Kültürel Gelişmenin Dünya Onyılı", Güngör

Gencay, "Toplumun Gelişmesinde Sanatın Rolü", Ahmet Kerem Çebi, "Resmi İdeoloji-Bilim ve Bilimadamı" konulu yazılarıyla; ve her sayı yazılarıyla katkı yapacak Cengiz Gündoğdu arkadaşımız da, "Uzak Yolcu" isimli yazısıyla SORUN BSD okurlarına merhaba diyor.

Temel Demirer, gerçekleşmese de, "Sosyalist Forum"a gönderdiği, geniş kapsamlı yazısıyla bir hesaplaşmayı dile getiriyor. Coşkun Adalı'nın beklenen yazısı-postadan elimize geçmediğinden yayımlayamadık. İsmail Yıldırım arkadaşımızın "Kişilik ve Başarı İlişkisi Açısından Yılmaz Güney" başlıklı yazısı Dergi bağlandıktan sonra elimize geçtiğinden, 17. sayıda yayımlanacaktır. Kendisinden özür diliyoruz.

Halid Özkul ve Nedim İter arkadaşlarımızın yazıları da gelecek sayımızda yayımlanacak.

Bu sayıda röportajımızı yetiştiremedik. 17. sayıdan itibaren röportajlarımızı sürdüreceğiz.

Şairlerden oluşan "Danışma Kurulu"muz şiir konusunda daha titiz davranarak eleme yapıyorlar. Bu sayıda dokuz şiirimiz var. Severe okuyacaksınız.

Ressam, İsmail Yıldırım ve Ali Kılıç arkadaşlarımızın iki deseni de yer alıyor bu sayımızda.

Bu sayımız KHK'lerin yarattığı bir ortamda, bildiğiniz nedenlerden ötürü gecikti. Gelecek sayı daha yüklü bir gündemle buluşacağız.

SORUN BSD'miz bu sayıdan itibaren, yalnızca abonesini yenileyen, titiz ilişkilerini geliştiren yöresel dağıtım birimleri oluşturan ve dayanışmasını sürdürenlere gönderilecektir. Ayrıca bu sayı zam da yaptık.

Daha nitelikli ve donanımlı bir SORUN'u birlikte üretmek umuduyla...

SORUN

10 Temmuz 1990

ELVEDASIZ

dur söyleme o son sözü
tam burada işte tam burada
bu caddede ve işte tam bu ağacın altında
dur söyleme o son sözü
bu ayrılığı bir cümleye sığdıramazsın

dur söyleme o son sözü
tam bu sınırdaki işte tam bu sınırdaki
bu ateş-hattında ve işte bu alacakaranlıkta
dur söyleme o son sözü
bırak bir umut kalsın gönlümde
Elvedasız
ama
yalnız

Aytunç Altındal

1 Mayıs 1990 -Zürich

Desen: İsmail Yıldırım

YAKIŞIR MI

"Sağ olan, kilit altında da nefes alır. Yıllar ne ki.."

Fahri Erdiç

Gözlerim boşaltsa
Denizlerini
Yakışır mı

Yakışır mı
Yüregın erimesi
Cellat elinde

ÖNCÜ

POLİTİKA CEPHESİ

Sıcak Günler...

Sıcaklar iyice bastırdı. Maddi olanakları yerinde olanlar tatil yapıyor. Sıcaklar insan enerjisini tüketiyorken SORUN BSD Çalışanları, ne yazık tatil yapamıyor. Hayatımızın hiçbir döneminde dinlenmeye, enerjimizi toparlamaya doğru dürüst zaman ayıramadık. İş-güç derken, bir ağaç altı keyfine öylesine hasret kaldık ki...

Türkiyenin politikası da sıcak günler yaşıyor. Sosyalist Dergilerin dışında sesini yükseltenler çoğaldı. Öğrenciler, demokratik üniversite mücadelesinde birlik adına; öğretmenler, memurlar, kamu çalışanları, hekimler, hemşireler, sendika-toplu sözleşme-grev hakları için; işçi sınıfı (zaten istim üzerinde) gasbedilen haklarını talep ediyor.

15-16 Haziran'ın yirminci yıldönümünde; kimileri, kendi kanunlarını bile çiğneyenleri açığa vurmaya çalışırken, kimileri de yasak savarcasına (çata-patla) geleneğimizin adını ve anlamını çarpıtıyor.

Burjuvazi başına yeni "bela" lar aldı: KHK'lerle Sosyalist Basını susturmayı deniyorken, kendi içindeki çelişkilerle sıcak günler yaşamaktadır.

KOÇ Holding (KH) ile SABANCI Holding (SH) de sıcaklardan nasibini alarak kapıştı. Alternatif politikalar üreterek sosyal muhalefeti değerlendiremeyen solun bu güçsüzlüğü, sağ teslimiyetçi solu legalitede mevzilendirmiştir. Uzlaşanı-uzlaşmayanı sosyal muhalefeti yönlendiremezken, hiç olmazsa kapışan sermayeler arası çelişki yeni alternatifler üretmeliydi (!)

KH, ilk sermaye birikimini, TC devletinin kuruluş yıllarında meclisin kiremitlerini aktararak, harp yıllarında demir ticareti (!) yaparak sağlamıştı; derken, otomotiv "sanayi" (montajı) ve beyaz eşya üreterekten, işçi döviziyle yapsatçılık, hayali-gerçekçi ticaret, banka-borsa oyunları ile ülkenin yarısını kapatmıştı...

SH ise, hamal Hacı Ömer'in semeri sayesinde ilk sermaye birikimini tamamlamıştı. (!) Sabancı biraderler, tekstil, lastik, bankacılıkta ünlüydü. 10 yıl önce, KH'i kasederek: "Geri kalmış sosyo-ekonomik bir yapıya otomotiv sanayini sokmak vatana ihanettir!" diyen, böylelikle ne denli "ulusal sanayi"den yana olduğunu kanıtlayan, milli geliri artıran (!), istihdam yaratan (!), ülkeye döviz getiren (!), SH, şu sıcak günlerde, güneş çarpmış gibi, Japon+Türk işbirliğinin eşsiz bir örneğini vererek otomotiv işine soyundu. Son yıllarda ülkemiz iyice ABD'ne benzemeye başlamıştı: Günde 33 bin oto trafiğe kaydını yaptırıyor, ayda, 45 bin kişi, özel şöfor okullarından ehliyet alıyordu. Burjuvazi ahmak mıydı? Parası olanın akıllı ve örgütlü olduğu bir ülkede SH'de "aklı" ve "örgüt"lülüğü-doğallıkla-temsil edecekti...

KH'in ABD ile, SH'in AT ve Japon tekelleriyle kırıştırdığı biliniyordu; son tahlilde, ABD+AT+Japon uluslararası tekellerin planları gerçekleşiyordu...

KH, patronu DYP ile iftar yemeği mi yedi? SH, ANAP ile iftar edecektir ve onu sahiplenecektir.

Burjuva partileri arasındaki "kayıp" (gemici kavgası) had safhaya ulaşırsa, araya "iyi saatlerde olsunlar"ı ("askeri darbe" geleneğini) sokuşturmadan (son cinayetler ve manipüle edilen kışkırtmalarla gereken ortamı yaratamadığından), milletvekillerine bir selam gönderilir, bir de bakarsın ANAP DYP ile birleşmiş; "memleketin âli menfaati" neyi gerektiriyorsa...

Sermaye sınıfı, herhalde Türk ve Kürt Solu gibi onlarca örgüte bölünüp birbiriyle boğuşacak değildi.

İşçisi, emekçisi, geçliği ve aydınıyla ayrı ayrı bölüklerimizle "dava" mızı nereye götürmekteyiz?

Cezaevinde, yurtdışında bulunan devrimciler, ülkedeki ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel "gelişme"yi basından mutlaka izliyordur. İzlemek yetmiyor, görmek ve yaşamak da gerekiyor. Bu arkadaşların izniyle "Nereden nereye?" diyerek ve de onların yerine de topluma bakmak istiyoruz.

1 Mayıs'90 da Fenersiz Yakalananların "Yavuz"luğu

1 Mayıs'90 gibi dönüm noktalarında işçi sınıfı ve emekçilere kim yol gösterecek? Proletarya Partisi. Proletarya Partisi Nerede? "Yandı bitti kül oldu..." tekerlemesindeki döndü.

İSP'nin ne kadar da "düşmanı" olduğunu, "örgüt" enflasyonunda, parti çağrışımalarında gördükçe mizah yazmak geçiyor aklımızdan. Çünkü, işin ciddiyeti kalmadı.

Sapla samanın, örgütle partinin birbirine karıştırıldığı bir ortamı daha yaşamaktayız. SORUN BSD Çalışanlarının hiçbir dönem, "Tarih TKP" adını kullananlar başta olmak üzere, TİP, TSİP, VP, SVP, TİKP, SDP vb. gibi "açık faaliyet" yürüten örgütlere PARTİ demediğini hatırlatmak istiyoruz. Çeşitli sıfatları (THKO, THKP-C, TKP/ML vb.) kullanan kesimleri de PARTİ olarak değerlendiremedik. Tarihsel geleneğimizi koruduk, PARTİ (İSP)'nin oluşturulmasını ısrarla gündemde tuttuk; bu yolda iş yapılmasını öne çıkardık. Hareketimizin güvenilir ve donanımlı bir kurmaylığa kavuşması adına dövdük...

Günümüzde anılan örgütlerin uzanusunda yeni yeni örgütlenmeler de var. Bunlara her an bir yenisi daha ekleniyor. Burjuvaziyle uzlaşmada SP, TBKP, HEP gibi örgütlerin yanı sıra BTDK'cılardan ayrışanların da akşama sabaha örgütlerini kuracakları görülüyor.

1 Mayıs'90'ı kütlese biçimde kutlamak, 1 Mayıs'ın yasal ve meşruluğunu bir kez daha kanıtlamak, burjuvazinin baskıcı, terörcü polis devleti kimliğini açığa vurmak Devrimci ve Sosyalist KADRO'ların asli görevleri arasındaydı. Her birimdeki devrimci nüveler birlikte iş yapacaktı...

1 Mayıs' 90 eylemlerini, işçi hareketiyle sosyalist hareketin bütünleşmesinde bir kaldıraç olarak görebilmek, Parti olabilmenin en yakın, canlı ve sınanacak bir deneyimiydi. Kendi kendine "parti" kuranlar, "sosyalist", "komünist" ya da "sosyaldemokrat" sıfatlarını kullananlar (ki, zaman zaman , kimi hangi kategoriye sokacağımızı bilemiyoruz!), fenersiz yakalanmanın hırsıyla bu türden çaba içinde olanları sözümona eleştiriyor, yavuz hırsız misali "baskın" çıkmaya çalışıyor.

Öte yandan Türk-İş bürokratları, burjuva ideolojisi ve revizyonizmin her boydan temsilcisi, ancak kendilerine sunulanla yetinmeyi uygun görürken, Hareketimizin önündeki bariyerlerin aşılması mücadelesinde, direngenlikleriyle 1 Mayıs'ın yasal ve meşruluğunu ülkenin gündemine sokanlara hakedilmeyen "eleştiri" yöneltiyor. Birleşik geleneğin sürdürücüleri, bu kanala girenlerle gereği gibi mücadele edememiştir.

Milliyet farkı gözetmeden işçi sınıfı ve emekçi halkımızla olmayan ilişki ve bağlarını "varmış" gibi göstermeye çalışanlara, böylelerinin magazinleşmiş yayın organlarındaki 1

Mayıs'90 "değerlendirme"lerine nasıl bir karşılık verilmeli?

PARTİ'li dövüşün anlamını kavramış ya da kavramaya aday birimlerin (22 Sosyalist Dergi Platformu ile İstanbul'daki 44 sendika Şube Yönetim Kurulları'nın Platformu, 1 Mayıs'90'ı kutlamak amacıyla oluşturulan "Ortak Yürütme Kurulu") birliktelik arayışları, doğru bir yaklaşımdı. Bu yöneliş, uzlaşmacı solun "eleştiri"lerine boy hedefi yapılmak istendi. 1 Mayıs'90 eylemliliği karşısında kendi örgütsel güdüklüklerine çare bulamayanlar başka ne yapacaktı?

Sendika ve Sosyalist Dergi çevreleri, 1 Mayıs'90'ın kütlese biçimde kutlanmasını (en başta olanaklı yerlerde belli sürelerle, üretimin durdurulmasını, işe gidilmemesini çalışılmasını, bildiri okunmasını, müzik, oyun, tiyatro vb. çeşitli etkinliklerde bulunulmasını), sınıf bilinçli işçilerin önderliğinde, semtlerde, yöresel alanlara çıkılmasını ve zirve hedef olarak (ki, siyasi anlamı büyüktü) 1 Mayıs Alanı'na çıkışın zorlanmasını işaretlemiştir.

Sendika ve Sosyalist Dergi çevreleri bu perspektifleri kaynaştırmaya, bir anlamıyla uzlaştırmaya büyük bir özen de göstermiştir. Ortak Platform ayrıca, çok yönlü ve zengin eylemler zincirini teori-pratiği ile yakalamıştır. 1 Mayıs'90 da her birim, bu çerçevede, burjuvaziye bir ders vermeye çalışmıştır. Burjuvazinin, beyanatlarından ve tavrından bu örgütlülüğün ne anlama geldiğini anlamış olduğunu görüyoruz. Öte yandan işçi, gençlik ve aydınlardan oluşan kütlese tutuklamalar, anılan zenginliğin ve 1 Mayıs'90'ı kutlamak isteyenlerin kararlı bir kümelenmesidir: Devrimcilerden oluşmaktadır. İster "Doğu"da ister "Batı"da olsun, hâlâ cezaevinde tutsak bulunanlar, işkence görenler, sakatlananlar, ölüm tehdidi altında bulunanlar, yaralananlar ve de yarın hüküm giyecek olanlar, gene bu mücadeledeki kararlı cenahımızın kadrolarıdır.

Devrimciler, Sosyalistler sınıfsal tevazuularını korudukça, sorumluluklarının, bilinciyle sustukça, birileri de, birlikte eylemi gerçekleştirenleri kışkırtarak, yaratılmaya çalışılan disiplini sulandırmaya kalkmaktadır. Küçükburjuvaca övünme ve lafazanlıklardan tiksinerken uzak durdukça bu çırpınışlar artarak sürecektir.

Sınıf bilinçli işçiler ve emekçiler, devrimci gençler, hakiki aydınlar lisanımızı ve de ne yapmak istediğimizi anlamıştır. 1 Mayıs'90 hakkındaki ortak yazılı belgeler, Hareketimizin strateji ve taktiklerini dürüstçe tartışabilmenin tek kaynağıdır. Ötesi boştur. Ayrıca Hareketimiz, eleştirel katkılara açık ve muhtaçtır.

Burjuva ideolojisi ve revizyonizmin arpalığında semizlenmiş birileri, ayağının tozuyla, Devrimci ve Sosyalist KADRO'ların çok yönlü ve koordine edilmeye çalışılan eylemlerini, "Taksim'i fetiş yaptılar!", "polislin oyununa geldiler!", "işçi sınıfından ayrı tutum aldılar", yollu yakınmalarıyla "eleştiri" yönelttiler. (Oysa işçi sınıfı ve emekçi halkımızla organik ilişkisi olan ortak platform oluşturanlardı...) Böyleleri hâlâ "parti" sıfatını kullanıyor-kullanabiliyorlar(!) Bu türden bir sorumluluğun altına yatanlar, önce gider işçi sınıfına ve emekçilere önderlik eder, onların davasını kucaklar. Bunu beceremeyenler de tekerci ve magazin basında ahkâm kesip şarlatanlık yapar.

Birlikte eylem denemelerini eleştirebilmek hakkını elde edebilmek o kadar ucuz değildir. Devrimci oturma Hareketimizin sorunlarını tartışmaktan kaçanlar, dövüşmeyenler 1 Mayıs'90'ı doğru olarak değerlendiremez.

İSP'nin oluşturulması gündemde yakıcılığını hissettirdikçe işçi dalkavukları ve akıl öğretenler çoğalacaktır. Doğal karşılanmalıdır.

Akı kara gösterme işinde oldukça becerikli sol maskeli "aydın"ları ve onların "örgüt"lerini açığa vurabildiğimiz ölçüde, Birlikte eylemin ilkesel programa kavuşması mücadelesi gürbüzleşecek, giderek İSP'nin oluşturulması gecikmeyecektir.

"Kocaeli Sendikalar Birliği"nin "Birlik ve Dayanışma Yürüyüş ve Mitingi"

İşçi sınıfı potansiyel enerjisini nereye akıtacak? İşçi Sınıfının Sendikal ve Siyasal Birliği nasıl sağlanacak? İşçi Hareketinde görülen eylemlilik nelerin işaretini veriyor?

Devrimciler, Sosyalistler bu sorunlara ciddi biçimde kafa yoruyor. İşçi Sınıfı, içindeki devrimci nüveler budansa da, tükenmeden yeni çareler üretmede gecikmiyor.

"Kocaeli Sendikalar Birliği" (KSB), son yılların örgütlenme arayışında yeni ve ileri bir adım niteliğinde. İst. Sendika Şubeleri'nde de aynı yönelişi görmekteyiz (1 Mayıs'90'ı kutlamak için Sosyalist Dergilerle oluşturulan platform vb.).

Bölgede grevlerin yaygınlaştığı, işten çıkarmaların çoğaldığı bir dönemde, burjuvazi de boş durmamış "İşçi Hareketlerini İzleme Komitesi" kurmuştu...

23 Mayıs 1990 günü Kocaeli'nde, sendika ve konfederasyon ayırımı gözetilmeden bütün yöresel sendikaların katılımıyla "Birlik ve Dayanışma Yürüyüş ve Mitingi"ne 10 bini aşkın işçi katıldı. Bölgede oluşturulan KSB, gerici Türk-İş duvarını aşarak işçi sınıfının iradesini yansıtıyordu. İşçi sınıfı bu eylemiyle ekonomik, demokratik ve siyasi taleplerini haykırması; işçi disiplini saptırmaya aday ucuz sloganları susturmuş ve hesapsız pankartları açtırmamıştı...

Miting'de işçi sınıfı: "Askeri darbelere izin vermeyeceğiz!" dedi. SS yasaları, KHK'ler, işkence ve baskılar kınandı. "Doğu"daki devlet terörü dile getirildi.

İstanbul ve Kocaeli, "Türkiye İşçi Sınıfının kalbinin attığı" önemli bir bölge. KSB yörede, sosyal mücadele tarihimizdeki birikimin üzerinde oturuyor. DİSK kurulmadan önce oluşturulan Sendikalar Arası Dayanışma Konseyi (SADA), ilkin Kocaeli'nde filizlendi. "Tarihi TKP" ile 1. TİP'nin işlevsiz kaldığı (1960-1970) bir dönemde Hareketimizi kucaklamaya aday oluşturulan İşçi Birlikleri (İB), Kocaeli Devrimci İşçi Köylü Birliği (KDİKB) gibi örgütler, grev, yürüyüş, miting, işyeri işgali, genel direniş ve 15-16 Haziran vb. gelenekler hep "Türkiye Proletaryasının kalbinin attığı" yörede sınanmıştı. 1946 Sendikacılığı, 1950 öncesi, Sendikalar Birliği (SB)'de bu topraklarda ekilmişti (İstanbul, Kocaeli, Zonguldak, Adana, Gaziantep, Ankara, Diyarbakır, Eskişehir, İzmir, Bursa, vb.).

KSB, üzerinde oturduğu bu deney birikiminden (SB, İB, KDİKB, SADA) yararlanacaktır. Anılan örgütlenmeler, en başta ABD emperyalizmi ve yerli ortaklarınca bilinçli olarak budanmak istenmiştir. Bu süreçte işçi sınıfının güvenilir örgütlenmelere kavuşmaması için oportünist aydınlar da görevlerini yerine getirmiştir.

En azından 50 yıllık deneyimden alınacak çok derslerimiz var.

Günümüzde ise mücadele, bir anlamda, yeniden başlıyor. Geçmiş unutmuyoruz. Süreci doğru kavrayıp kalıcı örgütlenmelere gidilecektir. Başka seçeneğimiz yoktur.

Siyasi Tutsaklar Sistemi Sorguladı

AT'na yamanma kaygıları içerisinde çırpınıp duran sermaye, AT'nun burjuva demokrasisi ve burjuva hukukunun evrensel ilkeleri konusundaki dayatmaları nedeniyle iki arada bir derede kıvranıp duruyor. Bir yanda istikrarsız bir toplumsal ve siyasal yapının doğurduğu güvensizlikten kaynaklanan yoğun baskı ve yasaklamalar, anti-demokratik uygulamalar, diğer yanda AT'na entegre olabilmenin önkoşulu olarak burjuva demokratik ilke ve kurumları içeren bir toplumsal siyasal yapı. İktidar, bu ikilemi aşabilmek için kurnazca bir siyasi operasyona girişti. Politik sahnede "eksikliği" iyiden iyiye hissedilen bir aksesuarı; ehlileşmiş bir "KP"ni gündeme taşıdı. Bu konuda sermayeden desteğini hiç eksik etmeyen "ilerici" ceridenin yardımı ile konu her gün manşetlere tırmandı. Daha sonra "ülkedeki demokrasi mü-

cadelesine katılma" aşkıyla yanıp tutuşan resmi "komünistlerin" ülkeye dönüş şovları düzenlendi. Eh bu kadarda olsun babında bir kaç aylık tutukluğun ardından düşünce ve örgütlenme özgürlüğü adına 141, 142. maddeler tartışılmaya resmi "KP"nin yasal mazereti görüşülmeye başlandı. 141 ve 142'nin tümüyle kaldırılması yerine metinlere şiddet unsurunun eklenmesi, cezaların tenzil edilmesinin şimdilik daha yerinde olduğu gibi "ilmi" görüşler beyan edildi. Doğrusu da bu, ihtiyatı elden bırakmamak gerekiyor. Kaş yapalım derken göz çıkarmak var. Hazırlıklar yavaş yavaş ilerlerken, zamanlama konusunda oldukça usta olan ve "rastlantı" bu ya eylemleri devletin alacağı kararların arefesine denk düşen resmi "KP" yöneticilerinin "ölüm oruçları" kırkıyılık anti-komünistlerin bile yüreklerini titretti. Ellerin de devrimci kanı bulunan kaşarlanmış anti-komünist Demirel "ben diyorsam bir hikmeti vardır, salın bu adamları" dedi. Avrupadan gelen "demokrasi müfettişlerinin" gözetiminde yapılan duruşmalardan sonra bayların salıverilmesi ile birinci perde sona erdi.

Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü üzerindeki yasakların kırılması, sermaye ile yürütülecek diplomatik görüşmeler yolu ile mümkün değildir. Bugün cezaevlerinde 141, 142, 159 vd. maddelerden yüzlerce yıl hüküm giymiş onlarca gazeteci, yazar, bilim adamı bulunuyor. İktidar bu yasakları kaldırmak bir yana, kanun hükmünde kararnameler ve benzeri uygulamalar ile daha da pekiştiriyor. Dergi ve gazete kapatmalar, tutuklamalar, açılan yeni davalar birbirini izliyor. Baskı kurumlaşıyor.

Sınıflı toplumda her zaman bulunan baskıların kaldırılması, geriletilmesi ya da işlevsiz hale dönüştürülmesi, devrimci ve sosyalistlerin bütünleşmesine bağlıdır.

12 Eylülün, hukuk tarihine kara bir leke olarak geçecek "yargılamaları" sonucu verilen gayrimeşru kararları nedeniyle 750 yılı bulan hapis cezaları almış yazı işleri müdürleri, gazeteciler halen cezaevlerinde tutsak bulunuyor. Henüz "dışarıda" bulunan yazı işleri müdürleri ve gazeteciler ise bir biri ardına açılan davalar ve ceza tehditleri altındadır. Bu çağdışı uygulamalara karşı tepkiyi dile getirmek üzere çeşitli cezaevlerinde bulunan yazı işleri müdürleri ve gazeteciler değişik zamanlarda açlık grevleri yaptılar.

Bartın Özel Tip Cezaevinde bulunan hükümlü gazeteciler adına bir basın açıklaması yayınlayan Veli Yılmaz ve Osman Taş;

- Eylül yargılamalarının bütün siyasi ve hukuki sonuçlarıyla sürmesini,
- Düşünce ve basın özgürlüğünün TCK'nın 141, 142, 159 ve 311, 312. maddelerine dayanılarak, yüzlerce yıllık hapis cezalarıyla cezalandırılmasını,
- Aylık dergilerin fiilen yasaklanmasına kadar varan basın üzerindeki sansürün genişlemesini Protesto etmek için 22 Mayıs 1990 tarihinden itibaren süresiz açlık grevine başladıklarını duyurarak basını, basın özgürlüğünü savunmaya çağırdılar.

"TCK'nun 141. ve 142. maddelerini gündeme sokup çıkararak bu ülkenin aydınlarıyla alay eden, halkımızın bu konudaki hassasiyetiyle oynayarak sıkıştığı her momentte gündemi çağdışı bu maddelerle doldurup sapılabilen, meclisi devre dışı bırakıp kararnamelerle padişahın çok yetki kullanan iktidar sahiplerinin, bunu demokrasi diye yutturmaya çalıştıklarını" belirten Mustafa İnç, bu çarpıklığı teşhir etmek için sekiz arkadaşıyla birlikte Çanakkale E Tipi Cezaevinde süresiz açlık grevine başladıklarını bildiriyor.

Öte yandan Bismil, Nazilli, Aydın, Gaziantep, Diyarbakır, Urfa, Ergani, Malatya, Ceyhan, Mardin, Çanakkale, Bartın ve Sağmalcılar cezaevlerindeki siyasi tutsaklar, 12 Eylül'ün getirdiği bütün baskıları açığa vuran gerekçelerle açlık grevleri yaptılar, sistemi sorguladılar.

Bu eylem, öncelikle, Eskişehir (Maltepe-İst.) Özel Tip Cezaevinin "tek kişilik hücreler" biçiminde düzenlenmesi, sistemin "çağdaş infaz"dan neyi anladığını açık biçimde vurgulamaktaydı. İkinci olarak, Kürt muhalefetinin boyutlanması ve sınıf hareketinin yükselmesi-

le alelacele çıkarılan 413-424-425 vd. KHK'lere karşı girişilen eylemlere cezaevlerindeki siyasi tutsakların katkı getiren "açlık grevi" eylemleri, siyasi açıdan büyük bir anlam taşımaktaydı.

Nedense yazı işleri müdürlerinin "açlık grevi" diğerinin önüne çıkarıldı. Basın ilkinin daha çok duyururken, ikincisi "şanssız"lığa uğratıldı.

Türk ve Kürt Solu, sosyal muhalefetin nasıl kanallize edileceğini sosyal pratikte birlikte iş yaparak öğrenmek durumundadır. Bu deneyden ders çıkarmalıyız. Ayrıca, cezaevlerindeki beyinsel gelişmenin bilincinde hareket ederek, "açlık grevi" silahını çok dikkatli kullanmak gerekiyor. Hesapsız, kurmayız ataklarla insanlarımızın maddi-manevi zenginliğini harcayamayız.

Siyasi tutsakların değişik gerekçelerle yükselttiği onurlu mücadele geleneği, dışındaki eylemlerle buluşup bütünleştğinde (organik koordinasyona kavuştuğunda), 12 Eylül "hukuku"nun sorgulanması mücadelesi daha anlamlı bir niteliğe dönüşecektir.

"Özgürlük Yürüyüşü" Yazarlar da Kimildadı...

Sosyalist Dergilerin başlattığı kampanyaların daha etkili olabilmesi çeşitli kesimlerin canlı desteğine bağlı. Toplumdaki dinamikleri hareketlendirmek, sosyal muhalefeti merkezileştirmek, kuşkusuz İSP'nin üstesinden gelebileceği bir iş. Kimilerinin "parti" iddiası havalarda kalırken bazı Sosyalist Dergiler sorumlulukla görevlerini yapmaya çalışıyor; bu girişim daha da anlaşılır olmalıdır.

Toplumdaki hareketlilik henüz beklenen ölçüye ulaşamadıysa, KHK'lerin ne demek olduğu giderek işçi ve aydınlar tarafından da kavranmaya başlanmıştır.

İşçilerin, emekçilerin, Kürtlerin, gençlerin ve aydınların sosyal kaderi kendi ellerindedir. Demokratik hak ve özgürlükler kavgasındaki taleplerimizin odaklaştığı bir süreçte tek tek dövüşmek yerine birlikte hareket edilmelidir.

200 civarında bir katılımla, TYS ve T.PEN'den bazı yazarların düzenlediği "Özgürlük Yürüyüşü" 29 Haziran '90 günü Çağlayan ile Hürriyet-i Ebediyye tepesi arasında yapıldı. Sessiz yürüyüş işçi ve gençliğin canlı desteği reddedilerek gerçekleşti.

Direniş ve Diriliş destanlarıyla insanlarımızın yüksek sesli düşündüğü bir ortamda, yazarlarımız, İ. Beşikçi'nin ağırlığı altından kımıldayarak da olsa ayağa kalkmıştır.

Ayırım yapmadan, işçisiyle, emekçisiyle, gençliği ve aydınıyla bütünleşmiş bir özgürlük yürüyüşüne ihtiyaç var.

Başıyla düşünüp ayakları üzerinde durabilenleri, birlik için dövüşenleri bütün gücümüzle destekliyoruz.

Sosyalist Dergi Platformları (SDP) Üzerine

Sosyalist Dergiler işlevsel olma mücadelesi veriyor. Uzlaşmacı solun dışındaki dergiler birlikte iş yapılmasını öne çıkarıyor ve çeşitli kampanyalar düzenliyor. Her dergi çevresi işçi sınıfına ulaşmak, onunla bütünleşmek istiyor. İşçiler ise "sosyalist"lere güvenmiyor. Geçmişteki "aydın" ihanetini unutamıyor. Zaman zaman kütleli çıkışlar yaparak, kendi göbeğini kendisi kesmek istiyor. İşçi sınıfı içinden gelen KADRO'lar da henüz dışındakilerle buluşma konusunda istekli değildir.

Birlik tartışmalarına iltifat eden sınıf bilinçli işçilere pek rastlanmıyordu. İşçiler, aydınlara göre daha pratik örgütçüydü. Onlar "birlik" tartışması yapmıyor, BİRLİK'i yapıyordu.

Büyük yenilgiler yaşamış Türkiye Solu, elbette bir gün bu olumsuz görünümünden kurtulacaktı. Aşırı tartışma geleneği, eylemsizliğin ve güdük kalmanın bir ürünüydü. Bu hastalı-

ğımız aşılacaktı; fakat daha çok aş-ekmek yenilecekti.

Sosyalist Dergilerin Platform arayışı, hayat ve mücadelenin getirdiği bir yöneliştir. Bu yöneliş henüz ciddi bir programa kavuşamadı. Platformlar bu eksikliği ile henüz bir üst düzeyde örgütlülüğe ulaşamadı. SORUN BSD'nin, gerek birlikte eylemin gerekse çeşitli kampanyaların nasıl olması gerektiği konusunda sözlü ve yazılı önerileri olduğunu herkes biliyor.

SDP'nin ciddi bir programa kavuşabilmesi, ortak mücadele anlayışındaki çevrelerin bilinçli çabasına bağlıdır. SDP'nin bugünkü zaafı, kendilerini hâlâ bir misyonun uzantısı görenlerin iç zaaflarından da kaynaklanıyor. Hayat bu türden yaklaşımları açığa vurdukça, SDP'ları daha çok işlevsel olacaktır. Ya da hayatı kucaklayabilecek örgütlenmeler telaffuz edilmeye başlanılacaktır.

Kimi dergi çevreleri, BTDK'da edindikleri "tartışma" yeteneklerini (Darwin: "Çalışan organlar gelişir" tezi, burada adeta doğrulanmıştır), büyük bir ustalıkla SDP'nda da sürdürüyorlar. SDP'nin en belirgin zaaflarından birisi budur.

Lafazanlık, şu aşamada gerçekleşme olanağı olmayan öneri bombardımanı yöntemleri, SDP'nin öteki zaafıdır.

"İşçiler" ve "öncü"lük adına, "siyaset" ve "sosyalizm" aşkına, sergilenen olumsuzluklar ve kümelenmeler, SDP'nin selameti açısından oldukça düşündürücüdür. Adam karalama ve harcama yöntemlerine kadar uzanan bu zaaf açığa vurulmalıdır ve mutlaka aşılmalıdır.

SDP'larına iradesiyle gönüllü katılan çevreler, misyon iddialarını ancak kendi çevrelerinde kanıtlayacaklarından, kendilerini ilgilendiren zaaflarını, ortak eylem anlayışlarının sırandığı ortamlara taşımamalıdır.

SDP'na katılan dergilerin düşünce ve davranış dünyamıza kazandırdığı zenginlik, bu türden niyetlerle çelişmektedir.

SORUN BSD'mizin bilinen tavrını özetlersek: SDP'ları mutlaka bir programa kavuşturulmalıdır. Genel geçer teamüller, normlar gözetilmelidir. Devrimci ahlâk, siyasi terbiye geleneklerimiz lekelenmemelidir. Her çevre kimlerle ortaklık ettiğinin bilincinde hareket etmelidir. Ucuz yaklaşımlar terkedilmelidir. BTDK'da, "üslup özellikleri kazandık" diyenler, bu türden "kazanç"larını devrimci özle bütünleştirdikçe, kendilerine, ancak o takdirde, bir üslup ile yaklaşılabilecektir. Üslup, biçimdir. Öz ile bağıntılıdır. Tek başına üslup -biçim- bir şey ifade etmez. Üslup değişebilir; ancak, ilkeli, dürüst, açık olmak koşuluyla; kışkırtma ve tahriklere kapılmadan, yolarkadaşına çelme takmadan, saygılı olma koşuluyla...

SDP'ları ancak, türlü niyet ve ipoteklerden arındırıldığı zaman işlevsel olacaktır.

SORUN BSD Çalışanlarının, bu yoldaki ısrarlı çabaları artarak sürecektir: Bir yandan sosyal pratikte iş yapılması öne çıkarılacak, öte yandan örgütlenmenin acil ve hayati bir sorun olduğu sürekli vurgulanacaktır.

Türk ve Kürt Solu'nda, niceliğe sahip olanların (bunu yüceltenlerin) eteğine tutunarak "cennete gitme" isteğinde olanlara çokça rastlanıyor. Özellikle küçükburjuvaziyi ve Kürtleri "örgütlenme" başarısı gösterenlerde bu durum daha belirgin biçimdedir.

SORUN BSD Çalışanları, ünlü ressam Brügel'in "Körler" isimli tablosundaki körler gibi, "birbirine tutunan"lardan değildir. Bu türden bir görüntüye asla ihtiyacı da yoktur. SDP'na, son derece ciddi, ilkeli ve dürüst niyetlerle katılıyoruz. Her dergi çevresinin konumunu gözeterek, ilkeli ve programlı mücadelenin önemini öne çıkarıyoruz. Hareketimizin buna ihtiyacı olduğu için SDP'nı ciddiye alıyoruz. Elbette bu platformlarda kiminle nereye kadar yolarkadaşı olacağımızı, kimleri açığa çıkaracağımızı unutmadan ve de gelecekteki yoldaşlıkların yollarını döşeyerek...

SDP'ları bize göre: "Un öğütmeyen değirmen taşlarının birbirini yemesi" misali bir gö-

rünümde olacaksa, buna prim verilemez. Birlikte iş yapmanın değişmeyen ilkeleri ve kural-ları vardır. Öncelikle, işlerliği olan bir mekanizmaya kavuşursa SDP'ları, o takdirde, yolar-kadaşına maddi-manevi ek yükler (hatıralar) bırakan sorumsuzluklar şiddetle kınanacak ve teşhir edilecektir. Şimdiki durumda SDP'larına hesap soracak bir mekanizma oluşturulama-dı. Olumsuzluklar, yapanın yanına kâr kaldı.

Her şeye rağmen SDP'larını, kendi çıkışsızlığına bir araç olarak gören anlayışları hayat gecikmeden açığa vuracaktır. Sosyal asalaklık hangi dilden anlıyorsa, o dilde teşhir edilme-lidir. Bu türden anlayışları sürdürenler, ya özeleştiri yaparak yanlışını düzeltme yoluna gire-cek ya da sosyal pratikte silinecektir.

Yolarkadaşlığı konusunda hepimiz, "akreple kurbağanın arkadaşlığı"nı tartacak kadar deney sahibiyiz.

SDP'ları şu aşamada 18-22 arasında bir katılımı sürüyor. Uzlaşmacı çevre dışındaki bü-tün dergilerin katılması hedeflenmelidir. Geniş katılım sağlanmalıdır.

Siyaset Okulu

Bugünkü yönetimin bir "siyaset okulu" açacağını ve bu okulda sistemin ihtiyaç duyduğu nitelikte "siyasetçi" yetiştirmek istediğini gazetelerden öğreniyoruz. Demek ki, burjuva po-litikacıları çağdaş (kapitalist) ölçülere uymayan konumlarını farkettiler ve en sonunda kaba ve ilkel yöntemlerle sürdürdükleri siyasi mücadeleyi, bundan sonra "bilimsel" yöntemlerle sürdürecekler. Onlar açısından bu türden yönelişler "ileri" aşamadır.

Burjuva politikacılarına "donatımlı" olmaları gerektiğini öğreten etken nedir? Bu soru-nun yalın ve doğru cevabı şudur: Çağdaş sosyalizmin teori ve pratiğinin gittikçe kendini duyuran ağırlığı. Sosyalizmin evrensel, ulusal ve yöresel planda yükselttiği politikalar, bü-tün burjuva siyasetçilerini düşündürmektedir. İlkel yöntemlerle politika yapmak gittikçe zorlaşmaktadır. Sosyalizm, kapitalist politikacılara "yeni" nitelikler kazandırmıştır. Kuşku-suz, kapitalistin bazı nitelikler kazanması, onun sömürücü, insana karşı, çirkin yüzünü gü-zelleştirmiyor. Emperyalist tekelci aşamaya erişmiş sermaye, ne kadar "çağdaş" ve "uygar" kimliklere bürünürse bürünsün, özünde değişen bir şey olmuyor. Sermayenin biçimsel örtü-sü kimseyi kandırmaya yetmiyor.

Çağdaş bilim, sanat, politika, kültür ve teknik değişimler, insanlığın tarihsel ve sosyal ilerleyişinin önemli görüntüleridir. Elbette kapitalist ülkelerin sosyal ilerleyişi ile sosyalist ülkelerin sosyal ilerleyişi farklı sorunların tartışılmasını gündeme getiriyor. "Üçüncü dün-ya" ile kapitalist yönelimli, geri kalmış, ya da "gelişimi" orta düzeydeki Türkiye, dünyadaki gelişmeler karşısında ne yapıyor? Politikacılarımızın nitelikleri bunları kavramaya uygun mudur? Ülke çıkarları açısından bu gelişmeleri yeterince değerlendirip değerlendiremediği-miz nasıl anlaşılacaktır?

Öğrencilerinden Beşikçi'ye Dayanışma

İsmail Beşikçi aydın ve bilimadamı olmanın onurlu örneğini veredursun, O'nun eylemi-ne duyulan saygı ve dayanışma halkaları giderek artıyor.

Beşikçi'nin İstanbul DGM'deki duruşmaları binlerce insanımızın katılımıyla gerçekleş-iyor. Sistem mızrağı çuvala sokma işinde zorlanıyor. Bilinçli eylemlerle Beşikçi'yle dayanış-ma dile getiriliyor. Son duruşmasında kütselleşen kalabalığa karşı güvenlik kuvvetleri kullanıldı. Keyfi olarak dövülen ve gözaltına alınanlar oldu.

Türkiye'de bilimsel doğruları, sosyolojik gerçekleri savunmanın, Kürt Sorunu'nu günde-me getirmenin bedeli (cezası), işkence, hapis, sürgün, sansür, tehdit ve işsizlik demektir.

Demokrat ve aydın olmanın bedeli ödenmeden toplumun emekçiden yana devrimci değişim ve dönüşümü –demokratikleşmesi– mümkün değildir.

Demokrat ve aydın geçinenleri sınavlardan geçiren Beşikçi'ye bu kez de öğrencileri sahiplendi. İstanbul Üniversitesi'nden birçok öğrenci, topladıkları 100 imzalı bir "Açık Mektup" ile, Beşikçi'ye yapılan bilim ve hukuk dışı işlemi kınadılar; kendisiyle dayanışma içinde olduklarını duyurdular.

SORUN BSD Çalışanları, cezalandırılmayı göze alan öğrencilerin bu yürekli ve duyarlı eylemini desteklemektedir.

Devrimci Saflarda Süpekülasyon ve Kışkırtmalar...

Devrimciler, Sosyalistler strateji ve taktiklerini, olayları, olguları bilimsel yöntemlerle tahlil ederek oluşturur ve geliştirir. Süpekülasyon, saflarımızdaki düşmanın yöntemidir. Bilerek bilmeyerek (fark etmez) süpekülasyona baş vuranlar Hareketimizin düşmanıdır. Kışkırtma yöntemini kullananlar da Devrimci değildir.

Devrimci mücadelede niceliğe önem verenler, büyüdükçe yığını denetleyemez. Nitelsiz yığınlar, hele gaza basan da varsa, gıdasını süpekülasyondan alabilir... Bu çok zararlı bir gelişmedir.

Son günlerde saflarımızda bu iki silaha sarılanlara rastlanıyor. Özellikle de aktif mücadele geleneğinin temsilcileri olduğunu söyleyenlere sinsî bir süpekülasyon ve kışkırtma yöntemleriyle yaklaşıyor.

Bu "gelişme"den nelerin manipüle edilmek istendiğini anlamak için uzun boylu düşünmeye gerek yoktur.

1980 öncesi koşullarda devrimciler birbirine karşı kışkırtıldı ve en az 150 insanımız yok yere kırdırıldı. Hesabını soramadık. Günümüzde de insanlarımızı, falçata ve silah çekecek, hattâ devrimci kanı dökecek kadar ağır tahriklerle cepheleştirenlere rastlanmaktadır.

Devrimci sorumluluklarımız bu tırmanışı durdurmayı gerektiriyor. Devrimcilerin gelenek sahiplenmesi konusundaki yöntemleri, düşmanca rekabeti değil, kardeşçe yolarkadaşlığını ve arkadaşça yarışmayı öne çıkarmalıdır. Bunun için baş vurulacak tek yöntem ikna yöntemidir. Siyasi açığa vurma görevimizi yerine getirirken hotzotçuluktan, lumpenvari gösterilerden şiddetle kaçınmak zorundayız. Lisanımız, teoride sert, soğuk, içten ve insaniştir; aynı zamanda devrimci özverimiz kadar temiz olmalıdır.

Devrimci enerjisini, düşman sevindiren "yöntem"lere kanalize edenler, maalesef geçirdiğimiz deneylerden olumlu sonuç çıkaramamıştır. Oysa, "biz bu filmi görmüştük."

Sosyalist ve kapitalist bloktaki büyük değişiklikler, ülkedeki gelişmeleri de etkiliyor. Türkiye'nin konumu, Yakın Doğu halklarının gözünde de çok önemlidir. Türkiye, devrimci değişim ve dönüşümlere gebe bir ülkedir. Afrika ve Latin Amerika'dakine benzer devrimci bir potansiyele sahiptir. Siyasal ve ekonomik bunalımı aşmaya aday KADRO'lar, denizlerden, nehirlerden geçtikten sonra süpekülasyon ve kışkırtmaların kirli sularında boğulamaz. Bu oyunu birlikte bozmalıyız.

Ülkede kucaklanacak potansiyelin büyüklüğü, doğallıkla Hareketimiz içindeki asalaklığı, bizans be babil artığı pislikleri de beslemektedir. Bunlarla hesaplaşabilmenin yolu, bilinen ve anılan örgütlenmeleri aynen diriltmekten geçmiyor. Modern örgütlenmelere gidilecektir. Aşınmış gündeme taşıyanlar, nicelik olarak güçlenseler de, hayatı ve kavgayı kucaklayamayacaktır.

"Tarihi TKP" ve TİP'nin zaafı ve çapsizliği, THKO, THKP-C, TKP/ML, DDKO vb. geleneklerin giderek yaygınlaşmasını sağlamıştır. Nitelikli ve donanımlı KADRO'lar, neşteri buraya, hastalığın ana kaynağına vurmalıdır. Bu hesaplaşma yapılmadan sürdürülen "ge-

lenek" kavgaları daha bir çok süpekülasyon ve kışkırtmaları manipüle edecektir. Bundan da Hareketimiz olumsuz yönde etkilenecektir. Birlikte eylem deneyimlerinin ve parti arayışlarının gündeme geldiği bir dönemde; azılı ün düşkünlerini ve maskeli görevlileri açığa vura-bilmenin yolu, örgütlenmekten geçiyor. Örgütlenme denilince de anılanların değil, daha modern yapıların ve kurumlaşmaların hülyasını kurmak durumundayız. Sorun ciddidir; ucuza kapatmayalım ve de sayı hesabıyla kendimize gelemiz!..

TBKP'nin Saygı (!) Ziyareti...

Önce 10 Eylül 1920 gelenegimizi sömürdüler. "Harici Büro"yu TKP diye çarpıttılar. Başta SBKP olmak üzere bütün KP'lere yalan söylediler. Ülkedeki komünist KADRO'ları onur kırıcı yöntemlerle karalamaya giriştiler. Hareketimizi kucaklayan insanlarımızı, ellerindeki radyo ve basın aracılığıyla, lekelemek istediler. Devrimci ve Sosyalist KADRO'lar arasına "kama"soktular. İşçiyi gençliğe, emekçiyi adaya, evladı babaya düşman ettiler. Tarihimizin en büyük, en şahane sorumsuzluk ve disiplinsizlik örneğini verdiler. Kendi kendilerine TKP oldular. Son tahlilde, SBKP'de, "Tarihi TKP" çağrışımı yapanlar, Ülkedeki komünistleri lekeleme yarışındakiler kadar sorumlu ve suçludur.

Ne Hareketimizi, ve ne de bu saçmalığa prim veren bütün KP'lerini, sorumlulukla eleştirecek, uyaracak ve de hasap soracak bir "huzur-u mahşer"imiz yoktur; olmadı. Ülkedeki komünistler, "ilahi adalet"in gerçekleşmesi kavgasında, kurumlaşmış bir güvenceye bir türlü sahip olamadı. Bu ihanet nedeniyle, "Bizim hiçbir zaman Marksist-Leninist PARTİ'miz olmadı" denilmektedir.

Baylarımız işçi sınıfından, kütle desteğinden yoksundular; ama, "TKP biziz! Bizden sorulur!" dediler; diyebildiler. Ün düşkünü "aydın"lar sayesinde TİP'nin "açık faaliyet" yapmasını, işlevsel olmasını engellediler. En kararlı KADRO'ları, süpekülasyon, kışkırtma ve ihbarlarla tasfiye ettiler. Onurlu, bilinçli, özverili, çalışkan ve de dalında uzman insanlarımızı "ajan" sıfatını uygun gördüler.

DİSK, Barış, Kadın, Öğretmen, Memur, Aydın ve Gençlik Hareketini rayından çıkardılar. "Örgütler anarşisi"nin yolunu döşediler. Hareketimizin en kararlı birimlerini, tutulacak ana halkanın dışına ittiler. THKO, THKP-C, TİKKO, DDKO vb. örgütlerin kurulmasını tahrik ettiler. PARTİ gelenegimizi, çapsız ve sorumsuz kimselerle ve bir çeka mantığıyla köreltiler...

Baylarımızın yaptığını MİT-CIA-MOSSAD ve öteki gizli cinayet şebekeleri istese de yapamazdı; yapamadı. Ama bu veba mikrobu oportünizm girdiği yeri kurutmada gecikmedi.

"TKP"nin ismini, olumlu kazanımlarını ve de içini boşalttıktan, ayrıca, Sovyetler Birliği'ndeki gelişmelerden sonra, birleşerek TBKP'ne dönüştüler. Dilleri, literatürleri değişti; ama yöntemleri değişmedi. Halâ ve büyük bir pişkinlikle, bu kez: "Biz TBKP'yiz, bizden sorulur!" demeye getiriyorlar. Düşünce ve davranış dünyamıza ne yöresel / ulusal nede enternasyonal ölçekte katkı getirdiler. Kalıcı üretim yapmadılar. (Ne üreteceklerdi ki?...) "Tarihi TKP"nin kazanımlarını burjuvaziye teslim törenlerine dönüştürdükten; burjuva ideolojisi ve revizyonizmin eşsiz örneklerini sergiledikten sonra, her nasılsa, birden "birlik"çi kesildiler. Komünizmi, başarılı biçimde "sosyaldemokrat" çizgiye dönüştürdüler. Şablonculukta, esen rüzgarları uyarlamada yetenekli oldular.

"PARTİ mi? İşte TBKP, BİRLİK mi? İşte birlik. Konferans, Kongre, Kurultay mı önerilmektedir? Buyurun! Kefenimizde herkese münasip yer vardır. Bizler, şimdi de o telaffuz edilenleri çarpıtmak ve sulandırmakla görevliyiz! Ne var yani: Hem BTDK'da, hem

YBTDK'da, hem SBP'de, hem SHP'de ve dahi her yerde bulunabiliriz. Öte yandan TBKP'mizi de kurarız. Suyun kaynağını, nasıl olsa bir kez dinamitleyerek kurutmuşuz. Siyasi terbiye, devrimci ahlâk dediğin nedir ki?..." diyorlar.

Dünyayı ayağa kaldırarak, tekelci ve magazin basında ustalıkla gösterilerle Türkiye'ye "dönüş" yaptılar. Teslim olma, işkenceler, duruşmalar, açlık grevleri derken, TBKP'li kahramanlar şimdi serbesttir!

ABD-AT-Japon sermayesi ülkeyi kuşatmışken, Türkiye bir serbest pazara çevrilmişken, cezaevleri, kamplar devrimcilerle doluyken, Devrimci ve Sosyalist KADRO'lar PARTİ ve BİRLİK için dövüşür ve etkili olmaya çalışırken, birileri bir kez daha geleneğimizi kundaklamış, politikaları (!) iflasla sonuçlanmıştır. Bu türden bir TKP geleneği, burjuvazinin vitrininde (hini hacette kullanılacak) naylon bir örgüte dönüşmüştür. Yani, her şey aslına rücu etmiştir...

TBKP'liler tabelalarını astıktan sonra, şimdi de, parti olduklarını onaylayıp, örgütlerini tescil edecek işçi ve aydınların kapısını aşındırmaya başlamıştır: "Biz TBKP'yiz, gelin katılın!" (Yani suçumuza ortak olun) diyorlar.

Ölülerimizi de sömürüyorlar. İlhan Erdost, Deniz Gezmiş ve arkadaşları, katledilen 7 TİP'li, bu arada Reşat Fuat Baraner, Dr. Şefik Hüsnü Değmer, Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Sevinç Özgüner vb. arkadaşlarımıza "saygı ziyareti" yapıyorlar. Bu gösteriye inanan çıkar mı?

Bu türden "saygı ziyareti"nde kıyılan-kırdırılan, hakkı yenilen arkadaşlarımızın, zamanında kısmen söylediği, sorumluluk duygusundan söylemeye zaman bulamadığı bazı gerçekleri onların ağzından tekrarlamak istiyoruz:

Reşat Fuat Baraner-Dr. Şefik Hüsnü Değmer: "Harici Büro'yu TKP'ne nasıl tahvil ettiniz? Siz kimsiniz? Sizi hangi PARTİ Kongresi seçti?"

Dr. Hikmet Kıvılcımlı: "Çok Hacıvat-Karagöz oyunu seyrettim sizin gibi "yıkık perde-i eyledik viran, gideyim sahibine haber vereyim heman..." diyenini görmedim. Ben sağlığım da bir tane TKP tanıdım. Sizi tanımıyorum. "İnsanım, insanı olan hiçbir şey bana yabancı değil..." dedikse, insana kan işerken bunları da yapın demedik!..

Dr. Sevinç Özgüner: "TKP'ne ihaneti işçi sınıfı dahi affetse, biz etmeyiz! Bizi örgütsüz ve güvencesiz bıraktınız! Bırakın burada rahat yatalım!.."

İlhan Erdost: "Partimizin, Bilim Kurulları ve Enstitülerin yapması gereken bir görevi yerine getirmeye çalıştık. Marksist klasikleri ürettik. Sosyal kaderimizde, hesapta bu da (katledilmek) vardı. Bilimsel Sosyalizmin bayrağı gene yükseklerdedir. Kanımız yerde kalmayacak. Huzurumuzu bozmayın!"

7 TİP'li: "Zamanında sizi uyarmıştık. Bizleri, faşizmin egemen olduğu bir mekânda korumasız ve güvencesiz bıraktınız. Her şey bir yana, bunun hesabını nasıl vereceksiniz? Konuyu gündem yapan arkadaşlarımızı da incitiniz. Bizlerin katledilişi sizlere hiçbir şey öğretmemiş ki, buraya kadar "dönmüş"sünüz; hangi yüzle?!"

Deniz Gezmiş: "Ziyaretime geleceğinizi bilseydim, sırf bu nedenle, bir kez daha dağa çıkardım!"

TBKP'liler, "katil" ve "maktül" hukunu gözetemiyor. Deniz Gezmiş ile Süleyman Demirel ayırımı yapamıyor (!). Devrimcileri katleden ve kıyan sistemi karşısına alamıyor. Burjuva kurumlarından bugünkü parlamentoyu, onun başkanını, burjuva partilerinden ANAP, DYP, SHP, DSP vb. partileri de "ziyaret"e gidiyor.

Bir halk özdeyişiyle söylenecekse "TBKP'nin hafızası, nisyan ile malüldür."

KHK Piyangosu: 2000'e Doğru, Halk Gerçeği, DENG dergilerine...

KHK'ler ilk meyvasını verdi: 2000'e Doğru, Halk Gerçeği dergileri resmen kapatıldı.

DENG dergisinin, başka bir "gerekçe"yle yayını durduruldu. Sol dergileri basan Holdinglerden "Tercüman"ın matbaası 10 gün süreyle kapatıldı. Öteki Sosyalist Dergiler (ki, asıl bunların yayımının durdurulması amaçlanmaktadır), "yeni" koşullarda zorlanmaktadır.

DENG dergisi, fotokopi tekniği ile çıkmak zorunda bırakılmıştı. 2000'e Doğru, basılma ve dağıtılma imkanına nasıl olsa kavuşur. İsim değişikliği ile yayımlanmayı deneyen Yeni Halk Gerçeği ise, Babıalide adeta "hırsız polis oyunu"yla, matbaalarca basılmadığı için, o da fotokopi tekniği ile çıktı...

Burjuvazinin "basın özgürlüğü" anlayışını bundan daha veciz anlatan bir olay daha var mıdır?

Devletin baskısından zarar görenlerin yanında olduğumuzu belirtirken, özünden çarpıtılan sorunu bir kez daha dile getirmenin yararına inanıyoruz: Hepimizin davranışlarını büyük ölçüde sistem belirliyor. Kuralları irademizin dışında birileri koyuyor ve uyguluyor. Sisteme, onun kurallarına karşı olanların, kapitalist üretim ilişkilerinde de yapacakları çok şey vardır. Sisteme, onun işleyiş kurallarına tapınmadan yapılması gerekenleri yapmayanların, yakınmaya, emekçi insanımızı yanıltıp onun özverisini sömürmeye hakkı yoktur.

Sorun ciddidir. Devrimci ve Sosyalist KADRO'lar gerçekten birer "KADRO" iseler, ilkin yapılması gerekene yönelirler; bu da ÖRGÜTLENMEK'tir. Hayatın her alanında gereken örgütsel güvenceyi yaratamayan, basın, yayın, dağıtım ağını kuramayan, bu güvenceyle işe başlayamayanların, "Holdingler bizim basını dizmiyor, basmıyor ve de dağıtmıyor" diye yakınması saçmadır. Holdingler, Sosyalist organları diziyo, basıyor ve de dağıtıyorsa bundan kuşku duymak, öncelikle bu saçmalığın adını koymamız gerekiyor. İşin özünü külleyerek, faydacı bir anlayışla, olması gereken ilişkileri ve kurumlaşmaları çıkmaz ayın son çarşambasına iteleyener, yarın bugünkü konumlarını da arayacaktır.

Sen kalk "burjuva demokratik" ortamda en "ileri" şeyleri söyle burjuvazi gardını alınca da; "böyle de yapılır mı" diye sızlan. Ya da, kimileri açık faaliyet alanında tükenmeyen çok yönlü çabaları, devrimci esneklik ve kıvraklıkları deneyince, bu kez, o alanı da köreltircesine "efendim otosansüre başvuruluyor" de... Evet, işi ucuza kapatanlar oldukça fazla...

Legalitenin tadını çıkaran, kendisini bu alanda "güvenceye" alan uzlaşmacı solun bir kesimi insanımıza çağrı yaparak; "bana yardım edin matbaa kuracağım" diyor. "Kadere bak!" gündeme gelen her ciddi konu birilerince çarpıtılıyor. Doğrular, sahteleriyle (yarım doğrularla) değiştirilerek köreltiliyor.

AGİK "İnsan Hakları Boyutu Toplantısı"na...

AGİK'e iki kalın dosya: 1) Dossier Du Crime De La Republique De Turquie, 2) La Turquie Et Le Kurdistan Du Nord-Ouest.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın 5-29 Haziran 1990 tarihleri arasında gerçekleştirilen "İnsan Hakları Boyutu Toplantısı"na, Türkiye ve (...) 'daki demokrasi ve insan hakları ihlallerini konu alan bir mektup gönderildi.

Türkiye ve (...) 'lı kişi ve kurumların imzalarını taşıyan uzun metinde, "Kürt Sorunu"na ilişkin ayrıntılar ile TC yönetiminin 10 yıllık bilançosu yer alıyor.

İsmail Beşikçi'nin Helsinki Komitesi'nden Prof. Dr. Eric Siesby'e yazdığı mektubun nakledildiği toplu mektupta 413-424-425 sayılı KHK'ler de yorumlanmış.

SORUN BSD

NE YAPALIM?

-413-424-425 sayılı KHK'ler çıkardılar. Sosyalistlerin, Devrimcilerin İşçi Sınıfı ve Emekçilerle buluşmasından korkuyorlar. Anayasası, yasaları ve öteki baskıcı yöntemleriyle hayat damarlarımızı kestiler. Ne Yapalım?

-18 Sosyalist Dergi'nin oluşturduğu platform ile KHK'lere, yasağa, sansüre, sürgüne karşı bir kampanya açtık. Miting ve yürüyüş gibi en temel haklarımızı kullanmak istedik, engellediler. 13 Dergi yöneticisi arkadaşımızı döverek göz altına aldılar. Ne Yapalım?

-En başta 413 sayılı KHK'lere karşı 13 bin imza topladık (daha sonra 5 bin imza daha eklendi). Bir dilekçeyle bu imzaları Başbakanlığa vermek istedik, engellediler. Kiraladığımız otobüsün yolunu kesip, Dergi sorumlularını 1. Şubeye götürdüler. Yaşlı, genç, kadın, erkek demeden dayak yedik, hakaret gördük. Ne Yapalım?

-Burjuva basın bu kampanyadan sizleri haberdar etmiyor. Radyo ve TV gerçekleri yansıtmıyor. İşçi sınıfı ve Emekçi Halkımıza doğruları anlatmamız engeleniyor. Ne Yapalım?

-KHK'lerle kitaplarımız toplatılıyor. Yazarlarımız hapsediliyor, Dergilerimizin yayını durduruluyor, Dağıtımı engelleniyor, Matbaalar mühürleniyor, Bürolarımıza polis karakolları kuruluyor ve gelenler gözaltına alınıyor. Ne Yapalım?

-Hukuki, cezai, keyfi ve fiili baskılar yetmiyormuş gibi, şimdide bizi, mali denetimle kuşatmak istiyorlar. Ne Yapalım?

-Tarih ve insanlık önünde temel hak ve özgürlüklerimizi çalanlar, en tabii hak arama yollarını kapatanlar, Sosyalist Dergileri "yasadışı" göstermek istiyor. Böylelikle tekelci, yağmacı, talancı, işkenceci polis devletini kökleştirmeyi planlıyorlar. Ne Yapalım?

-TC devleti, dil, din, ırk, milliyet ve cins ayrımı yapıyor. Şovenizmi kışkırtıyor. "Doğu"da ve "Batı"da baskı ve terör uyguluyor. Basın yayın araçları gerçekleri çarpıtıyor, yazamıyor. İşçi Sınıfı ve Emekçi Halkımız, Sosyalist Basının susturulmasıyla yalanla beslenmek isteniyor. Ne Yapalım?

-12 Eylül'ün devamı ANAP, diktatörlüğünü yalnızca bizlere uygulamıyor, İşçi ve emekçilerin, PARTİ'siz, Sendikasız, Grevsiz, toplantı ve gösteri yürüyüşsüz, bırakmak istiyor; yani hak aramayan suskun ve köle bir halk istiyor. Ne Yapalım?

-İlan veriyoruz, denetliyorlar; denetlenen ilanlara para-pul yetmiyor. Postamız da denetleniyor. Büyük bir tehdit ve kuşatmanın altındayız. Ne Yapalım?

Sosyalist Dergiler tek başına kalırsa ne yapılacağını biliyor. Bizi kuşatmaları boşuna değil. "Ne Yapalım" diyorsak, "Gel bütünleşelim, önümüzdeki barikatları birlikte aşalım!" diyoruz.

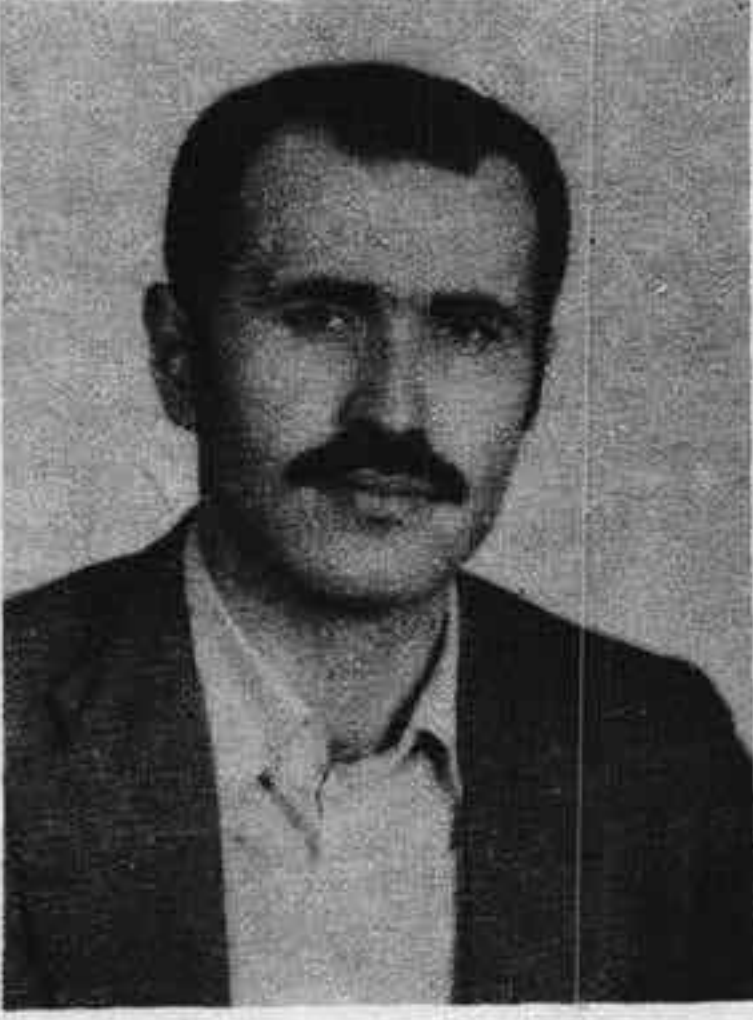
Bütünleşmiş gücümüzün önündeki bütün engeller kalkacaktır!

Yeterki bütünleşelim!

KHK'lerle baskı, sansür, sürgün ve terör estirenler çürümüşlüğü; bizler, hepimiz, yeni ve geleceği temsil ediyoruz!

Gelecek bizimdir! Bu kavgadan bizler zaferle çıkacağız!...

SORUN BSD

(24.4.1947-18.7.1979)
Orhan Kaplan

Katledilen her
Orhan Kaplan'ımızın yeri
gecikmeden bir yenisiyle
dolduruluyor. Anıları yaşatılıyor.
Tekelci sermayenin kirili eli
bugün de insanlarımızı
katlediyor. Oportünizm
günümüzde de yargılanıyor.
Orhanların kavgası sürecek,
geleneğimiz yaşatılacaktır!...

SORUN BSD ÇALIŞANLARI

(1 MAYIS'90)
Gülay Beceren

1 MAYIS'90'da,
Gülay Beceren:
Devlet terörünün kırılıp
geriletilmesi,
Gasp edilen haklarımızın
kazanılması,
1 Mayıs'ın yasal ve
meşruluğunun kanıtlanması,
BİRLİK Sorununun gündeme
getirilmesi mücadelesinin
simgesi oldu.
GÜLAY'ımıza yöneltilen
kurşunlara
BİRLİK ve DAYANIŞMAMIZI
yükseleterek karşılık verelim!...

SORUN BSD ÇALIŞANLARI

15-16 HAZİRAN 1970 15-16 HAZİRAN 1990*

Sırrı Öztürk

15-16 HAZİRAN DİRENİŞİ üzerine çok şey söylendi. Yarın da söylenecek. Bugün yirmi yıl sonra konu üzerinde tam ve doğru bir değerlendirme yapabilmemiz için kapsamlı açıklamalar yapılmalıdır.

"Temel Özgürlükler Derneği"nin düzenlediği bu panelde ve bize ayrılan süre içinde, şu başlıkları sıralamak istiyorum:

- 15-16 Haziran Direnişi nedir?
- Kendinden önceki ve sonraki Hareketlerle nasıl mukayese edilebilir?
- Hangi tarihsel, sosyal ve sınıfsal birikimin ürünüdür?
- İşçi Sınıfının Sendikal ve Siyasal Birliği sorunundan neyi anlamaktayız?
- O tarihlerdeki ilerici örgütlerin, sendikaların, gençlik ve aydın kesiminin konumu neydi?
- Türkiye kapitalizminin yapısal-sınıfsal karakteri nasıldı?
- İç ve dış güçler dengesi neleri işaretliyordu?
- Burjuva partilerinin konumu, güçleri ve güçsüzlükleri (açmazları) nelerdi?
- DİSK ve TİP'in örgütlenmesinden önce anılmayan, genç kadrolara yansıtılmayan çalışmalar nelerdi?
- "Tarihi TKP" geleneği, içinden ve dışından nasıl işlevsiz kılındı?
- THKO, THKP-C, TİKKO, DDKO vb. nasıl ve hangi gerekçelerle konumlandı?
- İşçi Sınıfı Hareketiyle Sosyalist Hareketimiz, SINIF-PARTİ kaynaşmasından nasıl uzaklaştırıldı?

Sınıfsallık temeli üzerinde yükselmesi gereken Hareketimiz, Gençlik ve Ulusallık temelindeki kümelenmelere nasıl çekildi?

Bu ve benzeri onlarca sorunu, bugünkü bilgilerimizin ve deneylerimizin ışığında nasıl inceleyeceğiz?

Özetlersek: 15-16 Haziran Direnişi'nin görünürdeki nedenleri şöyle sıralanabilir: Direniş, 274 ve 275 sayılı sendikalar ve toplu iş sözleşmesi grev ve lokavt yasasının 1317 sayılı yasa ile yapılmak istenen değişikliklere karşı meşru ve yasal bir savunma-karşı koyma eylemidir.

Yasa değişikliği, 1961 Anayasası'nın burjuva demokratik niteliğini zedelemekteydi. Yani, 1317 sayılı yasanın tam 11 maddesi açıkça Anayasaya aykırıydı. Yasa ayrıca, İnsan Haklarını Koruma Sözleşmesi'ne ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nce düzenlenen sözleşmelere (hukuk normlarına) aykırıydı.

* Temel Özgürlükler Derneği'nin 16 Haziran 1990 günü Ankara Emek Sinemasında; Yalçın Küçük, Fehmi Işıklar, Akif Kurtuluş ve Sırrı Öztürk'ün katılımıyla düzenlediği Panel izin verilmediğinden gerçekleşemedi. Yönetmen arkadaşımızın Panel için hazırladığı konuşmayı yayımlamayı uygun buluyoruz. SORUN BSD.

Bu yasa değişikliği, sendikal özgürlüklerin kısıtlanmasını, hattâ ortadan kaldırılmasını ve o günkü iktidar AP'nin Türk-İş'le bir olup DİSK'i ortadan kaldırmayı amaçlıyordu.

Burada bir ekleme yaparsak: DİSK'i tasfiyesi, ABD emperyalizminin ve yerli ortaklarının bilinen bir planıydı; onun bir parçasıydı. Bu plan, iki aşamada, 12 Mart ve 12 Eylül Darbeleriyle gerçekleştirilmek istenmiştir.

Geleneğimizi koruyoruz, ama DİSK fiilen, örgütsüz duruma sokulmuştur.

DİSK'i tasfiye planı iki yönlü bir gelişme göstermiştir:

1. AP'nin Türk-İş'e yakınlaşması.
2. CHP'nin Türk-İş'i etkilemeye çalışması.

CHP ayrıca, "sosyaldemokrat" görünümüyle DİSK'i kendisine bağlamak istiyordu. CHP'nin ikili planına kimi DİSK yöneticileri göz kırpmıştır.

DİSK'i tasfiye planının öteki yanı da, DİSK'i içinden çökertmektir. Kimileri de bunu başarmaya çalışmıştır.

Yasa değişikliği, sözde sendika enflasyonunu ortadan kaldırmak, sendika üyeliğini yeniden düzenlemek gibi gerekçelere dayanıyorsa da, fiilen DİSK'in işlevsizliğini amaçlıyordu. O dönem 2000 sendika vardı. Sendika enflasyonunu, burjuvazi bilerek yaratmıştı; onun ürünüydü. Fakat, DİSK'in işçi sınıfının sendikal birliği için verdiği mücadele bu tabloyu değiştirecekti; bunun işaretleri vardı.

Burjuvazinin tasarladığı oyun, "anayasal" ve "demokratik" görünümlü bir oyalamaydı aslında. AP'li Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk, çok açık biçimde şunları dile getiriyordu: "İdeolojik amaçların aleti olan sendikalar (...) bu kanun çıkar çıkmaz kendiliğinden infisah edecektir" (5.5.1970, Dünya Gazetesi) diyordu.

Türkiye burjuvazisinin, "demokrasi" anlayışı, işçi sınıfının ekonomik, demokratik ve siyasi talepleriyle ters orantılıydı. Geç burjuva kimliği ile Türkiye burjuvazisi, burjuva anlamda, demokratik hak ve özgürlüklere karşı çıkmak durumundaydı; güçsüzdü. Burjuva demokratik bir ortam, tekelci, yağmacı ve talancı burjuvazinin can düşmanı bir ortamdı.

Anılan yasanın meclislerden çıkmasıyla, DİSK'in hareketlendirdiği bir eylemler dizisiyle 15-16 Haziran Direnişi gerçekleştirilmişti. En başta "proletaryanın kalbi" İstanbul ve Kocaeli'nde 150 bin işçi üretimi durdurmuş, alanlara çıkmış, taleplerini haykırmıştı. Hareketin yaygınlaşma istidadı göstermesi, belli ölçülerde Zonguldak, İzmir, Eskişehir, Adana, Ankara ve Bursa gibi illere de sıçramasıyla sıkıyönetim ilan edilmiş, DİSK'li kimi sendikacılar, sınıf bilinçli işçiler, devrimci ve sosyalist kadrolar tutuklanmıştı...

Sıkıyönetim koşullarında, en azından 5000 bilinçli işçi işyerlerinden uzaklaştırılmış; DİSK'in zımni uzlaşmasına rağmen bu girişim engellenememişti.

Bu süreçte TİP ve CHP'nin, yapılan değişikliklerin yasalaşmasından sonra, iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurusu sonucu, Anayasa Mahkemesi'nin 9 Şubat 1972 tarihli kararıyla iptal edildiğini anmalıyız. Süresi içinde yasalaşamayan söz konusu yasa böylelikle kadük düşmüştü (yasalaşamamıştı).

15-16 Haziran Direnişi'ni Türkiye İşçi Sınıfı gerçekleştirmiştir. Hareket, işçi sınıfının inisiyatifini ve damgasını taşımaktadır. DİSK yöneticileri, eylemin boyutlanması karşısında geri adım atmış, devrimci ve sosyalist işçileri -KADROLARI- "ihbar" pozisyonuna düşmüştür (DİSK Gn. Bşk. Kemal Türkler'in basın açıklaması vd. belgeler.).

Burada söylenmeli, o halde 15-16 Haziran Direnişi nedir?

Doğurduğu hukuki sonuçlar bir yana, Hareketin örgütlenmesi, eylemin gerçekleştirilmesi (ki, bir yıl önceden "Anayasa Direniş Komiteleri" aracılığıyla işyeri ve semt birimlerinde örgütlenmiştir.), küteselliği, Türk-İş ve DİSK ayrımı yapmadan işçi sınıfını bütünleştirme-

si, en önemli özelliğidir. Ayrıca işçi sınıfının kazanılan sosyal haklarını savunması yolunda, ülkedeki ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmeleri başarıyla ve yerinde değerlendirmesi açısından, sınıflar mücadelesinden ve bunların sonucu giderek oluşan devrimci ve sosyalist hareketin birikiminden yararlanarak SINIFIN gerçekleştirdiği, ve de demokratik-politik nitelikte, ülke tarihinin en büyük kitle hareketidir.

İşçi sınıfı bu kütleli çıkışıyla, en başta "Tarihi TKP" adına ahkâm kesip dışardan gazel okuyanlara, TİP'ne, DEV-GENÇ'e, TÖS, İPSD (İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği), DDD (Demokratik Devrim Derneği) ne, "partisiz sol"a, cuntacı-darbeci ve komplocu anlayışlara, ayrıca "KP" çağrışımlarıyla, işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğini özünden çarptan herkese, sınıfsal bir uyarı yapmış; unutulmayan tarihi bir ders vermiştir.

15-16 Haziran Direnişi, düşünce ve davranış dünyamıza katkı getirmiştir. Sınıflar mücadelesinde tutulacak ana halkayı (İŞÇİ SINIFI FAKTÖRÜNÜ) işaretlemiştir. Kampüslerde, lokallerde, derneklerde, sol dergilerdeki "aydın" tartışmalarını (kır mı-kent mi? Legal mi-İllegal mi? İşçi Sınıfı var mıdır-yok mudur? -Öncü müdür-artçı mıdır? Parti mi-Cephe mi-Ordu mu? MDD (Milli Demokratik Devrim) mi? DHD (Demokratik Halk Devrimi) mi? SD (Sosyalist Devrim) mi? vb.) kesip atmıştır.

Bu Hareket, anlayana, İşçi Sınıfı Partisi (İSP) nin acilen oluşturulmasını, gecikmeden kurmayını üretmesini öğretmiştir. Ayrıca, bilerek-bilmeyerek ülkeye taşınan, devrim simyacılarını, şabloncuları, bilim ve akıldışı yol ve yöntemleri, acımasızca açığa çıkarmıştır. Ne var ki, ilerici saflarda giderek yaygınlaşan fanatizmi, maskeciliği ve inkârcılığı tasfiye edememiştir. Hareketimizi örgütsel güvenceye kavuşturamamıştır.

Bizler, 15-16 Haziran Direnişi'nden, toplumun devrimci değişim ve dönüşümlerle sömürücü sistemi aşmanın ne anlama geldiğinin derslerini çıkarmaya çalışırken; burjuvazi daha atik davranmış, bu Direniş'ten gerekli dersleri çıkarmış ve 12 Mart 1971 askeri darbesini gerçekleştirmiştir. Or. Gn. Memduh Tağmaç: "Sosyal bilinçlenme ekonomik gelişmeyi aştı..." diyerek, burjuvazinin sınıf çıkarını korumada ne denli bilinçli olduğunu vurgulamış bu süreçte, 1961 Anayasası ve öteki hukuki mevzuat, işçi sınıfı ve emekçiler aleyhine (geriye doğru) yeniden düzenlenmiştir. Bu türden düzenlemeler de devlet tekeli kapitalizminin diktatörlüğüne yetmeyince, bu kez 12 Eylül 1980 darbesi tezgâhlanmıştır.

Günümüzdeki duruma gelince: Şimdi ne 1961 Anayasası, ne demokratik kurumlar, dernekler, ne de DİSK, TİP gibi örgütlere sahip değiliz. "Tarihi TKP" geleneğimiz içinden dışından kuşatılarak işlevsiz kılınmış. Tüzük ve programlarına "İşçi Sınıfı ile Kürt Halkını kurtarma (!)"yı yazanlar bir hayli çoğalmış. Kapitalist üretim ilişkileri bir hayli palazlanmış, ticaret, banka, borsa, tarım ve sanayi burjuvazisi, devrimci ve sosyalist kadroların açık mücadele alanlarından tasfiyesi sonunda bir kaç kez katlanarak büyümüştür.

Bir bütün olarak Türkiye Solu, 15-16 Haziran Direnişi'nden olumlu yönde ders çıkarabilmiş midir? İşçi sınıfı adına dövüşenlere, Diriliş ve Direnişleriyle özgürlük, mücadelesi geleneğini sürdürenlere, bunu iş yaparak sosyal pratikte kanıtlayanlara büyük bir saygı var. Direnen ve Özgürlükler uğruna dövüşenlerin hakkı her yerde yenmiyor. Ülkede geniş bir sosyal muhalefet var. Bu potansiyeli nasıl değerlendiriyoruz denildiğinde; açık mücadele koşullarında: D. Perinçek'lerin "devrimciyi oynadığı", SP kurduğunu, N.Sargın-Y.N.Yağcı'ların TBKP kurup Hareketimiz "adına" söz söylediğini, BTDK'cıların Kuruçeşmelerde BİRLİK ve PARTİLEŞME Sorununu sömürdüğünü, birilerinin gazete ilanlarıyla "birlik" kurultayları düzenlediğini, ayrıca, SHP'den ayrılan bazı DİSK yetkilileriyle Kürt kökenli milletvekillerinin HEP adıyla parti kurduklarını görüyoruz. Solun bu cenahı çok olumsuz bir görünüm içinde bize göre...

Diğer yanıyla devrimci ve sosyalist solun Bilimsel Sosyalizme, her şeye rağmen, büyük

bir içtenlikle sarıldığını görüyoruz. Hareketimiz büyük kırım ve kıyımlardan geçse de kararlı birimlerin varlığını hissettirdiğini cümle alem bilmektedir.

Günümüzde, çok pahalı deneylerimizin ışığında, umutlanacak gelişmelerin olduğunu da söylemeliyiz. Günümüz başka bir gün olduğuna göre, bu zengin deney birikimini eleştirel katkılarla ayıklayarak, olumluya sahiplenmeli, örgütlülüğümüzü modern kurumlaşmalar düzeyine getirmeliyiz. Dünyadaki deneyleri de hesaba katarsak, yeni sentezlere kavuşmamızın, strateji ve taktiklerimizi gözden geçirmemizin zorunlu olduğunu söylemeliyiz.

15-16 Haziran Direnişi'nden söz ederken günümüze köprü kurmak yararlı olur düşünceyle bu konulara değinmek ihtiyacını duydum.

Günümüzde bazı arkadaşlar "İşyeri Komiteleri" ve "İşyeri Konseyleri"ni sıkça gündeme getiriyor. Kısaca buna da değinelim: İşçi sınıfı ve emekçi halkımızın sosyal hayatında bir örgütlülük ve işbölümü vardır. Amaç, bu örgütlülüğü modern örgütlenmeler düzeyine yükseltmektir. "Sovyetler" deneyiminde olduğu gibi, "Komite, Konsey, Sovyet, Şura" olarak adlandırılan örgütlenmeler, İSP ile bütünleştirildiği zaman işlevsel olur. İSP ile organik ilişkisi bulunmayan bu türden yapılar çok sihirli reçeteler ve orijinalite olarak anılırlar.

15-16 Haziran Direnişi'ndeki "Anayasa Direniş Komiteleri" üzerine, eylemin bu komitelerce yönetilmesi, yönlendirilmesi, Mahkemelerde siyasi savunma yaparak Harekete sahiplenmeleri üzerine ayrıntılı olarak kafa yormamız gerekiyor.

İşçi sınıfı, 15-16 Haziran Direnişi'ne, Türk-İş-DİSK ayrımı yapmadan ve eylemde birlik yaratarak katılmıştır. Yalnızca İstanbul'da, Direnişe katılan 150 işyerinden 123'ü Türk-İş'e bağlı işyerleridir.

DİSK'in tabanındaki ilerici birikim sendika üst yönetimine yansıtılamadığından, işçi sınıfı bu örgütünde kurmaysız kalmıştır. Bu olumsuzluk PARTİ konusuna da yansımaktaydı. Bize göre işçi sınıfı, PARTİ örgütü konusunda da kurmaysızdı. Ancak, "Anayasa Direniş Komiteleri" içindeki devrimci nüveler bu görevi üstlenmiş, Hareketi götürmüştür.

DİSK yöneticileri arasında, değişiklik yasasının yürürlüğe girmesiyle, sendikacılığı bir "meslek" anlayışına indirgeyen ve bu mesleğin ellerinden alınacağı içgüdüleriyle hareket edenler de çıkmıştır.

DİSK yöneticilerinin düşündüğü eylemlerde iki anlayışın doğduğunu, buna karşı çıkan (Bazı İPSD yöneticileri ile İşçi Birlikleri ve KDİKB (Kocaeli Devrimci İşçi Köylü Birliği) larla çelişkilerin bulunduğunu da söylemeliyim:

1. anlayış: DİSK bu eyleme yalnız katılsın. (DİSK yöneticileri)

2. anlayış: Hayır, DİSK yandaşlarından soyutlanmasın. Genel Direniş örgütlensin. Yalnızca 274 ve 275 sayılı yasalar gerekçe gösterilmesin. İşsizlik ve pahalılığı yaratan NATO'cu politikalarla birlikte bütün emekçi halka seslenilsin. İşçi, emekçi öğretmen, gençlik, aydın ayrımı yapılmasın biçimindeydi.

Bizler ikinci anlayışın taraftarıydık.

Kışkırtmalar var mıydı?

Burjuvazi kışkırtıcı ajanlık kurumunu bütün ilerici örgütlere sızdırır. 15-16 Haziran Direnişi'nde de kışkırtıcı ajanlar döşifre edilmiştir (İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15-16 Haziran adlı kitapta bu konu ayrıntılı işlenmiştir.). Burjuvazi bildiği halde kışkırtıcı ajanlarını korumuş, dava konusu yapmıştır.

15-16 Haziran Direnişi "kendiliğinden" bir hareket miydi?

Bazı kesimler ısrarlı olarak bu görüşte. Biz aksini savunuyoruz. Çünkü, işçi sınıfımız, Paris Komünü en başta olmak üzere, 1900-1905 Deniyimi, Ekim Devrimi ve sosyalist kuruculuktan haberdirdir. Ülkedeki sosyal mücadele tarihimizden haberdirdir. 15-16 Haziran'a gelmeden gerçekleştirilen, grev, yürüyüş, miting, işyeri işgali gibi birikimlerden haberdirdir.

15-16 Haziran Direnişi, bu sürecin organik uzantısında, sınıfsal mücadelenin bir simgesidir. İş örgütlülüğe sahiptir. Fizikteki harekete baktığımız gibi bu harekete de bakabiliyorsak, işçi sınıfını örgütleyen nüveyi farkedebiliriz. Hareket neredeyse, onu örgütleyen nüvesi de oradadır; içindedir.

İşçi sınıfı içinde farklı eğilimlerden oluşan Devrimci KADRO'lar, 15-16 Haziran Direnişi'ni, yetiştirdikleri kurmaylarıyla yönetmiş ve yönlendirmiştir. Bu KADRO'lar, İSP'nin oluşturulmadığı bilincini taşımaktaydı. Elleri çeşitli yöresel örgütler(KDİKB misali) vardı. Bu örgütlerin parti çağrısını yapmadan PARTİ'nin oluşturulmasından yana bir konumları vardı.

Harekete bilimsel ölçülerle bakılınca; "Parti neredeydi?" sorusu çıkıyor. Evet kimi örgütler vardı; ama bunlar İSP değildi. Lâfzen "özne" olduğunu ifade etmek "bilinç" in yerine geçmiyordu. O halde PARTİ'yi Hareketin içinde arayacağız. Yani, işyerlerinde ve semtlerdeki komiteler, işten atılan 5 bin militan, poliste, işkencede direnenler, mahkemelerde siyasi savunma yapan bilinçli işçiler... İşte PARTİ buradaydı...

15-16 Haziran Direnişi'ni bilimsel ve gerçekçi olarak değerlendirmeliyiz. Hareket, idealize ya da dramatize edilmeye çok müsaittir. Bazı eğilimlerin süpekülasyonu ve kendi açmazını örtmeye yatkın bir malzeme gibi, 15-16 Haziran Direnişi'ni "anması", gündeme gelen sorunlarımızı rayından çıkarmaya yarar.

Genellikle kendiliğinden örgüt kuranlar ve de devrimci ve sosyalist olduğunu sosyal pratikte kanıtlayamayanlar, yukarıda sıralamaya çalıştığımız süreçten habersiz olanlardır. Sınıflar mücadelesinde, genellikle güdük kalanlar "kendiliğinden" diyerek durumunu korumaya yelteniyor. İşçi sınıfının kendi içinden kurmayını üretmesinden korkuyor.

Bağlanacak olursa:

15-16 Haziran Direnişi: 200 bin kişilik Saraçhane Mitingi (1961) de dahil olmak üzere, Osmanlı İmparatorluğu döneminden yapıldığı tarihe ve hattâ günümüze kadar, katılanların sayısı, hareketin genişliği, yayılma istidadı göstermesi, sınıfın inisiyatifi, kitlesel ve militan niteliği, örgütlenme orijinalitesi, ekonomik, demokratik ve siyasi taleplerinin içeriği, burjuvaziye verdiği zarar (iki gün süreyle üretimin durdurulması, direnişin yer yer sıkıyönetim ilanından sonra da sürdürülmesi, burjuvazinin iktidarı AP'nin yasa tanımazlığı, baskıcı ve terörcü kimliğinin açığa vurulması, vd. unsurlar) açısından ülke tarihinin en büyük kitle hareketidir.

1980 öncesi gerçekleştirilen 1 Mayıs Mitingleri, Çeşitli Grevler, DGM' ye hayır kampanyaları, sayısal katılım olarak 15-16 Haziran Direnişi'ni aşıya da, 15-16 Haziran Direnişi'nin sınıfsal niteliği ve etkinliği ile kıyaslanamazlar.

Günümüzün tam bir tablosunu çizmek; İşçi Sınıfının Sendikal ve Siyasi Birliği sorununa doğru ve bilimsel cevaplar vermek gerekiyor. İşçi sınıfının kendi adını taşıyan örgütlenmeleri sorgulamasını diliyorum. Geleneğimizi değerlendirirken, şimdi " nereden ve nasıl devam etmeliyiz" sorusunun cevabını başka bir panelde konu etmeliyiz diye düşünüyorum.

İlginize teşekkür ederim.

16 Haziran 1990

İSTANBUL BARO BAŞKANINA UYARI

Sayın başkan;

Bildiğiniz gibi delegalizasyon sürecindeki bir iktidarın hukukdışı tasarruflarının ürünü olarak 413 ve 424 sayılı kanun hükmünde karamameler ile ilgili olarak 19 sosyalist dergi tarafından açılan imza kampanyası sonucu yaklaşık 13.000 imza toplandı. Bu imzaların Başbakanlığa ulaştırılması amacı ile adı geçen dergi temsilcilerinden 19 kişi ile olayı izlemek üzere iki gazeteci ve bir hukukçudan oluşan 22 kişilik bir heyet oluşturuldu.

Anayasa ve yasalardan doğan dilekçe haklarını kullanmak isteyen ve benimde içinde bulunduğum bu heyet, 14 Haziran 1990 günü saat 19.00 da Sultanahmet alanından yaklaşık 200 kişinin uğurlaması ile yola çıktı. Aracımız 20 dakika sonra Karaköy'de polis ekipleri tarafından durduruldu. Buradan, hiç bir açıklama yapılmadan, önce Eminönü polis karakoluna daha sonra da orada bulunan ve Sultanahmet alanına bizi uğurlamaya gelmiş kişiler arasından polis tarafından gözaltına alınmış 11 kişi ile birlikte (toplam 33 kişi) Gayrettepe siyasi şubeye götürüldük. Gerek Eminönü polis karakolu gerekse siyasi şubede, avukat olduğumu belirtmeme karşın, gözlerim bağlı, çeşitli hakaret ve tartaklamalarla hücreye atıldım.

Hücre arkadaşım 60 yaşındaki yazar ve SORUN BSD yönetmeni Sırrı Öztürk gözaltı sırasında kalp krizi geçirdi. Durumu orada bulunan ilgililere iletmemize ve kendilerinin de görmelerine karşın o hali ile hücreye atıldı. Doktor çağırılması yolundaki ısrarlı istemlerimiz geri çevrildi. İlaçları uzun süre verilmedi. Hücrenin mazgal deliği dahi kapatılarak hava alması engellendi. Ertesi gün o durumda polis tarafından sorgulandı. Sorgu sırasında ceketini başına geçirilerek dövüldü. Bunun sonucu vücudunda ekimozlar oluştu. Aynı gün durumun ciddileşmesi üzerine Taksim ilk yardım hastanesine kaldırıldı. Doktorları bütün ısrarlara karşın durumu kanıtlayan bir raporu vermekten kaçındılar.

Gözaltına alınan diğer kişiler de gerek gözaltına alınışları gerekse sorguları sırasında dayak ve işkenceye maruz kaldılar. Polis tarafından önceden hazırlanmış düzmece ifade metinlerini imzalamaya zorlandılar. İmzalamayı reddettikleri için de polis tarafından dövüldüler. "YENİ DEMOKRASİ" dergisi sahibi Mehmet Ali Eser'in işkence sırasında boynunda sıkma sonucu ekimozlar oluştu. Bu durum adli tabip tarafından raporla tesbit edildi. Diğer kişilerdeki işkenceler ise vücutlarında "emare" olmadığı için doktor tarafından tesbit edilemedi.

Yasal bir zorunluluk olduğu halde, gözaltına alınma nedenlerimiz ve hakkımızdaki iddiaları bildirilmeden 4 gün süre ile gözaltında tutulduk. 18 Haziran 1990 günü çıkarıldığımız DGM savcılığı da "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasına muhalefet" ile suçlandığımızı öğrendik. Polisin tutanaklarının düzmece olduğunun anlaşılması üzerine bir grup DGM savcısı tarafından diğer grup da yargıç tarafından salıverildi. (Sırrı Öztürk'ünde iki gün sonra,

hastanede yapılan yazılı tebligatla polis gözetiminin kaldırıldığı bildirildi.)

Sayın başkan; gerektiğinde kendi öz legalitesini bile çiğnemekte tereddüt etmeyen bir iktidarın bu türden insan hakları ihlalleri ülkemizde artık vakıayı adiyeden sayılıyor. Bu çağdışı, anti-demokratik rejimin kurumlaşmasında toplumsal baskı gruplarının önemli sorumluluğunun olduğunu düşünüyorum. "İlerici" basınımız, futbolcu-şarkıcı aşklarından, çiğköfte doktorası vermiş türkücü taslaklarının polisiye maceralarından, modacıların yaz kreasyonlarından ötürü toplumsal hakların ihlalleri gibi "ayrıntılara" yer "veremiyor."

Bütün bunlardan daha önemli olmak üzere; hukukun en önemli mevzilerinden birisi olan meslek örgütümüz Baro, bu hukukdışı uygulamalar karşısında sessiz kalmakta, kararlı bir tavır alamamaktadır. Bu kayıtsızlık, saldırganlara daha da cesaret vermektedir.

Sayın başkan; iktidarın bu saldırılarının muhatapları, öncelikle bu ülkenin insanlarıdır. Yazarı, bilimadamı, öğrencisi, sendikacısı, gazetecisi, hukukçusudur. Kendi görev alanı içinde Baro'muz, bu saygı değer çabalara omuz vermek, sahiplenmek durumundadır.

413-424-425 sayılı KHK'lerin hukukla, temel insan hak ve özgürlükleriyle uzak-yakın bir ilgisi yoktur. "Batı Trakya, Bulgaristan ve Azerbaycan..." diye söze başlayıp bugünkü yönetimin dış politikasına "katkı" getirenlerin, KHK'lere karşı yürütülen kampanyalara sahiplenmesi de gerekir.

Meslektaşlarımın bu konudaki bireysel çabalarına ve duyarlılıklarına saygı duyuyorum. Aynı duyarlılık ve çabaların Baromuz tarafından da gösterileceğini umuyorum. Saygılarımla.
28.6.1990

Av. Zeki Öçal 14548

(10.1.1948)

Zeki Adsız (K. Saleh)TSK Genel Sekreteri

"Her ölüm bir yaşamdır
her damla kan
yarınlara bir armağandır
çünkü geceyle beslenir şafak
halkım onu unutmayacak"

Ulusal Kurtuluş Savaşımızın ve
İşçi Sınıfının yiğit önderi
Devrimci Sosyalist Zeki Adsız
Mücadelemizde yaşıyor...

Lokman Polat

ÖLÜ OLARAK ELE GEÇİRİLMİŞ BİR DEMOKRASİYE DOĞRU SON KHK'LERE İLİŞKİN BAZI HATIRLATMALAR

Gürel Güleyan

"Siz, insanlık tarihindeki veba ve kolera sayfalarısınız. Atalarınızın budalalık ve barbarlıkları cehaletleri ve kör inançlarından ileri gelmekteydi. Siz ise bilerek, kapkara bencilliğinizden dolayı, taammüden kötülük ettiniz. Çünkü siz şerefsiz şüpheciler, siz sadece kendi çıkarlarınıza baktınız ve soyunuzun bütününe bu çıkarlarınıza feda ettiniz..."

Blangu

"...Bir gizli teoridir tecavüz..."

Murathan Mungan

(Stelyanos Hrisopules Gemisi öyküsünden, Kırk Oda/s.33)

Cumhurbaşkanı T. Özal başkanlığında toplanan T.C. Bakanlar Kurulu, Anayasa'nın 121. maddesi ile 25.10.1983 tarihli ve 2935 Kanunun 4. maddesinden aldığı yetki ile 413, 424 ve 425 numaralı kanun hükmünde kararnamelerin kabulünü kararlaştırmıştır.¹

"Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebeplerine dayalı olağanüstü halin devamı süresince alınacak ilave tedbirler" biçiminde sunulan kararnameler, T.C. resmi söyleminin sorunu yok sayarak geçiştirme yönteminin sonunu getirmesi itibariyle bir köşebaşına tekabül etmektedir.

1925'de çıkarılan Takrir-i Sükûn Yasası ve 1934 tarihli Zorunlu İskân Yasası gibi T.C. hayatıyeti açısından son derece önemli bir fonda gerçekleştirilen bu "norm imalatını" daha yakından incelemeden önce KHK'ler üzerinde durmak istiyorum.

Sivillerin Saatinde Zorun Yeni Yüzü: KHK'ler

"Kanun hükmünde kararname (KHK), yasama organının bir kanun ile verdiği yetki üzerine Bakanlar Kurulu'nun, yürürlükteki kanunları değiştiren işlemleridir. Türk hukukunda, kanuna eş değerdeki bir başka işlem türü de, 1982 Anayasası'ndaki düzenleniş biçimi ile KHK'ler olup, bunlar da olağan (m. 91) ve olağanüstü (m. 121, 122) dönemlere özgü olmak üzere ikiye ayrılmaktadır."²

"1982 Anayasası olağanüstü dönemlere özgü yasa gücünde kararnameleri olağan dönemlere ilişkin yasa gücünde kararnamelerden farklı düzenlemiştir. Olağanüstü dönemlerde çıkarılan yasa gücünde kararnameler, doğrudan Anayasadan kaynaklanmakta ve 'halin gerekli kıldığı konularda' yürütmenin yasaya ve hattâ Anayasa'ya bağlı olmaksızın yapabildiği işlemlerdir..."³

Hukuk, an'ın egemen sınıfca meşrulaştırılma aracıdır. Düğüm, gerekli olduğu kadar sıkılır.

T.C. tarihi boyunca, tüm üstyapısal kurumları olduğu gibi zoru da pragmatik bir çerçevede içerisinde istihdam eden egemenlerimizin en yeni araçlarından birisi de KHK'lerdir.

12 Eylül miladından önce, 1971 tarihli Anayasa değişikliği, DGM Yasası ve sıkıyöne-

tim yasalarında yapılan onlarca düzenleme ile⁴ yetinen Yönetim, 1982 tarihli Anayasa Düzeni ile geniş imkânlarla kavuşmuştur.

Bir anayasa bilimcinin yazdığı gibi: "1982 Anayasası'nın olağan dönem düzenlemeleri ile normatif sistemde bir hukuk ihtilâli gerçekleştirdiğini söylemek zor olsa da, olağanüstü dönem düzenlemeleri için durum farklıdır; Yürütmeye "olağan düzen Anayasası"nın marjında, saklı alanlar dışında, kayıtsız düzenleme yetkisi tanınmıştır."⁵

Evet, 12 Eylül düzeni ile hükümetler OLAĞANÜSTÜNÜN OLAĞANLAŞTIRILMASI yolunda önemli yetkiler elde etmişlerdir.

Burjuva demokrasisinin dayandığı temel ilkeler vardır. Buna göre yasama, yürütme ve yargının ayrı konumlanışları ile birbirlerinden özerkliklerinden terbiyevi bir sonuç umulur. Ayrıca temel hak ve özgürlükler de ancak yasa ile düzenlenebilir.

Oysa T.C. yasallığı bir yandan yürürlükteki Anayasasının yasama yetkisinin devredilemeyeceği kuralını (m. 7) ihlâl ederken, diğer yandan istisna üzerine istisna üreterek temel hak düzenlemesini "sancak beylerine" bırakabilmiştir. "Olağanüstü koşullarda, yasa hükmünde kararname yolu yönetime müthiş bir kolaylık sağlamaktadır ama, yargı denetimine hiç girmeyen bir kolaylıktır bu; haklar ve özgürlükler için en ciddi tehlikeyi oluşturan, Anayasanın koruyuculuğunu ortadan kaldıran bir kolaylık."⁶

Anlaşıyor ki; zor durumdalar.

Kendi felsefi temellerine ters düşüyorlar. Çeperlerini patlatıp, yasallıklarını başaşağı ediyorlar.

Zor durumdalar.

1982 Yasallığının Yeni Payandaları=413+424+425

1984 Ağustosunda başlayan bir somutluğa çare olması umuduyla getirilen yeni KHK'ler bütünü, ayrıntılı mı ayrıntılı kotarılmış:

- * Kalem erbabı ve matbaalara,
- * Bölge dışına çıkarılması "gerekenlere",
- * Sendikal faaliyette bulunanlara

yönelik "önlemleri", Olağanüstü Hal Bölge Valisi, olağanüstü halin devamı süresince yürütecektir: ama olağanüstü üzeri olağanüstü ek yetkilerle:

* Olağanüstü Hal Bölge Valisi (OHBV), köy, mezra ve kom vb. yerleşim birimlerini boşalttırabilir, yerlerini değiştirebilir, birleştirebilir; gereken kamulaştırma işlemlerini re'sen ve ivedilikle yapabilir.

* OHBV, görev alanı içindeki illerde güvenlik, asayiş ve kamu düzeni bakımından çalışmasında sakınca gördüğü personelin yer değiştirmesini bağlı olduğu kuruluştan isteyebilir. Bu istek hemen yerine getirilir.

* Olağanüstü hal ve KHK'ler gereğince yapılan uygulamalar neden gösterilerek görevliler hakkında yazılan gerçeğe aykırı yazılar, gündemdeki cezalar yanında otuz milyon liradan, yüz milyon liraya kadar ağır para cezasını hakeder.

* Olağanüstü hal bölgesine yönelik yayınlar konusunda TRT Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği ile koordinasyon ve işbirliği yapmaya yükümlüdür.

* OHBV, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin görevine giren suçlarda kamu davası açılması için istekte bulunur ve bu istek DGM savcılığınca yerine getirilir.

* Bu düzenlemeler ile ilgili olarak İçişleri Bakanına, OHBV'ne ve il valilerine tanınan yetkilerin kullanılması ile ilgili her türlü karar ve tasarruflarından dolayı, bunlar hakkında

cezai, mali veya hukuki sorumluluk iddiası ileri sürülemez ve bu maksatla herhangi bir yargı merciine başvurulamaz.

Sürmekte Olana Sonuç Yazmak Ya da Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok

Orası; O uzak-yakın ülkedeki olanlar merkez alınarak bir dizi KHK işleme konu. TBMM'ndeki olağan ve sınırlı tartışmadan dahi sakınılarak kollanan bu paket'in ne anlama geldiği yukarıda tartışıldı.

Hukuk denilen sınır çizgisi ihtiyaç ile doğar. İhtiyaç, çiti gerektirir.

Şu saptama yanlıştır: "Türkiye'deki basın özgürlüğünü kısıtlayıcı yasa ve kararnamele-
rin sayısı 152'den son olarak yürürlüğe giden 413 sayılı KHK ile 153'e çıkmıştır. 413 sayılı
kararname ile olağanüstü hal bölgesinde ifade özgürlüğünün, basın özgürlüğünün, kişinin
güvenlik hakkının, tüm suçların hukuk çerçevesinde cezalandırılması kuralının, yasal gü-
vence ve mahkemelerin bağımsızlığı kuralının inkârı, Türkiye'ye iki ayrı hukuk sistemi ge-
tirmektedir."⁷ Yanlıştır çünkü yeni düzenleme ülkenin sadece o bölgesini değil bütünü kap-
sayabilmektedir. Bu yanılsamayı doğuran ise devrimcilerin batı cephesinde hâlâ yeni bir
şeyin olmayışıdır.

16 Haziran 1990

KAYNAKLAR

1 Resmi Gazete, 10 Nisan 1990, Sayı: 20488.

" " , 10 Mayıs 1990, Sayı: 20514.

2 Erdoğan Teziç, Anayasa Hukuku, (İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 1986) s. 26, 27.

3 Mehmet Turhan, Hükümet Sistemleri ve 1982 Anayasası, (Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Hukuk Fak. Yay., 1989), s. 146.

4 Bu konuda geniş bilgi için bkz:

Zafer Üskül, "Türkiye'de Sıkıyönetim Uygulamaları Üzerine Notlar", Toplum ve Bilim, No: 42, Yaz 1988, s. 85
Devlet Güvenlik Mahkemeleri, Der: Mutlu Kurtuluş, (İstanbul: Sorun Yayınları, 1976).

5 Bakır Çağlar, Anayasa Bilimi-Bir Çalışma Taslağı, (İstanbul: BFS Yayınları, 1989), s. 55, 56.

6 Mümtaz Soysal, 100 Soruda Anayasa'nın Anlamı, (İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1987), s. 343.

7 Özcan Ertuna, Hürriyet; 21.5.1990.

MOSKOVA İZLENİMLERİ...

Aytunç Altındal

Son dört ayda çağrılı olarak iki kez Moskova'ya gittim. Bu yıl sonuna kadar iki kez daha çağrılıyım. SSCB'de yaşanan değişimi ve edindiğim izlenimleri Moskova bazında değerlendirmeleri kaydıyla Türkiye'deki sosyalist çevrelere aktarmayı yararlı buluyorum. Bu gözlemlerden yola çıkılarak bilimsel, siyasal (askeri) genellemeler yapılamayacağı açıktır. Ne var ki, SSCB'nin içinde bulunduğu koşullar nerdeyse ülkenin toprak bütünlüğünü tehdit eder hale gelmişlerdir. Bu gelişmeler son 20-30 yıllarını sosyalist mücadele içinde geçirmiş Türkiyeli Sosyalistlerin düşlerinde görseller inanmayacakları "Gerçekler" (Facts) olarak ortadalar ve hızla belirsiz (mi?) bir geleceğe doğru sürüklüyorlar insanları, kurumları ve sistemi.

Moskova izlenimlerine kısaca gündelik hayatın bir vechesinden başlamak istiyorum. Tarihte Roma, İstanbul ve Moskova arasında dinsel bağlamda bir "Kader Bağı" vardır. İstanbul ve Moskova'nın bu bağlamdaki diğer -bir anlamında esas- adları da Roma'dır. Tarihte İstanbul, din terminolojisinde, İstanbul ve/veya Costantinopolis olarak değil "Yeni Roma" olarak tanınır, anılır ve bilinir. Bu nedenle de Grek ve Rus Ortodoksları için Kutsal Toprak ve Şehir'dir. Moskova'da, aynı bağlamda, Bakire Meryem'den esinlenilerek "Bakire/Kraliçe Roma" olarak anılır. Moskova yakınlarındaki Zagorski şehrindeki manastırlarda Moskova, Bakire Meryem'in Şehri olarak anılır ve tanıtılır "Müminlere". İşte ilk izlenimi bu Zagorski şehrinde aktarıyorum. İsa'nın göğe yükseldiği gün olarak bilinen ve tüm Hristiyan aleminde büyük anlamı olan Asensiyon törenlerinin ikinci gününü buradaki manastırlarda ve SSCB'deki en büyük Katedralde izledim. SSCB'deki çeşitli cumhuriyetlerden gelmiş binlerce insan güçlü bir iman tazelenmesi içindeydiler. Papazlar, bellerine kadar inen kara sakallarını savura savura bazen alçak bazen yüksek sesle konuşarak bir yandan yapılan bağışlara şükranlarını dile getiriyorlar. Bir yandan da ellerini öptürüyorlardı. Manastırdaki ve çevredeki insanların yüzlerinde, aynı törenlerde hiç bir Batı ülkesinde görmediğim bir heyecan (vecd anlamında) ve bir "Din'e sığınma" arzusu vardı. Bu duyguyu sadece bir moda ya da "Baskıdan Kurtulma" olarak değerlendirmemek gerekiyor. Ortada düpedüz bir "Kaçış" var! Yüzbinlerce insan ülkenin her yerinde, kelimenin tam anlamıyla, içinde bulundukları ya da içine sürüklendikleri şartları anlayamamanın verdiği bir itimle gündelik gerçeklerden "Kaçma" ve bunları görmemeye çalışma gibi bir duygu içindeler. Zagorski'yi ziyaret edenlerin tamamına yakını ileri yaştaki yoksul köylü ve işçilerdi. Çoğunluğu kadınlar ve çocuklar oluşturmuştu.

Bu kaçışı hazırlayan bir çok faktör sayılabilir; fakat ben biri üzerinde duracağım: Enflasyon. Şu anda SSCB'de "RESMEN" enflasyon yok. Benim yaptığım hesaplara göre şu anda Moskova'da en az % 300-350 oranında enflasyon yaşanıyor. Bazı sayısal verilere bakarak geçim sıkıntısının boyutları konusunda global bir izlenim edinmek mümkün oluyor.

Şöyleki, SSCB'de ortalama işçi aylığı 300-350 Ruble arasında değişiyor. Mühendis 380-550 ruble alıyor ayda. (NOT: Mühendislerin çoğu şoförlük yapmaya başlamışlar. Çünkü dolarla çalışmaları için daha fazla kazanç temin ediyorlar). Devlet, ayda 100 ruble emekli maaşı veriyor. Her işçi emeklisinin, böylece, yıllık geliri 1200 ruble. Aynı işçi emeklisi yılda tam 600 ruble kira ödemek zorunda! Öte yandan Moskova çiçek pazarında bir gül 5 Rubleye satılıyor! (NOT: Çiçek, sigara, taksicilik, her türlü giyim eşyası, yedek parça karaborsası bir Mafia olarak örgütlenmiş durumda. Lumpenler Moskova'da en etkin grubu oluşturuyorlar). Bir kalpak/Şapka 520-590 ruble. Bir çift ayakkabı 450-500 ruble... Bu fiyatlarla yaşamak zorunda olan işçi ve diğer emeklilerin sayısı on milyonların çok üstünde. Şu tabloya bakıldığında ülkenin nasıl bir geleceğe sürüklendiğini görmek üzüntü verici...

Yıllardır yapılan resmi açıklamalara göre SSCB'de "Fahişe" yoktur. Günümüzde ise sadece Moskova'da geçimini bu yolla temin etmek zorunda bırakılmış en az 20-25000 kadın olduğu tahmin ediliyor. Şu acı gerçeği üzümlere yazıyorum: Bu yoldan geçimini temin eden, diyelimki 20 yaşındaki bir genç kadın yetmiş yaşındaki işçi emeklisi BABASININ bir YILDA elde ettiği 1200 Rublelik geliri Dolar bazında sadece bir müşterisinden bir gecede elde ediyor. (NOT: Dolar karaborsada 12-15 Ruble, Resmi kurda 0,64 Ruble)

Şimdi kısaca siyasi yapıyla ve özgürlüklerle ilgili bazı izlenimleri aktarıyorum.

Önce şunu belirteyim ki, karaborsa var diye, fahişelik arttı diye ya da geçim sıkıntısı had safhada diye sadece bunlar gerekçe gösterilerek SSCB'de ihtilâl falan olmaz. SSCB şimdilerde yıllardır KAPALI tutulmuş olmanın, tıpkı bizdeki gibi, bedelini ödüyor, o kadar. "Piyasa Ekonomisi" denilen yapıyı bünyesine uydurabilmeye çalışıyor. Nedir ki, Sovyet modeli asla bire bir Batı modelini karşılamayacak. Piyasa ekonomisinin bünyesinde karaborsa'da var; Dinsel Fanatizm de var; Fahişeleşme de var. FAKAT SSCB'de, inanın henüz Türkiye'de olmayan bir İFADE özgürlüğü de ortaya çıkmış durumda. Şu anda, iddia ediyorum ki, Moskova'da var olan ifade özgürlüğü -Batı standartlarından söz ediyorum- Türkiye'de yok. Hattâ Batı'daki bazı ülkelerde de yok! SSCB bu alanda Batı'ya açılımını nerdeyse tamamlamış durumda, Türkiye hâlâ 141-142 ve 163'ü tartışıyor... SSCB'de Devlet Televizyonu'nda "Bizimkilerin" dudaklarını uçuklatacak açıklamalar, demeçler, iddialar serbestçe yayınlanıyor. Gorbaçov, bazen hakarete varan suçlamalara hedef oluyor ve inanır mısınız ünlü KGB ne İŞKENCE yapıyor/yapabiliyor ne de müdahale edebiliyor. Evet çoğu saçma sapan iftiralar atılıyor, evet her kafadan ayrı bir ses çıkıyor ama İŞKENCE yapılmıyor. Kitap ya da şiir yazdı diye insanlar yıllarca hapislerde çürütülmüyorlar.

Dolayısıyla SSCB'de şimdilerde tam bir "Politizasyon" yaşanıyor. Örneğin Liberal-Demokrat Parti kuruldu. Başında eski bir rejim düşmanı ve Batılılar'ın gözdesi Wladimir Schirinowski var. Partinin amblemi doğan güneş. Güneşin üstünde YASA yazıyor. Liberal-Demokratlar Neo-Keynesyen kuramlara hayranlar, bizdekilerin tersine. Avrupa'daki büyük finans kuruluşlarıyla yakın bağları olduğu ve Mason Locaları tarafından desteklendikleri biliniyor. Örneğin "Monarşist" Parti var. bunlar da Çarlık döneminin nostaljisi içindeler diğer bir çok sosyalist ülkede olduğu gibi. (NOT: Bulgar, Romen ve Macar Kralları Tahtlarını yeniden elde etmek için bazı pazarlıkları tamamladılar. Eski Sosyalist Cumhuriyetler de yeniden Krallar görürseniz şaşmayın) Örneğin "Faşiki" örgütü var. Bunlar Sovyet NEO-NAZİLERİ! Evet, yanlış okumuyorsunuz. Merkezleri Leningrad'ta. Üst Merkezleri ise Demokratik Almanya'da. Bunlar birbirlerini HEİL Duce ve Heil Hitler diye selamlıyorlar! Ne istedikleri de malûm. Örneğin PAMYAT var. Bunlar şu anda en etkili reaksiyoner grubu oluşturuyorlar. Bizdeki ÜLKÜ ocaklarına tekabül eden bir örgüt bu. Silahlı çatışmalara hazırlar. Tüm Yahudilerin ve Masonların SSCB'den atılmalarını, Kozmopolitanizmin yok edilmesini ve "Rus Irkının" titreyip kendisine dönmesini istiyorlar. Daha birçok örgüt, daha

bir çok siyasal "Fantazi" var. Ama yukarda da belirttiğim gibi ŞİMDİLİK ortada bir GİZLİ POLİS baskısı ve işkencesi yok.

Diğer bir anlatımla SSCB onyıllardan beri üzerine serpilmiş olan ölü toprağını atmaya, dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilmeye çalışıyor. Tabii kolay değil, tabii ki aşırılıklar oluyor ve olacaktır. Bunlara bakıp SSCB'nin bir "GÜÇ" olmaktan çıktığını düşünmek hata olur.

Gelecekte SSCB'de neler olabilir?

Pay çıkarmak gibi olmasın ama Sosyalist ülkelerde bu tip gelişmeler olacağını daha 1977'den beri eş dost-yurt içindeki ve dışındaki -Sosyalistlere söylemiş ve kendilerini gelecekte bu tip gelişmelere hazırlıklı tutmalarını çünkü eldeki verilerin ve gidişatın, RESMİ açıklamalara kanılmadığı takdirde kaçınılmaz olarak bu yönü gösterdiğini vurgulanmışım. (NOT: Bu tip açıklamalarım nedeniyledir ki eleştiriye ve bilimsel sağduyuya ilkelce kapalı olan "TKP" tarafından en aşağılık iftiralara muhatap oldum. Fakat bugün ben haklı çıktım. Yurt içinde ve dışında, ne mutlu ki, gerçekleri bilenler bu hakkı teslim etmesini de bildiler. Sargın'ı tenzih ederek söylüyorum ki, YAĞCILARIN "TKP"si için artık illegalite ve cezaevleri bittiği için ben de kendimi bana yönelik yapılmış iftiraları belgeleriyle yazmak hakkımı kullanacağımı burada belirtmek istiyorum)

Evet, SSCB'de neler olabilir?

Amaç kahinlik değil. Sadece bazı olasılıklar üzerinde durmak istiyorum. Eldeki verilere göre ve yorumlayabildiğim kadarıyla:

1) Parti kendisini yenileyecektir. Proletarya Diktatürası ve Leninizm'in Sovyetik ve Köylüce yorumları terkedilecektir. Bu, bana göre SOVYETİZM'in sonu ve Bilimsel Sosyalizm anlayışının başlangıcı olacaktır. Hiç kimse SSCB KP'nin tarihe karışacağını sanmasın; Emperyalist odakların SOSYALİZM ÖLDÜ masasına kanmasın.

2) SSCB'nin sınırları bazı değişikliklere uğrayacaktır. Er geç, haksız bir şekilde ele geçirilmiş olan Litvanya, Estonya ve Letonya'ya bağımsızlıkları verilecektir. Çünkü bu üç küçük Baltık ülkesiyle SSCB arasında ETNİK bir sorun yoktur. Baltık konusunda hem Sovyetler hem de bütün dünya halkları aldatılmışlardır. Bu hata er geç düzeltilecektir. Fakat SSCB'de Etnik sorunlar vardır, dinsel sorunlar vardır. Bunların başında Ermeni Sorunu gelmektedir. Önümüzdeki bir yıl içinde bu sorun SSCB'nin en önemli ilk dört sorunundan biri olmaya adaydır.

3) Sovyet ekonomisi dev bir sarsıntı geçirecektir. Halen ödenmekte olan dış borçlar ödenemez hale gelecektir. Dış baskılar artacak, bu da SSCB'nin askeri yapısında değişiklikler yapmasına yol açacaktır. Ruble convertibl yapılmıca bu sarsıntı daha da artacak, geçim daha da zorlaşacak, Batı'ya göç hızlanacaktır.

4) Bu gelişmelere ve ülkedeki yapıya bakıldığında ilk ihtimal olarak akla bir ASKERİ DARBE gelebilir. Ancak SOVYET ORDUSU'NUN TARİHİNDE DARBE GELENEĞİ OLMADIĞI DA BİR GERÇEKTİR. Sovyet Ordusu dünyadaki en apolitize ordudur. Bu ordu, sanılanın ve bazı propaganda masallarının tersine, Çarlık döneminde bile DARBE yapmamıştır. Çünkü SOVYET Ordusu, örneğin Türkiye'deki gibi Anayasayı Korumak ve Kollamakla YÜKÜMLÜ VE GÖREVLİ kılınmamıştır. Bu görev Yüksek Sovyet Prezidyumundandır ve devri mümkün değildir. Öyleyse SSCB'de bir DARBE olursa bu NATO'nun ve Batılı Devletlerin SSCB'nin geçirmekte olduğu kabuk değiştirme sürecini açgözlüce ihtirasları uğruna istismar etmelerinin Sovyet topraklarında meydana getireceği ÇÖKÜNTÜYÜ önlemek amacıyla olur ve kesinlikle SİVİL kadroların denetiminde yönlendirilir. Askerlerin böyle bir gelişmede figürandan öte bir anlam ve önemleri olmaz/olamaz. Öyleyse SSCB'de DARBE ihtimali özellikle NATO'CU güçlerin ve kesinlikle büyük SİLAH tröstlerinin kışkırtmalarıyla ivme kazanır; yoksa "YOKSULLUK EDEBİYATI" yapılarak SSCB'de Askeri Darbe olmaz.

Gelecekte SSCB'deki değişimlerin diğer veçheleri üzerinde de duracağım.

Zürich-1 Haziran 1990

YILMAZ GÜNEY İLE İLGİLİ ARKADAŞLARIMA DUYURU

Yılmaz Güney ile birlikte geçen 10 yıllık beraberliğimizi, bir kitap halinde yazıya dökme çabası içindeyim.

Bu çalışmam nedeniyle, özellikle 1974-1976 yılları arasında Ankara Merkez Cezaevi'nde birlikte olduğum arkadaşlarımla, konuya ilişkin olarak kontağa geçmek istiyorum.

Son şeklini vermek istediğim çalışmanın olabildiğince gerçeğe sadık kalabilerek, kolektif bir özellik arzemesi için; Yılmaz Güney ile birlikte aynı zamanı ve mekanı paylaştığım arkadaşlarımla yardımlarına olan gereksinimim gerçekten de çok büyüktür.

Bu bağlam içerisinde duyurumdan Devrimci Basın kanalıyla haberdar olabilecek arkadaşlarımla ilişikteki adresim kanalıyla kontaya geçmelerini ve olasıysa ellerindeki döküman ve fotoğraf türü malzemeleri adresime yollamalarını rica ediyorum.

Binali Akpınar

Adres: 17 Rue Des Haies
75020 Paris-FRANCE

AÇIK MEKTUP

Sahibi bulunduğum "Alev Basın Yayın Dağıtım Organizasyon" 1990 yılı başlarında yayıncılık yaşamına başladı. İlk kitabımız olan "Okunacak En Büyük Kitap İnsandır. Tarihte ve Günümüzde Alevilik" Şubat 1990'da birinci baskı, Mart 1990'da ikinci baskısını yaptı. Türkiye'de yıllardır basın-yayın üzerinde sürdürülen baskı ve devlet terörü bize de saldırıya geçmekte gecikmedi. Söz konusu kitabımız dört aydır piyasada olmasına, hakkında toplatılma kararı olmamasına rağmen "yukarıdan" verilen bir emirle *İşçi Sağlığı Derneği*'ne karşı yürütülen saldırının bir parçası olarak yayınevimize karşı saldırıya geçildi. Yayınevi bürosunda bulunan kitapların önemli bir kısmı 17 Mayıs 1990 günü aramaya gelen polisler tarafından parçalandı. Paketleri içinde duran 2000'i aşkın kitabımızın "can güvenliği yoktur." Şu anda yayınevinin kapısı kilitli, *sahibi olan ben de Sağmalcılar Cezaevi'nde kilit altındayım.*

Yayınevimize karşı sürdürülen bu saldırı, *İlhan Erdost'u* katleden, gazeteci ve yazarları sokaklarda copleyan, binlerce kitabı yakan anlayışın yaşadığını göstermektedir. KİTAPLARDAN KORKUYORLAR.

Bu saldırıya karşı yalnız kalmayacağıma inanıyorum.

Sinan Yıldırım

20.6.1990 Bayrampaşa Cezaevi C-11

SORUN BSD'mizin notu: Devrimci mücadelemizde ilerici bir işlevi yerine getirmeye çalışan yayınevleriyle Sosyalist Dergileri kavgalarında yalnız bırakmayın, sahiplenin!

TOPLUMSAL YAPI SAĞLIK ETKİLEŞİMİ

Dr. İlker Belek

Üretimci emek sahibi geniş halk kesimlerinin yaşadığı sağlık sorunlarının diyalektik materyalist yöntemle teorize edilmesi, kanımızca bu alandaki en can alıcı sorundur.

Resmi egemen çevrelerin söylediği, halk sağlığı sorunlarının, geniş anlamda da halkın yaşamsal olanaklarının, toplumun iktisadi-siyasal süreçleriyle ilişkisiz olduğu yaklaşımıdır.

Oysa ki, toplumsal yapı Alt ve Üst Yapı olmak üzere başlıca iki kategoride incelenmekte ve toplumların gelişimi de bu iki düzlemde izlenmektedir. Bu ilişkide Alt Yapı, yani maddi yaşamın üretim tarzı, genel olarak toplumsal, siyasal, entelektüel yaşam sürecini koşullandırmaktadır. Toplumsal düzeydeki bilinç ve düşünce formasyonları da aynı iktisadi temel üzerinde yükselmektedirler.^{1,2}

İşte bu kısa metinde, toplumsal yapı/sağlık etkileşimi somutlanmaya çalışılacaktır.

Arkeoloji bilimi insan ve toplumların evrimini izlerken, milyonlarca yıl öncesinden başlamak üzere, üretim araçlarını kullanmaktadır. Bunların ilk yapıları taşın kabaca yontulmuş baltalardır. İşte ilk kez taş aletleri yapabilmiş canlı türüne, Homo yani İnsan denilmektedir. Böylece toplumsal hareketin başlangıcı üretim (alet üretimi) ile başlatılmaktadır.^{3,4,5,6,2,7}

İlk insanların 20-30'ar kişilik gruplar halinde ve göçebe olarak dolaştıkları, bitki kökleri ve ufak böcekleri toparlayarak yaşadıkları anlaşılmaktadır. Avcılığın çok daha sonraları başlamış olduğu, toplayıcılığın ise ilk insanların ortaya çıkışından (bundan yaklaşık 3 milyon yıl önce), günümüzden 1 milyon yıl öncesine kadar basit üretim biçimi olarak kaldığı görülmektedir.^{6,7,8,9,10,11} Çevresel koşulların zorluğu, buna karşın üretici güçlerin geriliği ilk insanların birlikte hareket etmelerini koşullamıştır. Teker teker toplanan yiyecekler biraraya getirilerek ortaklaşa tüketilmiştir. Aralarından herhangi birisinin tek başına davranmaya kalkışması hem kendisi hem de grup için öldürücü olmuştur.¹¹ Çünkü, öncelikle kimin, hangi gün, ne kadar yiyecek toplayabileceği, topladığıyla kendisini besleyip besleyemeyeceği belli değildir. Öte yandan çevrede bol miktarda bulunan vahşi hayvanlara karşı korunabilmek durumu, yine birlikte hareket etmeyi koşullamıştır. İşte bu diyalektik birlik, toplumsal yaşantının zorunluluğunu zamanla daha fazla oranda bilince çıkartmıştır.^{7,12}

Toplumsal gelişimin bu aşamasında üst yapı kurumlarına ilişkin günümüze ulaşabilmiş verilerin yokluğundan dolayı, üst yapıyla ilişkili olarak söylenenler mantıksal çıkarsamalar düzeyinde kalmaktadır. Ancak yine de, söylenenlerin çağdaş ilkel toplumların verileriyle desteklenmesi mümkündür.

Bugün Avustralya ve Afrika'da 20-30 kişilik gruplar halinde sık ormanlar içinde veya savanda göçebe olarak yaşayan, başlıca toplayıcılıkla geçinen, ama arada küçük hayvanları da avlayan topluluklar vardır. Bu topluluklarda bireyler birkaç kişilik kümeler halinde dağılarak yiyecek toplarlar ve topladıklarını daha önce kararlaştırılan yere getirirler. Kullanılan

aletler, neredeyse 1 milyon yıl önceye ait olanlar kadar ilkelidir. Toplanan yiyecek ortaya konur ve eşit olarak tüketilir. Tüketimde ölçü önce ağız dolusu kadardır. Daha fazla yiyecek varsa yemek tokluk hissi duyulana kadar devam eder. Daha da varsa ve mümkünse ertesi gün için saklanır. Bu ilkelere uymayanlar grupça cezalandırılır. Grubun ortak yaşamsal sorunları, kolektif bir toplumsal yapıyı koşullamaktadır. Bu topluluklarda herhangi bir zenginlikten ve liderden söz etmek olanaksızdır.¹¹

Bu dönemin konumuz açısından belirleyici özelliği, zorunlu olarak dayanışmacı ve kolektif ilişkilerin yaşanıyor oluşudur.⁹

Daha sonra gelişen avcılığın başlangıçta takım avı biçiminde yapıldığı, daha sonraları ise yine doğal koşulların zorlamasıyla süreklilik avı biçiminde geliştiği anlaşılmaktadır.^{3, 9, 13}

Büyük hayvanların avlanması zorunluluğu, tüm toplumun yine birlikte hareket etmesini koşullamıştır. Av peşinde koşan erkekler, hayvanları izlerken, pusuya düşürürken, avlarken ortak hareket etmek zorunda kalmışlardır. Ortaklaşa elde edilen ürünün paylaşılması ve tüketilmesi de ortaklaşa olmuştur.^{3, 9, 13} Kolektif davranışları zorlayan bir diğer etken, bu dönemde de artı ürünün yokluğudur. Toplum doğadan elde ettikleriyle ancak yaşayabilmekte, bu olgu da, bireylerin yine dayanışmacı davranış kalıpları içinde kalmasına neden olmaktadır. Grubun önderi olan şef de bu sınırlar içinde kalmak zorundadır.⁷

Bu konuda da çağdaş ve prehistorik avcı toplumlardan destekleyici veriler elde etmek mümkündür. Afrika'da büyük hayvan avında uzmanlaşmış kimi kabilelerde, avların tüm kabile erkeklerinin ortaklaşa çabası ile avlandığı ve av ürününün ortaklaşa tüketildiği saptanmaktadır. Prehistorik avcı toplumlardan örneğin İspanya'nın Torralba Bölgesi'nde yaşamış olanların av etini saklayabilecek teknolojileri geliştirmiş oldukları ancak transport işinde yetersiz kaldıkları anlaşılmaktadır. Bunun için de, onlar için tek yolun, av etini günlük tüketmek olmuş olması gerektiği belirtilmektedir.⁶

Avcı üretim tarzındaki toplumsal örgütlenme biçimi Klan olarak tanımlanmaktadır. Klan, komşu toplumlarla ekonomik ve sosyal ilişkilerin geliştirilmesi amacı ile bütün evliliklerin başka toplumlardan olan bireylerle yapıldığı ve soy çizgisine göre örgütlenmiş bir toplumsal yapıdır. Klan içindeki bütün bireyler arasında kan bağına dayalı bir akrabalık vardır. Ayrıca, aralarında evliliklerin gerçekleştiği klanlar da birbirlerini kardeş klanlar olarak kabul etmektedirler.^{8, 9, 10} Böylece üretim ilişkilerindeki zorunlu dayanışmacı yaşamın, sosyal ilişkilere de yansıdığı gözlenmektedir.

Kolektif toplumsal yapı, klanın yönetsel mekanizmasına da yansımaktadır. Örneğin Amerika'nın keşfedildiği anda avcılık ve son derece ilkel bir bahçecilikle uğraşmakta olan İraqualar arasında da klan tipi bir toplumsal örgütlenme vardı. İraqua klanlarında en yüksek karar alma zemini, kadın-erkek bütün klan üyelerinden oluşan klan meclisi idi. Ve bu yapı, o dönemin bütün Amerika Kızılderilileri arasında bulunmakta idi.¹⁴ Günümüz çağdaş ülkelerinden Güney Afrika Buşmanları, Eskimolar, Şasonlar, Pueblo yerlileri arasında da benzer ekonomik ve sosyal yapılara rastlamak olasıdır.⁶ Yine kolektif ilişkilerin yansıması olarak İraqualar, birbirine bitişik olan ve hepsi de ortadaki ortak bir avluya açılan, tek bir çatı altında birleşen büyük ortak evlerde oturmaktaydılar.¹⁵ Aynı biçimdeki barınaklara Fransa'daki prehistorik yerleşim yerlerinde de rastlanmıştır.^{6, 9}

Bundan sonraki dönemde ilk kez hayvancılık ve devşiricilik biçiminde tarım gelişmeye başlamıştır. Bu andan başlayarak iki önemli toplumsal olay gelişmiştir. Bunlardan ilki, toplumların içinde yaşadıkları bölgelerin coğrafi koşullarına bağlı olarak hayvancı ve tarımcı çizgilerde uzmanlaşmalarıdır.^{3, 7, 12, 16, 17} Diğerisi ise hayvancılık ve tarımla birlikte toplumsal artı-ürünün sürekliliğinin olanaklı duruma gelişi. Artı-ürün uzmanlaşmayı hızlandırıcı yönde etki ederken, uzmanlaşma da artı-ürünün elde edilmesi yönünde ivmelendirici ol-

muştur. İlk yerleşim yerleri de yine artı-üründen ayrılan payla bu dönemde inşa edilmiştir. Bu yerleşim yerleri de artı-üründen ayrılan payla bu dönemde inşa edilmiştir. Bu yerleşim yerlerinde artı-ürünün depolandığı binalara rastlamak mümkündür.^{3, 5, 6, 13, 16}

Daha sonra gerçekleştirilen büyük sulama tarımı ise, nehirlerden tarlalara uzanan büyük sulama kanallarının yapımını, her yıl gerekli bakımlarının sağlanmasını, nehirlerin taşkın zamanlarının önceden bilinebilmesini ve acil önlemlerin alınabilmesini, büyük insan gücünün merkezi olarak organize edilmesini gerektirmiştir. İşte bu işi şefler üstlenmişlerdir. Ancak aynı yapı içerisinde bir başka süreç daha gelişmiştir. O da gelişmiş tarımsal üretimin son derece büyük boyutlarda artı-ürün, sağlamasıdır. Artı-ürün, üretimi de yönlendiren şeflerin elinde toplanmış ve onların lüks tüketimleri için de kullanılır olmuştur. Sonuçta yerleşim yerleri büyüyerek, aynı zamanda ekonomik birimler olan kentler durumuna gelirken, şefler de toplumun diğer kısımlarından ayrımlaşan, iktisadi ve siyasi gücü ellerinde toplayan otoriteler durumunu almışlardır.^{11, 13, 17}

Bu yapının sürdürülebilmesi artı-ürünün üreticilerin elinden düzenli olarak ve hiçbir mazeret dinlenmeksizin toplanmasını gerektirmiştir. İşte bu nedenle de kralların çevresinde askerler, hukukçular ve ideolojik düzlemde bu işi yapacak olan din adamlarından oluşan bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu yapı devlettir. Devlet bütün zor aygıtlarını da içermektedir. İlk biçimlenen devletler herbir kenti merkez alan kent devletleridir. Kentlerin zenginlikleri diğerleri için iştah kabartıcı olmuş, böylece devletler arası savaşlar başlamıştır. Bu siyasi iktidar mücadelesi sömürüye dayalı devletler arasında süregelen ve savaş bir ekonomi biçimini almıştır.¹¹

Sonuç olarak devlet yapısının tepesinde bulunan kral ve çevresindekiler sömürücü bir sınıfı oluşturmuşlardır. Toplum içinde Yönetenler ve Yönetilenler diye iki sınıf doğmuştur. Yönetilenler, tarımsal üretimi gerçekleştiren köylülerdir. Köylülerin giderek yoksullaştıkları ve başlangıçta özgür vatandaşlar durumunda iken, köleleştikleri izlenmektedir.^{3, 9, 11, 17}

Böylece ilk sınıflı toplum yapısının ortaya çıkışı ile birlikte, toplumun farklı sınıfları, farklı yaşam tarzları içine girmişlerdir. Sözü edilen kentsel yerleşim yerlerinin merkezinde, içinde kralın ve yakın çevresinin oturabileceği ve herbirisi ekonomik ve sosyal anlamda tam bir bütün olan saraylar inşa edilmiştir. Buna karşın köylüler, çoğu kez, kenti çevreleyen savunma duvarının da dışındaki küçük kulübelere oturmak zorunda kalmışlardır. Atina'daki köleler ise insan olarak bile kabul edilmemiş ve "konuşan hayvanlar" sınıfına sokulmuşlardır.¹⁷

Yukarıda tanımlanan sosyal ilişkiler bütünü, doğrudan toplumun sınıflı yapısı ile ilişkilidir ve bir sınıf sorunudur. Üretenlerin sömürüsüne dayalı sınıfsal toplum yapısı nedeni ile, üretimle ilgilenen geniş halk kesimleri düşük yaşamsal standartlarda bulunmaktadır. İşte bu olgu Toplumsal Etken olarak tanımlanabilir. Toplumsal Etken'in özünü, sömürüye dayalı üretim ilişkileri oluşturmaktadır.

Bu süreç sınıflı toplum öncesi yapılarda izlenenden tamamen farklıdır. Sağlık alanında somutlamak gerekirse, sınıfsız toplum aşamasında da insanlar pekçok sorunla karşılaşmış olmalıdırlar. Ve bunlar çözümsüz kalmış da olabilirler. Ancak burada, yaşanan sorunlar tüm toplumun ortak sorunlarıdır ve çözümlenemeyişleri bilimsel yetersizlikten kaynaklanmaktadır.

Sınıflı bir toplumda bilimin insanların önüne koyduğu gelişmeler, sarayların yapımı olanağını vermekte, ancak bu olanak toplumun geniş kesimlerine karşı, yalnızca dar bir sınıf için kullanılmaktadır. Ve bu süreç, geniş halk kesimlerinin söz konusu gelişmelerden uzak tutulması, baskılanması ile başarılabilmektedir. Dolayısıyla üretenlerin sömürüsüne dayalı sınıflı toplum yapısı, nesnel olarak, halk için geçerli olan sağlık sorunlarını da hazırlamaktadır.

KAYNAKLAR:

- 1 Marx, K., Ekonomi Politigin Eleştirisine Katkı,
Sol Yay, Ankara, 4. Baskı, Temmuz 1979, Çev: Belli, S.
- 2 Marx, K., Engels, F., Alman İdeolojisi-Feuerbach,
Sol Yay, Ankara, 1976, Çev: Belli, S.
- 3 Childe, G., Tarihte Neler Oldu,
Alan Yay, İstanbul, 3. Basım, 1983, Çev: Tunçay, M., Şenel, A.
- 4 Engels, F., Maymundan İnsana Geçişte Emegin Rolü (Doğanın Diyalektiği içinde),
Sol Yay, Ankara, 8. Basım, 1987, Çev: Gelen, A.
- 5 Güvenç, B., İnsan ve Kültür, Remzi Kitabevi, İstanbul, 4. Basım, 1984
- 6 Hoebel, E.A., Weaver, T., Anthropology and The Human Experience, 1980.
- 7 Şenel, A., İlk Topluluktan Uygur Topluma, Birey ve Toplum Yay, Ankara, 1983
- 8 Berktaş, H., Kabiliden Feodalizme, Kaynak Yay, İst., 1989.
- 9 Diakov, V., Kovalev, S., İlkçağ Tarihi, V Yay, Ankara, 1987, Çev: İnce, Ö.
- 10 Alexeev, V., P., The Origin of The Human Race, Progress Pub., Moscow, 1986.
- 11 Teber, S., İlk Toplulukların Değişimleri, Say Yay, 1. Basım, 1985.
- 12 Kerov-Mitropolski-Zubritski, İlk Topluluk, Köleciler Toplumu, Feodal Toplumu, Kapitalist Öncesi Biçimleri,
Sol Yay, Ankara, 8. Basım, 1979.
- 13 Childe, G., Kendini Yaratan İnsan,
Varlık Yay, İst., 3. Baskı, 1988, Çev: Ofloğlu, F.
- 14 Morgan, L., H., Eski Toplum 1, Payel Yay, İst., 1. Baskı, 1986, Çev: Oskay, Ü.
- 15 Morgan, L. H., Eski Toplum 2, Payel Yay, İst., 1. Baskı, 1987, Çev: Oskay, Ü.
- 16 Engels, F., Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, Sol Yay, Ankara, 8. Basım, 1987.
- 17 Parkinson, C., N., Siyasal Düşüncenin Evrimi, Remzi Kitabevi, İst., 2. Basım, 1984, Çev: Harmanlı, M.

YARIN ÜSTÜNE

Gel gardaş biz de gidelim,
Yüce dağların üstüne.
Zalim ile cenk edelim,
Aydınlık yarın üstüne.

Sırtımda düzenin yükü,
Boynumda celladın ipi,
Dağlarımda boran, tipi,
Kan damlar karın üstüne.

OZANİ'yim ozan olsam,
Halk derdini yazan olsam,
Aydınlık bir düzen olsam,
Yoksul halkların üstüne.

OZANİ

HIZLA DEĞİŞEN AVRUPA'DA "AVRUPA BİRLİĞİ", GÖÇMENLER, IRKÇILIK...

Mehmet Ali.

Avrupa Birliği ya da Avrupa Ortak Pazarı büyük bir olasılıkla belki de 20. yy.ın en büyük yanılgılarından birisi olmaya adaydır. Daha yakın dönemlerde bu muhtemel birliğin hiç de düşünüldüğü gibi gerçekleşmeyeceği çoktan anlaşılmıştır. Çünkü "birliğin" koşulları ve engelleri çoktur. Kültürel, ekonomik, sosyal ve askeri alanlarda birliğe doğru yol alındığı söylenemez. Başarı veya başarısızlığın tüm Avrupa'da çalışan milyonlarca kadın ve erkek için sosyal bir felakete dönüşme ihtimali de büyüktür, sonuçları açısından. "Birlik"ten "yan çizmeye" hazır ülkeler vardır. "Birliğe iyi hazırlanamayan" ya da "güçlü çıkmaya aday" ülkeler de vardır.

Anlaşma zamanı geldiği halde, ortak para birimi, serbest dolaşım vb. gibi konularda üye ülkeler henüz tam bir anlaşmaya varabilmiş değildir. 15 milyon civarında göçmenin yaşadığı Avrupa'da 1993'ten sonra onları hiç de iyi bir gelecek beklememektedir.

Daha yakın zamanlara kadar birliğin "partizan" ideologları artık başarısızlığın teorilerini yapmaya başlamışlardır. Örneğin Fransa'da Fransa'nın 1993'e iyi hazırlanamadığını düşünen kesimler çoğalmaktadır. Bu durum Fransa için, "ulusal kimlik" tartışmalarının yapıldığı şu dönemde yine "ulusal sorun"lardan birisini oluşturmaktadır.

Henüz 1993'e gelinmeden Avrupa siyasal ve sosyal alanlarda 2. Dünya savaşından bu yana en büyük değişimini yaşamaktadır. Doğu Avrupa ülkeleri "barışçıl" devrimlerle "reel sosyalizm"den "reel kapitalizm"e geçmek üzeredirler. Soğuk savaş bitmiş, demir perde düşmüş, Avrupa'nın bölündüğü Pönsdam konferansının sonuçları aşılmış ve Akdenizdeki MALTA konferansına kadar gelinmiştir. SSCB dahil olmak üzere Doğu Avrupa "Halk demokrasileri," "liberal, demokratik, kapitalist" batı karşısında havlu atmışlar ve batının "sivil toplum"larını kendilerine "model" seçmek üzeredirler.

Eğer tarihsel bir benzeştirme yaparsak, Doğu Avrupa devrimlerini 1848 Avrupa devrim dalgasına benzetmek gerekebilir. Tabii ki farklar da var. 1848 dalgası yenilgi ile bitmişti. (Tabii ki Fransız proletaryası için "bağımsız güçlerinin bilincine varmaları açısından" kazanç söz konusu idi.) Bir de devrim dalgası karşındaki tavırlarından dolayı "tarihsiz ve gerici" diye nitelenen Doğu Avrupa halkları vardı. 1989 devrimleri ise "Latin Avrupası"na sıçramadı. Fakat yine de "Liberal demokratik Avrupa'da" bu devrimlerden etkilenmeden "nostaljik" olsa da bahsedenler oldu.

Bazı çevrelere göre "ulusal sorun", "sosyal sorun"a galip çıktı. Fakat tüm bu büyük değişimler sonucu Avrupa "éntité' bütünlük" olmak şöyle dursun politik ve kültürel alanlarda daha da "parçalı" hale gelmiştir.

Günümüz Avrupasında neo-faşist, ırkçı, anti-semit akımlar kol gezmektedir. Herhalde "kol gezmeyen" "reel sosyalizm" patentli komünizmdir. Görünürde sanki Avrupa 19. yy. ulusalcılık akımlarını tekrar yaşar gibidir. Avrupa için birçok "potansiyel istikrarsızlıktan"

bahsedilebilir.

Bu "istikrarsızlık"lardan belki de en önemlilerinden biri olmaya aday, Avrupa'nın metropollerinde ve öteki şehirlerinde yaşayan sayıları milyonları aşan göçmenlerdir. "Göçmenler sorunu"nun Avrupa toplumlarının geleceği açısından hayati önemi vardır. Çokluk Avrupa kültürü dışındaki toplumlardan gelen bu göçmenler asimile olmamışlardır. Yabancı oldukları toplumda her düzeyde karşılaştıkları dışlayıcı, ırkçı tavırlar karşısında kendi kültürlerini ve dinlerini ön plana çıkarabilmekte ve böylece kendilerine kimlik oluşturmaya denemektedirler. Herşeyden önce bu göçmenler Avrupa kültürüne uyup uymadıklarına bakılmaksızın 2. Dünya savaşı sonrası Avrupa kapitalizminin ucuz işgücü ihtiyacını karşılamak için 3. Dünya ülkelerinden getirilmişlerdir. (Bununla birlikte emek göçünün tarihi daha da eskilere dayanır.)

Avrupayı doğu, batı, kuzey, güney olarak bütünsel düşünürsek ve bu bütünlüğün içine SSCB'yi de eklersek, önümüzde şekillen "yeni siyasi Avrupa haritası"nda sadece Portekiz'i elimizle kapatalım ve geriye kalan tüm ülkelerde ırkçılığın, neo-faşizmin ve şovenist ulusalcılığın hızlıca yaygınlaşıyor oluşunu anlamak zor olmayacaktır.

Söz konusu olan sadece kapitalist Avrupa metropollerinde ırkçı manzaralar değildir. Yeni "barışçıl" devrimlerini gerçekleştirmiş, yakın zamanların "sosyalist toplumlarında" anti-semit, ırkçı, neo-faşist akımlarının varlığı bir gerçektir. Örneğin SSCB'nin yeni döneminde uzun vadede alternatiflerden birisini oluşturma ihtimali çok zayıf olmayan panslavist, anti-semit aşırı sağcı politik akımlar mevcuttur. Çekoslovakya'da, Doğu Almanya'da çalışan Vietnamlı göçmen işçilere karşı açık bir ırkçılığın varlığı hiç de meçhul değildir.

Uluslararası güçler dengesinin değişiminin iyice açığa çıktığı dünyada politik düzeyde kutuplaşma yakın dönemlerde olduğu gibi doğu ve batı aksi üzerinde değildir artık. Bundan böyle politik güçler ilişkisini kuzey/güney aksi üzerinde düşünmek gerekecektir. Böyle bir "yeni dünya tahlili" ya da "kuzey/güney baş çelişkisi", 3. Dünyanın her düzeydeki sorunlarına çözümler bulmanın artık imkan dahilinde olmadığı anlayışının yaygınlaştığı Avrupa'da yeni bir önem kazanmaktadır. 3. Dünyada bati değerler sistemi (kapitalist, liberal, "reel sosyalist") iflas etmek üzeredir. Başka bir ifadeyle batılı anlamda modernite iflas etmektedir. Bu, özellikle müslüman toplumlarında daha da çarpıcı bir şekilde izlenebiliyor. Böyle bir görüşten 3. Dünya ülkelerinde "emperyalist, neo-colonyal bağımlılık"ın görülmediği gibi bir anlamın çıkarılmaması da belirtilmeli.

Nasıl bir Avrupa birliği?

Avrupa ortak pazarı ya da birliği Avrupayı "uniter" hale getirmek için "ilk tarihsel girişim" olarak yorumlanmamalıdır. Örneğin Napoléon'un Avrupayı savaşlarla "birleştirmeyi" denediğini söyleyenler çıkabiliyor. Herşeyden önce Avrupa ulusalcılık akımlarını bu döneme borçludur. Büyük ölçüde 1. ve 2. Dünya savaşlarının başlangıç dönemlerinde, "emperyalist çelişkiler" gibi "temel" nedenin yanı sıra, "tali" olarak gösterilen öteki "neden"in hiç de ihmale gelmediğinin kanıtları 20. yy.da bolca mevcuttur.

Bunun dışında faşist Almanya'nın da "yeni bir Avrupa" yaratmak gibi bir iddiası vardı. Günümüzde birleşen Avrupa değil de "Alman ulusu"dur. Bu sefer 1871 Prusya-Fransa arasında olduğu gibi savaş yoktur. "Şansölye Kohl" ise bir Bismarck değildir. Tamamıyla farklı tarihi koşullar söz konusudur.

Sadece Fransa'da değil öteki Avrupa ülkelerinde de yeni Almanya'nın yaratacağı "tehlikeler" yine ulusalcılık adına mediatik bir şekilde işlenmektedir.

Avrupa düşünce tarihinde ortak Avrupa kimliği konusu da çokça düşünülmüştür. Fakat

bunlardan hiçbirisi de "ortak hristiyanlık kültürü" dışında "ortak referans" gösterememektedir. Tüm bu "ortak kimlik" yaratma çabalarına kültürel ve politik düzeyde zıtlıklarla dolu günümüz Avrupası tamamıyla ters bir görünüm sergilemektedir.

Avrupa'da ırkçılık ve nedenleri

Daha yakın dönemlere kadar batı sosyolojisinde modern toplumların evrimleşmesi sürecinde insanların manevi ihtiyaçlarında dini inancın zayıflayacağı ya da insanların daha az düzeyde dini pratiklere itibar edeceği görüşü var idi. Bugün batı toplumlarında insanların dini pratiklere daha az yöneldikleri söylenebilir belki. Ama "dinlerin dönüşü" olgusu ya da radikal islâmi hareketlerin yine o toplumlarda laiklik ve modernleşme deneyimlerinin iflasları ardından gündeme gelişlerinin ve bu toplumların daha uzun dönemde siyasi yaşantılarını etkilemeye belki de değiştirmeye aday oldukları da yadsınamaz bir gerçek olmalıdır.

Sorular karşımıza değişik bir şekilde de çıkabilir. Örneğin; din "halkın afyonu" ise 1979 İran devrimini nasıl açıklayabiliriz?

Ya da ırkçı ve faşist bir rejimin yenilişinden sonra 50 yıla yakın bir zaman geçiyorsa, sadece Avrupa ölçeğinde değil de tüm dünya ölçeğinde ırkçılığın gelişmesini nasıl açıklayabiliriz?

Elbetteki neden "esas olarak" toplumların yaşadığı sosyal, ekonomik ve moral bunalımlarını yine insanların günlük hayatlarına yansımalarında aranılacaktır. Tabii bu toplumların yaşadıkları bunalımlar "kapitalist toplumların yapısal ve ebedi bunalım"larından ayrı düşünülemez. Fakat yine de toplumu oluşturan işçiler veya öteki sosyal kesimlerden insanlar "temel çelişkileri" göremeyipte ırkçı, faşist, şoven söylemli partilere, demagoglara oy veriyorlar.

Kanımızca bunun nedenlerini günümüz Avrupasında anlayabilmek için "endüstri ötesi" denilen toplumlarda "refah devleti"nden ve "refah toplumu"ndan geriye ne kaldığını anlayabilmek gerekir.

Avrupa'da Irkçılık

Irkçı partiler birçok ülkede seçim başarıları göstermektedirler. Yani "parlamentarist yolu" denemektedirler. Ve aynı zamanda geleneksel sağ partilerinde büyük ölçüde oy kaybetmelerine neden olmaktadır. (Fransa, Belçika, Almanya, Danimarka,...)

Bu akımların söylemlerinde klasik ırkçı görüşlerde olduğu gibi "beyaz ırkın öteki aşağı ve barbar ırklara olan üstünlüğü" gibi görüşler ön planda değildir. Söylemlerinde daha çok, ülkelerinin 3. Dünya ülkelerinden gelen yabancılara "barbar istilası" altında oldukları "etnik ve kültürel anlamda Avrupa ve Avrupadışı toplumların asla bağdaşamayacağı", "yabancıların ulusal kimlik açısından büyük bir tehlike oluşturdukları" gibi görüşler ön plana çıkmaktadır. "Farklı kültür ve toplumlar"la esasında müslüman toplumlarından gelen göçmenlerden bahsedilmektedir. Örneğin FUC'une ve Le Pain'in söylemlerinde yine "Avrupa kültüründen" gelen Portekizli ve İspanyol göçmenler için herhangi olumsuz referansa rastlanılmamaktadır ve daha çok anti-semitizm önemli yer tutmaktadır. (Sadece Fransa'da değil Doğu Avrupa ülkelerinde özellikle Rusya'da anti-semitizm yeniden şaşırtıcı bir şekilde yayılmaktadır.)

Yabancı düşmanlığı yalnızca Paris, Bruxelles, Berlin ve öteki Avrupa metropoller ve şehirlerinde rastlanan bir olgu değildir. "Barışçıl yoldan" "reel sosyalizm"den "reel kapitalizm" safhasına geçmekte olan Doğu Avrupa toplumlarında da mevcuttur. Buralarda şovenist düzeydeki ulusalcılıkla anti-semitizm hattâ neo-faşizm paralel düzeyde gelişmektedir.

Örnek olarak da Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesine kadar varan "devrim" in motiflerinden birisi de "ulusalcılık"tır.

Polonya'da, Romanya'da, D. Almanya'da, SSCB'de tıpkı 20. yy. başlarında olduğu gibi anti-semitizm, pan-Germanizm, pan-Slavizm gerek halkın değer yargıları arasında gerek aydınlar çevresinde gelişmektedirler. Doğu Almanya ve Çekoslovakya'da çalışan ve öteki bir "sosyalist ülkeden" gelen Vietnamlı göçmen işçilere karşı açık bir yabancı düşmanlığını yine Avrupa basınından öğreniyoruz. SSCB'nin "yeni döneminde" pan-slavist, anti-semit ve aşırı sağcı bir akımın ciddi bir şekilde geliştiğini bilmekteyiz.

Sadece Avrupa ölçeğinde değil, dünya ölçeğinde de ilginç ve önemli gelişmeler gösteren ırkçı, ulusalcı, yabancı düşmanlığı gibi gelişmeler yine kanımızca üzerinde durulması gereken, anlaşılması gereken konulardır. Bu konularda yeterince düşünüldüğü ve yazıldığı yolundaki bir değerlendirme ise abartmalı olacaktır.

Biz ise ırkçılığın gelişimi açısından "Laboratuvar ülke" Fransa'yı ve Lepenist FUC'u anlamaya çalışacağız.

Fransız toplumu ve ırkçılık

Fransız Ulusal Cephesi (FUC) 1983 ayı seçimlerinde ortaya çıkmadı ilk olarak. Herşeyden önce, Fransadaki aşırı sağcı, faşist, ırkçı akımların evriminin bir sonucu ya da bir tür sentetiğidir. Parti olarak 1972 de kurulmuş olmasına rağmen 1981 Fransa Cumhurbaşkanlığı seçimlerine katılabilmek için yeterli koşulları bir araya getirmekten aciz idi. 1983'deki seçim başarısı ise "geçici" olarak yorumlanıyordu. Bu anlayışa göre sosyalist hükümetlerden umduğunu bulamayanlar, hattâ yakın dönemlere kadar komünist partisine oy veren seçmenler FUC oy vererek sosyalist ve komünist partilere birer "ders" vermiş oluyorlardı. Genelde FUC'un "geçici bir Fenomen" olması üzerine Fransız "politolog"larının yaptığı analizler yerine FUC'un kalıcılığı üzerine yapılan analizlere bırakmaktadır. Bu görüş tüm Fransız siyasi toplumunun ortak görüşü olmaktadır.

FUC uzun dönem Fransa'da 1956 yılında Fransız parlamentosuna 56 milletvekili seçtirmeyi başarmış poujadist harekete benzetildi. (Günümüzde Le Painci hareket denilmesi gibi, o dönemlerde de hareketin karizmatik lideri Fierre Poujad'ın adıyla anılıyordu bu hareket.) İdeolojisi itibariyle antisemit, populist, muhafazakar ve nasyonalist idi. Fakat bu hareket 1956 seçim başarısının ardından silindi gitti adeta Fransız siyaset sahnesinden. O dönemlerin Fransa'sı "sosyolojik olarak" hızlı bir kentleşme modernleşme dönemini yaşıyordu. Poujadist hareket ise böyle bir kentleşme ve modernleşme karşısında varlıklarını sosyal ve ahlaki düzeylerde "tehdit" altında gören taşra orta sınıflarının özlemlerini (ya da ızdırabını) yansıtıyordu. Şu günlerde artık FUC "geçici fenomen" olarak değerlendirilmemektedir. Bu değerlendirme Fransız siyasi toplumunu oluşturan sağın ve solun "ortak görüşü" idi aynı zamanda.

Yabancı düşmanlığı, anti-semitizm modern toplumlarda ilk defa rastlanan akımlar değildir kuşkusuz. Herşeyden önce bu iki akım tarihsel kökleri itibariyle hristiyanlık tarihinin ilk dönemlerine, hattâ antik dönemlere kadar uzanır.

İrkçılığın ortaya çıkışı (Batı uygarlığının sembolü beyaz ırkın "aşağı ırklar"a "üstün olması" bağlamında iddia edildiği gibi) Avrupanın sömürgecilik tarihi ile başlar. Avrupa kapitalizmi metropollerin dışına çıkıp dönemin "3. Dünyasını" sömürgeleştirme projelerine ideolojik kılıf olarak ırkçı teorileri, antropoloji ve oryantalist "bilim"leri açıkça teşvik etti, kurulmalarına yardımcı oldu. Günümüz islâm toplumlarında birbiri ardı sıra iflas etmekte olan batılı anlamda "laïcité ve modernité"lerin kökleri yine kısmen sömürgecilik dönemin-

den başlar.

Sömürgeci dönemin "uygarlık taşıyıcısı"nı sembolize eden "beyaz adam" yine "beyaz olmayan ve aşağı düzeyde, barbar ırklar"ı "eğitme, uygarlık götürme" misyonunu taşıdığını iddia ediyordu. Tabii ki bu hristiyanlık dinince kutsanıyordu.

Oysa "günümüzün beyaz adamı" 3. Dünya ülkelerinin karşısında ilk kuşak sömürgecilerinin misyonuna hâlâ sahip çıktığını söylemek biraz zor olacaktır. 3. Dünya ülkeleri günümüze kadar birçok "kalkınma projesi"ni denemişlerdir. Liberal, sosyalizan, modernizatör, ulusalcı, "anti-emperyalist", vs... Fakat bu toplumsal projelerin, vardığı noktalar iflastan başka bir şey değildir. İflas eden sadece kapitalist batının önerdiği "her türden" kalkınma projeleri de değildir. Yakın dönemlere kadar varolan "sosyalist sistem" in de 3. Dünya ülkelerine örnek gösterdiği başarılı herhangi bir "sosyalist model" de yoktur. (Nikaragua, Küba "Sovyet modeli" içinde düşünülmemelidir.)

Kapitalist ve sosyalist "sistemler" in 3. Dünyaya empoze ettiği ekonomik, kültürel ve ahlâk normları birbiri ardına iflas ve krizin eşiğine gelmiştir çoktan. Tabii bir kaç ülkenin dışında 3. Dünya ülkelerinin çoğunluğunda yeni sömürge kapitalist piyasa ekonomilerinin tüm açmazlarına rağmen var olmaya devam ettikleri gerçeğini de unutmamak gerekiyor.

AET ülkeleri kapılarını 3. Dünya ülkelerine (özellikle Afrika kıtasına) kapatmanın hesaplarını yapmaktadır. Bu "kapıları kapatma"nın ne biçimlerde tezahür edeceğini önümüzdeki yıllarda hep birlikte göreceğiz. Örneğin Fransa'da "kapımızdaki aşırı dinci tehlike" konulu mediatik kamuoyu hazırlamaları boşuna değildir. Örneğin kara Afrika'da tek parti rejimleri peşpeşe iflas etmektedirler. 1984 yılının Brezilyasında ve 89 yılının Arjantin ve Venezuelasında görülen "isyanlar"ın daha kitlevi ve daha "umutsuz"ca olanları birer birer patlamaya adaydırlar. Yine Akdenizin karşı yakasında Cezayir'de aşırı dinci akımların mevcut rejime karşı mücadelesinde şimdiden kaydettiği başarılar ve kültürel, ideolojik, ekonomik iddialarını ve meşruluğunu yitirmek üzere olan bu rejimin daha da geri adım atması karşısında ortaya çıkacak olan durumun Fransa'da yaratacağı etkiler muazzam ve şaşırtıcı olacaktır. 3. Dünya coğrafik olarak sadece güneyde mevcut değildir. Öteki boyutuyla Avrupanın metropollerinde sayısı 15 milyon civarında olan "göçmenler"le de varlığı ortadadır. Örneğin aynı şey ABD'nin Güney Amerika ile olan ilişkisinde de var olan bir gerçektir. (ABD'nin birçok şehrinde 2. resmi dil İspanyolcadır.)

Avrupa da yeniden anti-semitizm

Anti-semitizm (Yahudi düşmanlığı) kökenlerini antik çağda bulur ve bu tüm hristiyanlık tarihinde var olmuştur. Örneğin İspanya'da engizisyon mahkemelerinin resmi olarak yürürlükten kaldırılış tarihi 1825'tir. Anti-semitizmin faşist nazi Almanyasında "nihai çözüm"le vardığı nokta bilinmektedir. Alman faşizmi anti-semit düşünceden yola çıkarak mitolojik ve ideolojik düzeylerde "aryan ırkı"nın "saf"lığına varmakla açıkça ırkçılığa varıyordu. İtalyan faşizmi Almanya'da olduğu gibi uzun bir dönem açıkça anti-semitizm yapmadıysa da, Afrika'daki işgallerini ve katliamlarını "Avrupa uygarlığı" adına meşrulaştırıyordu. Bir bakıma Avrupa tarihi ırkçılık, anti-semitizm, savaşlar ve iç savaşlar tarihidir de. (Tabii ki sınıf mücadelesi tarihini ne atlıyoruz ne de unutuyoruz.) Tabii ki böylesine bir "tarihsel yaklaşım" günümüz Avrupasında yeniden gelişen anti-semitizmin ve ırkçılığın nedenlerini bütünsel olarak kavramaya yeterli de değildir.

* * *

Bilindiği gibi 1974-75 ekonomik krizi. 2. Dünya savaşından bu yana aynı zamanda tüm endüstri toplumlarını yani emperyalist devletleri aynı zamanda etkileyen "emperyalist-

kapitalist" sistemin genel bir krizi olmuştur. Artık böyle bir dönemde kapitalist batı toplumları için "post-industrielle" "endüstri ötesi toplum"lar, "refah devleti ve toplumları" tanımlaması ile eş anlamlı olmaktan çıkmaya başlamıştır. Fransa için 1945-75 yılları arası ekonomik gelişme ve refah dönemini simgeleyen "traint-glorieuse" sloganı da artık zaman aşımına uğramıştır. Tüm Avrupa ülkelerinin resmi olarak göçmen işçi alımını durdurmaları yine bu döneme rastlar (1974).

Tüm Avrupa ülkeleri yine istisnasız bir şekilde büyüme hızının sıfıra yaklaştığı, işsizliğin büyüdüğü, kemer sıkma programlarının yürürlüğe konulduğu dönemlere tanık olmaya başlayacaktır. Daha sonraları bir çok Avrupa ülkesinde sosyaldemokratların "zafer"leri bu gerçekleri değiştirmeyecektir. Aksine, aynı zamanda nasıl iyi birer liberal olduklarını da kanıtlama fırsatı bulacaklardır. Fransa'da olduğu gibi 1980'li yılların başında bolca kullanılan "kapitalizmden kopma" sloganının yerini liberalizme ve piyasa ekonomisine övgüler alacaktır. Gerçi Avrupa işçi hareketinin kendisine "elveda proletarya" dedirtmese bile, kemer sıkma politikalarına karşı "savunma pozisyonu"ndan "saldırı pozisyonu"na da asla geçmemiştir.

1981 Cumhurbaşkanlığı seçimleri ile Fransız toplumunda tüm kadın erkek çalışan insanlar yeni bir "değişim" dönemine girdiklerine inanıyorlardı. Fransa'da yönetim 20 yıldan fazla bir süredir sağın elindeydi. Sosyalist Partisinin seçimleri kazanması Fransız Komünist Partisi ile koalisyon hükümeti kurulması böyle bir toplumsal umudun sonucuydu. Her ne kadar bu iki parti arasında "ortak program" 1978'de bozulmuşsa yine de toplumda bu yönde beklentileri vardı. Tabii "ortak program"ın bozulmasının meyvelerini PS toplamış oldu. 1974'e kadar her düzeyde PC etkisi altında olan PS Mitterand'ın deyişiyle "4 milyon komünist oyu"nu almayı başarmıştı "ortak program" taktiğiyle. PC liderine göre olay "iyi niyetlerinin" istismar edilmesiyle açıklanıyordu. İlk kemer sıkma politikası aradan tam iki yıl geçmeden yürürlüğe kondu ve öylece sürekli bir şekilde yürürlükten inmedi. Lepenist hareket bu anlamda sosyalist hükümetin Fransız toplumuna armağanı olmuştur denilebilir. Tabii böyle bir deneyim ilk defa olmuyordu Fransa tarihinde. Bazı yönleriyle sosyalist-komünist koalisyonu 1936 Halk Cephesi Fransasına benzetilebilir. Ama bazılarının beklediği gibi 1981 sonrası Fransa herhangi bir "devrimci bir durum"a da tanık olmadı. Yakın dönemde (1989) Avrupa parlamentosu seçimlerinde ortaya çıkan sonuçlar birçok anlamda düşündürücüdür. FUC potansiyel olarak beklenenlerin aksine var olabileceğini göstermiştir. Fransız "yeşilleri"nin başarısı gerçekten toplumun ekolojik sorunların bilincine ermeye başladığının göstergesi olarak da yorumlanabilir. Fakat geleneksel sağın ve solun oy kaybı, seçime katılma oranının yüksek düzeyde olması seçmenlerin günümüzde Doğu Avrupa'daki değişimler sonucu gitükçe "ehven-i şer" olarak mediatik bir şekilde gösterilmeye çalışılan "liberal kapitalist temsili parlamenter" sistemin hakikatten bir /légitimé/meşruluk/ bunalımı içinde olduğunu da gösteriyor. Fransız politologlarının "Fransızlar politikayı niçin küçümsüyor?" sorusunun altında yatan neden bu olsa gerekir. Bunun ötesinde sorun, çevre sorunlarıyla muazzam şehirleşmenin insanları ittiği yalnızlık ve yabancılaşıyla modern toplumun da bunalımıdır.

Modernitenin "iflas"ı salt 3. Dünya ülkeleri için düşünülmemelidir. "Endüstri ötesi" Batı Avrupa toplumları içinde "modernitenin iflası"ndan ya da yarattığı yeni sorunlardan bahsedilebilir.

Yakın dönemde FUC ve Fransız Sosyalist Partinin kongreleri ard arda oldu. Fransız Sosyalist Partisinin kongresinde herhangi bir toplumsal projenin tartışıldığı söylenemez. 10 yıla yaklaşan iktidar deneyiminden sonra sosyalist partinin böyle bir "kötü" kongresinin imajı da Fransız kamuoyunda kötüdür. Oysa FUC'nin kongresinde açıkça "iktidar stratejisi"

tartışıldı. Ve bu kongrenin Fransız toplumuna vermek istediği mesajda başarılı olup olmayacağını yakın dönemlerde rahatlıkla anlayabileceğiz. "Parlamenter demokratik rejimlere alternatifler" bağlamında zamanın şimdilik FUC'a çalıştığını söylemek pek abartma olmasa gerek.

FUC'un parlamenter rejime karşı sunduğu alternatif antiparlamenter ve otoriter bir alternatiftir. Bu bir rejim değişikliğini de gerektirecektir başarılı olduğu takdirde. Le Pain ve FUC bu tür "rejim anlayışlarını" açıkça ifade etmemeleri ancak "taktiksel" olarak yorumlanabilir. Gerçekte Le Pain'in ve FUC popülist, ulusalcı söylemlerinin ardında "Fransız ulusal faşizminin" iğrenç yüzü sırtmaktadır.

Fransız ulusal cephesinin ulusal tabanı ve söylemi

FUC'nin seçmen ve sosyal tabanında genellikle orta sınıftan olanlar, memurlar "cadre" durumunda olan memurlar, hattâ önemli devlet kurumlarında çalışan yüksek memurlar da bulunmaktadır. FUC'nin Fransa'da üniversiter çevrelerde isim yapmış "bilim adamlarından" oluşturulmuş bir "bilim heyeti" olması da ilginçtir.

FUC'nin mücadele hedefleri doğrultusunda "örgütlenme anlayışı ile" parlamentodışı mücadele dönemine en hazırlıklı olan bir partidir. Örgütlenme modeli olarak da klasik faşist parti örgütlenmesinin bir kopyası olduğunu iyice açığa çıkarmıştır.

FUC'nin sosyal tabanında Fransız toplumunun yaşadığı bütünsel bunalım karşısında, sosyal statüleri itibariyle sürekli tehdit altında olanlar, (sosyal konumlarını yitirme tehlikesi açısından) yani her yönüyle kapitalist toplumun "maddi" ve "manevi" sömürsü altında olan kesimler mevcuttur. Bu kesimler genellikle örgütsüzdürler ve politik toplumun dışındadırlar. Fakat toplumun bunalım dönemlerinde politik ve militanlık düzeylerde seferber olabilirler. Sahip oldukları moral değerleri sistemi devamlı erozyon halindedir ve gelecekle karşı karşıya perspektivsiz ve umutsuzdurlar. Bu kesimler Lepenci demagojilere rahatlıkla inanabilmektedirler.

Bu söylemlere göre Fransız toplumu "iç ve dış" istila tehlikesi altındadır. Bu aynı zamanda bir "barbar istilası"dır. Batı uygarlığı ile asla uyşamayacak olan 3. Dünyanın müslüman kesiminden gelen göçmenler Avrupa toplumları için "demografik bir tehlike" oluşturmaktadırlar. Fransız toplumunu böyle bir "iç ve dış tehlike"den kurtarma görevine FUC talip olmaktadır. Siyasi toplumun kendisi dışında kalan kesimini de böyle bir "tehlike" karşısında "kayıtsız kalmakla" eleştirmektedir. "Çürümüş parlamenter politikacılar" imajını başarılı bir şekilde demagojik olarak kullanabilmektedir. İdeolojik yönü itibarı ile Le Pain'in ve FUC'nin söylemleri ulusalcı ve popülisttir. İtibar bunalımı içindeki temsili parlamenter rejime karşı alternatif olmaya çalışmaktadır.

Faşizmin İtalya ve Almanya'daki deneyimlerinde olduğu gibi sosyalizan ve demagojik bir anti kapitalist korporatist bir programı yoktur. Popülist ve ulusalcı ve ırkçı olduğu kadar ultra liberaldir de. Gerçekte FUC'nin öncelikli bir sosyal programı yoktur. İşçi hakları ve sosyal avantajlar, iş barışı gibi konularda ultra liberalizmin de ötesinde anti parlamenter, otoriter, faşist bir eğilimi vardır. Bu yönleriyle Fransız tarihindeki işbirlikçi Mareşal Petain rejimi ile FUC arasında faşizmi tartışması açısından rahatlıkla karşılaştırma yapılabilir. 1941-45 Mareşal Petain Fransası, Fransa'da faşizmin bir versiyonu idi. Le Pain'de Mareşal Petain gibi "muhafazakar bir devrim" önermektedir. "Sivil toplum"a önerdiği "görevler" ve ahlâki değerler "vatan, aile ve çalışkanlık" üçlemi üzerine inşa edilmiştir.

Yabancılarla yönelik olarak FUC'nin önerdiği "çözüm yolları" uygulama alanı bulduğu takdirde "artık ihtiyaç yok" denilen "fazlalık" ve "kalifiye olmayan" "göçmen iş gücünün"

kapitalist ekonominin ihtiyacına uygun bir şekilde kapitalist üretim sürecinden zorla dışılamaya hizmet edeceğinden kuşku duyulmamalıdır.

En azından modern ırkçılıkla kapitalist ekonominin bunalımı arasında böyle bir bağlantı düşünülmeli ve tartışılmalıdır.

"Yabancılar sorunu" ve ırkçılık başlı başına Fransız siyasi hayatını kutuplaştırmaya (örneğin parlamentoda) aday gibi gözükmektedir. FUC'nin ırkçı, söylemsel düzeyde açıkça faşist bir söyleme dönüşmeye her zaman hazır politikası şimdiye kadar burjuva demokrasisinin kanalları dışına pek taşmadı. Yani FUC'un "parlamentodışı muhalefet" alanlarında ortaya çıkması her zaman mümkündür. Herşeyden önce FUC örgütsel düzeyde buna kendini hazırlamıştır. (Le Pain'in hükümete açıkça savurduğu tehditler bu anlamda düşünülmelidir.)

"Yabancılar sorunu" ve ırkçılık, politik bir kriz içinde olan geleneksel Fransız sağ için ayrı bir önem teşkil etmektedir. Çünkü geleneksel Fransız sağının bu "iki sorun" karşısında alacağı "açık tavır" hem kendi tabanının aşırı sağa kayma gerçeği karşısında önemlidir hem de "sosyalist iktidara" karşı yürüttükleri iktidar kavgası açısından "sosyalist cumhurbaşkanı" Mitterand ve Fransız Sosyalist Partisi anti-ırkçı mücadeleye tamamiyle makyavelist yaklaşmışlardır. Fransız Sosyalist Partisi uzun dönem Fransız burjuva devletini "parçalama-dan" kontrolleri altına almışlardır. (Örneğin Fransız Sosyalist Partisinin Fransız burjuva devleti ile olan bu ilişkisini Meksika'daki parti-devlet ilişkisine benzetebiliriz.) Fransız Sosyalist Partisi yine "sosyalist cumhurbaşkanı" Mitterand'ın icazeti ile Chiraque/Pasqua ikilisine taş çıkartacak bir ırkçı politika takip edebilmektedirler, kontrollerindeki devlet aracılığı ile. Yine bu parti kuruluşunun açıkça teşvik ettiği SOS rocisme hareketinin olumsuzluğundan bahsedilmektedir.

Fransız solunun anti ırkçı mücadele için ciddi bir alternatif üretmemesi büyük bir handikaptır. Fransa'da örgütlü işçi hareketlerinin "göçmenler sorunu" ve ırkçılık konularına açıkça eğildikleri söylenemez. Farklı olarak Fransız Komünist Partisinin anti ırkçı bir mücadele geliştirmeye çalıştığı söylenebilir. Fakat bu partinin de ırkçılığın toplumsal nedenleri konusunda kendi içinde açık bir tartışma yürüttüğü söylenemez. Hatta Fransız Komünist Partisinin böyle bir tartışmadan çekindiğini söyleyenler bile çıkabilmektedir.

"Göçmen, Fransız aynı mücadele" sloganı ile niyet tazeledikten sonra ortak mücadele yolları konusunda düşünülmelidir. Avrupa'da göçmenler açısından olabilecek en kötü şey 30'lu yılların kısmen yeniden yaşanması olacaktır.

10 Mayıs 1990 - Paris

EDEBİYAT CEPHESİ

Ömer Nida

"Kültürel gelişmenin dünya onyılı"

Kültür sorununa çağdaş bir bakış açısıyla eğilen ve eylemli bir platformun odağı duruma gelen *Mimarlar Odası*; bir dizi paneller, sempozyumlar, forumlar ve çeşitli konulardaki bildirilerden sonra, ulusal ve evrensel kültürle ilgili bir başucu kitabı niteliğindeki *Kültürel Gelişmenin Dünya Onyılı ve Türkiye* adlı kitabı yayınlamış bulunuyor.

Birleşmiş Milletler örgütü ve UNESCO'nun desteğiyle kutlanan (1988-1997) "*Kültürel Gelişmenin Dünya Onyılı*" projesini de içeren kitabın, üye devlet olarak Türkiye'nin oluşturacağı *Ulusal Komite* aracılığıyla 1988 de yayınlanması gerekiyordu. Ayrıca UNESCO'nun yayın organı "*Les Nouvelles de l'Unesco-Unesco News*"un 25. 1. 1988 tarihli 222. sayısında: "Ulusal Komiteler, içinde yer aldıkları devletlerin *Onyıl*'a katkısını yükseltmekle görevlidirler" denilmekte idi. Bugüne dek resmi bir girişim olmadığı gibi, konuya ilişkin düzenlenmesi gereken programdan da eser yoktur. Oysa UNESCO, iki yıllık dönem için, *Onyıl* projesine yedi milyar dört yüz milyon lira para ayırmıştı. *Onyıl*'a toplam olarak ayırdığı para ise, yirmisekiz milyardır. Bizimkiler belki de bu paranın kıyısından köşesinden nasıl koparılacağına hesabını yapmaktadırlar.

Sözünü ettiğimiz kitap; "*Kültürel Gelişmenin Dünya Onyılı nedir?*", "*Onyıl Rehberi*", "*Projenin Sunulması*", "*Onyıl programı Etkinliği Nasıl Hazırlanmalı ve Nasıl Gerçekleştirilmeli?*", "*Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve Unesco Genel Konferansı'nın Kararları*" gibi, birçok bölümden oluşuyor. Baştan sona her aydını, yazarı-çizeri yakından ilgilendirmesi yanında, her demokratik kuruluşun katılımına da açık olması nedeniyle, konunun gündemimize alınması gerekmektedir. Kültürle içiçe olan tüm sanatçıların, aydınların bu kitabı incelemesi, giderek *Onyıl* programı doğrultusunda karınca karınca bir eylem koyması, katkıda bulunması bir görev, bir zorunluluktur sanırım. Üç yıl önce UNESCO'nun bize sunduğu projenin *Ulusal Komite*'mizce ele alınmayışı ülkemiz adına kuşkusuz kötü bir nottur. Giderek, yazarlar olarak bu ülkede, bu tekne de bulunduğumuza göre, bizlere de ayıp olmuştur doğrusu. Bu arada Amerika'nın; UNESCO'nun giriştiği bu kültür savaşımını, kendisi için sakıncalı bulduğunu ve "aleyhime çalışıyorlar" diyerek, *Onyıl*'a parasal desteğini kesmiş olduğunu da anımsatmak isterdim.

Konunun en önemli yanı; emekçi halkımızın, insanımızın kültürel gelişme sorununa bilinçle yaklaşımının nasıl sağlanacağıdır. Bunun için neler yapabiliriz? İşte sözünü ettiğimiz kitap, bu soruların da yanıtını vermektedir. Bu nedenle, önce devrimci olduğunu savlayanların okuyup, etkinlik biçimlerini saptamaları gerekir. En azından; "Marksist Solda Yeni Parti Arayışı" başlığını taşıyan ve birliğin oluşumunu sağlamaya çalışan kişilerin görüşlerini içeren yazıları okuduk diyelim. Konuyu inceleyebilmenin, iyi ve doğru değerlendirebilmenin yolu bu türden sağlıklı bir kültürel yaklaşımdan geçmez mi? Ya da; şair-yazarlarımızdan Sayın *Melih Cevdet Anday*, bir yazısında; Galata Köprüsü'nün kültür değe-

rinin ne olduğunu sordu diyelim. *Melih Cevdet Anday*'ın bunu öğrenmiş olması neyi çözümleyecektir? Kaldı ki, bir aydın için bunu öğrenmek de çok kolaydır. Ama önemli olan; kültür değerlerimizi insanlarımızın algılamış olması, toplumun bu kültür değerlerine sahip çıkabilmesi değil midir? Bu bilinç oluşturulmazsa, geniş emekçi yığınlarına aktarılamazsa hangi sorunumuzu çözebiliriz? Bu durumda ne yapacağız? ya da yapmalıyız? İşte *Mimarlar Odası*'nın yayınladığı "*Kültürel Gelişmenin Dünya Onyılı*" adlı kitap bu soruların yanıtını da vermekte, önümüze ayrıca bir eylem projesi koymaktadır. Sorumluluk duyan kişilere, demokratik kuruluşlara "Hodri Meydan" demektedir. Sağır Sultan konumuna düşmeyelim diyorum.

Konumuzun ilginç, renkli yanları

Teknolojik gelişmesi üst düzeyde olan toplumların erozyona uğramış kültürleri yanında, geri kalmış toplumların yozlaşmamış, çirkinleşmemiş kültürleri, daha renkli, daha insani bir nitelik taşımaktadır. Karnı aç da olsa, insani duygu ve davranış tarzları daha evrensel daha sıcak ve durudur. Bizlere yansıyan türkülerde, oyunlarda hep bu özü görmekteyiz. Teknolojik gelişmeyi sağlayamamış bir yöre halkı, ezgilerinde; "*Atmacayı vurdular bir avuç kanı için*" diyebilmektedir. Dikkat edilirse bu türküde; üzü, yakarı, hayvan sevgisi buram buram tütmektedir. Daha binlerce örnek verilebilir. Yöresel kültürün yok olmamasına ne denli önem versek gene de azdır. Bir de davranışlardaki değişikliğe bakalım: Teknolojik gelişmeye örnek gösterilen *F. Almanya*'nın futbol takımındaki oyuncular, gol attıkları zaman, tribünlere doğru koşup, yumruğunu yukarı kaldırıp sıkarak (Adana demesiyle; kangırdatarak), koluyla çirkin bir hareket yapmakta, *Kamerun*'lu oyuncular ise, gol attıklarında tribünlere karşı dans etmektedirler. Buyurun bakalım!. Teknolojik gelişme olmasın demiyoruz. Ama yöresel kültürleri çiğneyerek değil.* Gelişmenin kültürel boyutlarından soyutlanması sonucu, çevre sorunları da mantar gibi bitmekte ve insanlığı içinden çıkılmaz bunalımlara sürüklemektedir. Geri kalmış toplumların ise, çevre sorunları yoktur. Ama emperyalizmin kolları uzundur. Dikkatli olunması gerekiyor. Çıkarları için birçok ülkenin kaynakları yağmalanmakta, buna koşut (paralel) olarak, çirkinlik ve pislik taşınmaktadır. Ülkemizin ne duruma geldiği düşünülmelidir.

Çevre koruma kültürü ve bilinci yerleşmemiş bir toplumda, ekonomik gelişme sağlansa da, o toplumun çağdaş ve mutlu bir toplum olamayacağı günümüzde kesinlik kazanmıştır. Hiçbir sistemin, kültürel gelişmeyi göz önüne almaksızın başarılı olması düşünülemez. İnsanlığın kültür birikiminin her alanda... işlerliğini, işlevselliğini ön plana çıkarmak, çağdaşlaşmanın ölçütü, uygar olabilmenin göstergesidir. Emekçi halk yığınlarının (emekçi duruma gelememiş milyonlarca işsizler ordusu dahil) kendi kültürleri içinde biçimlenen özlemlerini gözardı etmek, yerel düzeyde birikmiş genel bilgilerin varlığını yadsımak, kültürel oluşumun yozlaşmasına yol açmaktadır. Köklü politik dönüşümlerin ortaya çıkması, sağlıklı bir düzenin oluşturulması, kültürel birikimin her yönüyle dikkate alınmasıyla olasıdır. Teknolojinin, kültürel boyutlarından soyutlanarak gelişmesi ise, temelsiz bir yapı kurmaya benzer. Çok geçmeden çöküntü gündeme gelir. Ne "yedi düvele meydan okumak"la, ne de sınırları genişletmek toplumun mutluluğu, düzenin kalıcılığı sağlanır. *Osmanlı İmparatorluğu*'nun sonunu hazırlayan nedenlerin başında, devraldığı tarihsel kültür mozayikliğini değerlendirememesi, kültürel özümsemeye sırt çevirmesi, yabancı kalmasıdır. Aradan yüzyıllar geçtikten sonra, dünyanın her köşesinde sergilenen ya da satışa çıkan *Anadolu*'ya ait yağmalanmış tarihi yapıtlara sahip çıkmaya çalışıyoruz!.

* Kapitalist kültür, yerel kültürü yıkıp parçalarken, bir yandan kapitalist kültürü evrensel duruma getirmeye çalışıyor, öte yandan kapitalist kültür de kendisini yıkacak karşı öğeleri içinde taşıyor.

Biz, sosyalist edebiyatçılar

Politik-ekonomik-toplumsal sorunlarla ilgili olarak tüm girişimlerimizin, uygulamalarımızın, ciddi ve kalıcı olup olmadığı, attığımız adımların kendi kültürel bağlarıyla ne derece bütünleşmiş olduğuna, ya da kültürel boyutlarından, deneyimlerden ne derece soyutlanmış, koparılmış olduğuna bakılarak anlaşılır. Toplumsal gelişmeye, yenileşmeye ve sıçramaya temel oluşturan unsur, kültür mirası, kültür birikimidir. Bu bakımdan kültür unsuru yaşamsal önem taşımaktadır. Lenin: "Proletarya kültürü; insanlığın, kapitalist toplumun, toprak sahipleri toplumunun (feodal), bürokratlar toplumunun boyunduruğu altında elde ettiği bilgiler bütünü, gelişme yasalarına uygun, zorunlu bir devamı olmalıdır" der. Üretim alanındaki emekçiler, bilim, sanat ve öbür alanlarda çalışan tüm insanlar kültürün yaratıcısıdır. Kültürel gelişme, yaşanan koşulların yeni boyutlarına göre biçimlenerek gelişir. Daha önceki yazımızda da belirttiğimiz gibi, sınıflı toplumları kültürü, çeşitli sınıfların çıkarlarının, ideolojilerinin damgasını taşıdığı için sınıfsal karakterdedir. Daha yüksek bir kültürün ortaya çıkması ise, sosyalist toplumun kurulmasıyla olasıdır. Bu bakımdan devrimci düşüncenin sanatsal biçimlenişini milyonlarca emekçiye ulaştırmak, mücadelemizi zengin ve renkli bir sanat potasında sergilemek, biz sosyalist sanatçılara düşüyor.

Özellikle bu dönemde; burjuvaziye bağlı yığınla edebiyatçının, sanatçının ikiyüzlülüğünü açığa çıkarmak, olumsuz gelişmeleri engellemek, kendi saflarımıza yeni güçler katmak gerekiyor. Ama kariyerizm, oportünizm bizim aydınlarımızın, sanatçılarımızın çoğunun iliklerine işlemiştir. Bundan kurtulunamadığı sürece başarı sağlayamayız. Herşeye karşın burjuvaziye kölelik son bulmalıdır. Dikkat edilirse, burjuvazinin yıllarca hapishanelerde çile çektirdiği sanatçılarımız için bugünlerde televizyon programları düzenlemektedir. Yozlaşan bireyci sanatın yansıtılacak bir özü kalmamış, tükenmeye yüz tutmuştur. Şimdi işlerine geldikçe sosyalist sanatçıları malzeme olarak kullanmaktadırlar. Kariyerizm akıntısına kapılmaksızın burjuvaziye hizmet etmeyi, kölelik etmeyi reddetmeliyiz.

28. 6. 1990

ZEKİYE ALKAN

(.)

Türküler dişlerimiz ardında kilitliken
Korkuluyken yürekler zindan içinde
Sen alesta gözlerle, tepeden-tırnağa
En yüksek perdeden özgürlük türküleri
Okudum ölümünle

Ruken

Ceyhan-21 Mart 1990 (NEWROZ)

TEK KİŞİLİK DİYALOG'dan

yüreğim en az silahsız gerillalar kadar savunmasız
spartaküs'ün başının yana yıkılışına takmış aklını
beynim her zerresinde patlamaya hazır imgelerle
sırada oysa

bundandır
yine uzun namlulu bir şiire başlamaktayım işte

9
malzemesi ne değil ki bugünlerde
tanrıça heykeli pazarlayan pezevenklerin
ak güvercin mak güvercin
zeytin dalı meytin dalı
ve daha neler

intifada alanında yakaladıkları bir Filistinli'nin duyabileceği acıyı
hesaplayarak kaburgalarının taşla kırılmasına ne kadar karşıysa
olayı gerçekleştiren israili askerler
ve ne kadar karşıysa insana insan boku yedirme
politikasına dünyanın bilmem neresindeki darbeci bir general
en az o kadar karşıysındayım diyorum durduk yerde patlak
veren ihtilâlcı şiddet eylemlerinin

duyuyor musun sesimi bu senin sesin
ıslık süsü veriyor alnıma asıyorum

10
yalnızken de gürültülü yürümek
körelmeyen ve değişmeyecek yanın

yalnızlık karanlıkta uzun bir tuval
son örtü varoşlara üzerinde yürüyorsun
yürüyüşün bu ülkenin öyküsünü özetliyor
yasak kalp resmi çiziyorsun adımlarınla
gecede düdükler telsizler ve o kalabalık

Ahmet Kerem Çebi

UZAK YOLCU

Cengiz Gündoğdu

Yağmurlu Bir Günde

Merhaba SORUN dergisinin sevgideğer okurları...haziranın ilk günü...yağmurlu bir günde yazıyorum. Hava bir hayli serin. Bu ilk yazı SORUN için...neler yazmalıyım size, bunu düşünüyorum. Çünkü ben okuru gözeten, okurla bütünleşmek isteyen bir yazarım. Bunun mücedelesini veriyorum Türkiye'de. Bazıları gibi "Bana, yüz kişi, bin kişi yeter, beni, anlayan anlar, anlamayan anlamaz" diyen yazarlardan değilim.

Siz de biliyorsunuz. Edebiyatımız iki bin-üç bin kişiyle sınırlı kaldı. Türkiye'de edebiyat insana ulaşmadı. Bugün Türkiye'de milyonlarca insan edebiyattan uzak yaşıyor.

Neden böyle bu...Edebiyatçılarımızın görüşüne göre Türkiye insanında okuma alışkanlığı yok. İşte bu yüzden edebiyatımız iki üç bin kişiyle sınırlı.

Ben bu görüşe katılmıyorum. Çünkü bu görüşü olgucu buluyorum.

Olguculuk

Nedir olgucu düşüncesinin temeli...Size yağmurlu bir günde yazdığımı söyledim. Peki ama haziran ayının bu ilk gününde neden yağmur yağıyor, neden hava soğuk. Bu soruya şöyle yanıt veriliyor. Orta Akdeniz'de Soğuk-yağışlı hava oluştu. Bu hava Türkiye'ye geldi.

Şimdi herhangi bir insan bu açıklamayı yeterli, doyurucu bulursa, olgucudur. Böyle biri için olgular hakikatin kendisidir. Olguyla hakikat özdeşleştirildi mi, herhangi bir durumda hakikatı bulamayız. Onun için burda şunu sormak gerekiyor. Soğuk-yağışlı hava Akdeniz'de niçin oluştu...niçin bu hava Türkiye'ye geldi.

Ayı Hakkında

Olguculuğun yanlış bir düşünce yöntemi olduğunu göstermek için uzun söze gerek yok aslında. Yüzyıllar önce yazılan bir Çin denemesi bunu net bir şekilde gösteriyor. O denemeyi yazıma olduğu gibi alıyorum.

"Ayı Hakkında"

Geyik sansardan korkar, sansar, kaplandan, kaplan ayıdan korkar. Şu sarı ayı, saçı başı açık bir insana benzer ve insan gibi iki ayağı üzerinde durur. Müthiş kuvveti vardır ve insan için son derece tehlikelidir.

Hunan eyaletinin güneyinde bir zamanlar bir takım avcılar vardı, bunlar bambudan yapılmış bir kavalla hayvan seslerini taklit edebiliyorlardı. Günün birinde oklarını, yaylarını, ateş çanağını alıp ormana gittiler, geyikleri çekmek için geyiğin sesini taklit ettiler. Geyikler gelinceye kadar beklediler, sonra ateş çanağını açıp hayvanlara ateş ettiler.

Sansar da geyiklerin sesini işitti ve geldi. Avcılar korktular ve sansarı korkutmak için

kaplanın sesini taklit ettiler. Sansar kaçtı ama kaplan geldi. Bunun üzerine avcılar daha çok korktular ve ayının bağırmasını taklit ettiler. Ayı, gelince, insanı gördü, onları boğdu, parça parça etti ve yedi.

Bugün de derinde saklı gerçeği bilemeyip dış görünüşe bağlı kalan insanlar, ayıların avı olmaktadır" (Çin denemeleri. Çev.W.Ebeshard-N-Hızır-Milli, Eğ.Bk. Yay. İstanbul 1989).

Yüzyıllar önce yazılan Çin denemesi, olgucu düşünce yönteminin eksik yanlarını pek güzel söylüyor. Olgucu, derinde saklı hakikatı dikkate almaz. Dış görünüşe bağlı kalır. Dış görünüşle hakikatı özdeşleştirir.

Şunu kabul edelim. Çoktandır olgucu yöntemle düşünmemiz istendi. Hayatın her alanında. Hakikatleri bilmemiz istenmedi. Olgular bize hakikat diye gösterildi. Hakikatın araştırılması Türkiye'de birçok insanı ciddi biçimde rahatsız etti.

Niçin Okunmuyorlar

Ahmet Oktay, Selim İleri, Füzûzan, Pınar Kür, Tomris Uyar...İşte size sözlüklerde "Türk edebiyatının önde gelenleri" diye tanıtılan, ama okunmayan yazarlar.

Şu bilinsin. Okunmadıklarını ben söylemiyorum. Kendileri söylüyor.

Okunmuyoruz diyorlar... niçin okunmuyoruz diyorlar... sonra yanıt veriyorlar. Çünkü Türkiye'de insanın okuma alışkanlığı yokmuş. Bunun için okunmuyorlarmış.

Olgulara bakarsanız söyledikleri doğru. Ama derindeki hakikat bu değil. Bizim yazarlarımız gerçekçi olamadılar. Ordan burdan...özellikle Batıdan aktarılmış düşüncelerle oluşmuş zihni kategorilerini gerçeklikmiş gibi yazdılar. Buna bir örnek vermek isterim. İkinci Dünya Savaşından çıkmış Batı insanı bir varoluş içinde bunalmıştı. Bunalmından çıkış yolu arıyordu. Bu tarihi temel üstünde. Batıda güzel eserler yazıldı. Bizim yazarlarımız, Batının bu hakikatı, bizde aynen yaşanıyormuş gibi eserler yazdılar.

Oysa bizim insanımız başka hakikatleri yaşıyordu. Gerçekliği başkaydı. Ama yazarımız, insanımızın yaşadığı gerçekliği önemsemedi. Zihninde oluşan gerçekliğe göre yazdı. Bunun sonucu gerçekçi olamadı.

Milan Kundera, Joyce için şöyle der, "Joyce, yakalanması Proust'un "yitik zamanı"ndan daha zor olan bir şeyin peşine düşmüştür. Şimdiki an. Görünüşte şimdiki andan daha açık, daha kesin, daha elle tutulur bir şey yoktur. Ama tümüyle kaçır bizden aslında (...) Ama Joyce'un güçlü mikroskobu bu kaçan anı durdurup yakalamayı ve bize göstermeyi biliyor" (M. Kundera. Roman Sanatı. Çev. İ.Yegus. Afa Yayınları. İstanbul)

Bizim yazarlarımız bunu yapamadı işte. Şimdiki anı...günceli anlatamadı.

Bizim yazarımız Joyce'nun tekniğine öykündü. O teknikle romanlar yazdı. Romanın yalnızca teknik olamadığını bilemedi. Romancının öznesi gerçeklik değildi, ordan burdan derilmiş zihni kategorilerdi...Teknik bir gereksinme değildi. Bir özentiydi. İşte bütün bunlardan dolayı edebiyatımız gerçekçi olamadı. Zihni kategorilerle yaratılan, dili bozuk, anlatımı bozuk, Türkiye insanına yabancı, anlamsız eserlerle bir edebiyat oluşturulmak istendi...

İşte insanımız..gerçekten de okuma alışkanlığı kıt insanımız, bu edebiyatı reddetti. İyice okumaz oldu.

Gerekli mi

Şimdi bunu yazarken gülüyorum. Türkiye'de gerçekçiliğe karşı çıkanlar, "Gerçekçilik gerekli mi" diyenler, televizyonda gösterilen Doktorlar adlı diziyeye karşı çıktılar. Söylediklerine göre, hastanelerimiz dizide gösterildiği gibi mükemmel değilmiş. Doktorlarımız dizide gösterildiği gibi sevecen, bilgili değilmiş.

Peki ama, hani gerçekçilik gereksizdi. Hani, herhangi bir eser, her türlü tarihî koşulların dışında oluşan bir metindi...bir nesneydi...Hayâl ürünü bile olamayan Doktorlar dizisi aslında, karşı gerçekçi edebiyatımızın tersi değil, tam anlamıyla bir üründür, doğal sonucudur. Ama Doktorlar dizisinde gerçeklerin böylesine net altüst edilmesi karşı gerçekleri rahatsız etti...Çünkü onlar gerçekleri bile bulanık altüst ederler...Doktorlar dizisi böyle olsaydı...gerçekler bulanık bir şekilde...Yağmur Adam'da olduğu gibi altüst edilseydi, o zaman karşı çıkmazlardı. Doktorlar o zaman "sanat filmi" olurdu...

Yağmur Adam, iki insanın insanî ilişkisi diye yorumlandı sinema eleştirmenlerince. Oysa Yağmur Adam, birinin hep konuştuğu, öbürününse hep sustuğu, yalnızca söyleneni yaptığı despotik bir ilişkidir. Yağmur Adam, bu insanî hakikatı, bir dizi ince gelişmenin ardına sakladığı için "sanat filmi" oldu. Sinema eleştirmenlerince yüceltildi.

Doktorlar dizisi de hakikatleri ince gelişmelerin ardında saklasaydı övülürdü. Tıpkı, üst üste ödül alan hakikatları gizlemiş romanlarımız gibi...

Uzak Yolcu

Edebiyatta gerçekçilik mücadelesi kişisel bir mücadele değil. Güzeli, doğruyu haketmiş insanımızın güzel bir dünya kurma mücadelesinin önemli bir bütünleyicisi...İşte edebiyatta gerçekçilik mücadelesi bu.

Yağmurlu bir günde bunu düşünüyorum...Güzel bir dünya...Hiç kimsenin kimseyi sömürmediği, ırk, cins, sınıf ayrımının olmadığı...bütün ilişkilerin insanî değerlerde...elele, sevgiyle yaşandığı bir dünya...

Ben böyle bir dünyanın yolcusuyum. Biliyorum, uzak bir yolcuyum. Epey yolum var. Olsun...İşte bu yolda size, SORUN dergisinin sevi değer okurlarına...merhaba yolarkadaşlarım diyorum.

3. 6. 1990

HAYATA YÜZÜNÜ ÇEVİR

.....
gel anam
gel babam
gün ışığım
yarınım
umudum
gül suyum
nar çiçeğim
elbiseler giyin mordan
kitaplar kuşan kandan
kara hançerini sapla geceye
kalmasın öcü düşenlerin
ağlamasın gözleri barışın
sızlamasın yüreği emekçilerin

Mirze Karataş

Atina- 1 Mayıs 1989

TOPLUMUN GELİŞMESİNDE SANATIN ROLÜ

Güngör Gençay

Sınıflı toplumlarda burjuvazi, kendi çıkarlarının doğal gereği olarak, bilimsel gerçekleri reddeder. Bilimsel ilerlemeleri durdurabilmek için, her türlü hileyi ve yalanı devreye sokmaktan kaçınmaz. Bilimi, dinin boyunduruğu altına sokmak istemesi, bunun en belirgin örneğidir.

Böylece; falcılığın, büyücülüğün ve kendilerinin yarattığı doğa üstü güçlerin, halkın manevi yaşamında büyük bir yer tutmasına çalışır.

Lüks yaşama özendirici, yazı ve reklamlar ile çıplak kadın resimleriyle yüklü olan dergi ve gazeteler de manevi yaşamı, başka bir yanından kemirmeye başlar. Çünkü, ancak bu yollarla, kaderine razı olan insan yığınlarını çoğaltmak mümkün olur.

Toplumun maddi hayatının, manevi hayatından ayrılmazlığı ilkesini dikkate alırsak, yine ancak bu yollarla halkın maddi hayatını (emeği) sömürmek olasıdır. Bu denli gerici fikirlerin halka propaganda ve baskı unsuru olarak ulaşması da, ağırlık olarak, burjuvazinin safında yer alan basın organlarının tezgahlarıyla gerçekleştirilir.

Burada kalemimi soluklandırarak, "kısa haber" boyutlu birkaç görüntüye değineceğim.

23 Haziran 1990 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nin, Haberler sayfasında "Hıdır Bal Tahliye Edildi" başlığı altında: "1 Mayıs'ta halkı izinsiz gösteriye katılmaya kışkırttığı savıyla yaklaşık iki aydır yargılanmakta olan Belediye-İş Beyoğlu Şube Başkanı Hıdır Bal Tahliye edildi. İstanbul 2 Nolu DGM'de yapılan duruşmada iddianame okundu. Hıdır Bal'ın 1 Mayıs'ta yaptığı basın açıklamalarıyla halkı yasaklanmış bir gösteriye katılmaya çağırdığı öne sürüldü. Kendisinin de 1 Mayıs günü yürüyüşe katılmak için Taksim civarına gittiği belirtildi. Bal ise sorgusunda suçlamaları reddederek basın açıklamalarının yasaya uygun olduğunu, kendisinin bir sendikacı olarak 1 Mayıs'a katılmasının ve halka çağrı yapmasının doğal olduğunu savundu. Hıdır Bal ayrıca Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı'nın 1. Şubede kendisine küfrederek dövdüğünü ileri sürdü ve Emniyet Müdürü böyle yaparsa emrinde çalışan polis memurları neler yapmaz şeklinde konuştu." diyor. Daha sonra Hamdi Ardalı'nın eşiyle birlikte hacı olmak üzere Arabistan'a gittiğini öğreniyoruz.

1 Temmuz 1990 tarihli Hürriyet Gazetesi'nden Saygı Öztürk, bürokratların hac haberini "İkinci Rabuta Vakası" olarak geniş boyutuyla verirken; 3 Temmuz 1990 tarihli Cumhuriyet'te Uğur Mumcu "Hacı Valiler" başlığı altında "Rabita örgütü ile Suudi Krallığı iç içedir. Ha rabita örgütü, ha Suudi İçişleri Bakanlığı. Ne fark eder ki." gerçeğiyle konuyu ele alıp "Birinci Rabuta Vakası" kimseyi uyandırmadı. İmam Hatip Okullarını, İlahiyat Fakültelerini ve Yüksek İslâm Enstitüsünü bitirenlerin din hizmetleri alanı dışındaki işlerde görevlendirilmeleri kimseyi etkilemedi... İslâm Arap kapitülasyonları da kimsenin ulusal onurunu çığnemedi.. İslâm bankerliği yoluyla *devletin hukuki ve iktisadi temel nizamı* din kurallarına göre değiştirildi. Kimsenin gıkı çıkmadı...

Laik Cumhuriyetin valilerinin, Suudi Arabistan Hükümetinin parasıyla hacca gitmeleri, bilmem, derin uykulardan ve aymazlıklardan uyanıp, olup bitenleri anlamamıza yarayacak mı?" sorusuyla sözünü bitiriyor.

Aynı konuda beyanat veren İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu ise "İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı da keza Suudi Arabistan İçişleri Bakanının davetlisi olarak eşi ile birlikte bu ülkeye gitmiştir.

Valilerimizin gerek bu yılki hac mevsiminde ve gerekse önceki yıllarda Suudi Arabistana gidişleri, Suudi Arabistan İçişleri Bakanlığının resmi kanallardan yaptığı davet üzerine gerçekleşmiş olup, haberde sözü edilen *Rabitat-ül Alem-il İslâm* teşkilatı ile diğer dernek veya kuruluş mensuplarının bu davetle herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır" diyor.

Yine 23 Haziran 1990 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde: "Bakan, yargıçlarla namaz kıldı" başlığıyla "Adalet Bakanı Oltan Sungurlu, Ankara Adliyesi mescidinde, cumhuriyet savcıları ve yargıçlarla birlikte dün cuma namazı kıldı. Cuma namazı nedeniyle, adliyeye beraberinde bazı bürokratlarla birlikte gelen Sungurlu'yu Ankara Cumhuriyet Başsavcısı Akın Öncül ile Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri karşıladı. Okunan ve adliye koridorlarında yankılanan cuma namazının ardından, adliye binasının ceza mahkemelerinin bulunduğu arka bloğun alt katında yer alan mescitte namaz kılındı. Namaza, Ankara Adliyesi savcı ve yargıçlarının büyük bölümü ile çok sayıda adliye personelinin katıldığı da görüldü" haberine rastlıyoruz.

Bugün için müzisyenlerin notalarında, ressamların tuvallerinde senteze kavuşmasa da, yaşamımızın içine çöreklenen bu tablodan; çok önemli dersler çıkarmanın gerektiğine inanıyorum.

Dikkatli bakıldığında, tüm ilişki ve olguların, sınıf çıkarlarının karşıtlığını taşıdığı görülebilir.

Burjuvazi, gerici fikirlerle ve ürettiği yöntemlerle düzenini devam ettirmek ister. Emekçi halktaki bıkkınlık, yılgınlık, nemelâzımlık ise, onun ekmeğine yağ-bal sürmekten başka bir işe yaramaz.

Sömürülen ülkelerin halkları ise, içlerinde mücadeleci bir gücü taşımalarına rağmen kendilerini doğrudan ilgilendiren sorunlara dahi "maddi baskı" ve "tevekkel allah" düşüncesinden ötürü kayıtsız kalırlar.

Köhnemiş fikirlere ve burjuva basınına karşı çıkmamak ise, meydanı onlara bırakmak olur.

"Çözüm, sorunun içindedir."

Toplumun gelişmesini engelleyecek olan gerici fikirlerin karşısında, ilerici fikirler de vardır. İnsanlar, fikirlerin gücünü çok iyi bildiklerinden; mensubu oldukları sınıfın yükselişini sağlayacak fikirlere de sahip çıkarlar. Ancak, ne ilerici fikirlerin, ne de toplumsal yasaların işleyişi kendiliğinden olmaz. Bu yüzden, toplumsal gelişmenin yasalarını çok iyi bilmek gereklidir. Çünkü, bu toplumsal yasalar nesnel olarak bilindiği oran ve sürede, gerici güçlerle yapılan mücadeleden olumlu sonuçlar alınabilir. Kuşkusuz bu mücadele, geniş boyutta, devrimci ve ilerici güçler tarafından yürütülecektir.

Önceyin, emekçi halkı; -süreç içinde- hem kendi, hem ülke, hem de evrensel sorunlara duyarlı kılmak gereklidir. Bunun gerçekleşebilmesi de emekçi halkta birlik fikrinin oluşturulmasına bağlıdır. Birlikte düşünebilen, birlikte hak arayan ve birlikte eylem yapabilen bir toplum, ilerleyiş sürecine girmiş demektir.

Hemen belirtmek gerekir ki, emekçi halkın içinde bulunduğu her evrede, sanatçısının da onun yanında yer alması ve birlikte mücadele etmesi gereklidir. Çünkü toplumların gelişmesini, sanattan soyutlayarak düşünmek mümkün değildir. Böyle olunca da, toplumu devindirici, değiştirici, dönüştürücü ve yol gösterici olmada sosyalist gerçekçi sanata ve onun sanatçısına çok büyük ödevler düşmektedir.

25. 6. 1990

UZUN GÖZALTI

Gözleri kapanıyor evlerin
Uykuya dalıyor kent usuldan
Yorgunsun yollardasın daha
Koşmaktasın düşe kalka
Ekmeğin sevginin ardında

Ekmeğe el konulmuştur oysa
Sevgiler gözaltındadır
Sürülmüş sınırdışı edilmişsin
Gizlice girmeyi deniyorsun
Gecenin bir yerinden yurduna

Kalemler kırılmış kanıyordur
Kitaplar yakılmıştır yangınlarda
Yazı makinaları tutuklanmıştır
Şiir ki bir başkaldırıdır
Bu yüzden hüküm giymiş
Adına ayet inmiştir
Sen firardasın gizleniyorsun
Direnişçiler arasında dağlarda
Sürüyor davan yokluğunda

Gün gelir aşılır bu uzun gözaltı
Ulaşır halkım kendi çağcıl sesine
Ekmeğin sevginin sıcak ülkesine
Ne olur görebilsem o günleri
Karşıcı çıksam sürgünden dönenlere
Şiirler okusam dayanıp bastonuma

Bedrettin Aykın

RESMİ İDEOLOJİ-BİLİM VE BİLİMADAMI

Ahmet Kerem Çebi

BAŞKAN: Arkadaşlar, bildiğiniz gibi panelimiz "Resmi İdeoloji - Bilim ve Bilimadamı" başlığını taşımaktadır. Tartışma, bu üç kavram ekseninde gelişecektir. Ben, panele katılan değerli konuşmacıları tanıtmak ve ardından da sözü kendilerine bırakmak istiyorum. Gerçi, konuşmacıları hepiniz tanıyorsunuz; olsun, gene de usûl yerine gelsin diyorum ve sırasıyla adlarını söylüyorum: Bertolt Brecht, İlhan Selçuk, Nedret Sena ve İsmail Beşikçi. (Alkışlar.) Daha önce de duyurduğumuz gibi, Galileo da panelimizin belirlenen konuşmacılarından biriydi. Az önce bir telgraf getirdiler. Şunlar yazıyor telgrafta: "Rahatsızlığım nedeniyle panelinize katılamayacağımı bildirir, özür dilerim. İmza: "Galilei Galileo." Aslında Galileo'nun panelimize gelememesi, bizim açımızdan büyük bir kayıp. Kendisine geçmiş olsun diyoruz.

BRECHT: İzninle başkan yoldaş...

BAŞKAN: Buyurun sevgili Bert.

BRECHT: Yoldaş, Galileo'nun bu panele gelememesini bizim açımızdan kayıp olarak nitelendirdin. Katılmıyorum görüşüne. Panele gelmeyeceğini, daha doğrusu gelemeyeceğini hepiniz de en az benim kadar biliyordunuz. Samimi olalım lütfen! Kaldı ki Galileo'nun kendisi şu an gerekli değil bize. Sevgili İsmail aramızda mı, sen ona bak. (Alkış fırtınası kopar. Beşikçi ayağa kalkar, kendine özgü o dervişçe gülümsemesiyle salonu selamlar ve oturur.)

BAŞKAN: Haklısın yoldaş. Neyse... Ben sözü Nedret'e bırakıyorum.

SENA: Öncelikle Beşikçi ile Galileo'nun benzerliklerini ve ayrılıklarını vurgulamak istiyorum. Buradan da egemen ideoloji ve bilimadamı kavramlarına geleceğim.

Galileo gibi diyorlar; ama o, "Beşikçi gibi" denilerek anılmayı hak ediyor. Galileo mahkeme önünde kabul ettikten sonra, ancak kapıdan çıkarken kendisini tutamayıp, "Yine de dönüyor." diyebilmişti. Ve bu nedenle olacak, sıkışınca kaytarmayı marifet sananlarca daha çok seviliyor. Galileo bilimadamıydı ve bilimsel yöntem onu kilisenin görüşlerini redde götürmüştü. Beşikçi'yle benzerlikleri var. Ama Beşikçi, türünün ilk örneği olmasa da sağlam örneği. Türkiye'de inançlarını reddetmediği için ıstırap çekmiş, kelleyi vermiş az insan yok. Bunlar, devrimci sosyalistlerin dışındakiler tarafından benimsenmezler.

Galileo'nun dünkü durumu egemen ideoloji ile çatışmaydı, ama bugünkü konumu öyle değil. Onun için daha çok benimsenebiliyor. Belki de bilimadamlarının bilimsel üretimlerine devam edebilmek için zaman zaman kıvırtabilmelerine icazet çıkarmış olduğu düşünüldüğünden. Ama Beşikçi, günümüzün egemen ideolojisiyle bilim adına çatışmaya girmiş; onun için de benimsenmesi zor. Bilimadamları var sözde, ama ona sahip çıkmak akıllarına gelmez. Çünkü onlar için bilimadamlığı, kendi kişiliklerini oluşturan sıfat değil, üzerlerine tutturulmuş bir etiket. Bilimadamlığı sıfatını ya egemen ideolojiyi savunmuş oldukları için

edinmişlerdir, dolayısıyla, bilimin de Beşikçi gibilerinin de düşmanıdır, ya da bilimadamlığının üzerlerine yüklediği sorumluluğu taşıyamayacak derecede korkak ve bencildirler. Savundukları bilimi özümsememiş olduklarından, korkaktırlar. Bencil olduklarından, kendi konumlarına dokunabilecek olan tehlikeye karşı bilimi satmaya hazırdırlar. Onun için korkaktırlar; ya da bilimi satacak kadar cesurdurlar!

Şimdilik söyleyeceklerim bunlar. Teşekkür ederim.

BAŞKAN: Biz teşekkür ediyoruz sevgili Nedret. Şimdi...

BEŞİKÇİ: Bir konuya açıklık getirebilir miyim?

BAŞKAN: Buyurun hocam, söz sizin.

BEŞİKÇİ: Egemen ideoloji dedi Nedret Sena, egemen ideolojiyle resmi ideolojiyi birbirine karıştırmamak gerekir. Resmi ideolojiler kuşkusuz egemen ideolojilerdir. Fakat her egemen ideoloji resmi ideoloji değildir. Egemen ideolojiyle resmi ideoloji arasındaki en önemli fark cezai yaptırım boyutunda ortaya çıkmaktadır. Resmi ideolojiye karşı bir görüş ileri sürdüğünüz veya resmi ideolojiyi eleştirdiğiniz zaman devletin cezai yaptırımlarıyla karşı karşıya kalırsınız. Fakat resmi niteliğe sahip olmayan egemen ideolojilerin böyle bir fonksiyonu yoktur. Örneğin burjuvazinin ideolojisi egemen ideolojisi. Fakat onu eleştirdiğiniz zaman devletin cezai yaptırımlarıyla karşılaşmazsınız. Fransa, Batı Almanya, İngiltere, İtalya, İsveç, Hollanda, ABD, Kanada gibi ülkeleri ele alalım. Buralarda egemen ideoloji burjuvazinin ideolojisi. Fakat bunların cezai yaptırım boyutu yoktur. Türkiye, İran, Suriye, Irak, Suudi Arabistan gibi ülkelerde, Doğu Bloku ülkelerinde egemen ideoloji resmi ideolojidir. Ve bu ideolojiler cezai yaptırım boyutuna sahiptirler. İkinci kategorideki ülkelerde, yani, Türkiye, İran... gibi ülkelerde burjuvazilerin de bir ideolojileri vardır. Fakat bu ideolojiler de resmi ideoloji tarafından denetlenirler.

BAŞKAN: Evet, Bert arkadaşı dinleyelim şimdi de.

BRECHT: Nedret, İsmail'le Galileo arasındaki ayrımı çok güzel yorumladı. Galileo konusunda bir noktanın biraz açılmanmaya gereksinimi var gibime geliyor gene de. İsmail'le aralarındaki ayrım ancak böylece berraklaşabilir.

Galileo'nun durumunda sorun, bir kişinin doğru olduğuna inandığı sürece görüşünü savunması değildir; bu onun bir "karakter" olarak adlandırılmasına yol açardı. Tüm bunları başlatan kişi, Kopernik, görüşünü savunmamıştır; ölümünden sonra yayınlamayı düşünerek sakladığını söylemek daha doğru olur; ve oldukça haklı olarak, bunun için kimse onu kınamamıştır. Herhangi biri tarafından bulunması için bir şeyler saklanmıştır.

Onu saklayan adam suçlama veya teşekkürlerin dışında kalarak gitmiştir. Halihazırda, gök cisimlerinin hareketlerinin daha basit, daha kısa ve daha ince hesaplanmalarına izin veren bilimsel bir başarı vardır; öyleyse bırakın insan bunlardan yararlansın. Galileo'nun yaşamını adadığı çalışma bütünüyle aynı düzeydeydi ve insanlık ondan yararlandı. Ama savaştan kaçan Kopernik'in tersine, Galileo savaştı ve ihanet etti...

Suç, ondan bir suçlu yaratmıştır. Suçunun derecesini düşündüğünde kendisinden hoşnut kalır. Kendisini, dış dünyanın dehalarına beslediği münasebetsiz beklentilerine karşı savunur. Andrea engizisyona karşı çıkmak için ne yapmıştır ki? Galileo kafasını, bu kalın kafalıların gözden kaçırdığı rahip sınıfının sorunlarına yorar. Zihni, tarafsız bir motor gibi otomatik olarak işlemektedir. Bilgiye olan açlığı, onun silkinmesini sağlayan bir güdü gibidir. Onun için bilimsel etkinlik bir günahdır; ölümcül derecede tehlikeli ama vazgeçilmesi imkansız. İnsanlığa karşı fanatik bir nefret duyar. Andrea'nın, kitabı görür görmez, Galileo hakkındaki lanetleyici hükmünü değiştirmeye hazır oluşu, kitabın onu ayarttığını gösterir. Galileo ona, topal ve aç bir tilkiye ekmek kabuğu atar gibi Galileo fenomeninin mantıklı bilimsel analizini sunar. Bunun arkasında, ahlâkının ve taleplerinin öldürücülüğünü hafiflet-

mek için hiçbir şey yapmayan insanlığın tüm bu ahlâki taleplerinin reddi yatmaktadır...

Galileo, kitabının artık yayınlanma yoluna girdiğini anlayınca tavrını bir kez daha değiştirir. Kitabın, yazarının ihanetini şiddetle kınayan bir önsözle yayınlanmasını önerir. Andrea, şimdi her şeyin farklı olduğuna, Galileo'nun sözünden dönüşünün ona pek önemli eserini bitirme şansını verdiğine işaret ederek, böyle bir isteği yerine getirmeyi şiddetle reddeder. Değiştirilmesi gereken, popüler kahramanlık kavramı, ahlâki hükümler ve benzeri şeylerdir. Önemli olan tek şey ise kişinin bilime katkısıdır.

Başta Galileo, Andrea'nın yoldaş bilimadamlarının itibarlarını tekrar kazanmaları için altın bir köprü inşa ettiği konuşmasını sessizce dinler; sonra küçümseyerek ve sözünü keserek ona karşı çıkar, Andrea'yı bilimin her ilkesini sefilce yadsımakla suçlar. Eğitilmiş bir bilimadamlarının kendisinin gibi bir durumu nasıl analiz etmesi gerektiğinin parlak bir tatbikatı olarak tasarlanmış gibi görünen "bozuk düşünme" üzerine bir açıklama yapar ve Andrea'ya hiçbir buluşun insanlığa karşı yapılan bir ihanetin yolaçtığı hasarı karşılayacak kadar değerli olmadığını kanıtlar.

SENA: Tam da burada Beşikçi'ye ilişkin bir noktaya daha işaret edebilir miyim?

BAŞKAN: Tabii. Yalnız, kısa olsun. Çünkü konuşma sırası İlhan Selçuk'un.

SENA: Beşikçi bilimadamı. Kendisi Türk, ama bilimadamlığı onu demokrat olmaya ve bu sıfatla birlikte yaşayabilmek için demokratlığın getirebileceği her türlü çileyi benimsemeye zorluyor. Demokratlık sıfatının Türkiye'de kolayca kazanılamayacağını aydın geçenlerin suratına bir şamar gibi indiriyor. Evet, yasaklanmamışları savunmak, yani rejimin istediği kadar "demokrat" olmak kolay. Ama bu aynı zamanda, biraz da o rejimin istediği adam olmak değil mi?

BAŞKAN: Buyurun Sayın Selçuk.

SELÇUK: Sayın Nedret Sena'nın bu sözleri banaydı herhalde.

SENA: Niye üzerinize alınıyorsunuz?

SELÇUK: Konuşurken bana bakıyordunuz da...

SENA: Yarası olan gocunur.

BAŞKAN: Lütfen, karşılıklı atışmayalım. Evet, söz sizin Sayın Selçuk.

SELÇUK: İsmail Beşikçi 1960'larda Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde sosyoloji asistanıydı; "Doğu Anadolu'nun Düzeni" adlı kitabı yayımlanınca görevine son verildi.

O günlerde bu kitap benim Cumhuriyet'teki "Pencere"de okurlara tanıtılmıştı...

Beşikçi'yi 1960'lardan beri tanıyorum: ilk kitabından söz açmıştım; son kitabından da söz açmak isterdim, ama olanaksızlaştı. Çünkü bir kitap yasaklandı mı... artık ne konuşulabilir... Kitabı eleştirmek isterseniz de yollar tıkalıdır, övmek isterseniz de... Ülkemizde önce bu soruna bir çare bulmak gerekiyor. Bir sorunu konuşamayan ve tartışamayanlar o sorunu çözemezler. Sorunları tartışmak için önce eksiksiz bir demokrasiyi elbirliğiyle kurmalıyız.

BAŞKAN: İsmail Beşikçi için kimileri "tarafgir" diyor. Evet, o "tarafgir" bir bilimadamıdır; ama, neyin "tarafgir"i, kendisinden duyalım. Buyurun hocam, konuşma sırası sizin.

BEŞİKÇİ: İdeolojiler ve bu arada resmi ideoloji bilimin üretilmesini engelleyen, bilimsel düşüncenin yaygınlaşmasına engel olan en önemli etkenlerdir. Bilim gözlenebilen olguları betimler. Olgular arasındaki ilişkileri açıklayarak genellemeler yapar. Yeni yeni varsayımlar kurar. Ve bu varsayımları tekrar olgulara dönerek test eder. Yani doğruluklarını veya yanlışlıklarını ortaya koyar. Bilimde doğruluğun kriteri olgulardır. Genellemeler ve varsayımlar olgular tarafından doğrulanıyorsa doğru kabul edilirler. Olgular bu varsayımları çürütüyorsa, falan veya filan olguların bu varsayımları doğrulamadığı söylenir. Toplumsal ve siyasal süreci, tarihsel geçmişi kavramamızı engelleyen en önemli etken ideolojilerdir. Biz burada özellikle resmi ideoloji üzerinde duruyoruz. Çünkü resmi ideoloji

devlet tarafından savunulmaktadır. Resmi ideoloji tarihe ve topluma bakışta bazı kurallar koyar. Tarihe, topluma nasıl bakmamız gerektiği konusunda direktifler verir. Bu kurallara, direktiflere uyulmadığı takdirde cezai müeyyideler ile karşılaşılacağını vurgular. Bilimde doğrunun temel ölçütünün olgular olduğunu belirtmiştik. İdeolojilerde ise doğrunun temel ölçütü ileri sürülen düşüncelerin, o ideoloji tarafından ileri sürülen görüşlere uygun olup olmadığıdır. Eğer bu düşünceler o ideoloji tarafından ileri sürülen düşüncelere uyuyorsa doğrudur, denir. Düşünceler, o ideolojinin görüşlerini ve kabullerini eleştiriyorsa, çürütüyorsa, yanlıştır, denir. Söz konusu ideoloji resmi ideoloji ise, sadece yanlıştır, denmekle kalmaz, cezai müeyyide uygulanması yoluna da gidilir.

Bir devlet, bir ulus, bir siyasal parti, bir sınıf, bir sömürge ulus... tarafından benimsenen düşünceler ve inançlar ve davranış biçimleri vardır. Bu düşünceler ve inançlar ve davranış kalıpları kazanılmış çıkarları korumayı, sürdürmeyi ve yeni çıkarlar elde etmeyi amaçlar. İşte bu düşünce, inanç ve davranış sistemlerine ideoloji diyoruz.

"Dünya dönüyor" önermesi bilimsel bir önermedir. Çünkü olgular aracılığıyla doğrulanma veya yanlışlanma olanağına sahiptir. Ama 17. yüzyılda böyle düşünülüyordu. Dünyanın döndüğünü söylemeyi yasaklayan bir ideoloji vardı. Başta kilise olmak üzere bütün dini kurumlar ve resmi kurumlar tarafından bu görüş savunuluyordu. Kilise bu görüşün ve inancın benimsenmesi için her türlü önlemi alıyor, aksini ifade edenleri ağır biçimde cezalandırıyordu. Bu görüşler milyonlarca kişi tarafından benimseniyordu. Dünyanın döndüğünü ileri sürenler ise bir idiler. Fakat, dünyanın dönmediğine, sabit olduğuna inananların milyonlarca olması bu görüşün bilimsel olduğunu kanıtlamıyor. Sadece resmi ideolojinin halk yığınları üzerindeki etkisini ve yaptırım gücünü anlatıyor. Dünyanın döndüğünü söyleyenlerin bir avuç olması ise, bu düşüncenin bilimsel olmasına bir engel teşkil etmiyor. Çünkü bilimde doğruların tek ölçütü olgulardır, nicelikler değil. Yani çok büyük kalabalıkların o düşünceye inanıp inanmaması değil. Bu yönüyle ideolojiler daha çok dine benzemektedirler.

İnanç ideolojilerin bir özelliğidir. İnanç özelliği dolayısıyla ideolojiler çok katı sistemlerdir. İdeolojilere inanılır veya inanılmaz. İnanılırsa onun gerekleri yerine getirilir. Bu bakımdan ideolojiler eleştiriden uzak sistemlerdir. Katı, donmuş düşüncelerdir. İdeolojiler çok zor özeleştiri yapar. Bilim ise dinamik bir sistemdir. Bilim kendini eleştirir. Yeni bir olgu bilimin önermelerinin yeniden ele alınmasını gerekli kılabilir. Bu bakımdan bilim objektiftir. İdeolojiler ise subjektiftir. İdeolojiler tarihsel ve toplumsal gerçeği çarpıtarak aksettirirler. İdeolojiler yanlış bilinçlerdir.

Bilim toplumun somut gerçeklerini, gerçek somutlarını araştırır. İdeolojiler, özellikle resmi ideoloji ise, somut gerçeklerin araştırılmasına, incelenmesine engel olur. Resmi ideolojinin ürettiği bilgilerin bilimsel bilgiler olarak kabul edilmesini buyurur.

16 Haziran 1990

Desen: Ali Kiliç (İsyân)

SIRADAN BİR ÖZNE DOĞAÇLAMASI

yüzüme güneş
saçlarıma bulut düşünce geldiniz
çiçeğe tomurcuk
sevdama ateş düşünce geldiniz
ne hoş ne güzel öptünüz
yer sarsılıyor dudaklarımızda

İçime yıldız yürüyor
törensiz geçiyorsunuz tarih gibi
komün de ekim de yarım kalan ahım gibi
söküp atıyorum ruhuma yabancı silüetlerinizi

özel aşklarınızın tanrısızlığıym ben
doğal ve insani değişmelerin gazabı
gerçekliğinizin anlamsız yüzüyüm ben
bastırılmış aşkların sırrı

kırmızı bir soru işareti ile yükseliyorum
ellerimde teninizden topladığım güller
egemenliğimin doruklarından
tarihin öteki yüzüne düşüyorum
roller biçtiğiniz ne erkek ne kadın
insanım ben özgürlüğün ideallerine koşulan
o güzel ütopya için ideolojilerle dövüşen
hem erkek hem kadın bir tür varlığıym
çağ açıp çağ kapayan sıradan bir özneyim ben

Fehmi Uzal

8 Mart 1990-E Tipi Cezaevi Aydın

'SOSYALİST FORUM'UN 5 MAYIS 1990 TOPLANTISINA (RADİKAL BİR BİRLİKTELİĞİN GEREKLİLİKLERİ ÜZERİNE) GEREKÇELİ ELEŞTİREL DÜŞÜNCELER VE ÖNERİLER (*) (**)

Temel Demirer

Değerli Arkadaşlarım,

BTDK girişiminin faaliyetlerine paralel olarak; 7 Nisan 1990 tarihlerindeki Kuruçeşme ve Bocholt'taki toplantılarında; i-) tartışmada birlik imkanı ile, ulaşılan noktaya değin ne yaptığımızı ve ii-) daha sonra da, ulaşılan noktadan itibaren neler yapabileceğimizi bir karara bağlamak yolunda (pekte üretken olmayan) kimi adımlar attık.¹

Ulaşılan nokta ne denli 'başarılı'dır ya da atılmaya gayret edilen adımlarla 'kaç arpa boyu yol katedilmiştir'?... Bu soru olanca yakıcılığı ile ortadadır. Tartışmaların tüketilmesinin ulaştığı ilk konakta, denilebilir ki; ortada bir "zafer" ya da ona yönelmiş çok çaplı kazanımlar yoktur... Sorunlar, daha da 'ağırlaşmıştır'... Kanımca bu durum soğukkanlı bir biçimde değerlendirilmek durumundadır. Ve de 5 Mayıs 1990 tarihli toplantıda, bu durum değerlendirilirken; mevcut durumun 'SF' önerisinin karşısına diktiği sorulara (geçmişten ve bugünden dersler çıkartılarak!) yanıtlar aranmalı ve bulunmalıdır.

Sözü geçen soruya aranacak yanıt; gerçekliğimizi kavrayarak değiştirmeye talip ve taraf olacak kapasitedeki, yeni ve gerekli tanımlamanın da OLMAZSA OLMAZ GEREKLİLİĞİNDE ifadesini bulmaktadır.

1-) 'SF' ve Arka Planına İlişkin Değiniler

G. Gürsoy, I. Savaşır, U. Coşkun, M. Toruş, S. Sarioğlu, C. Polat, Ç. Anadol, H. Özmen, N. Satlıgan, Z. Dicleli, H. Karadeniz, G. Savran, A. Ural, E. Kürkçü, M. Çulhaoğlu, A. Çelik, S. Koç, Y. Yiğit ve S. Baysan'ın 21 imzalı 'SF' önerisi kendisini şöylece tarif etmektedir: "BTDK sürecini tamamlamıştır. Ama sosyalistlerin birlikte yapacakları çok şey var. Bu nedenle BTDK'nin bir başka platforma dönüşmesini öneriyoruz. Bir tür sosyalist forum niteliği taşıyacak bu organizasyon a) Günümüz Marksizminin sorunları bağlamında yaratıcı ve kapsayıcı bir düşünsel faaliyetin sürdürülmesini, b) Türk ve Kürt emekçi yığınlarının acil taleplerini temel alan bir eylem programının oluşturulmasını ve bu program çerçevesinde pratiğin örgütlenilmesini, kendi varlığının temel yükümlülükleri saymalıdır" (Cumhuriyet, 09. 04. 1990) /a b ç-y n /

BTDK'ne Bocholt'tan gönderilen 26 imzalı öneri² ve ayrıca Mahir Sayın'ın gönderdiği metin³ ile uyum içinde olan; 21 imzalı öneri: Süreci 'tamamlanan' BTDK'nin, başka bir platforma dönüştürülmesidir... Evet, 7 ay süren BTDK çalışmalarının 'sonuç'unda varılan nokta budur!.. çünkü bu konuda "ortak sonuç bildirgesi"inde de şu farklı önerilere ulaşıldığı ifade edilmektedir: "1-) Birleşik yasal bir Marksist parti önerisi, 2-) Devrimci Sosyalist bir işçi partisine ulaşabilmek için bir geçiş biçimi olarak devrimci sosyalist blok önerisi, 3-) Leninist güçlerin proletaryanın özgül bir devrimci partisinde birleşme çabalarıyla birlikte toplumsal devrim hedefindeki güçlerin devrimci blok çerçevesinde yürü-

(*) 5 Mayıs 1990 Tarihinde, 'SF'un İstanbul'daki toplantısına yollanan bu metin, ayrıca ülkede yayınlanan dergilerden 1-) DEVRİMCİ GENÇLİK; 2-) İŞÇİLERİN SESİ; 3-) KIVILCIM; 4-) GÖRÜŞ; 5-) İKTİDAR YOLU; 6-) TEORİ; 7-) 10 EYLÜL; 8-) TOPLUMSAL KURTULUŞ; 9-) İŞÇİNİN GAZETESİ; 10-) SOKAK; 11-) YAŞAM; 12-) YOL; 13-) YENİ DEMOKRASİ; 14-) DEVRİMCİ MÜCADELE; 15-) GENÇ SOSYALİSTLER; 16-) YENİ ÖNCÜ; 17-) TÜRKİYE SORUNLARI; 18-) DİRENİŞ; 19-) GELENEK; 20-) SORUN; 21-) YENİ ÇÖZÜM; 22-) EMEK DÜNYASI; 23-) VATAN GÜNEŞİ; 24-) SOSYALİST BİRLİK; 25-) MEDYA GÜNEŞİ; 26-) KOMÜN; 27-) ARKADAŞ; 28-) DENG; 29-) İŞÇİLER VE POLİTİKA; 30-) HEDEF; 31-) YALOVA GÖZLEM; 32-) 2000'E DOĞRU'ya... Yurtdışında yayınlanan dergilerden 33-) KOMKAR; 34-) MÜCADELE; 35-) KÜRDİSTAN PRESS; 36-) BERGEH; 37-) RASTIYA KÜRDİSTAN; 38-) MARKSİST; 39-) HEVİYA GEL; 40-) YEKİTİYA SOSYALİST; 41-) DEVRİMCİ işçi; 42-) MERHABA; 43-) KÜRDİSTANLI MARKSİST; 44-) RIZGARİ; 45-) SERXWEBUN'a... Ülkedeki bireylerden 46-) Y. D.; 47-) M.Ç.; 48-) N. G. D.; 49-) E.K.; 50-) M.Ç.'a... Yurtdışındaki bireylerden 50-) O. Ö.; 51-) E. S. İ.; 52-) N. D.; 53-) C. Y.; 54-) R. A.; 55-) M. E.; 56-) B. E.; 57-) F. E.; 58-) T. T. 59-) O. S.; 60-) E. E.; 61-) V. S.; 62-) C. A.; 63-) H. Y.; 64-) C. Y.; 65-) O. B.; 66-) A. Y.'a; 67-) R. Y'e.; 68-) B. U'e de yollandı.

(**) BTDK toplantısı ertelenmiştir. Adı geçen toplantı tarihi henüz belirlenmediğinden yazıyı olduğu gibi yayınlıyoruz. SORUN BSD.

mesi, Marksist Leninist grupların belirli prensipler çerçevesinde birleşerek proletaryanın partisinin reorganizasyonunu amaçlayan 'Anarşi Yok Büyük Derleniş' önerisi" (y a g k /abç)

2, 3 ve 4 nolu öneriler arasında bir senteze ulaşılabilir miydi?... BTDK'nin yayınladığı "Birlik Düzlemleri ve Parti" konulu tebliğlerin incelendiğinde görüleceği gibi; Ç. Anadol ve G. Gürsoy'un ortak tebliği her ne kadar "Reformcu Marksist"ler ile "devrimci Marksistler" (...) neden birlikte olamıyor?... Örneğin "devrimci Marksistler" birlikte aynı parti çatısı altında olmak "reformcu Marksistler" için bir sorun oluşturmuyor" (Birlik Düzlemleri ve Parti, s. 5) denilse de; 1 nolu öneri kendisi ile 2, 3, 4 nolu önerilerin arasına bir duvar çekmek ve onlardan kurtulmak için, tüm reel politikerliğiyle elinden geleni yapıyordu..

Oysa 2, 3, ve 4 nolu öneriler; programatik farklılıklarının tartışılmasında biraz daha esnek olabilselerdi ve de taktik / teknik ayrıntılarını bu denli 'keskin'leştirilerek abartmasalardı, BTDK girişimi bugün daha farklı bir yerde olabilirdi... Ama olmadı, olmadı...

Olmayan üzerine, gereksiz spekülasyonlardaki boş 'söylenceler'den uzak durarak ilerlersek; şunlara işaret etmemiz gerekir: Öncelikle 'Devrimci Mücadele'ci arkadaşların önerilerine geleni "Troçkist" ilan ederek, kendilerini böylelikle "Leninist" leştirmeye kalkışmalarının (bak: Devrimci Mücadele, N: 3, s. 26-27) hiç bir alemi olmadığı gibi; herhangi bir inandırıcılığı da (bak: y, a, g, d, özel Sayı, No: 2, 'BTDK Olayının Değerlendirilmesi ve Gerçek Birlik Nasıl Sağlanır?') yoktu...

Bu düzeyde kolayın seçilmesi, "kendimi Marksistlerin birleşik, demokratik, yasal partisinin bir üyesi gibi hissettiğimi itiraf ediyorum" (Tartışma, No: 3, s 4) diye haykıran Ç. Anadol ve onların önerilerine çark eden TB'K'P'nin "deklarasyon"cularına (bak: 2000'e Doğru, Yıl: 4, No: 12, s 20-21) vede onların başını çekerek, (Yağcı ve Sargın'ın açlık grevine rağmen!) şunları diyebilen, "ARTIK AYRI YAPILARIN ANLAMININ KALMADIĞI BİR SÜRECE GİRMİŞ BULUNUYORUZ." (U. Coşkun, Nokta, Yıl: 8, No: 16, s. 72) U. Coşkun'cuların işine yaradı...

Evet, Nesin ve Aren'in önerisi doğrultusundaki 'Sosyalist Birlik Partisi'nin oluşturulmasına; 'sapla samanı birbirine katmaklıkları'yla 'D. M'nin; BTDK'ni bir teorist ideolojik temrin alanına dönüştürerek kendilerini ve rüşlerini 'isbat' meraklarıyla da Troçkist ve yeni-sol'cu grupların; 2, 3 ve 4'üncü önerilerin farklılaştırılarak, GÜÇLERİN BÖLÜNMESİ BAĞLAMINDA 'değerli' katkıları oldu... Bu durumsa, aslında bir kaosu yaşıyan reformistlerin elini genişletirken, onları birbirlerine (daha da) yakınlaştırdı...

Reformistlerin 'SBP'nin oluşturulması yolunda, birbirlerine yakınlaşması TB'K'P önerisini ve savunucularını bir hayli güç durumda bıraktı... TKP'li geçmişlerine yönelttikleri oldukça 'sert' eleştirilerle (bak: C. A. Kanat, Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi, No: 67, 'TKP Tarihinde Gezintiler', s. 2278-2279), ondan kesinlikle vazgeçtiklerini açıkça deklare eden TB'K'P'liler, sağında sağına kayan reformist blokta, geçmişlerinden ötürü pek fazla "hüsnü kabul" görmemektedirler... Hatta yeni oluşumda devredışı bırakılmak istenilmektedirler. Örneğin M. A. Aybar bu konuda açıkça şunu diyebilmektedir: "TKP eskiden beri var, yasallaşmak onların belki hakkıdır, ancak onlar bizim işimize karışmasın" (Milliyet, 18. 04. 1990)

Bu durum karşısında kendilerini yine aktüalize etmeyi ve TB'K'P'nin kan kaybını durdurmayı hedefleyen Yağcı ve Sargın, açlık grevine yatarlarken, açıkça şunu da diyebilmektedirler: "Dışımızdaki dostlarımız (ca-yn) (...) TBKP'nin kendisini feshetmesi bir çözüm sanılıyor. Biz ise bunun bir çözüm olmadığını söylüyoruz" (Yağcı-Sargın, Tempo, Yıl: 3, No: 16, s 21)

Yağcı ve Sargın'ın kendilerinin ve TB'K'P önerilerinin tekrar realizesi için devreye soktukları açlık grevi kimi çıkışlarla desteklenmeye çalışılsa da (Cumhuriyet, 13 ve 14. 04. 1990) kendi saflarından ve solundan beklenen desteği alamamıştır. Asıl destek Batı-Avrupalı kuruluşlardan başka, Türkiye'de NET Holding yönetim kurulu başkanı Besim Tibuk'tan (Milliyet, 22. 04. 1990), TB'K'P'lilerin "diyalog ziyareti" talebinde bulundukları TUSİAD'dan (y a g k, 21. 04. 1990), "KUTLU VE SARGIN'IN BAYRAM ÖNCESİ SERBEST BIRAKILMASI VE (...) DIŞARDAN YARGILANMASI GEREKİR. BEN SENELERCE TÜRKİYE'DE ANTI-KOMÜNİST DÜŞÜNCEYİ TEMSİL ETTİM. HALEN DE SAVUNUYORUM. BUNU (YANI KUTLU VE SARGIN'IN SERBEST BIRAKILMALARINI-yn) BEN SÖYLÜYORSAM ÖNEMLİDİR" (y a g k/ 21 04. 1990) diyen Süleyman Demirel'den, vb'lerinden gelmektedir...

Lakin bu 'tür' (!?) desteklere rağmen 112 kişilik girişimci kurulu ile oluşturulmaya yönelen 'SBP' partisi yolunda (Milliyet, 18. 04. 1990 ve Cumhuriyet, 17. 04. 1990) son adımların atılması ve 'SBP'nin EYLÜL-90'da kurulacağını açıklanması (y a g k, 16. 04. 1990); ayrıca da, bu girişimin 'Yeni Oluşum'cularla birleşme ihtimali (y a g k/ 18. 04. 1990), TB'K'P'li yöneticilerden Zülfü Dicleli'ye şunları dedirtti: "TBKP'nin kuruluş bildirgesi İçişleri Bakanlığına verildikten sonra, TBKP feshedilecek ve TBKP'liler birey olarak yeni partide yerlerini alacaklardır" (Z. Dicleli, y a g k, 17. 04. 1990)

Zamanın ve daha da sağ'a kayan reformist blok'un gidişatı kişiliğinde TB'K'P Önerisi 'aşınarak' eskimiştir... Ve denilebilir ki, 'SBP' girişimine bağlanmaktan başkaca da, bir olanağı, yok denilebilecek kadar azalmıştır... Onun içinde 'SBP' girişimi dışında kalmamak isteyen TB'K'P'liler "Mayıs ayının ilk haftasında kuruluş bildirgesini İçişleri Bakanlığına verme" kararı almışlardır (Cumhuriyet, 21. 04. 1990)

M. A. Aybar'ın "hem birlik toplantıları içinde olup hem de kendi partilerini legale çıkartmayı bir çelişki olarak görüyorum" (y a g k,) diye nitelediği bu durum; U. Cankoçak tarafından da "birliği zedeleyici bir iş" (y a g k), G. Gürsoy'ca da "zamanlama açısından doğru olmamakla" nitelenmektedir... Ama Ç. Anadol tarafından ise "birlik sürecinin bu problemine anlayış gösterilmeli. Bende destek olacağım" (y a g k) diye olumlusundan nitelenen TB'K'P'nin Mayıs'taki bu kuruluş girişimine ilişkin olarak Zülfü Dicleli şu güvenceyi vermektedir: "Bu girişim-y.n) sosyalistlerin birlik partisinin oluşmasına hiçbir zarar vermeyecektir" (y a g k) / a b ç/...

Evet, BTDK girişimi platformunu reel-politiker bir akılcılıkla kullanan reformist blok, kısa vadedeki birlik sorununu (orta ve uzun vadede mutlaka boy verecek olan sorunlarıyla birlikte !) 'çözüyor' !... Ve de 'SF'a bu partiye 'hareket geleneğinden gelen' insanları kazanmak için geliyor...

'SF'da yer alabildiği ve alabileceği kadarıyla radikallerin, bu platformunda dışında kalan önemli genelinin küçük bir cüz'ünü oluşturduğunu bilmeyen yoktur... Ve de 'SF' içindeki iki önemli yoğunluktan birisi, 'Yeni Öncü' çevresi ve diğeri ise 'DSB'dur...

'SF' önerisinin 'fikir babası' olan 'Yeni Öncü' çevresinin, 'SBP' oluşumunun gidişatı içinde, bu fikri ne denli savunacağı ve yeni koşullarda ne biçimde formüle edebileceği, kendi iç dengelerinden başka; Dev-Yol başta olmak üzere THKP-C' kökenli hareketlerle yeni birlik zeminleri arayışınca belirlenecektir...

Devreye girdiği 'erken doğum' koşullarının ürünü olarak (reformist blok'un reel politikerlikleri karşısında oldukça) tepkisel ve suni bir biçimde oluşan 'DSB'a gelince; bu 'dar' (ve maalesef 'kısır') kompozisyonun önerisi ise şudur: "Solun bir toplumsal devrim önerisi çevresinde birleşerek bir partiye doğru ilerlemesi için geçiş biçimidir. Ve öneri sahipleriyle sınırlı değildir. Tersine, DSB, öneri sahiplerinin de BTDK'nin tartışma sürecinin dışındaki örgütlü örgütsüz çevreleri kapsayan ve birlikte mücadele, ortak yayın ve devrimci bir program tartışması eksenlerinden geçerek tekil grup yapılarının kaynaşmasını hedefleyen, hareket halindeki kitlelere dayanan bir meşruiyet temeli üzerinde siyasal örgütlenme önerisidir." (E. Kürkcü, Nokta, Yıl: 8, No: 16, s. 72) / a b ç/

ÖNCELİKLE ÖZNESİ OLDUKÇA FLUĞ OLAN BU ÖNERİYE, İLK ELDE SAHİP ÇIKANLARIN SİYASAL KOMPOZİSYONUNA BAKTIĞIMIZDA, KARŞIMIZA AĞIRLIKLA TROÇKİST VE YENİ-SOL'CU RENK TONLARININ DİKİLDİĞİNİ GÖRÜYORUZ... Bunun bir olumluluk olmadığının altını özenle çizerken; ayrıca da, hayli kaygan bir zemin üzerinde olan 'SF'da, 'DSB'un bu haliyle kendisini ve önerilerini realizesinin kolay olmadığını altını özenle çizelim...

Özetle 'SF' önerisine ilişkin olarak, söylem düzeyindeki projelerin, verili kompozisyon ve onu öne çıkartan arka planı içindeki dengelerle somutlanış biçimi içinde, radikal eksenlerde yaşama geçirebilmesi açısından, önümüzde zannedilenden de çok sorunlar vardır. Bu sorunlar karşısında (nesnellik tabanı bir hayli dar olan !) bir 'iyimserlik', bir kaç adımlık kısa soluklu bir ilerlemeden öteye, kalıcı adımlar atabilecek bir kapasiteye (görünen odur ki) sahip değildir.

'Hayır' felaket deccallığına müracaat etmiyorum. Sorumluluklarıyla sorunları dile getirmek istiyorum. 'Dostların acı söylediğini' anımsatmak istiyorum...

2-) 'DSB'a İlişkin Kimi Ön Belirlemeler

BTDK girişimi çevresindeki Kuruçeşme ve Bocholt faaliyetlerine hep, 'başlamadan bitirmeci' önyargılılıklardan 'imtina eden' eleştirel bir 'esneklikle' baktım. Çok primitif özellikler taşıyan ve bir şey üretmeyeceğine inandığım 'geniş'liğine ve kaçınamayacağı kısırlığına da 'kayd-i ihtiyat' ile yanaşmanın doğru olacağını savundum.

Bu bağlamı içinde, Kuruçeşme ve Bocholt'daki tartışmada birlik imkanına ne 'S' P'li H. Yalçın'ın 'boşluğun çağrısı' (Teori, No: 3, s. 23-26) yollu önyargılılığıyla; ne 'Ö, D'nin 'sapla samanı birbirine karıştırmaktan' yarar uman manibülatif reddiyeciliği (özgürlük Dünyası, No: 18, s. 21-29) ile; ve ne de 'S B'ci S. Ural'ın şu düzeyli umutsuz karamsarlığıyla bakmadım: "Tartışmalar bu haliyle tükenmeyecek ya da tüketilemeyecek ama, bana kalırsa süreç tükeniyor, hatta tükendi bile (...) birlik girişimi büyük bir olasılıkla, partici ve platformcu eğilimin yeni bir parçalanması ile sona erecek gibi görünüyor." (Sosyalist Birlik, No: 11, s. 3)

Hemen belirtivereyim: Sürecin tükendiği falan yok. Sadece kimi şeyler, 'partici' eğilimin zorlama ve emri vakileri ile devreye giren "erken bir doğum"la yerli yerine oturuyor, 'farklılaşıyor'.

'Farklılaşarak, yerli yerine oturan' EKSİKLİDİR, CİDDİ ZAAFLARI İÇİNDE TAŞIMAKTADIR, OLGUNLAŞMAMIŞTIR VE EN ÖNEMLİSİ İÇEREBİLECEĞİ GÜÇLERİ İÇEREMEMEKTEN ÖTÜRÜDE KISIR VE YALNIZDIR... Özellikle DSB'deki ve 'SF'daki radikal arkadaşlarımız bunu öncelikle ve kesinlikle bilinç üstüne çıkartmalıdırlar.

Evet, BTDK girişimiyle başlayan (eksikli, zaafli ve yanılgılı !) süreç tükenmesine tükenmemiştir ama, ciddi yaralar almış reformistlerin reel politiker oyunlarına gelerek, vardığı noktada radikallerinde 'cazibe merkezi' olmaktan çıkmış ve denilebilir ki reformist blok'un kısa erimli yönelimlerinin önünü açarak onlara ivme katmıştır... Ve de 'DSB' vari 'dar' bileşimli örneklerini üreterek içinden çıktığı ilk aşamadaki kapişmasından da, radikaller adına önemli kazanımlar elde edememiştir..

'SF' önerisi öncesinde BTDK girişiminin radikaller hesabına ulaştığı nokta, elbette hiçte iç açıcı değildir...

Kanımca, reformistlerle birlikteki, (onlara münbit manevra alanları açan ve belli düzeylerde meşruiyet kazanmaları olanağını sunan !) sakıncalı yürüyüşte; ciddi hatalar yapan DSB'un (S. Ural'ın deyişi ile), 'SBP' cilerle oluşturduğu tartışmada birlik platformunun "PARÇALANDIĞI" yollu bir çözüm ve gerekçelendirmeyi, ciddiye alınabilir bulmuyorum. BÜTÜNLEŞMİYENLERİN PARÇALANMASI OLAMAZ... 7- 8 Nisan 1990 tarihindeki toplantılarda olup biten, sadece ve sadece; GENİŞLİK HUMMASINA TUTULMUŞ PRİMITİF HETEROJENLİĞİN KAÇINMASI MÜMKÜN OLMAYAN (VE BİR HAYLI KISIR !) SAFLAŞMASININ BİR ÖN İLANIDIR...

Evet BTDK'nin "Birlik Düzlemleri ve Parti" konulu tartışmalarına Çağatay Anadol ve Gencay Gürsoy'un sundukları "Birleşik Yasal Bir Marksist Parti, Marksist Hareketin Gereksinimidir" (BTDK Yayınları No: 6, s. 3-7), (TB'K'P'nin deklarasyoncularından !) Umur Coşkun'un sunduğu "Birlik Düzlemleri ve Parti" (y a g e, s. 53-56); ve de ('SB' çevresinin çoğunluğundan) Atilla Aytemur, Oral Çalışlar, Muzaffer Erdoğan ve Hürriyet Karadeniz'in sunduğu "Birlik Sorunumuz ve Çıkış Yolu" (y a g e, 17-24) isimli tebliğlerin (NÜANS FARKLILIKLARINA RAĞMEN!) ZİMNİ İTTİFAKLARIN karşısında olan (dar ve heterojen) 16 imzalı "Birlik Perspektifleri ve Devrimci Sosyalizm" (y a g k, s. 44-47) isimli tebliğ etrafındaki kümelenme, kendisini DSB olarak isimlendirerek, ('BANA BİR KOCALAZIM HEMEN BU GECE LAZIM' aceleciliği ile !) 'partileşmeyi' savunan reformistlerden ayrı durdu. Bu ayrı duruş elbette ayrı duranların tümünün radikal olduğunun 'kanıtı' ya da 'belirtisi' değildir. Yani böylesi bir ayrı duruşla radikalliğin mühürü DSB'nin eline geçmemiştir...

Bu ayrı duruş, RADİKAL HAREKETİN GENELİ İTİBARIYLA VE PRATİK AÇIDAN ÇOK BÜYÜK BİR ÖNEM ARZETMESE DE; elbette bir saflaşmadır, ama olması gereken bağlamlı birlikçi bir ayrışma değildir...

Süreç içinde görülecektir: İster 'SBP'si ve isterse 'DSB' biçimlenişi altında 'toparlanan' her iki ayrı duruşta, bulunduğu noktadan ileriye yönelirken mutlaka ayrışacaktır. Onun için de, VERİLİ DURUMUN TABLOYA VURULMUŞ SON BİR NOKTA OLDUĞU YOLLU, STATİK ÇÖZÜMLEMLERDEN ÖZELLİKLE UZAK DURULMALIDIR. Hemen belirteyim: Tepkisel açıklanmalı birlik-teliklerin iki cepheye de (kısa sürede yakınlaşma sağlayarak ivme katabilmesi olasılığına rağmen !) orta ve uzun vadeli sorunlarının (her iki safında içinde bulundukları koordinat ve bileşimleriyle !) KALICI VE ÜRETKEN ÇÖZÜMLERİNE ulaştırma şansını sunduğuna inanmıyorum.

Bir süre daha harmanlanılacaktır. Sözü ettiğim harmanlanma içinde ise, ARTIK İŞ'TE VE EYLEMİ ÖRGÜTLEMESİ GEREKEN TARTIŞMADA BİRLİK PROJELERİ (ya da diğer öngörüler) denenip-sınanarak süzülecektir...

Unutmayalım: "BUGÜN İKİNCİ ENTERNASYONAL'IN LENİN'İN DEVRİMCİ GELENEĞİNE KARŞI HER CEPHEDE İLERLEME KAYDEDEN SALDIRI (SIN)A KARŞI BİR SALDIRININ GERÇEKLEŞTİRİLMESİNİN ZORUNLU VE OLANAKLI ZAMANI OLDUĞUNU TESBİT ETMEK (...) VE DÜNYAYI DEVRİMCİ YÖNTEMLE DÖNÜŞTÜRMEK DÜŞÜNCESİNDE OLAN SOSYALİSTLERİ (N), LENİN'İN SALDIRISINI GÜNÜMÜZ KOŞULLARINDA GELİŞTİREREK AYNI PARTİ ÇATIŞI ALTINDA, ÇOĞULCU BİR DÜŞÜNCEYLE GERÇEKLEŞTİRME"K VE "NİTELİKÇE FARKLI BİR SENTEZE ULAŞTIRMA"K İÇİN BİRLİĞİ GEREKMEKTEDİR (Mahir Sayın, Sosyalizm ve Toplumsal Kurtuluş Mücadeleler Ansiklopedisi, No: 67, s. 2263) /a b ve m/-yn/

Özellikle 'SF'daki tüm radikaller ve (zaaflarından arınması gereken !) DSB, öncelikle bu türdeki bir olması gerekenci yönelimi, temel gündem maddesi kılmalıdır. Kendi dışındaki radikal güçlere DAİMA AÇIK OLARAK ve onlarla her düzlemde birlik arayışını savunmalı ve de en önemlisi "entel gevezeliklerinden" özellikle uzak durmalıdır...

Altını çizerek belirtiyorum: "İşçi hareketi varolan toplumun en sert biçimde eleştirisine dayanır, eleştiri onun yaşam ögesidir. Böyle olunca kendi kendisi eleştiriden nasıl kaçınabilir. Tartışmayı nasıl önlemek istiyebilir?" (Marx-Engels, Seçme Eserler)... Bu mümkün değildir. Onun içinde, dünyayı devrimci bir biçimde değiştirmek için tartışılacaktır... Lakin bu tartışmalarımızla şunu unutmuyacağız: "Doğru bir devrimci teori, ancak gerçek bir kitle hareketinin ve gerçek bir devrimci hareketin PRATİK EYLEMİYLE KURDUĞU YAKIN İLİŞKİYLE SON ŞEKLİNİ ALIR" (V. İ. Lenin, Sol Komünizm)... Bunun için 'entel gevezeliklerinden ve sonu gelmeyen tartışmalarından' uzak durulmalıdır... Çünkü bilmeyen yoktur: "kapitalizm, mücadele boyunca eskiden dokunulmamış yığınları seferber eden bir devrim yoluyla olduğundan başka türlü çökertilemez." (V.İ. Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, s. 351) Bu bağlamı içerisinde de "sosyalizm mücadelesinde kitleler savaşmalıdır. Kapitalizme karşı göğüs göğüse ve yalnız kitleler çarpışmalıdır, her fabrikada her proleter kendi patronuna karşı mücadele vermelidir. (...) Kapitalizmin zinciri her görüldüğü yerde kırılmalıdır. Sosyalizm yalnızca budur işte; ve sosyalizm ancak böyle yaratılabilir" (R. Luxembourg, Spartakistler Ne İstiyor?, s. 51-52 /a b ç-yn/

O halde sorayım?... 'SF'un içinde yer alacak radikaller ve (kendisini aşarak yenilemek durumunda olan!) DSB, 'kapitalizmin zincirlerinin her görüldüğü yerde kırılması' kavgasında ne kadarıyla yerini alabilecektir?... 'SF'daki radikaller ve DSB açısından sorun işte tamda buradadır...

Burada da önemli sorun ve sorular vardır. Örneğin (...) da yaşanan silahlı mücadele, sömürgeci devlet terörü vb'leri burnumuzun dibindeyken; bugün 'SF'a dönüştürülme önerisinin muhatabı olan Kuruçeşme, bir önceki deneyimi ile eylemsiz tartışmaların içine gömülmüş ve tartışmaları ile yaşam arasında bir bağ kurmayı becerememiştir. 'Sosyalist demokrasi', 'bilmem kaçınıcı enternasyonalin kuruluşu' ya da 'Ekim üzerine' ahkâm kesenler; Kürt Sorununu kapalı kapıların ardında, burjuvazinin nasırına basmadan tartışmışlardır.

Sözü geçen tartışmalarda, Erdal Kara'nın dediği gibi; "*Kürt sorununda ehli Türk solu*" (Yeni öncü, Mart-1990, s. 50-53) tablosunun olumsuzluğu, bir kez daha sergilenmiştir. Bu konuda 'S P'li Faik Bulut'un eleştirilerinin genel çevreni, hiçte haksız değildir (Teori, No: 4, 'Kuruçeşmeciler Kürt Sorununa Nasıl Yan çizdiler?', s. 38-47)... Kaldı ki bu toplantıda hızlı Troçkist "enternasyonalist"lerden Nail Satlıgan, 'sömürge tez'ine karşı çıkarak, şunu diyebilmiştir: "*Sömürgeciliğin temelinde ırkçılık vardır. Güney Afrika'daki apartheid gibi. Oysa buna Kürtlerin yaşadığı topraklarda rastlamak mümkün değildir*" (Nail Satlıgan)!...

Örnekler çoğaltılabilir. Ama ben burada durup, 'SF'un potansiyel ve de DSB'un reel zaafına ilişkin olarak, çok net biçimde belirtiyorum: 'SF'un yine reformist blok ile çitişmiş, "yeni" bir 'birlikteliği' ve de DSB'nin zaaf ve eksikli yanyana duruşundan; (yeni bir 'SF' önerisinin somutlanması doğrultusunda) üretken bazlı ortak bir konsensus çıkabileceğini bekleyemiyorum. **ÖNCELİKLE 'SF'UN KENDİSİNİ YENİ AŞAMADA, TEKRAR REFORMİST BLOK'UN BİR MANEVRA ALANI OLMAKTAN ÇIKARTMASI GEREKMEKTEDİR. AYRICA DA DSB'NİN DE KENDİSİNİ RADİKAL GÜÇLERE ULAŞARAK, MUTLAKA ZENGİNLEŞTİREBİLEREK; DÜN REFORMİSTLERE MESRUIYET KAZANDIRDIĞI GİBİ, BUGÜNDE TROÇKİSTLERİN VE YENİ-SOL'UN DEĞİRMENİNE 'SU TAŞIMAKTAN KAÇINMASI GEREKTİĞİ GİBİ...**

Bir önceki aşamanın deneyimlerinden görüldü... Tartışmalar da ipuçlarını verdi... Çok çeşitli bakış açılarıyla ciddi farklılıklar taşıyanların, (politik birliğin kazanılması yolunda) bir arada durması olası değil ve olmuyor da... Kaldı ki, bu tür yanyana duruşların karmaşası da, gerçekten kazanılabilemesi mümkün olan birlikleri geciktirerek, engelliyor...

'Olası olmayan'ın mantıki sonuçlarına ulaşması, Kuruçeşme'nin ilk aşamasında denendi. Bunun ikinci bir kez ve farklı bir versiyonuyla da olsa denenmesi, genelde 'SF'un ve özelde de DSB'nin son şansında tüketerek, ona amaçları doğrultusunda pek fazla bir şey katmayacaktır... İkinci tekrarı ile, bir şeyler yine ertelenebilir... Bu mümkündür, ama ertelenmenin ardından devreye girmesi kaçınılmaz olan yeni olumsuzluklar ise, kaçınılmazdır. İkinci tekrarında ise, kaçınılmazlık bu sefer bir çözüm değil, çözümsüzlüğün bizatihi kendisi olacaktır...

Kuruçeşme'nin ilk aşamasında (reformistlerle birlikte!) çözüm olmayana çözümümüz gibi sarılmak, sorun olmuştur, sorunları ağırlaştırmıştır... Diğer bir deyişle ifade edersek: Yeni dönemde 'SF' önerileri adına, 'kötü barışlardan, özellikle kaçınmamız gerekiyor...

Kimileri bana yine çok kızacak... Bocholt toplantılarındaki gibi, 'bölücülük' yaptığımdan dert yatacak... Ama varsın yansınlar... Nabızı her geçen gün daha da yüksek atan Türkiye ve (...)daki gelişme daha sıkı bağlanıp, ona ilişkin ki görevlerimizi layığı ile yerine getirmek istiyorsak; gelişen ve yükselen mücadelenin istediği üzere, net olmamız gerekiyor... Evet, evet olabildiğince net olmamız ve (üretken olmayan amorfliklerden kurtulmaya hizmet ederek) ülkemizin ihtiyaçlarına yanıt vermemiz...

O halde şunu diyebilirim: GENELDE 'SF' ve ÖZELDE İSE DSB, TÜRKİYE VE (...)DAKİ RADİKAL SOSYALİSTLERİN, TOPLUMSAL VE ULUSAL MUHALEFETİ SOSYALİZM PERSPEKTİFİYLE ÖRGÜTLENME KAVGASI VEREN, HAREKETİN KENDİNİ YENİDEN YARATMA KAVGASINDA, İŞİ VE EYLEMİ ÖRGÜTLEYEREK, POLİTİK GÜNDEME MÜDAHALENİN LEGAL VE AÇIK BİR MEVZİSİ OLMALIDIR. HER TÜR DEN TESLİMİYETÇİ, SOSYAL ŞOVEN UZLAŞMACILIKLARA KAPALI OLMASI GEREKEN BU MEVZİNİN GÜNDEMİNİ, (DİREKT OLARAK!) TÜRKİYE VE (...)DAKİ TOPLUMSAL VE ULUSAL MUHALEFETİN GELİŞİM YÖNÜ BELİRLEMELİDİR...

Elbette Kuruçeşme girişiminden de evvel ki bir öncesi olan yürüyüş, yedi aylık bir fiiliyattan sonra vardığı yeni konumlanışında, 'eski'de ve gelişimin aşındırarak 'eskittiği' biçimin bir "yeni" versiyonunda ısrar etmemelidir...

Bu tür bir tekrarın hiçbir yararı olmaz. Ve de ısrar edilir ise, böyle bir tekrar 'SF' için, bu kez bir 'trajedi'ye değil, en iyisinden bir 'komedi'ye yol açabilir... Unutmayalım E. Kürkçü'nün haklı olarak ifade ettiği gibi, BTDK girişimi faaliyetinde "sorun tartışmaya katılanların hepsinin, doğrudan doğruya birleşmeleri amacına bağlanamazdı" (E. Kürkçü, Tempo, Yıl: 3. No: 7, s. 23)... Ve böylece oldu.

Şimdi yeni aşamada, reformist blok 'SBP' girişimi ile "DÜZEN İÇİ BİR ALTERNATİFİ ÖRMEYE KALKIŞMIŞKEN; OLUŞUMU SÜRECİNDEKİ "DÜZEN KARŞITI BİR ALTERNATİFİ", 'SF' ÖNERİSİ İLE YANYANA VE İÇİÇE OLUŞTURMAYA KALKIŞMANIN, REFORMİST BLOK'UN OLUŞTURDUĞU VE YA BELİRLEYECEĞİ BİR GÜNDEME (DOLAYLI YA DA DOLAYSIZCA!) 'EVET' DEMekten başka hiçbir anlamı olamaz... RADİKALLERİN KENDİLERİNİ 'SF' VARİ PLATFORMLARDA LAYIĞINCA İFADESİ; ONLARIN, REFOR-

MİSTLERİN GÜNDEMLERİNDEN KOPUŞLARINI VE BAĞIMSIZ BİR BİÇİMDE OLUŞTURDUKLARI VE YA OLUŞTURACAKLARI GÜNDEM VE EYLEMLİLİKLERİNE, MÜCADELE İÇİNDE REFORMİSTLERİ ÇEKEBİLMELERİ İLE OLASIDIR...

Çünkü şu günlerde Türkiye ve (...) yığınlarda biriken öfkenin, devrimci kanallara taşınması ya da 'heba' edilmesi gibi bir ikilemle karşı karşıya bulunmaktadır... Görünen odur ki, yığınlar ya düzen içi muhalefetin 'mız-mız'lığına itilecek ya da kitle eylemlilikleriyle düzenin sınırlarını aşmaya yönelecek ve yöneltileceklerdir.. Bu nokta da (Che'nin deyişi ile ifade edersek:) "tarihin izin vermeyeceği tek şey, emekçi sınıf politikasının çözümleyicilerinin ve uygulayıcılarının yanılmasıdır" (Che Guevara, Elmar May'in kitabından naklen, s. 85)

Reformist blok ile gündemi birleştiren ve radikallerin bağımsız gündeminin oluşturulmasını engelleyerek/erteleyen yanılğılardan ve de eylemsiz söylem meraklılarının sonu gelmez 'marjinal' tartışmacılığından **ÖZENLE KAÇINMAK GEREKİYOR...**

Bir 'SF' önerisi, bu noktayı gözden kaçırmamalıdır. Ve de 'SF'daki radikal güçlerle (ayrıca DSB'de), bu hatalardan **ÖZENLE** kaçınmalıdır... Çünkü 'ikinci bir takrir-i sükun'un devreye sokulduğu, 'zirve'de (T/ B/ 'K' P'de bunu istemiyor muydu ki?) 'milli mutabakatın' sağlandığı Türkiye, çok önemli ve tehlikeli virajlara doğru ilerlemektedir...

3-) Dünya, Türkiye ve (...) Bazlı Nesnel Gerçeklikten Kimi Kesitler

Soruna kısa değinilerle alt başlıklarında gözatarsak:

3/1-) Dünya

Yaşayan sosyalist sektörel deneyimin (oto-likidasyon ile çitilmiş) çözülüşüne paralel olarak, dünya kapitalizminin bir 'ferah'lama içerisine girmesi, **ÖNE ÇIKMIŞ BİR EĞİLİM OLSA DA, GEÇİCİ BİR DURUMDUR...**

Evet, dünya kapitalizmi için engin ve münbit alanlar açılmıştır (Cumhuriyet, 09. 04. 1990)

Evet, kapılar dünya emperyalizmine ardına kadar açılırken; en olgun örneği ile Macaristan'da gözlemlendiği üzere; " (Bu ülkelerde çok önemli mevkileri işgal eden genç kuşak, bürokratik gücünü, ekonomik güce çevirmek için çok büyük olanaklara sahip. Öte yandan devlet bürokrasisinin üst kademelerinde bulunan yöneticiler, güçlenen bağımsız girişimciler hep birlikte (potansiyel-yn) burjuvaziyi oluşturuyorlar (...) (Macaristan'daki-yn) Halkın % 65 gibi büyük bir bölümünün şu veya bu çeşit bir küçük aile işletmesiyle ilişkisi var. (...) Binlerce yeni kurulan şirketle, 100 000 fazla aile işletmesi Macar ekonomisine muazzam bir dinamizm kazandırıyor" (Elemer Hankiss, Cumhuriyet, 15. 04. 1990)

Bu dinamizme birde 'batı yardımı'nı eklediniz mi, bu ülkelerin yöneldiği geleceği görebilirsiniz... Bakın bu konuda Zbigniew Brezinski 'The New York Times'de ne diyor?: "Orta Avrupa ülkelerinin ekonomileri perişan durumda. Siyasal sistemleri yeniden kurulmalı. (...) Bu çelişkilerin çözülmesi için etraflı ve uzun vadeli ve kapsamlı bir program oluşturulması gerekiyor. (...) Doğu Avrupa ülkelerinde sağlam bir demokrasinin kurulması, batı ülkelerinin, bu ülkelere **ŞİMDİDEN BU ÜLKELERE DAHA FAZLA KAYNAK AKTARMALARINI GEREKTİRİYOR.** (...) Orta Avrupa ülkelerinin siyasal ve ekonomik karmaşa ortamına sürüklenmekten kurtarılması için gereken batı yardımı, 25 ila 30 milyar dolar arasında olacaktır. Bu miktar, ilk bakışta çok görünse de konuya tarihsel bir perspektifle yaklaşmak gerek... 1946 ve 1955 yılları arasında ABD, şimdiki gayri safi milli hasılasının yalnızca üçte birine sahip olmasına karşın, Batı Avrupa ülkelerine yaklaşık 171 milyar dolarlık bir yardımda bulundu. **SONUÇ; TARİHSEL BİR BAŞARIYDI.**" (The New York Times, 06. 03. 1990) / a b ç ve m-y n/

Bu gidişat ve yönelimin dünya emperyalizmi açısından; (hiçte 1946 ila 1955 kesitindeki kadar kolay olmasa da) önemli 'başarılar' elde edeceği kanısındayım. Ve de Adam Prezeworski'nin deyişi ile "**DOĞU AVRUPA'NIN GELECEĞİNİN LATİN AMERİKA OLDUĞUNA KUVVETLE İNANIYORUM**" (Cumhuriyet, 14. 04. 1990) / a b ç ve m /

Lakin unutulmamalıdır ki bu durum; dünya kapitalizminin işlerliğin de yeni zorlanmalara ve altüst oluşlara da yol açacaktır. örneğin, öncelikle dünya kapitalizminin sektörel dengeleri altüst olacak (Ekonomik Panaroma, Yıl: 3, No: 7, s. 52) ve kaba bir hesaplama ile, silah üretimi sanayinde 440 milyar dolarlık (1 katrilyon 91 milyar TL'lik) bir gerileme devreye girecektir.

Öteyandan ise, 1990'lı yıllarda Doğu Avrupa ülkelerinin taze kaynak ihtiyacının 'karşılanması', ABD ve Batı Avrupa gibi ülkelerdeki i-) altyapıları yenileme, ii-) çevre korunması, iii-) sosyal harcamaya yatırımlarını, iv-) vede Latin Amerika ve diğer çevresel ülkelere yönelik fon aktarımını kısarak, zorlayacaktır. Buna bağıntılı olarakta, metropollerdeki tasarruf oranlarının düşme eğrisinin öne çıkmış olması (The Economist, 03. 02. 1990) bu durumu daha da güçleştirecektir. Bu durumda ise kaynak talebinin arzı zorlayacağı 1990'lı yıllarda, dünyada faiz oranlarının yükselmesinin dünya kapitalizmini yeni ve ciddi sıkıntılarla karşı karşıya bırakması, dünya ticaret hacminin 3 trilyon doları aştığı koşullarda (Cumhuriyet, 25. 04. 1990) devreye giren **KAYNAK TALEBİNİN ARZI ZORLAYACAĞI GİDİŞAT İÇİNDE**, kaçınılmaz gibi gözükmektedir.

Bu durumda ABD genel kurmay başkanı General Colin Powell'in 'Doğu blok'unun NATO için

ciddi bir tehlike olmadığına' altını çizirken, "Üçüncü dünyaya dikkat" edilmesini istemesi (Milliyet, 22. 04 1990) çevresel ülkelerin yeni aşamada bir altüst oluşa doğru evrimlendiğinde anlamlı bir verisidir.

Bir noktaya dikkat çekmek istiyorum: Dünya emperyalizminin varlığıyla devreye soktuğu 'ezen/ ezilen ülkeler' ikilemi, dünya kapitalizminin işlerliğinde aşılabilmesi olası olmayan, hiyerarşik bir durumdur. Bu durumda varlığını koruduğu sürece dünya kapitalizminin çevresel ülkelerde bir 'stabilizasyon'u elde edebilme şansı yoktur. Örneğin bir AT üyesi olduğu halde, çevresel ülke olma gerçeğini asla aşamayan Yunanistan'ın iç ve dış borçları 53 milyar dolar; dış ödemeler dengesi açığı 2 milyar dolar; dış ticaret açığı 6 milyar dolar; bütçe açığı 12 milyar dolar; enflasyon oranı % 14; işsizlik oranı ise % 7 dolaylarındadır (milliyet, 11. 04. 1990)... Ve de Yunanistan'daki siyasal istikrarssızlık iseü-reklidir'...

3/2-) Türkiye'de Ekonomik Siyasal Durum Ve Gidişat

Öncelikle orta-dereceden gelişmiş kapitalist yapısı ile, Türkiye'nin de yarı-çevresel ülkeler kuşağında yer aldığına altını çizeyim. Dünya kapitalizminin yeni gidişatı içinde, genelde çevresel ve özelde ise **ÖZELLİKLE** Türkiye açısından bir üst başlıkta ifadeye gayret ettiğim vurgularım (olanaklar devrimci bir biçimde değerlendirilebilirse!) **KESİNLİKLE** bir abartma değildir!...

Örneğin vurgularım bağlamında, CBS'nin sahibi olan parababası Şaban Çavuşoğlu'nun kaygı ile ifade ettiklerinde önemli bir gerçek payı vardır: "Doğu blok'unda yaşanan son gelişmeler Marksizm'den sosyalizme, sosyalizm'den liberalleşme yönünde geliyor. Bu dikkat çekicidir. **TÜRKİYE'DE KİPİRTİLER, MARKSİST HAREKETLER, DÜNYADAKİ BU GELİŞMELERE KARŞILIK ENDİŞE VERİCİDİR. (...) DİKKAT EDELİM KOMÜNİZM GELEBİLİR**" (Milliyet, 30. 12. 1989) /a b ç /

Tam da bu noktada TÜSİAD'lı sanayicilerin ifade ettikleri gibi, "sanayicilerin morali bozuktur" (Ekonomik Panaroma, Yıl: 3, No: 8, s. 16-17)... Egemen koalisyonun ANAP vitrini "Hande Mumcu ve Hasan Celal Güzel skandalları" ile altüst olurken: Süleyman Demirel bile (sözde dahi olsa!) (...) 'a açılan yeni haçlı seferlerine ilişkin olarak "Kuyucu Murat Paşa tedbirlerine yokuz" (Hürriyet, 12. 04. 1990) diyebilmektedir. Ve de 'Turkish Daily News' tarafından, (% 54, 4'ü erkek, % 45, 6'sı kadın olan) 2 bin 439 kişi üzerinde yapılan bir kamuoyu araştırmasında ise, Türkiye'nin gündemindeki tehlikeler şöyle sıralanmaktadır: 1-) % 21, 9 irtica; 2-) % 20, 4 terör; 3-) % 11, 4 çevre kirliliği; 4-) % 11, 3 enflasyon; 5-) % 9, 8 askeri darbe; 6-) % 8, 54 savaş; 7-) % 5, 83 işsizlik; 8-) % 4, 49 doğal afetler; 9-) % 4, 14 trafik; 10-) % 3, 19 komünizm... 'Milliyet, 17. 04. 1990)

Yüzde sıralama ve oranlarını incelediğimizde, toplumun (ne yönde olursa olsun!) Eylül rejimince ona dayatılan depolitizasyon sürecini aşarak, toplumsal konularda tavır koymaya yöneldiğinin ilk ip uçlarını yakalayabiliriz... Kim ne derse desin, egemenlerin bacalarını, içten içe de olsa ateş sarıyor!.. "HAKSIZLIĞIN OLDUĞU YERDE DİRENMEK, HAKSIZLIĞI HAKETTİĞİ DEVRİMCİ JARGONLA HAKLAMAK GÖREVDİR" düşüncesinin, davranış düzeyinde tabanı genişliyor... Sistemin çivileri çürüktür. Sorun bu çürük çivileri sökeceklerin, marjinallikleriyle dört bir yanlarına, çevrelerine ördükleri edilgenlik duvarlarını yıkmalarında ve bu yolda radikal eksenlerdeki birlikteliklerini kazanmaktadır... unutmuyalım: Evrenselinden özgüline değin ki tüm alanlarda, değişerek, birleşerek ve radikal eksenlerde dönüşerek dönüştürebileceğiz...

Yaşam bunun olanaklarını bizlere sunuyor. Örneğin 11 şirketini elden çıkartan, 5 yurtdışı bürosunu kapatan ENKA'nın sahibi Şarik Tara "KÜÇÜLEREK BÜYÜYORUZ" (Ekonomik Panaroma, Yıl: 3, No: 5, s. 18) dediği Türkiye'de, "1989 yılında yapılan ve bugünde sürdürülen ek hatalar nedeniyle ekonominin durgunluktan çıkması zorlaşmıştır. Mehter takımı misali, üç yıl hızlıca büyüdü mü, sonra üç yıl büyümeyen bir ekonomi" k duruma ulaşılmaktadır (A. S. Akat, y a g k, s. 26)

Ekonominin içinde debelenip durduğu bu fasit daire içinde, 1989 yılı bütçe açığı tamı tamına 7 trilyon TL'dir (Cumhuriyet, 02. 02. 1990)... Parti kurucularından Veysel Atasoy'un nitelemesi ile, bir "dudüklü tencere"yi andıran (Milliyet, 02. 04. 1990) ANAP'ın oy oranı % 12, 2'lerde seyretmektedir (Milliyet, 26. 03. 1990)... İşçi sınıfı hareketi yanında, devrimci gençlik ve bağımsız kadın hareketinin yeniden toparlanmaya başladığı kesitte, (...) hareketinin (hertürlü militarist önlem ve vahşete rağmen!) zıplamalı bir gelişim kaydettiği Türkiye'de; islâmi tehdit'de kendisini düzendişi kanallarda ifade edebilir bir düzeye yükselmiştir...

Vurgularımızla öne çıkartıklarımızı, rakamların kesin diliyle sergilersek:

*** Öncelikle DİE'nün verilerine göre, 1989 yılında büyüme oranı hızı % 1, 7 olarak gerçekleşebildi. Kişi başına milli gelir 1988 yılına göre binde 8 oranında azaldı. 1989'daki % 1, 7'lik büyüme hızı ile, son on yılın en kötü sonucuna ulaşıldı. (Cumhuriyet, 31. 03. 1990)

*** Tarım sektörünün sabit fiyatlarla % - (eksi) 10, 8 oranında gerilediği 1989 yılında, tarımda korkunç denilebilecek ürkütücülükteki bir erozyon devreye girdi. Tarımsal ürünlerde büyük gerilemeler kaydedildi (y a g k, 20. 11. 1989)

*** Türkiye ekonomisindeki dengesizlik ve eşitsizlik büyüdü.

*** Emekçi sınıf ve tabakalarda mutlak yoksullaşma grafiği tırmandıkça tırmandırıldı. DTK'ca bunun tüm mekanizmaları tam istim çalıştırıldı. Örneğin Türkiye'de aylık net geliri 750 bin lira olan işçi her ay 265 bin lira vergi öderken, şoförler 38 bin, ayakkabıcılar 41 bin, mobilyacılar 43 bin, otel-

ciler ve lokantacılar 49 bin, fırıncılar 60 bin, muhasebeciler 71 bin, avukatlar 87 bin, doktorlar 107 bin, kuyumcular 149 bin, mimar ve mühendisler 173 bin lira vergi ödeyen (Hürriyet, 21. 04. 1990) bir işerliğin, yoksulu yoksullaştıran ve zengini zenginleştiren cenderesi içinde "varoldular"!...

Bunun hemen yanıbaşında ise, 1990 döneminde ücretlilerin ödediği vergi % 134 arttı (Cumhuriyet, 21. 04. 1990)

*** Bütün yükün çalışan kesimlerin sırtına yıkıldığı düzenleme içinde ise, 1989'daki bütçe açığı 6 trilyon 998 milyar TL düzeyinde gerçekleşti (y a g k, 02. 02. 1990)

*** İşsizler ordusu giderek büyürken, işsizlik oranı 1988'lerde % 31, 13'lere kadar tırmanmıştır. Emek 'piyasa'sının sektörel istihdamında görel bir daralma devreye girmektedir (Tercüman, 31. 10. 1989)

*** Milli gelirin paylaşımındaki dengesizlik ve korkunç adaletsizliğin hemen yanıbaşında, işçi grevlerinde gözlemlenir bir tırmanış devreye girmektedir. Örneğin 1980 yılında sermayenin milli gelirden aldığı pay % 49, 47 iken 1988'de % 70, 20'ye tırmanmıştır. Aynı kesitte ise emeğin payı 1980'de % 26, 66'dan 1988'de % 14'e kadar düşmüştür. (y a g k, 09. 04. 1990)

*** Bunun hemen yanıbaşında ise, ülke yabancı sermayenin bir cennetine dönüşmüştür. Ülkedeki yabancı sermaye toplamı 1 trilyon 689 milyar lira civarındayken (Cumhuriyet, 30. 11. 1989); Türkiye'ye yabancı sermaye girişi (y a g k, 21. 12. 1989) son yıllarda artmıştır.

*** İç ve dış borçların durmadan ve katlanarak arttığı (Milliyet, 11. 04. 1990) Türkiye'de ticaret açığı engellenemez bir biçimde büyürken (Cumhuriyet, 29. 01. 1990); Türkiye'nin dış borç yapısında Mark'a ve dolara olan bağımlılık giderek katmerlenmektedir (y a g k, 15. 12. 1989)

Dış borç tutarı 1979 yılında 13 604 milyar dolar olan Türkiye'nin, 1989 yılına ulaşıldığındaki dış borç tutarı 41 021 milyon dolara tırmanmıştır. Bu tırmanış % 202 oranındaki bir artışa denk düşmektedir. (Aynı kesitte de iç borçların 1979'da 312, 4 milyar TL'den 1989 yılında 45 052, 8 milyar TL'ye ulaştığı da gözönünde tutulmalıdır!)

*** Ve de bu DTK'ci sömürü ve talan furyası içinde, Holdinglerin (Tempo, Yıl: 3, No: 16, s. 32) ve bankaların (Cumhuriyet, 20. 04. 1990) SÜPER KÂRLARDA İFADESİNİ BULAN bilançoları ise şudur:

Çok 'kaba' verileriyle ve kuşbakışı değinip/sergilemeye çalıştığımız mevcut ekonomik gidişat içinde denilebilir ki, Türkiye'deki DTK yapıda i-) Gerçekçi olmayan, abartılı ekonomik hedefler gerçekleştirilemeyecek ve kapitalizmin sorunları sarmalı daha da büyüyecektir. ii-) En çok sanayi kesimini etkileyecek olan bu gidişat içinde; iii-) borsa oyunları ve spekülasyonla bankaların gücü (ASALAKÇA-RANTİYELİĞİ ile) daha da artacaktır. iv-) Artan bu etkinlik sanayii daha da zorlarken, öte yandan ise ülkede yabancı sermaye talanının tabanı gelişecektir. v-) Büyüme hızının daha da küçüleceği ve enflasyonun tırmanacağı yönelinen gelecekte, vi-) emek'e yeni yeni saldırılar düzenlenecek ve ağırlaşması kaçınılmaz olan bunalımın sonuçları yine başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi sınıflara ciro edilmeye kalkışılacaktır.

3/3-) Hızlı Tırmanan Bir Tehlike: İslâmi Hareket

Yukarıda ana hatlarıyla ifadeye gayret ettiğim Türkiye ve (...)daki DTK'cı işerliğin ürettiği verili çürütme ortamı, sunduğu devrimci olanaklarla birlikte, hızla yükselen islâmi hareketin tırmanışının da başat zeminini ile 'ete kemiğe' bürünmektedir...

"Şeriat için silahlı mücadele" (Nokta, yıl: 8, No: 13, s. 16-26) çılgınlıklarının, her geçen gün daha da gür yankılandığı Türkiye'de İslâmi hareket, giderek kendi jargonu ile 'ete kemiğe' bürünmektedir...

Çeşitli radikal kategorilerinin, muhtelif versiyonlarına denk düşen farklılıklarına rağmen, denilebilir ki, bu cepheye göre: "Türkiye'de islâmi bir devrimi gerçekleştirmenin her türlü şartı hazır. Objektif ve subjektif şartların tahlili, islâm devriminin çok yakın olduğunu gösteriyor" (Salih Mirzabeyoğlu, y a g k, s. 20) "Bugün Türkiye'de her sınıf halk arasında ve memleket ölçüsünde bir islâmi akım kuvvetle gelişmektedir. Kız, oğlan, genç, ihtiyar, işçi, öğrenci, tahsilli, cahil, zengin, fakir herkes bu akıma katılmaktadır. Genç ve yaşlı kuşaklardan müslümanlar arasında fevkalade kuvvetli bir işbirliği mevcuttur. Bunlar imanlarında samimi ve ve memleket idaresini ergeç ele almaya azimlidirler." (Merkezi Londra'da olan Müslüman Talebeler Federasyonu'nun yayın organı The Muslim'den naklen Cumhuriyet, 19. 03. 1990) /a b ç/

Söylem ve sunulardaki vurguların kimi öznel abartılılıklarına rağmen, radikal islâmi hareketin sorununa böyle bir perspektifte yanaşmanın önemi, çok büyük ve bir o kadar da ilginçtir. Muammer Aksoy'un ve Çetin Emeç'in kısa süre önce radikal islâmcılar tarafından öldürülmesi (Tempo, Yıl: 3, No: 11, s. 14-19), radikal islâmi hareket açısından islâmi bir 'cihat'çağrısının da 'gür' sesle haykırılmasından başkaca bir anlam taşımamaktadır.

Çetin Emeç'i "şeriatçıların öldürdüğü" gündelik basına da yansımıştır (Hürriyet, 09. 04. 1990) Bunun hemen yanıbaşında ise, Muammer Aksoy'un da 'tesettüre karşı çıkan ve laikliği savunarak', şunları diyen bir tutum içinde olması; radikal islâmcılar tarafından yok edilmesini devreye sokmuştur: "Hazreti Muhammet, hem devletin, hemde dinin başında olan bir insandı. Onun devlet yönetimi ve din konusunda getirdiği kesin kurallar değiştirilemez (...) Onları alıp bugün uygulamaya koymak isterseniz, Türkiye'yi aradan geçen 1400 yıl sonra zincire vurmak olur (...) Laiklik bir defa elden gitti

mi, bir daha gelmez" (Hürriyet, 05. 02. 1990) "Tüm özgürlüklerin önkoşulunu oluşturan insanı ve insan onurunu korumayı, toplum yaşamının amacı olarak benimsiyen çağdaş düzenin çıkış noktasını her düzenlemeyi ilahi iradeye dayandırması nedeniyle tanımayan şeriat düzeninin Türk toplumunda egemen olması, akla, bilime ve ulusun istence dayalı bir hukuk düzeninin ve sonunda tüm özgürlüklerinde ortadan kalkması demektir" (Cumhuriyet, 02. 02. 1990) "İslâm bütüncü bir din. Totaliter manada toplum yaşamını ve insan yaşamını her alanında düzenleme yolunda ve iddiasında. Fiilinde böyle (...) 'Allahın iradesine göre, insanlar ve toplumlar yönetilir'. O halde egemen olan nedir? Tanrının iradesidir. İnsanın iradesi sözkonusu olmaz" (Hürriyet, 03. 02. 1990) / a b ç/

Evet, radikal islâmcılar açısından artık, Türkiye "Darü'l Harp/ savaş yurdu" ilan edilmiştir... 1-) Mısır, Pakistan, İran üçgenindeki (tarihsel arkaplanı eskilere dayanan) bir oluşumun ürünü olan 'Müslüman Kardeşler/ İhvanü'l -Müslimin', 2-) Amerikancı ve Suudici 'Dünya İslâm Birliği/ Rabitu'l -Alemin' (İslâmi; 3-) Libya destekli İslâma Çağrı/ Davet-ül İslâm', 4-) İran yanlısı 'Tanrı Partisi/ Hizbullah, 5-) Ürdün ve İngiliz destekli 'Özgürleştirme Partisi/ Hizb-üt Tahrir', 6-) İslâmi Cihat, 7-) Süleymanlılar, 8-) Nakşibendiler, 9-) Işıkçılar, 10-) Milli Mücadeleciler, 11-) Hareket Grubu, 12-) Manevra Grubu, 13-) Kadiriler, 14-) Şeyh Kıbrısı Grubu, 15-) Atılımcılar, 16-) Aydınlar Ocağı, 17-) Diyanet, 18-) MÇP ve Ülkücüler, 19-) Refah Partisi, 20-) İslâmi Cemaatler Birliği, 21-) Diyanet Türk İslâm Birliği, 22-) Avrupa Milli Görüş Teşkilatı, 23-) Ak Doğuş- Son Karar grubu, 24-) Nurcular ya da ismini 'zikre' demediğimiz diğerleri (2000'e Doğru, Yıl: 4, No: 11, s 8-21)...

İslâmi hareketin bu gerçekliği, her çevre gibi hareketimizde ilgilendiriyor... Çünkü islâmcı hareketin yükselen bir tehlike olması yanında, "Türkiye'de faşizm ve islâmiyet ilişkileri" de, (bak: Zeki Tombak, Sosyalizm ve Toplumsal Kurtuluş Mücadeleleri Ansiklopedisi, No: 69, s. 2334-2335) ilgi alanımızın diğer bir önemli yönünü oluşturmak durumundadır...

Öncelikle şunu belirtelim: İslâmiyet siyasi bir dindir. Devlet idaresini kendi bünyesi dışında bırakamayan yapısı ile de, laiklikle kolay kolay barışamaz. Laiklikle islâmiyet arasında, yaptırımcılık açısından tersten bir koşullandırıcılık 'benzer'liği vardır. Çünkü radikal islâmcılara göre, demokrasi islâmi esaslarla bağdaşmaz. "Demokraside insan, 'toplumu ben yöneteceğim' diyor. Halbuki islamda işin kaynağı Allahü Teala'dır (...) İslâmda özgürlük Allaha teslimdir" (Cumhuriyet, 19. 03. 1990)

Çünkü islâmiyette 'Allah ile kul arasına herhangibir şahıs, kurum ve devlet giremez'... Ama devlet laik olunca da, islâmiyet buna sabredemez... Onun için de, islâmi demokratik bir hareket ya da (iç tutarlılığını yitirmeden!) laikliğe 'evet' diyebilen bir islâmiyet düşünülemez.

İşte yeri gelmişken, islâmcıların dilinden kendilerini çeşitli sunu ve tarifleri: "Yapılacak iş bellidir: Allahın kitabını ve Hazreti Peygamber'in sünnetini tekrar hakim kılmak gerekiyor" (Cumhuriyet, 18. 03. 1990)...

"İslâm şuuru gelince sendikalaşmaya ne gerek ? (...) Sendika kapitalist toplum için lüzumludur. İşçilerin kapitalistler tarafından sömürülmesini önlemeye çalışır. İslami devlet kurulunca sendikaya da grev hakkına da gerek yoktur." (y a g k, 22. 03. 1990)...

"İslâmiyetin kadın ile ilgili getirdiği bütün hükümler aslında kadınlara sağlanmış haktır. Çok karıllık kadınların yalnız bir aile yuvasından uzak yaşamalarını önlemek için getirilmiştir ve birden fazla kadın alan erkeklerin bütün karılarına mesuliyetleri vardır (...) Kadın ile erkek eşit yaratıklar değildir, fitratları ayrıdır. İslâmiyetin kadın konusunda getirdiği her düzenleme bu farklılığı gözönüne almaktadır" (y a g k, 23. 03. 1990)...

"İslâm herşeyden önce bir siyasettir. Bu siyasetin amacı da Allah'ın düzenini ve isteklerini gerçekleştirmektir. (...) önce halkın müslümanlaştırılması gerek. Öyle tepeden inme bir devrim ile, islâm devleti ve toplumu kurulmaz (...) Diğer partilere benzeyen bir parti eliyle iktidara gelip islâm devleti kurulamaz." (y a g k, 20. 03. 1990)...

"Diyoruz ki Türklerin % 98'si müslümandır. O halde Türkiye'de yaşayan ve Türklerden meydana gelen müslüman cemaat burada bir islâm devleti kurmalıdır." (y a g k, 21. 03. 1990)...

"Çoğu yerde özgürlük namussuzluklara yol açar. Oysa gerçek özgürlük islâmdadır" (y a g k, 19. 03. 1990) / a b ç/

Bu kısa sergileme ve saptamalardan Türkiye'ye geçerse: Osmanlı'dan bugüne din, devlet denetimi altındadır. Dini 'araç'laştıran bu denetim sağlanamadığından da, devletin sınırsız ve fütursuz baskısı altındadır.

Böylesine bir gelenekselliğin uzantısı olan TC'nin, din konusunda 'çifte değil, çok standarth' bir 'yarı-laik' sistemine damgasını vuran, Epikürcü kaba bir pragmatizmdir. Kaldı ki laiklik Türkiye'ye ithal edilirken de, dinin kurumsal yapısı, bütünüyle devletin dışına çıkartılmak yerine, ceberrut devletin 'kerim/kollayıcı'lığına içerilmiştir. Bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak 'ithal' edilmiş yukarıdancı 'yarı-laik'lik, kendinden bağımsız din yorumlarını bastırmaya yönelirken; kendi denetimindeki yorumlarına ise, egemen koalisyonunda açık pay vermiştir.

TC tarafından (tıpkı Osmanlılar gibi!) kontrol altında tutulabilen ve belirlenmiş dini akımların, iktidarlarının toplumsal meşruiyetini sağlama ve kitle desteğini kazanmada bir araç olarak kullanılması, islâma 'müsamamalı' ve 'müsamamasız' alanları da açtı... 'Müsamamalı' alanlarda laiklik işlemedi ve bu alanlardaki dini yoğunluklar 'imtiyaz' sahibi oldu. Lakin, 'Müsamamasız' alanlarda ise, tam istim iş-

letildi...

T. 'C'nin bu işlerlik çevreninde kimi dini akımları bastırırken, kimilerini de denetimi altında tutması; kaçınılmaz olarak T. 'C'yi belli dinsel akımların kontrolü altına soktu.

1980 sonrasında tam istim işliyen 'aşınmış Kemalist ideoloji' boşluğunu islâmcılıkla 'doldurma' operasyonalliklerinin yukarıdan aşağıya körüklenmesi ve de 'çürütülen Türkiye'nin köylüleşmesi', yaygın bir zemini olan tavan'daki gelişime, tabanda geniş bir eylem alanı açtı. Hemde öyle bir açtı ki, taban'daki gelişim tavan'ın 'sınır'larını da aşma sürecine girdi... Devletin giderek islâmi hareketi kontrol altında tutamaması, bugünkü Türkiye'deki bir gerçek ise, bunun artısı olan bir diğer gerçekte çeşitli mezhep elitlerinin ('Rand Corporation'ında Türkiye'deki islâmi Akımlar' (Milliyet, 15-16-17-18-03. 1990) adlı raporunda belirttiği Nakşibendilik ve Nurculuk gibi!) devleti denetleme sürecine girmesidir. (Tercüman, 'Türkiye'de Islâmi Akımlar', 17 ila 25. 03. 1990)

Buna rakamların kesin dili ile değinmek gerekir ise: Devletin resmi istatistiklerine göre 1986-87 öğrenim yılında sayıları 718'i bulan imam hatip okullarında 249 bin 863 öğrenci bulunmaktaydı. (Türkiye İstatistik Cep Yıllığı- 1988, s. 54) Bu sayının 1989'da 326 bine ulaştığı ve orta öğrenimdeki öğrencilerin 8'de 1'inin imam hatipli olduğu görülmektedir.

1986-87 öğrenim yılında kuran kursu sayısı 2 bin 994, bu kurslara kayıtlı öğrenci sayısı 122 bin 798'di. (Bu sayının 52 bin 489'unu 12-18 yaş arasındaki kız öğrenciler oluşturmuyordu.) 1989'da ise kuran kursu sayısı 4 bin 715'e, öğrenci sayısı ise 160 binlere tırmandı.

Diyanet işlerince yeni hazırlanan bir raporda, her yıl ortalama 234 kuran kursunun hizmete girdiği, 62 bin 947 camide ve 4 bin 715 kuran kursunda dini hizmetlerin sunulduğuna işaret edilmektedir. (Cumhuriyet, 14. 03. 1990)

Bu verilere iki tablo daha ekliyelim. Birincisi imam hatip liselerinin 1951 ila 1988 yılları arasındaki dökümü (Cumhuriyet, 23. 03. 1990). İkincisi ise, Türkiye'de tarikatlar ve dergilerin görüngüsüdür. (Cumhuriyet, 21. 03. 1990)

Emekli emniyet müdürü Mustafa Yiğit'in naklettiğine göre; "1986 yılı Aralık ayındaki bir istatistik bilgiye göre o tarihte muhtelif tarikatların fikirlerini yayan 18 derginin tirajı 489 bin, günlük yayınlanan dört gazetenin tirajı ise 199 bindi" (Cumhuriyet, 02. 02. 1990).

Bu tabloyu, elbette kaçınmayacağı sonuçları ile T.'C' yaratmıştır!.. Çünkü (herşeye karşın) "yetkili" (!?) ağızlarının değerlendirmesiyle, çeşitli tarihlerde bu konuda şunlar denilmiştir:

"İRTİCA İDDIALARI HAYALİ SUÇLAMALARDIR. KANUNDA İRTİCA YOKTUR" (S. Demirel, Tercüman, 03. 07. 1986)...

"İRTİCA DIYE BİR ŞEY YOK" (T. Özal, Hürriyet, 04. 12. 1986)...

"TÜRKİYE'DE GİDEREK ARTAN BİR FUNDEMANTALİZM (DİNCİ AKIM) SÖZ KONUSU DEĞİLDİR. ANCAK DİNİ ÖĞRENME SÜRECİNE İLGİ DUYANLARIN SAYILARI FAZLADIR" (T. Özal, Milliyet, 24. 05. 1990)...

"RESMİ DİN EĞİTİMİNDE ENDİŞE YERSİZ" (Melih Gökçek, Milliyet, 26. 03. 1990)... /a b c ve m /

Bu tür 'resmi' yanaşmaları unutmadan, toparlamaya çalışırsak: DTK'nin yarattığı yeni çelişkilerle devreye giren verili çürüme ortamında, islâmi hareketin yükselişi: Dinsel düşünceyi farklı bir düzeyde, farklı bir biçimde YENİDEN ÜRETEN OBJEKTİF/ SUBJEKTİF koşulların ürünü olmaktadır... Verili çürüme ortamında ise, 1-) Türkiye İslâm Kurtuluş Ordusu, 2-) Türkiye İslam Kurtuluş Cephesi, 3-) İslâm Devriminin Acil Mücahitleri, 4-) Türkiye İslâm Kurtuluş Birliği, 5-) Dünya Şeriat Kurtuluş Ordusu, 6-) Evrensel Kardeşlik Cephesi 7-) Şeriatçı İntikam Mangası, 8-) Evrensel İslâm Kurtuluş Savaşınının, Türkiye Mücahitleri, 9-) Türkiye İslâm Mücahitleri Ordusu, 10-) İslâm Kurtuluş Partisi-Cephesi vb'leri türünden T.'C' muhalifi radikal islami gruplar, 'anti- emperyalist' bir söylemin görüngüsü ile, sokağa çıkmaktadırlar. Sokakları örgütlemeye yönelen bu hareketler; İSLÂMCILIĞIN "ANTI-EMPERYALİZM"İNİ, ANTI-KAPİTALİZMDEN SOYUTLAMIS/ KOPARTMIŞ VE KÜLTÜRLERARASI BİR EGEMENLİK İLİŞKİSİ ÇEVRENİNDEKİ, SALTÇI BİR "BATI KARŞITLIĞI"NA İNDİRGEMİŞLERDİR...

Bu tür hareketlerin sırtlarını dayadıkları İran'daki Humeyni rejiminin deyişi ile, bu hareketler yani Türkiye'deki "İslâm inkılapları teşkilatları, islâmi darbe yapabilecek güce ulaştı" (Hürriyet, 25. 03. 1990... Sonra da "Tarikatlar ülkeyi parselledi" (Lütfi Doğan, Tempo, Yıl: 3, No: 16, s. 26-27)...

Yukarıdaki vurgularında da belirttiğim üzere; bu elbette, 'ajitasyonel' yani ağır basan, abartılı bir nitelemedir. Ama potansiyel bir imkanı ve de yükselen bir tehdidi vurgulaması açısından da önemlidir... Çünkü 'Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI)' yürütme kurulu üyesi olan İran uzmanı gazeteci Amir Tahiri'nin de belirttiği gibi "İslâm devriminin hedefi Türkiye'dir" (Cumhuriyet, 06. 08. 1989)... Ve de kimsenin inkar edemeyeceği gibi İran'daki HUMEYNİCİ MOLLARŞIK YÖNETİM, i-) Tahran ve Tebriz radyolarının yönlendirici periyodik propagandası, ii-) İran rejiminin 'irsad-i islam bakanlığı'nın faaliyetleri ve koordinatörlüğü, iii-) İran misyonlarının faaliyeti ve İran yanlısı grupların örgütlenmesi yolundaki aktif lojistik desteği ile (Cumhuriyet, 18. 03. 1990), Türkiye'ye yönelik hummalı bir çalışma içindedir...

Ve de unutulmamalıdır ki, "islamcılara göre laiklik, 'batılılaşma ihaneti'dir (...) Laiklik islamın te-

mel prensipleriyle bağdaşmamaktadır" (Tercüman, 25. 03. 1990) Bu konu çok açık ve nettir. Ve de laiklik ve TCK 163 böylesine bir ortamda tartışılmaktadır. Bizce: i-) *Devrimci hareketlerle, radikal islami hareket günlük ekonomik, siyasal pratik amaçlarla ne kadar yakınlaşırlarsa yakınlaşırlar, epistemolojik alanda dinsel ideoloji ile devrimci ideoloji, bir diğer deyişle idealizm ile meteryalizm uzlaşmazlar, uzlaşamazlar ve tam tersine de mücadele ederler.* ii-) *TCK 163'e NE 'EVET' NE DE 'HAYIR' DEMEME TAVRI İLE, RESMİ IDEOLOJİDEN BAĞIMSIZ BİR DİN VE LAİKLİK PROGRAMINA SAHİP OLMASI GEREKEN DEVRİMCİ HAREKET; BU ALANDA, NE İSLÂMCILARIN NE DE RESMİ IDEOLOJİNİN 'YEDEĞİNE' DÜŞMEDEN, ONLARLA ARASINA TEORİK PRATİK AYRILIK ÇİZGİLERİNİ ÇOK NET BİR BİÇİMDE ÇİZEBİLMELİDİR...*

'Der Spiegel'in "Türkiye'deki islami akımlar kaniyan yara"dır (Hürriyet, 22. 03. 1990) tesbiti yanında; 'Middle East'in "islam radikalizmine dikkat" (Günaydın, 11. 03. 1990) dediği koşullarda: Aksoy'ların Emeç'lerin islamcılarca sokak ortalarında kurşunlandığı Türkiye'de, islami hareketin bir tehdit olduğuna inananlar % 58, 4, inanmıyanlar % 20, 2 ve fikir sahibi olmayanlar % 21, 2 oranındadır (Hürriyet, 05. 03. 1990).

Aynı kesitte eylemci bir dinamikle sokaklara yönelen islami hareket Denizli'de "ALLAH, İSLÂMIN İZZETİNİ SAĞLAMAK, KÜFÜR VE NİFAK EHLİNİ ZİLLETE UĞRATMAK İÇİN CİHADİ FARZ KILDI (...) ECDADIMIZA SÖZ VERİYORUZ Kİ BU TOPRAKLAR İSLÂM TOPRAKLARI OLACAK VE ALLAHIN EMİRLERİNE, KURANIN HÜKÜMLERİNE UYMAYANLAR CEZALANDIRILACAKTIR (...) NE ZAMAN Kİ BU TOPRAKLARDA ALLAHIN EMRİNE UYULACAK, İSLÂM SANCAĞI DALGALANACAK; NE ZAMAN Kİ KURAN-I KERİM EN YÜCE DEĞER OLACAK, O ZAMAN TÜRKİYE GERÇEK BİR İSLÂM ÜLKESİ OLACAKTIR. ANCAK ŞU İYİ BİLİNMEKELİDİR Kİ MÜSLÜMANA ZULÜM EDEN HERKESTEN ER GEÇ HESAP SORACAGIZ. BİZ BU SÖZLEŞMENİN ALTINA İMZA ETTİK. SÖZLEŞMENİN KEFİLİYİZ" (Tevhid' dergisi yazarlarından Nurettin Şirin, Cumhuriyet'ten naklen 03. 03. 1990) / a b ç ve m / haykırıları ile 'CİHAT' ÇAĞRILARI ÇIKARTILMAKTADIR... Said Nursi 30 yıl sonra 'Asya' dergisi sahibi Mehmet Kutlular'ın örgütlediği 'yasal' bir toplantı ile, 'tekbir' nidaları arasında lunapark gazinosunda anılmaktadır (Milliyet, 21. 03. 1989)...

Ayrıca bu durumun artışı olarak; "EHL-I İSLÂM OLARAK, SADECE İRAN İSLÂM CUMHURİYETİNİ KABUL EDİYORUZ. BİZİM SAFLARIMIZA GEÇMİYENLER İMANSIZ ÖLECEKTİR (...) ARTIK CİHAT ZAMANI GELDİ GEÇİYOR" (Tercüman, 19. 02. 1990) / a b ç ve m / diyen Cemalettin Kaplan'ın 'İslâm Cemaatler Birliği' adlı örgütü ('küfjarla cihat' adına, Türkiye'nin 'dar-ül harp' olduğunu belirten!) 'ölüm liste'leriyle orta yerde iken (Milliyet, 22. 03. 1990); S. Demirel "radikal islam terörist değil" (Milliyet, 16. 03. 1990) diyebilmektedir... Sonra da ne acıdır ki, bu bab'da sosyalistlerimizde yükselen islami hareket tehdidini küçümsemekte ve de 'NE "EVET" NE DE "HAYIR"!...' demek durumunda oldukları TCK 163'ün ('savunucu'su ya da 'muarizi' konumundaki!) muhatabı kılınmak noktasına çekilerek; din konusundaki temel tutum ve perspektiflerinin (V. İ. Lenin, Din Üzerine, Ekim Yayınları-1990) açık tutumunu unutup şunları diyebilmektedirler: "Tekelci burjuvazi ile kan davamız var. islamcı hareketle değil" (Genç Sosyalistler. No: 1, s. 23)!...

Unutmamak gerek; TC'nin islamcılara karşı, bu tehlikeli yükselişi 'engelleyici' bir tutum alması olası değildir. Çünkü, TC'nin de (daima yerli-finans kapitalinin çıkarları doğrultusunda kontrolünde tutabildiği kadarıyla) bir islami harekete ihtiyacı vardır... Bu bab'da "Entelektüel eski bir CIA"cı olan Graham Fuller'in, TC'nin islama olan gereksinimi konusundaki 'yeni senaryoları ve yönelimleri'ne ilişkin olarak, şu dediklerinin kimi ilginç ve yeni ilk ip uçlarını verdiğini düşünüyoruz: "Türkiye'nin Batı'ya dönüklüğü hayli köklü. (...) Ayrıca sizin (yani Türkiye'nin-bn) değerler sisteminiz, sadece Atatürk'ten bu yana değil, yüzyıllardan beri Doğu'ya tepeden bakıyor ve Batı'ya dönük duruyor. (...) Ortadoğu'nun geri kalanı ile fazla özdeşleşmeme, onlara karşı kendinizi üstün ve daha gelişmiş görme yönünde DOĞAL bir duyguya sahipsiniz.

Gerçekten de Ortadoğu'nun geri kalanından (...) ilerde ve deneyimlisiniz. BU DA SİZİ ORTADOĞU'DA MÜSTAKBEL BÜYÜK ROLLERİN ADAYI YAPIYOR. TÜRKİYE GEÇMİŞTE ORTADOĞU İÇİN BİR MODEL Dİ. BUGÜNDE OLMAYA DEVAM EDİYOR. HELE DEMOKRASİ İLE İSLÂMİ BİR ARADA YAŞATABİLECEK MODERN BİR FORMÜL BULUNURSA, İRAN VE ARAP DÜNYASINDA OLAĞANÜSTÜ BÜYÜK BİR ENTELEKTÜEL ÖNCÜLÜK YAPMIŞ OLACAK.

İslâm dünyası için geleceğin modeli olacak. Ama, Türkiye'nin tıpkı islam konusunda olduğu gibi Ortadoğu konusunda da komplekslerini atması lâzım. (...) Türkiye bir yandan Batı ile bir arada olup diğer yandan da bölgeye sunacağı çok şey olan bir ülke olabilir. TÜRK DENEYİMİNİN ORTADOĞU'YU ETKİLEMESİNİ BEN KENDİ ADIMA ÇOK ARZULARIM. Bu artık Batılı olmadığınız, BATI'YA AIT OLMADIĞINIZ ANLAMINA GELMEZ. (...)

Atatürk kendi döneminde gayet doğru bir şekilde pan Türkizm, pan islamizm gibi düşüncelerle oynamanın tehlikelerini tahlil etti ve Türkiye'yi bundan soyutladı. Türkiye için gayet net bir tanımlama yaptı. 1920-30'larda zorunluydu böyle yapmaya. AMA BUGÜNKÜ KOŞULLAR ÇOK DEĞİŞİK. SOVYETLER'DE ÇOK İLGİNÇ GELİŞMELER VAR. 50 MİLYON MÜSLÜMAN TÜRK ARTIK DAHA FAZLA ÖZGÜRLÜK VE OTONOMİYE KAVUŞACAK. HATTA BİR NOKTADA

BAĞIMSIZLIK BİLE SÖZ KONUSU OLABİLİR.

Bu insanların Atatürk'ten önce dahi yüzleri hep İstanbul'a dönük olmuştur. "Genç Buharalılar" grubu gibi akımlar entelektüel gıdalarını hep Türkiye'de aramışlardır (...)

Benim söylediğim şu: Orta Asya ve Azerbeycan'da öyle ve ya böyle bir TÜRK MİLLETLER TOPLULUĞU PEYDAH OLACAKTIR. TÜRKİYE BU SÜREÇTE ÇOK DEĞERLİ BİR ROL OYNAYABİLİR. GELECEKLERİ İÇİN ENTELEKTÜEL İLHAMLARI OLABİLİR. DEMOKRASİ SORUNLARI, TİCARET, EKONOMİK SİSTEM YÖNÜNDEN. ORADA O KADAR GÜÇLÜ BİR ULUSLAR BLOĞU ORTAYA ÇIKACAK KI TÜRKİYE'NİN BU OLUŞUMDA OLUMLU ROLÜ OLSUN İSTERİM." (G. Fuller, Cumhuriyet, 26. 02. 1990) /b m/

Evet Batı'ya "ait olan" TC egemenliğine, yerli-finans kapital ve dünya emperyalizminin çıkarları için önerilen; onun Ortadoğu'da pan İslamist ve orta asya'da ise pan Türkist bir trampleni olmasıdır... Ve de 'geleceğin senaryo'ları buna yöneliktir!...

Bu durumda radikal sosyalistlere düşen, kapitalizme karşı verdikleri mücadeleyi, aynı zemin üzerinde yükselen islami hareket tehdidine karşı mücadeleden soyutlamadan, İran'daki yanılığa düşmemektir...

Böylesine bir yönelimden ve onun zorunluluklarından, (sözüm ona ki!) bir "ittifak"lar arayışı adına vazgeçmek, onca yıl sonra (faturası çok ağır olan!) yeni İran derslerine talip ve taraf olmaya aday olmak, olacaktır...

Sorun her geçen gün ağırlaşan kapsamlılığı ve yakıcılığı ile gündemimizdedir. Çünkü, yükselen islami tehlike çok parçalı yapısının dezavantajlarından kurtulmak için, birleşik alternatifini yaratma momentine doğru ilerlemektedir... Örneğin bu yolda, bir "İslami şura" oluşturulmasına yönelinmektedir. (Milliyet, 25. 04. 1990)

İçinde Korkut Özal, Burhan Özfatura, Eymen Topbaş, Mustafa Kalaycı, Fetullah Gülen, Hüseyin Hilmi Işık, Kemal Kaçar, Salih Özcan, Tefvik Paksu, Ahmet Vanlı, Prof. Dr. Esat Coşan, Gönenli Mehmet Efendi gibi isimlerin yer alması beklenen "İslami şura" konusunda, Esat Coşan 'Vahdet' dergisinde aynen şunları demektedir: 'ŞURA KURULMALIDIR DEMİYORUM. KURULSUN DİYİYORUM. ÇÜNKÜ ŞURASIZ İSLAM TOPLUMU DÜŞÜNÜLEMEZ'... /a b ç ve m /

Evet, İslami hareketin birde "şura"sı oluşuyor!... Ve de bu "şura"nın 7 ana ilkesi ise şöyle: "1-) Türkiye'deki tüm tarikat ve dini gruplar arasındaki (...) ayrılıkları gidermek.

2-) Bu grupların muhalif güçlere karşı (...) bir çatı altında toplanabilmeleri konusunda çaba sarfetmek.

3-) Dini ve manevi hizmet yapan (...) kuruluşlar arasında koordinasyon sağlamak.

4- Camiaya mensup birisinin, muhtemelen Ekrem Pakdemirli'nin ANAP'ın başına geçmesi için çalışmalar yapmak (...)

5-) Başta şuurlu din görevlileri olmak üzere, halkın iradesi ile ilgili olan tüm şahıs ve kuruluşlara maddi, manevi desteğin temin edilmesini sağlamak.

6-) Şer güçlerinin baskı ve yıldırma politikalarına aldırmadan devletin her kademesindeki imanlı kadroların takviyesini sağlamak.

7-) Bu çalışmalar için gerekli mali kaynaklar temin etmek." (y a g k 15. 04. 1990) /a b ç/

3/4-) Stratejik önemdeki devrimci ve devindirici bir dinamik: (...)daki anti-sömürgeci ulusal başkaldırı

Başkaldırının kendisini gösterdiği 1984 Ağustos'undan beri (bu konuda bkz. A. Öcalan, Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi, No: 68 'PKK Tarihine Kısa Bir Bakış', s. 2310-2311), (O Ülke) Türkiye'deki politik gündemin sürekli maddesidir...

1984'den 1990'lara kadar ki bu sürekli gündem maddesinin önemi, Türkiye'de azalmadığı gibi, giderek artmakta ve de sosyalist hareketimizde bir 'turnusol kağıdı' işlevi görmektedir...

Burada uzun uzadıya (O Ülkedeki) ulusal başkaldırının nasıl bir 'turnusol kağıdı' olduğundan söz edecek değilim. Lakin TC'nin 'resmi ideoloji'sinin en hassas olduğu 'aşıl topuğu'nu oluşturan bu alan (bu konuda bak: İ. Beşikçi, Bilim, Resmi İdeoloji, Devlet, Demokrasi ve Kürt Sorunu, Alan Yayıncılık-1990); batılı emperyalistlerin de geçmişinden (bak: H. Yıldız, Fransız Belgeleriyle Sevr-Solan-Musul Üçgeninde Kürdistan, Heviye Gel Yayınları-1990) bugününe (bak: F. İ. Berkin, T. Demirer, B. Uluer, Yeni Öncü, Mart-1990, 'Paris Kürt Konferansı Üzerine, s. 71-79) binbir gerici manevrasının da önemli bir ilgi alanını oluşturmuştur.

Tarih içindeki yeri ve gerçekliği (bu konuda bak: Dr. Cemşid Bender, Teori, No: 4, 'Tarih İçinde Kürtlerin Yeri', s. 28-37; ve ayrıca Gürdal Aksoy, Toplumsal Kurtuluş, No: 32, 'Newroz'un Tarihsel Temeli ve Kawa'nın Kimliği, s. 57-63) tüm sömürgeci, zulüm ve önlemlere rağmen yokedilemeyen bu ulus için, 1990 Newroz'u, bu kez ulusal kurtuluşçu Kawa'larının Silopi, Cizre ve Nusaybin'leri ile (...)a ve onun sömürgeci Dehak'larına, geçmişten çok daha farklı bir biçimde gelmiştir...

S. Demirel "MGK toplansın" (Milliyet, 24.03.1990) diye haykırırken; "Çankaya'daki terör zirvesinde İsrail gibi eylem önerileri" tartışılmakta (y a g k) ve sonuç olarak 'zirve'den "SILAHA KARŞI SİLAH" (Milliyet, 04.04.1990) mutabakatı ve 'YENİ' bir TAKRİR-I SÜKUN' düzenlemesi çıkmaktadır... Ardından da, Irak'tan yine açık çek istenilmekte ve de Saddam'ın Irak'ından da "sorun, bizim de

sorunumuz, işbirliği yapalım" (Milliyet, 25.03.1990) yanıtı alınabilmektedir...

Hiç kimsenin inkar etmediği gibi; genelde sömürgeci-militarist barbarlığın ve özelde ise özel timlerin vahşetine rağmen (bkz. Sokak, Yıl: 2, No: 12, s. 4-5; ve ayrıca, Tempo, Yıl: 3, No: 14, s. 26-27), ortada (en 'kaba' deyişi ile!) (...), bir intifada denemesi vardır!...

Erdal İnönü bile bunu, şu deyişi ile 'kabul'lenmektedir: **"BU OLAYLARIN BİR HALK HAREKETİ OLDUĞUNA VE HALKIN AYRILIKÇI GÜÇLERE DESTEK VERDİĞİNE İNANIYORUM"** (Hürriyet, 23.03.1990)... Ayrıca DYP'li Süleyman Çelebi, "sıcak gelişmeler devletin bütünlüğüne yöneldi" (Milliyet, 24.03.1990); ANAP'lı Kemal Birlik, "insanlar üzerinde devlet terörü estiriliyor. Kardeşlerimize, akrabalarımıza silah sıkılıyor (...) Güvenlik güçlerinin halka yaklaşımı değişmeli" (y a g k); Bülent Ecevit ise, "olaylar kitlesel harekete dönüştü" (Milliyet, 25.03.01990) diyebilmektedir...

Kozakçıoğlu ise, bu duruma ilişkin olarak şunları demektedir: **"Kafamızı kuma sokmaya gerek yok. Bugün misak-ı milli sınırları içinde, bağımsız bir Kürdistan devleti kurmak için gayretler var. PKK'yı iyi tanımak lazım (...) O bölgede yaşayan vatandaşlarımızın hepsi bölücü değildir. Ana dili Kürtçe olan insanların hepsini o kavgaın içinde görmemek lazım. Türkiye'yi bölmek isteyenler var"** (Milliyet, 09.04.1990) **"Bölgede sıkıntı, problem vardır (...) Esas mesele açıktır. Bu nedenle kapsamlı bir milli politika tesbit edilmesi gerekir. Burada Türk aydınlarına da çok büyük görev düşmektedir"** (Hürriyet, 09.04.1990) **"NİYE BÖLGEDE BUGÜNE KADAR PKK ALEYHİNE BİR MİTİNG, BİR YÜRÜYÜŞ YAPILMAMIŞTIR? BU, BİR MİLLİ MESELEDİR (...) MESELE MİLLİ BİR MESELE İSE, MİLLETİN HER FERDİNE DÜŞEN GÖREV VE SORUMLULUKLAR VAR. TEK TEK SORARIM. MADEM MESELEYİ TEHLİKELİ GÖRÜYORSUN, SEN NE YAPTIN? NE YAPIYORSUN? BEN TARAFSIZIM... SEYİRCİYİM... OLMAZ BÖYLE ŞEY... MİLLİ OLAY İSE GÖREVİNİ YAPACAKSIN (...)** **HERKES GÖREVİNİ SORUMLULUĞUNU BİLMELİ, YERLİ YERİNE KOYMALI..."** (Milliyet, 29.03.1990) / a b ç ve m /

Hayri Kozakçıoğlu'nun sorunu koyuş tarzından da açıkça görüldüğü gibi, yığınsal başkaldırıya karşı, **"MİLLİ BİRLİK BERABERLİK EDEBİYATI İLE, SOSYAL ŞÖVEN BİR HİSTERİNİN (EZEN ULUS MİLLİYETÇİLİĞİ ÖLÇEĞİNDE) OLUŞTURULMASINA' YÖNELİNMEK İSTENMEKTE VE HEDEFLENMEKTEDİR.** Bunun becerilebilmesi ise (...)daki yeni bir 'haçlı seferi' ya da 'Dersim-Zilan' demektir...

Kaldı ki kendilerine, Kissinger'in Kürt sorununda İran Şahı Rıza Pehlevi'ye tavsiyelerini unutmayan, Özal-Akbulut ekibi bu yoldaki yeni militarist ve baskıcı önlemler için, şimdiden kolları sıvamışlardır bile... Kissinger'in tavsiyesi 'ne midir?'... Çok açık, basit ve şöyle: **"İsyan sırasında reforma gidilirse, bu ancak isyan edenleri azdırmaktan başka bir işe yaramaz. İSYANI BASTIRMADAN REFORMA GİTMEK YANLIŞTIR."** (Milliyet'ten naklen, 28.04.1990) / a b ç ve m /

Kaldı ki, çeşitli detayları ve Akbulut-Özal ekibi ile husumeti bir yana bırakılırsa, S. Demirel'in de **"ÖNCE YANGINI SÖNDÜRMEK GEREKİYOR"** (y a g k) formülasyonu, militarist ve soykırımcı yönelimlerle stratejik olarak uyum halindedir...

Ve TC militarizmi ise, buna 'hazır'dır. Çünkü savunma bütçesine 7 trilyon 841 milyar 404 milyon TL ayıran TC, bu oldukça büyük rakama ilişkin olarak ta, şu kayıtlı düşebilmektedir: **"Günü geldiğinde yapılacak yeni tehdit değerlendirilmesi ışığında (...) bazı ayarlamalara gidilebilir."** (Cumhuriyet, 21.12.1989)

"Yeni ayarlamalar" vurgusunu, militarizasyonun artırılması bağlamında kullanan Sefa Giray ve sözcüsü olduğu TC'nin; Türk Silahlı Kuvvetlerinin modernizasyonuna yönelimlerinin cirosu 15 trilyon TL civarındadır. Bu modernizasyon projesi kapsamında ise 1) 1 trilyon 76 milyon dolarlık zırhlı muharebe araçları üretimi, 2) 600 milyon dolarlık çok namlulu topçu roketi projesi, 3) 2-3 milyar dolarlık alçak irtifa hava savunma sistemi, 4) 300 milyon dolarlık mobil radar kompleksi projesi, 5) 500 milyon dolarlık hafif nakliye uçağı yapımı projesi, 6) 200 milyon dolarlık HF/SSB telsiz sistemi üretimi, 7) 1,5 milyar dolarlık helikopter projesi, 8) Ve 35 mm'lik uçaksavar topu atış kontrol sistemi projesi bulunmaktadır. (Cumhuriyet, 22.12.1989)

Aslında, hiçte fena sayılmayacak militer bir güce (Hürriyet, 07.04.1990) sahip olan TC'nin, askeri harcamalar dökümüne de (Cumhuriyet, 22.12.1989) bir göz aulduğunda, (...)daki hareket ile Türkiye devrimci hareketinin ne gibi 'tehdit'lerle karşı karşıya olduğu kendiliğinden ortaya çıkar.

Evet, TC durmadan yeniledi tüm militer mekanizmaları ve gücü ile; Kissinger'in tavsiyeleri doğrultusunda (...)daki mücadelenin karşısına dikilmenin hummalı hazırlığı içindedir. Ve de özetle denilebilir ki; varılan aşama da, sıkışıkça sıkışan burjuvazinin binlerce tedbir ve manipülasyonları dizinine bir de "PKK'ya karşı Barzani kozu" (Tempo, Yıl:3, No: 10, s. 20-21) yollu bir senaryo daha eklenirken; ARTIK sosyalistlere ve devrimcilere, ENTERNASYONALİST bağlamı ile daha ciddi, tutarlı ve girişimci olmak düşmektedir.

Bu konuda ise (...)nin devrimcilerden bekledikleri şunlardır: **"Ulusal sorunun çözümüne M-L'min evrensel çözüm ilkeleriyle yaklaşılmalıdır. (...)daki devrimci gelişme, bir fırsat ve kazanımlar olarak değerlendirilmelidir. (...) hağımsızlık ve özgürlüğünü güvence altına almayan ve bu doğrultudaki mücadeleyi tanımayan anlayışların hemen terk edilmesi gerekir (...)**

(...) gerçeği görülmeli, şimdiye kadar olan yanlış yaklaşımlar eleştirel yaklaşımlar olarak terkedilmeli-

dir (...) (...)’da yaratılan devrimci gelişmede mücadelenin belirleyici kitlesel karakteri görülebilmelidir. Devlet terörünü meşrulaştırır tarzda (...) mücadeleyi terörizm olarak gösteren burjuvazinin sol tezahürleriyle kararlı mücadele verilmelidir (...)

Ulusal sorunda kültürel özerkliğin, emperyalistlerin (...) mücadelesini durdurmaya ve devrimci ittifakını bozmaya yönelik bir tasfiye planı olduğu görülmeli, karşı durmalı (...)

Mevcut durumda (...)’ne verilecek en olumlu yanıt ve destek, Türkiye’de, Türkiye emekçilerinin (...) devrim mücadelesini geliştirmek ve bu hareketin (...) ile ittifakını sağlamak olacaktır. (...) Ancak yıllardır özlenen mücadele birliği yaratılamıyor. Öncelikle devrimci mücadeleyi reformist amaçlara indirgiyen ve devrimci örgütlenmeyi burjuva düzeni sınırları içine hapsedmeyi revizyonist, reformist anlayışla ayırım çizgisi net çizilmelidir.

Türkiye’de (...)’ne karşı geliştirilmek istenen ve burjuva kaynaklı ırkçı propagandaya karşı durulmalı; (...)’nin Türkiye emekçileri nezdinde meşrulaştırılması çalışması yürütülmeli; ajütasyon, propaganda ve eylemde devlet terörüne karşı durulmalı, bu konuda geçiştirmelerden kaçınılmalı ve ivedi tutum alınmalıdır. (...)

(...)’daki askeri uygulamalara, zoraki göçe, kimyasal silah kullanımına, çeteciliğe karşı, idamların durdurulması ve siyasi tutuklulara insanca yaşama koşullarının hazırlanması, tüm siyasi faaliyetlerin serbest bırakılması, halk kitleleri üzerindeki baskı ve kısıtlamalara son verilmesi, sendikal hak, grev ve örgütlenme özgürlüğünün tanınması vb. acil ve genel istemler temelinde, en geniş yelpazede değişik güçlerin, güç ve eylem birliğinin yaratılması hedeflenmelidir” (PKK Avrupa Temsilciliği’nin YBTDK’nin 18.03.1990’da Duisburg’daki ‘Ulusal Sorun’ tartışmaları toplantısına sunduğu tebliğden) / a b ç /

Toparlarsak, sorun şudur: Türkiyeli sosyalistleri, tarihin karşısına diktiği bu büyük sorunsal karşısında, BÜYÜK TÜRK ULUSÇULUĞUNA KARŞI PROLETER ENTERNASYONALİST GÖREVLERİNİ, EYLEMİNDEN SÖYLEMİNE DEĞİN Kİ BÜTÜNSELLİĞİ İÇİNDE YERİNE GETİREBİLECEKLER MİDİR?.. YOKSA, (TARİHTE BİRÇOK ÖRNEĞİ OLDUĞU ÜZERE!) KENDİ BURJUVAZİLERİNİN “SOL”UNDA VE VERİLİ KAPİTALİST DÜZENİN ‘İCAZET’ SINIRLARI İÇİNDEKİ SOSYAL-ŞOVEN BİR REFORMCULUKLA, ‘MİSAK-I MİLLİ’CİLİK POLİTİKALARINA AKSESUAR MI OLACAKLARDIR?..

Tarihin yanıtını aradığı soru budur!..

4-) Çeşitli alt başlıklarda ‘SF’ için (tartışmaya açık ve katkılara muhtaç) 19 eleştirel öneri

Evet, durum ve gidişat en ‘kaba’ hatları ile budur. Ve de bu durum ve gidişat içinde, işçi sınıfımızın yeni bahar eylemleri dalgası ise eşikte dir...

‘SF’ böyle bir ortamda ve BTDK girişiminin ‘deneyim’leri ardına uzanan kaygan bir zeminde gündeme gelmektedir... Ve bu yanyana gelişin (hala!) tabandaki potansiyele sordurmak durumunda olduğu soru: Patlayacak olan bir tufanın, ‘SF’ dakilere; ‘Nuh Peygamber’i anımsatıp anımsatmayacağı merkezindedir!.. (Malum ya ‘tufan patlayacaksa, Nuh Peygamber akla gelmeli’ denir)

Evet, tufan patlayacakken, ‘SF’da tekrar yaşanılması olası olan (NEGATİF BAĞLAMINDAKİ) BİRLİK KRİZİ KOŞULLARINDA, gerçektende ‘Nuh Peygamber’ hatırlanabilecek mi?..

Yoksa, yine “birliği savunmak adına”, beş benzemizin (HER NE PAHASINA OLURSA OLSUN Kİ İSRARI İLE!) bir kez daha ve hiçbir işlevsel değeri olmayan yanyanalığında mı ısrar edilecektir?.. ‘Ne pahasına olursa olsun’cu yanaşım larla, birlik krizinden kaçmak ya da onu savuşturmaya kalkışmak yerine; birlik krizini göğüsleyip, tedbirlerinden de kaçınmadan aşmak gerekiyor...

Gördük, yaşadık: BTDK girişiminin birliksizliğimizi aşabilmek yolundaki 7 aylık fiiliyatı, yeterli olamadı... Gerekli adımları atmakta ciddi yetmezliklerle karşı karşıya kaldı...

Yetmezlik deyip geçmemek gerekiyor. Yetmezlik fiili bir güçsüzlükten, BTDK girişiminin birlik krizini pratiğe bağlanıp aşamamasından ki, çok geniş bir atılığın dan kaynaklandı... Ve yaşanan bir kez daha kanıtladı ki, REFORMİSTLERLE RADİKAL SOSYALİSTLERİN PROGRAMATİK DÜZEYDEKİ POLİTİK BİRLİĞİ, (NE DENLİ ZORLANIP, ‘ESNEK’ DAVRANILIRSA DAVRANILSIN!) OLASI DEĞİLDİR...

‘SF’ bu ‘olanaksızlığı’ daha da fazla zorlamadan, RADİKAL SOSYALİSTLERLE REFORMİST BLOK ARASINDAKİ GEREKLİ BİR KOORDİNASYONU YA DA ‘ORTAK EYLEMLİLİĞİN’ ÖRGÜTLENİLMESİNE YÖNELİMEN DİYALOĞU OLUŞTURABİLİR Mİ?.. ‘SF’ önerisi açısından, kanımca onca deneyimin ardından, YANITLANMASI GEREKEN SORU TAM DA BURADADIR...

ALTINI ÇİZEREK BELİRTMEK DURUMUNDAYIM: ARTIK BİRLİĞİN VE ÇEŞİTLİ BİRLİK DÜZLEMLERİNİN ELDE EDİLMESİNİN ÖNEMİNDEN VE DEĞERİNDEN DURMADAN SÖZETMEK, BU KONUDA ŞEMALAR VE METHİYELER DÜZMEK YETMİYOR VE YETMEKTEDİR DE... BİRLİĞE SOMUT İÇERİK KAZANDIRMAK İÇİN; TÜRKİYE’DEKİ DTK’CI POLİTİK VE SOSYAL YAPIYI DEVRİMCI BİR YOLDAN DEĞİŞTİRMEK NET AMACI İLE, EZENE KARŞI EZİLENİN, SÖMÜRENE KARŞI SÖMÜRÜLENİN SAVAŞIMINA KATILMAK

GEREKİR... Bu bağlamı içinde de (yukarıdaki uzun vurgularım ışığında) 'SF'a (negatif bağlamli birlik krizi tekrar üretmemesi için) şu (eleştiri ve katkılara açık) 19 önerimi sıralıyorum:

4 / 1-) 'SF'da politik birlik 'adına', dışsallıkların içselleştirilmesi manevralarından vazgeçilmelidir... 'SF' çözümünü radikal konumlu bir birlikteliğinin kazanılmasında aramalıdır...

Sürgündeki ve ülkedeki politik hareket yelpazesinin geneli: enternasyonal planda içinden geçilen köklü alt-üst oluş sürecinde ciddi bir alabayı yaşıyor... 'Yenilenme'cilik eğiliminin revizyonist ve reformist tabanı genişlerken; M-L'izmin vazgeçilemez ilkeselliğini kavrayanlar ise, (ulusal ve uluslararası planda) ivmesi düşük bir tempoda sorunlara eğilerek, yaşama müdahale etmeye gayret ediyorlar...

'Yenilenme'ciler, Ekim'li tarihimizden bugüne ki kesiti; "BİZLER BELKİ DE ÇOK ACELECI DAVRANDIK..." diye niteleyip; M-L'izmi "arkaik" ilan edebiliyorlar... Ardından da, bir liberale bile 'taş' çıkartarak ekliyorlar: 'Bırakınız tarihi yaşasın!..'

Bu tür bir 'aymaz'lığı ben, (ekonomizmden malül Menşevik özü itibariyle) bir hayli iyimserce ve büyük ölçüde de kendiliğinden bir ataletin 'halet-i ruhiyesi' olarak niteliyorum... Bu tür bir sakıncalıktan malül olan bu 'tarz-ı siyaset'in; sürgündeki ve ülkemizdeki hareketimizde, 'geniş' bir etkinlik tabanı olduğunu düşünüyorum. Bu tür bir 'etkinlik' ve 'eğilimden', 'SF'da özenle 'uzak durulmalıdır...vurgusuyla ekliyorum: Eğer, 'yenilmişsek yapmamız gereken, geçmişten dersler çıkartarak, tekrar hayata dalıp, mutlaka 'marjinalliğe son' diyebilen makro ölçekli yönelimlerin dinamizmini ya kalamaktadır...

BU DİNAMİZMİN YAKALANMASI YOLUNDA İSE; SÖZÜM ONA KI YENİLENME'CI REVİZYONİZM VE REFORMİZMDEN UZAK DURULMASI GEREKİYOR... ÇÜNKÜ, DİYALEKTİK VE TARİHSEL MATERİYALİZM, BİR BAŞKA DEYİŞLE DEVRİMCİ MARKSİZM, TARİHİN SAHNESİNE ÇIKTIĞINDAN BU YANA, ASLA İKİRCİME DÜŞMEDEN (ONU, MARKSİZM "ADINA" İĞDİŞ EDEN DOĞMATİKLERİN DIŞINDA!), HER ZAMAN HER YERDE DEVRİMDEN, SERPİLİP GELİŞENDEN, GELECEĞİ TEMSİL EDENDEN, DEVRİMCİ YENİDEN YANA TAVİR ALMIŞTIR... YANI YENİLENME MARKSİZMİN DOĞASINDAN KAYNAKLANAN (GELİŞMENİN ÜRÜNÜ OLAN, GELİŞMEYİ YÖNLENDİREN VE İLERLETEN ÖZELLİKLERİYLE) ONUN VAROLUŞUNA AİT BİR İÇSELLİKTİR... YOKSA YENİLİK, MARKSİZM İÇİN, BİR ZAMAN DİLİMİNİN 'GEREKÇELENDİRİLİŞİ' AÇISINDAN, (BERNSTEİN'İNDEN A. GROZ'A DEĞİNKİLERCE!) MARKSİZME (ONU İĞDİŞ EDEREK!) EMPOZE EDİLECEK, EKLEMLENECEK BİR DİŞSALLIK DEĞİLDİR...

Dışsallıklar, birlikçilik "adına" içselleştirilmemelidir. Politik birlik yönelimlerine, ("sözüm ona ki bir genişlik adına!") "monte" edilmeye kalkışılmamalıdır. Aksine sosyal-pratikte, sınıflar mücadelesi alanında verilen mücadelelerle, dışlanmalıdır!.. Onun için de; Kuruçesme ve Bocholt girişiminin 'SF' biçiminde formüle edilen geleceğine ulaştığı ikinci dönemi çözümünü; anlamsız ve sağlıksız 'heterojenlik'lerin hantal ve işlevsiz kalabalıklarında değil, RADİKAL KONUMLU BİR NİTELİKLİ NİCELİĞİN BİRLİKTELİKLERİNDE ARAMALIDIR...

Bu nedenle de 'SF' kendisini; Dev-Yol'uyla, Dev-Sol'uyla, Devrimci Birlik Platformuyla radikal güç ve yoğunluklara SONUNA DEĞİN açarak; yeni aşamasında, reformist ataletin ve de Troçkistlerin ve yeni-sol'un 'ideolojik gevezeliklerinin' temrin alanı olmaktan çıkartabilmelidir...

4 / 2-) 'SF', M-L'izm ve Ekim'in tarihi gelenekleriyle kazanımlarını ikircimsizce savunmalıdır...

M-L'izmi "arkaik" bulanlar, 'radikallik' sıfatından da hiç hoşlanmıyorlar. Hattâ onları (haklı bir biçimde) 'reformist' olarak nitelememizden ötürü de, bizleri çok 'sekte dogmatik'ler buluyorlar... Troçkistlere gelince, onlar da kendilerinin bizlere çıkartmayı düşündükleri 'yeni kimlik' kartını kabul etmediğimiz için, "biz dogmatiklere" en az reformistler kadar 'kızıyor'lar...

Onlara pek aldırmiyorum. Biz eğrisiyle doğrusuyla ve Ekim'den bugüne buyuz!.. Tarihimiz 'bir hoş seda değildir'; yetmezliklerini ve ciddi yenilgilerini yaşamıştır, ayrıca varılan noktada da yeterli değildir... Ama tarihimiz, onun 'has' ürünleri olduğumuz radikal bağlamıyla bizimdir.

Yaygın bir kanı ve naklilikle (sosyalizmin birinci büyük dalgası çekilmeden) bir önceki dönemde, böyle olmak (hiçbir zaman yeterli görülemez olsa da!) 'iyi' idi. Ama ya verili yeni dönemde 'bu' olmak... 'Bu' yeterli mi? Yeterli değil ise, yetersizlik saptaması ve bu konuda alınan önlem ne?.. Yenilenmek, yetkinleşmek, gelişerek geçmişi aşmak M-L'in NİHİLİSTÇE 'inkarı'na mı mündemictir?.. Radikal sosyalistlerin bu soruya verdiği yanıt 'HAYIR'dır... O halde ekliyorum: 'Evet' diyenlerle, 'SF'da birlikte yapılabilecek pek fazla bir şey yoktur...

4 / 3-) Yapay 'ayrışma'lar adına, dar sektler yaratmak, yeni yönelimleri içinde 'SF'nin çözümü değil, çözümsüzlükle noktalanmış sonunun ilanı olur...

Varılan noktadaki (ağır mı ağır!) olumsuzluk görüngüleri, sağ'cı bir kayış ve yoğunlaşmanın, anarko-liberal konumlu inkarcı ARAYIŞLARINI öne çıkartmıştır... Bu elbette dönemin öne çıkarttığı bir eğilimdir... Bu eğilimlere, 'SF'da prim verilmemelidir! Ve de tehlikeli biçimiyle yani her alanda "orta yol" arayışlarının yaygınlaştığı, verili sağ'cılık ortamında; radikal yol ve yöntemlerden (asla!) vazgeçilmemelidir... Onun için de yeni evresinde 'SF', Kuruçesme ve Bocholt cephelerinde, bir "orta yol" arayışının platformu olmamalı ve çözümünü ülkedeki radikal gelişim ve yükselişe eklemlenmekte aramalıdır...

Evet, tıpkı daha da önce olduğu gibi, reformistlerden RADİKAL SOSYALİST MÜCADELENİN

ÖNÜNÜ AÇICI bir ayrışmanın gerekliliği, fikrinin altını çiziyorum... Lakin altını çizdiğim gerekliliğin realizesi, elbette doğrusal bir gelişim savunuculuğu ile, 'dediğim dedikçi ya da ben bilirimci' tavrı veya 'hot-zot'culuğunun "püriten'liğinde YA DA (ÇOK EKSİKLİ VE ZAAFLI BİR ÖRNEĞİ İLE!) DSB'NİN BUGÜNKÜ İŞLEVSİZ DARLIĞINDA ARANMAMALIDIR...

Yeri gelmişken yanlış anlaşılmacı için, belirterek geçeyim: 'Sekt'ler yaratmaktan yanaki bir 'ikameci'likle, sekterliğin bir çözüm olduğuna inanmıyorum. **POLİTİKA DA DEVRİMCİ YÖNTE-MİN, AYRIŞMA VE BİRLİĞİN DİYALEKTİK BİR BÜTÜN OLDUĞUNU ASLA UNUTMAMA-CASINA, M-L'İSTCE ORTAK FİKİR VE İŞ OLUŞTURARAK, SINIFIN EYLEMİNİ VE TOP-LUMSAL MUHALEFETİ ÖRGÜTLEMekten, ÖRGÜTLEYEBİLMeye AKTİF TALİP VE TARAF OLMaktan GEÇTİĞİNİ DÜŞÜNENLERDENİMDİR...**

Onun için de; 'AYRI DURUP, ORTAK VURMAKTAN' YANAKİ BİR BİRLİKTELİKTEN ya-na olan birisi olarak, teoride ve pratikte 'siyasi açığa vurma'nın, 'programatik yönelimlerimizi netleştirerek farklılaştırma'cı eksenlerde ayrışarak; **İŞİ VE EYLEMİ ÖRGÜTLEYEN SOMUT ÖN BİR-LİKTELİKLER** temelinde **POLİTİK BİRLİĞE** yönelmemizin, akli başında ve muhtacı olduğumuz bir yönelim olduğu kanaatindeyim...

4 / 4-) 'SF' salt söylem düzeyine takılıp kalmış, açığa vurmacı bir marjinalliğin darlığına ve kısır-lığına mahkum olmamalıdır...

Bunun da, işi ve eylemi örgütlemekten; ya da söylemden, ona an içindeki son şeklini veren ey-lem'e geçilmeden, realize edilebilmesi olası değildir... **UNUTMAMAK GEREKİYOR: 'SALT SÖY-LEM DÜZEYİNE TAKILIP KALMIŞ BİR AÇIĞA VURMACI MARJİNALLİKLE'** de iktifa edil-memesinde ve bununla açıklanılmaya kalkışılmamasında da, 'SF' açısından, büyük yararlar olacağının atlanmaması gerekiyor...

Düşünüyorum da, içinden geçilinen zorlu dönemde; "KENDİMİZİ KÖTÜ İLE MUKAYESE EDERSEK, DAHA İYİSİNİ BULAMAYIZ. ÖNÜMÜZE İYİ OLANI KOYMUSSAK, BU HEDEFE İŞ İÇİNDE, İŞ YAPARAK VARACAĞIZ. PROJELERİMİZİ BİRLİKTE TARTIŞARAK YAPA-CAĞIZ..." 'SF'un kendisini radikal eksenlerde realizesi için, bunun başka yolu olduğuna inanmıyo-rum...

İş yapan, politik gündeme müdahale eden bir BİRLİKTELİKLE, (belki de birçok şeyi yerli yerine oturtacak!) imkanlarını bizlere yeni yeni sunacak olan bir sürecin başındayız... Evet, artık iş yapabi-len, politik gündeme müdahale 'kapasite'lerine sahip olabilen bir 'SF'un dinamizmi ile; tartışmalarımı-zı makul bir ölçekte tüketebilmek ve pratik görevlerimizi olabildiğince net bir biçimde belirleyebilme-miz gerekiyor...

'SF'da bunu becerebildiğimiz oranda; **OLMASI GEREKEN BİRLİKTELİK** ilişkilerimiz, 'ilkeler-de savaş, devrimci kardeşlik' anlayışı üzerine temellenebilecektir...

4 / 5-) 'SF' ikircimsiz bir netlikte, 'ilkelerde savaşın ve devrimci kardeşliğin' platformu olmalıdır...

'Umuyorum...' dedim; açıkça beyan edeyim: Radikal eksenli ve (ve kendi bağımsız radikal gün-demini reformistlerden kopuşu ile kazanmış!) birlik düzlemlerinin (çeşitli güçlerle diyalog içinde) ya-ratılması için, 'SF' özelinde ve devrimci hareket genelinde gücümüz yettiğince ve durmadan ilmikler atmaya, köprüler kurmaya çalışmalıyız... Bu yolda netleşmemiş de olsa, içinde hala kimi imkanları içeren 'SF' vari platformlarla, ipleri koparmak ya da gemileri yakmak gibi eğilimlere karşı çıkmalı-yız...

İpler atılmaz, gemiler yakılmaz değil. İpler de atılır, gemiler de yakılır. Ama ilmek atmak, köprü-ler kurmak zorunda olduğumuz radikallerle ve radikal yoğunluk imkanlarıyla değil.

Böylesine bir yönelim içinde: 'Dost acı söyler' diyen türdeki bir yanallığın düşünce ve davranışla-ryla; açıkça yazdıklarımız ve dediklerimiz, (BAZEN!) çok mu kırıcı oluyor? Ya da (özellikle refor-mistler tarafından!) böyle mi algılanıyor? Ve ya Troçkistler ve yeni-sol'cular buna ne derler? Bunu kestirmek çok güç... Ama Dr. Hikmet'in o güzel deyişi ile, "muhallebi değil, görev yapılıyor." Sözünü ettiğimiz görevinse layığına yerine getirilerek, olması gerektiği gibi yapılabilmesi içinse: **ŞEFKATİ-Nİ ASLA YİTİRMEYEN HAŞİN VE SERTLİĞE MUHTAÇ OLUNMASI GEREKTİĞİNİ; RADİKAL SOSYALİSTLERİN, İLYİÇ'İN TARZ-I SİYASET'İNDEN ÖĞRENDİĞİNİN, VE DE KİMSENİN (ÖZELLİKLE DE REFORMİSTLERLE TROÇKİSTLERİN!) BUNU YADIRGAMAMASI GEREKTİĞİ-NİN ALTINI ÖZENLE ÇİZİYORUM...**

4 / 6-) 'SF' artık dışındaki radikal yoğunluklar karşısında güvenilir olmak zorundadır...

M-L'me ait bir radikallik açısından; sınırlarını çizip, siperlere girmeden önceki 'peltemsi' bir 'es-nek'liği, 'SF' açısından ne gerekli ne de doğru bulmuyorum... Lakin bunun yanında da, sınırları belir-lenmiş bir 'SF' birlikteliğinde ise, devrimci esnekliksiz düşünüp davranılabileceğine de inanmıyo-rum...

Bu bab'da kanım şu: Alternatifi olmayan radikal eksenli bir birliğe yönelmiş BİRLİKTELİKLER açısından; 'SF' olarak, "ya güvenilir olacağız, ya da çok standartlı ve işlevsiz..."

Unutmayalım: "Güvenilir olmak..." bir titizliği, netliği ve tarafsızlığı gerekli kılar. 'SF'da yapmaya talip ve taraf olduğumuz işe ilişkin ki görevlerimize sarılırken; gerçeklere yaslanmışlığımızla, sert ve haşın olmaktan çekinmiyelim...

Yine unutmayalım: Gerçeğe yaslanarak, maddi bir güce dönüşebilmek için, yer yer (Oblomovluğun her türevine karşı!) Jean Sorel'den öğrenmek gerekiyor. Netlik ve açıklık; bilimsel bir cür'et gerektiriyor...

Yeri gelmişken, bir kez daha tekrarlıyayım: İlyiç'in 'tarz-ı siyaset'inden öğrenmek gayretimizle karıştırdığımız yaşam bize; hiçbir koşul altında yitirmedığımız şefkatimizle, olması gerekenden yana haşin ve sert olmayı öğretmektedir. Bu reformistlere çok acayip gelmiyor değil, tıpkı reformistlerinkilerin de bize geldiği gibi... Ama bu bir öznel seçim değil, nesnelliğe tercüman olabilmenin gerekliliğidir...

Dünyayı faal olarak değiştirebilmeye aday olabilen çaplılıktaki ilkeli ve doğuşken bir birliktelik uyumunu sağlayabilmek için 'sözde nezaket kuralları' elimizin yanıyla bir kenara itelemek durumundadır... Elbette kişilerle değil (onlarla hiçbir alışverişimiz olamaz!), ama kişilerin temsil ettiği oportunist görüşlere karşı, "uygarca bir nezaket adına" (!?) uzlaşıcılık olmaz... **ÇÜNKÜ TARAFLILIĞIMIZLA; BUGÜNDE, YARININ NASIL ŞEKİLLENECEĞİ, SORUSUNUN YANITINI ARIYAN YAŞAMIN (VE DOLAYISIYLA GELECEĞİN) "KADERİ" İLE OYNUYORUZ.**

4 / 7-) *'SF'un politik gündeme müdahalesinde egemen olması gereken yönelim, radikal bağlamlı açıklık ve netlik olmalıdır...*

Bu metni hazırladığım günlerde okuduğum, ister istemezde çok etkilendiğim, İsmail Beşikçi hocamızın bir çözümlemesini aktarmak istiyorum: **"SÖYLEYECEKLERİ ŞEYLER VARSA, İNSAN BUNLARI HER YERDE SÖYLEMELİ. ANAYASA KISITLIYOR, KANUNLAR KISITLIYOR DEMEMELİ. BUNLAR YASAL OLABİLİR. AMA MEŞRU DEĞİLDİR. YASALAR İSTER BEŞ GENERAL TARAFINDAN, İSTERSE 450 MİLLETVEKİLİ TARAFINDAN YAPILMIŞ OLSUN, DÜŞÜNCEYİ KISITLIYAN, TEK GERÇEK ŞUDUR DİYEN YASALAR, ANAYASALAR MEŞRU DEĞİLDİR. KİŞİLER DÜŞÜNCELERİNİ HER YERDE GÖĞÜSLEMELİ. CEZASI VARSA ONU DA GÖĞÜSLEMELİ. O KURUMLAR ÖNÜNDE DE FİKİRLERİNİ SÖYLEMELİ."** (İsmail Beşikçi)

İsmail hocaya katılmamak mümkün değil... Ayrıca da, hocanın dile getirdikleriyle, bizlere birşeyler öğrettiğini düşünüyorum... Tutumlarımızı ve görüşlerimizi açık açık dile getirmenin hem çok gerekli, hem de çok muhtacı olduğumuz bir tutum olduğunu belirterek, ekliyorum: Bilmem nedendir?.. **SÖYLENMESİ GEREKENLERİ ZAMANINDA VE GECİKTİRMEDEN, YERİ GELMİŞKEN SÖYLEYEBİLMEK, BANA HEP; ZAMANI VE DOLAYISIYLA DA ONUN GELECEĞİNİ KAZANMAK GİBİ GELİR...**

4 / 8-) *'SF'un acil bir eylem programına ve bu yolda yüzü sokaklara dönük bir pratiğe olan gereksinimi büyüktür...*

Verili gidişat ve birlik krizini aşamayışımız içinde, devrimci hareketin sürgündeki ve ülkedeki çeşitli sektörleri olarak, bir çok şeyden şikayetçiyiz. Sistemli olmasa da, birçok şeyi eleştirip, onlara karşı çıkıyoruz... Sürgündeki ve ülkedeki işlevselliği sınırlı etkinlikler olarak, gücümüz yettiğince bizlere dayatılan bir suskunluğu aşmaya gayret ediyoruz...

Yapılanları, ne denli sınırlı olursa olsun, küçümsemek ya da hiçlemek olası değildir. Ama biz, hepimiz bunları bir hayli amatörce bir kendiliğindenlikle ve de çok heterojen bir kompozisyonda yapıyoruz. Öncelikle (ve özellikle de reformist kesimlerle netleşmemiş ilişkilerimiz ve içiçeliklerimiz kişiliğinde de!) açık sözlü ve net değiliz... Sonra da amacı belli, araç/gereç ve süratle sahip değiliz... Bu tür düzensizliğimizin, politik gündeme müdahaleyi amaçlayan **EYLEM PROGRAMINDAN YOKSUN OLMAMIZDAN KAYNAKLANDIĞINI DÜŞÜNÜYORUM...**

Bana öyle geliyor ki, gelecekte kıran kırana doğuş verilerek kazanılacak bir zaferin alanlarından çok uzaktayız... Çünkü, birincisi; zaferin hangi alanı kapsıyacağı konusunda net görüşlerimiz yok. Kanımca kendiliğindenciliğin otomatığına bağlanmış bir belirsizliği yaşıyoruz. İkincisi; zamanın kıymetini bilememekliğimizle, onu iyi kullanamıyoruz. (Akan bir suda ikinci kez yıkanılması mümkün olmuyor!)

'SF' gibi, devrimci hareketin çok çeşitli sektörlerinin çıplak elleriyle, ter ve emek katılarak gerçekleştirme kavgası verdiği yönelimlerini daha da netleştirip; işlevselleştirme gibi, önemli bir derdi var... Bu da acil bir eylem programının kazanılarak, pratiğe müdahale edilip edilmemesinde netleşiyor... (Bilgelik ve parlak bir söylem her zaman yetmiyor!)

4 / 9-) *Ve zamanın optimum istihdamı sorunu...*

Öte yandan ise, **ZAMAN DİYE BİR ŞEY VAR. ZAMANSI GERÇEKLEŞTİĞİ ÇEVREDE OLANAKLARINI VE TEHLİKELERİNİ GERÇEKLEYEREK, SÜRATLE AKIP DURUYOR... OLANAKLAR DEĞERLENDİRİLMİYİNCE, TEHLİKELERLE ZAMANIN 'ÖNÜ' KAPANIYOR... 'UZUN KIŞ UYKULARI' DEVREYE GİRİYOR... KARA EYLÜL'ÜN ÖNCESİNDEKİ OLANAKLAR, ONLARIN DEĞERLENDİRİLEMEYİŞİ VE DE KARANLIKLARDAKİ UZUN VE ACILI 'KIŞ UYKUSU' BİZE UMARIM BU KONUDA ANLATIM GÜCÜ ÇOK YÜKSEK VERİLER SUNUYOR...**

Zaman dedim... Onun değeri konusunda, 'SF'da da asla müsrif olunmaması gerektiğine (5 aylık BTDK girişimi deneyiminden sonra!), çok dikkat etmek gerekiyor... Çünkü bugünkü zamanda olanaklı olan, yarın çok geç kalınmış bir olanaksızlığın tağğ kendisi olabilir ve çoğunlukla da oluyor...

HERKEŞİN BİLDİĞİ BİR ŞEYİ, BEN BİR KEZ DAHA TEKRARLIYAYIM: ZAMAN UFKU- MUZU DEĞERLENDİREBİLEREK, ZAMANIN SORUN VE SORUMLULUKLARINI ALGILI- YABİLİP, YAŞAMA BU TEMELDE MÜDAHALE ETMEK; GERÇEK BİR GÜÇ SAHİBİ OLA- BİLMEKLE ÖZDEŞTİR... SÖZÜNÜ ETTİĞİM GÜÇ İLE YAKALANABİLEN BİR ÖZGÜRLÜKLE İSE, 'ZORUNLULUKLARI' AŞMAK YOLUNDA; DÜZENLİYEBİLMEK YETİ- Sİ VE KOLEKTİVİTESİNE SAHİP OLUNABİLİR...

Evet zamanla ilgili, müsrifce kötü alışkanlıklarımızdan hiç olmazsa, 'SF' kişiliğindeki faaliyetleri- miz sürecinde kurtulmamız gerekiyor... Zamanın müsrifce kullanılarak 'heba' edilmesinden kurtula- mayınca, bir çok olanağın (tehlikeye dönüşmesi pahasına!) 'rutin' çalışmalarımız dahi, bir kördüğümüne dönebiliyor... Zamanın ve gelişimin sert değişikliklerine ve dönüşümlerine ayak uydurulamıyor... Ve de maalesef bilinçli, uyanık ve hazırlıklı olunamıyor...

Zamana ve onun en üretken kullanımına ilişkin olarak, güleç yüzlü bir ısrarla, çok ama pek çok dikkatli olmamız gerekiyor... Belkide ancak ve ancak böylelikle ki, 'SF'da zamanın hızına ayak uy- durulabilecek ve akıp giden zamanın olanaklarını değerlendirebilerek, bu olanakları yine zamanın yükselttiği tehlikelerine kurban ettirmeyecektir...

4/10-) 'SF' ısrar ve bilinç dolu bir radikalliğin cür'etini, artık saltçı bir söylem olmaktan çıkarta- rak; eylemli bir söylemin, devrimci hesaplaşmasına dönüştürebilmelidir...

Demem odur ki, 'SF'u radikal bir zeminde realize ederek, devrimci açık ve legal bir odak oluştura- bilmesi için; DÜZENLEYİCİ VE MÜDAHALECI TASARILARA VE BU TASARILARI, ISRAR DOLU BİR BİLİNCİLİĞİN DUYARLILIĞIYLA SOMUTLUYABİLECEK, BİR DEVRİMCİ HE- SAPLAŞMAYA İHTİYACI VARDIR...

HAYIR, 'SF'A İLİŞKİN OLARAK; 'GENİŞLİK' BEKLENTİLERİNİN 'ZATİ SUNGUR' DEĞ- NEĞİNİN TILSIMINDAN ÇOK ŞEYLER UMAN HAYALLERDEN, VE SÖYLEM DÜZEYİNE TAKILIP KALMIŞ İDDİALARDAN, (ÇOK DEĞİL!) HİÇ BİR ŞEY BEKLEYEMİYİZ...

'SF' AÇISINDAN YAPILMASI GEREKEN: AYRINTILARI UNUTMADAN, AMAÇLARINI İSE, ÇOK AÇIK VE NET BİR EYLEM PROGRAMINDA İFADE EDİP; DEVRİMCİ HAREKE- TİN BİR BİLANÇOSUNU ÇIKARTARAK, GÜNCEL GÜNDEMİNİ VE ONUN BAĞLANDIĞI UZUN ERİMLİ AMAÇLARINI BİR KEZ DAHA SİSTEMATİZE EDEREK, SINIFLAR MÜCA- DELESİNDE YERİNİ ALMAKTIR...

4/11-) 'SF'un radikal yönelimlerinin realizesi için öne çıkan yanlar üzerine...

Bu bağlamı içinde sıralıyorum:

4/11/i-) Zaman ve sunduğu devrimci olanaklar yenilenmesi mümkün olmadığından, çok değerli- dirler... Onun içinde, zamanın ve sunduğu devrimci olanakların israf edilmemesi titizliği ile; her anı ve olanağı en iyi biçimde değerlendirmenin önemi (tekrar ediyorum!) çok büyüktür. 'SF'un bunu, her adım başında kulağına küpe etmesi gerekir.)

4/11/ii-) Zamanın devasa değeri, onun tüketilmesi ve üretilmesi içinde kullanılabilir. Bu açıdan, zamana ilişkinci istihdamda, SEÇERKEN ve KULLANIRKEN ÇOK İHTİYATLI, SERİ VE Bİ- LİNCİLİ olmak gerekir...

4/11/iii-) Ayrıca unutulmamalıdır ki, zamana ve onun sunduğu devrimci olanaklara karşı, poziti- finden egemenlik kazanabilmek, güç kapasitelerimizi ucu-ucuna ve tam istim kullanabilmekle ve de onları sınırsızca kolektivize edebilmemizle olasıdır...

4/11/iv-) Öyle ise, SEÇİM ve KULLANIM noktasında "homo sapiens/aclını kullanan in- san"lardan oluşan, devrimci bir faaliyetin kolektivizasyonunun kazanılması açısından:

4/11iv/a-) Girift ve eşitsiz gelişim yasallıklarının dinamizmini unutmadan; hedeflerin öncelikle seçimi ve (bu seçimin yaşama bağlanarak açıklanıp) somutlanabilmesinin önemi çok büyüktür.

4/11/iv/b-) Bunun için stratejik hedeften ve yaşamdan kopmamış, daima onlarla bütünlenebilerek/ bütünleyen bir eylem planının somutluğu, 'SF' açısından; vazgeçilemez bir gerekliliktir.

4/11/iv/c-) 'Bir türlü bitmeyen, tükenmeyen' tartışmalardan ve kısır döngüsünü de aşamıyan rutin- liklerden ancak; radikal bir eylem planının yüzü sokaklara dönük yaratıcılığı ile kurtulunabilir. İş'in ve eylem'in önü; onları genişletilmiş yeniden ölçeklerde üreterek açılırken; devrimci teoriyede son şekli, 'sonu gelmiyen tartışmalarla değil de, iş'in ve eylemin yeniden örgütlenmesi bazında verilebilir.

4/11/iv/d-) 'SF' tarafından yönelimlerinin ve sorumluluklarının belirlenmesi, iş'in ve eylemin SOSYAL-PRATİKTE, AYRINTILARIYLA VE ONA TARAF OLANLARLA BİRLİKTE ÖRGÜT- LENEKİLMESİ OLANAKLARININ YAKALANARAK GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE yönelik im- kanların önünü açan eylem planında mutabakat; (kuşku yoktur ki) anlaşmazlık ve farklılıkların aşıla- bilmesinde, YENİ ve BİR ÜST SENTEZLER İMKANINI DA (KAÇINILMAZ BİR BİÇİMDE) SUNAR... çok sayıdaki dağınıklıkların (EYLEMİN BİRLEŞTİRİCİLİĞİYLE!) DERLENİŞİNDE, GÜCÜNÜ YAŞAMADAN ALAN BİR EKSENİ OLUŞTURUR.

4/12-) 'SF' açısından, epikürcü bir pragmatizmden uzak durulması gereken, sosyalist bir birlikte- liğin net tanımı zorunludur...

Lakin unutulmamalıdır ki, yukarıdaki tarifi üzere ki bir kolektivitinin yaratılarak yaşama geçiril- mesi için ise; öncelikle buna taraf olan güçlerin kendisini bilmesi ve de net bir biçimde (ve birbirlerin-

den kopmama gayreti ile!) tanımlaması gerekmektedir.

'Kendini bilmek ve net bir biçimde tanımlamak'... dedim: Burada bir parantez açıp eklemeliyim; her bilmek ve tanımlamak, (SAVUNMACI MEKANİZMALARINI ÖNE ÇIKARMIS POLİTİK KONUMLANISLARDA) saltçı bir ben-merkezciliğin AÇIKLAYICILIĞINA İNANMAK VE İKNA OLMAKTIR. Bu ise, tek yanlı, yetersiz ve oldukça da 'dogmatik' bir durumdur... Ve oldukça da sakıncalıdır. ONUN İÇİN, KANIMIZCA BU TÜRDE GEREKÇE OLAN "NEDEN"LERİN YERİNE (YA DA HIÇ OLMAZSA YANINA), ANLAMLI SORULARIN "NİÇİN" VE "NASIL"LARINI DA EKLEYEBİLMEK; 'KENDİNİ BİLİP, TANIMLAMAKTA' SAKINCALILIKLARI AŞMAKTAN YANAKİLERİN MÜKELLEFIYETİDİR...

1980 Öncesinin geleneksel yapılarındaki işlerliğin bir an anımsanması dahi, 'KENDİNİ BİLMEK VE TANIMLAMAK' KONUSUNDAKİ NEGATİFLİKLERDEN, 'SF' FİİLİYATINDA NASIL DA KAÇINMAMIZ GEREKTİĞİNİN ÖNEMLİ İP UÇLARINI VERİR KANAATİNDEYİM... Burada yeri gelmişken, konuya ilişkin açtığım parantezi kapamadan bir not daha düşeyim: 'Kendimizi bilmek ve tanımlamak' yolunda "ALINAN SONUÇ, ONU SAĞLARKEN KULLANILAN ARAÇLARIN DOĞRU VE DÜRÜSTLÜĞÜNÜ KANITLAR" yollu, Epikür'cü bir pragmatizmden de, mutlaka uzak durulması gerekir...

Düşünüyorum da, verili gidişat içinde; vidaları sıkarak, diken üstündeymişcesine hazırlanmak ve her zamankinden daha da çok hazır olmak gerek... Yol uzun, varılan koordinatlarda ise; küçükte olsa seri adımlar atabilen bir yapıcılığı seçmek zorundayız.

Herşey NET VE ABARTISIZ TANIMLAMALARIMIZI İZDÜŞÜMÜ OLAN SOMUT GERÇEKLİĞİMİZLE, vermek zorunda olduğumuz siper savaşlarındaki (eylemli/organik söylemli) konumumuzun, 'kar'la bora'yla, fırtına'yla" denenmesine bağlı...

4/13-) 'SF'un bir işlevselliği de, sorunun merkezine asla kendisini koymadan, modern prens'in kazanılması kavgasının bir mevzisi olma gayreti olmalıdır...

İfade ettiğim tabloda ya da 'SF'a yönelik çözüm önerilerimde; tarafım en genel deyişi ile, radikal sol'dur. Radikal sol'un derlenip-toparlanarak, öndersizlik krizini İlyiç'in öğretisi çevreninde çözümlemesi gerektiğine inanıyorum.

Şu aşamada ise temelli ayrışmanın, tüm yetersizlikleriyle olsa da; radikal/reformist eksenlerinde tecelli edeceğini (etmekte olduğunu) düşünüyorum. Bu tür bir saflaşmanın süreç içinde, programatik kapışmalarıyla dallanıp-budaklanarak, eylemli söylemleriyle (sınıfa malolup-malolamamışlığıyla) yerli-yerine oturacağını umuyorum.

Bunun içinde, 'SF'da eylemli bir kolektif söylemin kazanılmasına yönelik tartışma ve çalışmaların; radikallerle dostluk, reformist-liberallerle de sosyal-pratiğin saflaştırıcılığı içinde, kristalize olmuş bir kopuşa bağlanması gerektiğini savunuyorum.

'SF'un realizesine yöneldiği birlik düzlemlerine, onbirinci tez'in içerilebilmesi için; bu bab'daki tüm çözüm arayışlarında ve atılan her adımda; radikallerle omuz omuza olunması gerekliliğinin altını özenle çiziyorum...

4/14-) 'SF' devrimci sentezin kazanılmasında, neden gücü ve işlevselliği oranında bir kaldıraç ya da kürsü olmasın?..

'Omuz omuzalık' dedim... O elbette ilkelerde "kıyasıya" ideolojik kavgayı atlamayan, bir devrimci kardeşliği ve kardeşleşmeyi aramanında bizatihi kendisidir... Burada ideolojik kavganın, 'bir bardak su'da, fırtınalar kopartmak' olmadığına da altını çiziyorum... Ve de devrimci teorinin kazanılmasına yönelik olarak ise; ideolojiyi siyasete götüren ve her adım başında "yasal"lık icazetçiliği ile "yasal"ların hesabını yapan; vulger/geleneksel yaşayışlar/alışkanlıklar yerle bir edilmelidir... diye düşünüyorum.

Bu bağlamıyla 'SF'un ortak bir yayın organındaki teorik ve politik-pratik eksenli tartışmaları açısından; 'yerle bir etmek' fiili: Salt teorizm ya da naklilik hastalığından muzdarip bir teorik-politika yazınsallığıyla gerçekleştirilemez. Teorik-politika yazınsallığında bize; yaşamı yakalayabilen bir somut'un ve ideolojik soyut'unun, birbirine ustaca içerilmiş ve de pratiğin önünü açarak, onu tanzim ve tasnif edebilen devrimci sentezi gereklidir.

Özetle bu formülasyonun oturmuş bağlamı içinde, 'SF' YAYINCILIĞININ VE DERGİ FAALİYETİNİN YÖNELMESİ GEREKEN: Eleştirel ve kurucu öğelerini içinde taşıyan, tarihsel bağımlı, bilimsel teorik-politik bir faaliyetin, sınıfın politik-pratik eylemliliğine yol gösterebilerek, ona açılımlar sunabilen bir kimlik kazanabilmesidir...

'Yerle bir etmek' ya da bir diğer deyişle devrimci-pratiğin önünü açan 'ideolojik terör' budur... Ve de hareketimiz iş'in daha çok başında. Kaynağa dönebilerek, onun üzerinde rönesans'ımızı yaşayabilmenin arkeolojik kazı dönemindeyiz. Ve de hala 'emeklemekteyiz'.

4/15-) 'SF'un saflaşma döneminde dikkat etmesi gerekenler...

Bunun içinde 'SF' faaliyetleri kişiliğinde; yaşanan saflaşma dönemindeki, aşılması zorunlu olan süreçleri birbirine karıştırmamız gerektiği düşüncesindeyim. Süreç'in aynı moment'inde (güçlerimizi gereksiz bir işgüzarlıkla bölerek!) birden fazla cephede döğüşemeyiz. Şimdi reformizme karşı mücadelelerin siperlerindeyiz. Onları bozguna uğratmadan, reformist blok'u ve etkinlik kapasitelerini dağıt-

madan; anti-reformist cephe içinde güçleri parçalıyarak, yeni bir kapişmaya yol açmanın radikallik adına hiç bir âlemi yoktur... LAKİN BÜ YÖNELİM HİÇ BİR KOŞUL ALTINDA TROÇKİZME VE YENİ-SOL'CULUGA DA PRIM VERİLMESİ ANLAMINA GELMEZ...

Örneğin diyebiliriz ki, Dev-Sol'da ifadesini bulan Pleben'ci bir radikallikle; TSİP ya da TB'K'P vari ki bir reformizm (ve ya farklılıklarıyla Troçkistler ve yeni-sol'cular!), 'SF' tarafından; aynı ölçeklerde ve 'SF', sanki onların bir "hakem"mişcesine aynı kefeye koyarak irdelenip, ele alınmaz...

Radikaller ateşle oynuyor. Reformistler ise itfaiyecilikle iştiğal ediyor!... Ateşle oynanmadan büyük yangınlar yakılamaz, büyük yangınlara talip ve taraf olunamaz. Ateşle (ne denli çocuksu olursa olsun!) oynayanlarla, itfaiyeciler aynı kefeye konulamaz.

Kaldı ki, reformcu/radikal ayrışmasını gündem maddemiz yapan, siyasal yaşam da karşımıza diktiği olanakları ve tehditleri ile) boşluk tanımıyor. Biz onu dolduramazsak, o bizi çok gerilerde bırakarak, kendini belkide hiç istenilmeyen biçimlerde ifade edebilecektir.

Önümüzde şimdiden hangi eksenlerde boy verebileceğine bir 'kaftan biçimiye'ceğimiz; Lakin geniş emekçi kitlelerin aktif çoğunluğunun kendilerini öz eylemlilikleriyle ifade edeceğinden kuşku duyulmaması gereken, ve de dolayısıyla köklü altüst oluşlara gebe olunan, ulus çapındaki radikal kopuş ve yığınsal çıkışlar dönemi olduğu inancındayım.

Bu durumda düşünüyorumda, artık "I will survive/ ayakta kalacağım" ısrarıyla yaşanması gereken bir ONURLU TECRİT DÖNEMİ geride kalıyor... Evet, artık yüksek sesle "we shall overcome/ Yeneceğiz!" diyebilme cür'etiyle varolmak gerekiyor. Kemmiyetteki hızlı değişimler, keyfiyete yansımak üzeredir. Değişimin ivmesi; dünyayı değiştirmek, dönüştürmek ve de bu değişim/dönüşümle bütünleşmek yanlısı olan devrimcilerce kavranılmak zorundadır. Geç kalınmaması gerekiyor... Özetle, hedefi 12'den vurabilmek için buna aday olmaktan başka hiç bir açar yoktur!

Onun içinde; zamanın kırbaçlanmasının gerektiği bu süreçte, muhtacı olduğumuz bu kırbacı kavramak, kaldırmak için, 'SF' olarak; mutlaka güç olmak gerekiyor. Bu noktada hayat gözü kapallılığı ve güçsüzlüğü asla affetmeyecektir.

4/16-) *Yüzü sokaklara dönük bir aktivizm ile, reformizm teşhir ve tecrit edilerek, mücadele içinde 'sf'un yetmezliklerinin aşılmasına yönelinmelidir....*

Tekrarlıyorum, unutmayalım: 'SF' olarak; aşılması mutlaka gereken bir yetmezliği yaşıyoruz. Yaşanan yetmezliği bize, OLDUKÇA DAR VE DİĞER RADİKAL YOĞUNLUKLARLA BÜTÜNLEŞEMEMİŞ tekilliğimiz ve bu tekilliğimizle dönemin görevlerinin üstesinden gelemememiz ve de onun altında ezilmişliğimiz dayatıyor. Bunu aşabilmenin yani yeterlilik düzeyine sıçrayabilmenin tek yolu ise; DİŞİMİZDAKİ DİĞER RADİKAL YOĞUNLUKLARLA çoğullaşabilmiş devrimci sentezlere yönelerek, hayatın içine dalmaktan geçiyor.

'Ne yapmalı?' sorusunun; 'Nereden başlayarak, nasıl devam etmeli ve neler yapılmalı?' versiyonuyla karşımıza dikildiği yaşadığımızda, çok şeyin iyi gitmediği bir sır değildir... Olanaklar ve tehlikeler aynı eş zamanlı süreçte büyürken; alternatif anlamıyla zoru ve siyaseti örgütlemesi gerekenlerin cephesinde, bir çok şey yolunda gitmiyor. Bu abartma değil. Yaşamın gerisinde kalınması tehdidi yine gündemimizin baş maddesini oluşturuyor. Biriktirme de, hazırlanma da, kurumsallaşma da ciddi bir atalet ve vurdum duymazlık sözkonusu. Yaşamın insanlara sunabileceği olanaklara, bir mirasyedi hoyratlığı ve kolaycılığıyla yaklaşıyor.

Acı ve acıklıdır. Öncasına yaşanmışlığın ardından; tarih karşımıza yine bir paradoksu dikti. Bir yandan küçümsenmemesi gereken bir birikim ve tehlikeleriyle eş zamanlı süreçte büyüyen bir olanaklar dizini... Diğer yandan ise, çok parçalı marjinal güdüklüklerimizle iç-içe geçmiş yetmezliğimizle dönemin devrimci görevlerini kucaklayamayışımız...

Evet yine ve bir kez daha "yabancı" olmadığımız bir senaryo sergilenmeye başlıyor... 80 öncesinde sanki 'beli kırılan', 'çaplı bir atomizasyonun' acılarına ve yıkımına taraf ve tanık kılınan biz değildik!...

Peltemsi bir şaşkınlığın (toplumsal meşruiyeti kazanılamamış bir yasal partiyi 'yangından mal kaçırıcısına' oluşturmaya yönelmesinde somutlanan! icazetçi reformist/kendiliğindenciliği; 'kendisinden çok emin poz'lar da, ('kıymaz-i harbiyesi' olmayan ve esamesi okunmayan bir "cevval"lıkla!) 'bu işin hesabı benden' sorulurcu bir tutum ile, 'mangalda kül bırakmıyor'!...

Bunun böyle olmasında şaşırtıcı bir şey görmüyorum: çünkü, bir çok şey bizde global ve kolaycı ele alışlarla derinleştirilip/ kavranamadı... 'DSB' çıkışındaki gibi, yüzeyselliğine takılıp kaldı... Bu noktada geçmiş hesaplaşmasından tutun da, tüm sorunlarımıza değin geniş alanda güçlü M-L' ist çözümlemelere ve toplum çapında tekrar kazanılması zorunlu olan bir meşruiyete, gereksinimiz olduğunu düşünüyorum.

'SF' adına da bu gereklilikten şüphem yok: Yaşamın çok çeşitli mevzilerinde, bizi büyük bir hırsla sarıp sarmalıyarak SARSAN (VE BİR SÜRE SONRA DA BİZ KENDİMİZE ÇEKİ DÜZEN VEREMEZSEK SAVURACAK OLAN!), ÖZNESİ HALA BELİRLENEMEMİŞ BEKLENTİLERLE İÇ-İÇE GEÇMİŞ (VE EN ÖNEMLİSİ KENDİ SOLUYLA ARASINA BİR DUVAR ÖRME YANLISI OLAN!) REFORMİST BİR ŞAŞKINLIĞIN GÜNDEMİ BELİRLEYİCİLİĞİ SÖZKONUSUDUR...

4/17-) *Reformizmin gündemi belirleyiciliği aşılmalı ve radikallerin bağımsız ortak gündemi oluş-*

turulmalıdır...

Türkiye ve (...)’da radikal bağlamı içinde varoluşun kolay olmadığı, ('SBP' girişimi varı kolaycı tarzlarının ise bir hayli ucuz oldu!) yaşanan da insanların, çevrelerin, politik yoğunlukların değiştirip/ dönüştürmekten yanaki kolektivitelerini; (EDİLGİN BEKLENTİLERİNE MARJİNAL SİĞİNİŞ- LİKLARİYLE!) KENDİ ÖZNEL 'DÜŞİSTAN'LARINDA DEĞİL de; (onlara dayatılan egemenlerin sendromuna rağmen) yaşamın içinden (hiçte kolay ve ucuz olmayan diyetini ödeyerek!) çekip- çıkartmaktan başkaca bir çözümleri olmadığını düşünüyorum... BUNUN BİRİCİK YOLU İSE, RA- DİKAL SOL'UN MÜCADELE GÜNDEMİNİ BAĞIMSIZCA OLUŞTURMASINDA GEÇMEK- TEDİR...

Geçerken belirteyim: 'Doğrular ve hakikatler için mücadele'nin düz ve otomatige bağlanmış bir çizgi üzerinde tecelli ettiği zannedilmemelidir. Onun içinde, sınıflar mücadelesinin gelişim seyrine denk düşen gidişatı içinde; eşitsiz gelişim yasallıklarınca, birşeylerin öne çıktığını ve diğerlerininse geriye itildiğini unutmamak gerek...

SINIFLAR MÜCADELESİNİN EŞİTSİZ GELİŞİM RİTMİ İÇİNDE; OLMASI GEREKENDEN YANA Kİ M-L' İST POLİTİKANIN TEMİZ ELLERE, SICAK BİR YÜREKLİLİĞE VE DE SO- ĞUK BİR BEYİNE GEREKSİNİMİ VARDIR... AYRICA DA, SINIF MÜCADELESİNE BÖYLE- SİNE BAĞLANMIŞLIĞIYLA DA, NE YAPTIĞINI ÇOK İYİ BİLEN BİR BİRLİKÇİLİĞİN REA- LİZE EDEBİLİRLİK GÜCÜNDEN ŞÜPHEŞİZ OLMAK; VE DE BU TÜR BİR YÖNELİMİN GİRİFT GÜÇLÜKLERİNİ DE KAVRAMAK GEREKİYOR.

BUNUN İÇİNDE 'SF' İNİSİYATİFİ, BİRLİĞİN KAZANILMASINA YÖNELİK OLARAK; ZORUNLU BİR ÖN-GEÇİŞ SÜRECİNE DENK DÜŞEN, İŞ'İN VE EYLEMİN ÖRGÜTLENMESİ POTASINDAKİ TARTIŞMACI BİR BİRLİKTE'liğin; sadece iyiniyetle ve temenniler düzeyinde gerçekleştirilebilir bir şey olduğunu zannetmemelidir...

Sorumlulukları ve buna denk düşen sınırları olmayan bir BİRLİKTELİK olmaz, olamaz... Bu böyle olduğu için de; ACİL GÜNDEM MADDEMİZ OLAN BİRLİK YOLUNDAKİ DEVRİMCİ BİR BİRLİKTELİĞİN KAZANILABİLMESİ İÇİN, RADİKAL SOL'A YARATICI VE MÜCADE- LECİ OPTİMAL BAKIŞ AÇISI GEREKİYOR... Yaratıcı ve mücadeleci optimal bakış açıları ise, an- cak ve ancak; politik gündeme müdahalede kaldıraç olan somut önermelerimizin çok genel ve soyut şeyler olmasından kurtarılabilmesi ile olasıdır...

4/18-) 'SF' politik gündeme müdahale ederek, devrimci bir programın kazanılmasına yönelmeli- dir...

Devrimci soyut tek başına yetmez... Onları, yaşam ve kavga içinde pratikleştirilerek; kesin kez iş- leyip, açmamız ve detaye etmemiz gerekiyor. Bu bağıntı içerisinde de, İŞ'i VE EYLEM'i ÖRGÜTLE- ME TEMELİNDEKİ BİRLİKTELİK FAALİYETİNİN; spesifik bağlamlı ve devrimci bir programın temellerinin oluşturulmasına katkıları olacak olan, BİRLİKTE TARTIŞMALARA olan gereksinimi- miz çok büyüktür.

Bilmeyen ya da inkar eden yok: Kitlelere malolmak ve kitlelere maletmek eylemi açısından, so- mutla bağıntısı içinde derli topluca detaye edilmiş programatik çalışmaların, (M-L'nist bir kuramsallık içinde sistematik bir biçimde açılmasının) önemi giderek büyümektedir.

Onun içinde bu aşamada, 'SF' GİBİ BİRLİĞE YÖNELMİŞ BİRLİKTELİKLER açısından sorun; artık, geçmiştekinden çok farklıdır ve olmalıdır da... çünkü, yine kimsenin itiraz edemeyeceği üzere; radikal sol'un tüm mevzilerinde makro-politik bir operasyonellik gücünü, ancak ve ancak BİRLİĞE BAĞLANMIŞ MÜCADELECİLİKLERİN BİRLEŞİKLİĞİ yakalanabilir. Ve de bu gücü toparlıya- rak yaratabilmek ise, eylemli bir söylemin devrimci yönelim ve perspektiflerine muhtaçtır.

Bu açıdan devrimci hareketin tüm sektörlerine, 'kıymet-i harbiyesi' olan ve sözde kalmıyan, 'dev- rimci yönelim ve perspektiflerin diyalogları gerekiyor... Bu mutlaka becerilebilmelidir. Yoksa, anım- satayım: Bu türden bir yaratıcı üretkenliğin birleşik gücünü kimse, devrimci hareketin herhangi bir sektörüne, 'altın tepsi'lerde sunmaz.. Bu kazanılacaksa, BİRLİĞE YÖNELMİŞ BİR BİRLİKTELİ- ĞİN bilek ve kılıncı hakkıyla elde edilebilecektir...

Tüm bunlardan ötürü: ÜLKEDEKİ VE SÜRGÜNDEKİ POLİTİK HAREKETİMİZİN, STRATE- JİK SAVUNMA NEKAHATİNİN, ARTIK HİÇ BİR GEREĞİ KALMIYAN ALIŞKANLIKLARIN- DAN VE UYUŞUKLUĞUNDAN (ACİLEN!) KURTULMASI GEREKİYOR... ÜLKE DE (OLA- NAKLARIYLA İÇİÇE GEÇMİŞ BİR EŞ-ZAMANLILIKTA BÜYÜYEN TEHLİKELER YÜKSELMEKTEYKEN!) STRATEJİK DENGİYE YÖNELİNMEKTEDİR. BUNU KAVRAMAK GEREKİYOR... Ateş hırsızlarının artık ve yeniden işbaşı yapmakta olduğu Türkiye; büyük yangınla- rın çıkmasına aday olan bir ülkedir. Devrimci hareket ve onun bir mevzisi olarakta 'SF'; bu ülkedeki sorunsallar manzumesine tanıktır, taraftır... Ve de elde etmesi gereken BİRLİKTELİĞİYLE DE 'SF', tanıklığının önüne, ARTIK TARAFLILIĞINI ÇIKARTABİLMELİDİR...

'SF' TARAF OLMALIDIR. TARAFLILIKTAN KORKMAMALIDIR. Unutulmamalıdır ki; "eğer tutulan yan nesnel açıdan doğru ise, o zaman nesnellik ile yan tutma arasında bir ayırım kal- maz" (B. Brecht, Met-Ti'nin özdeyişler Kitabı, s.68) /a b ç/

Evet, 'SF' M-L'ce taraf olmalıdır. Böylesine bir taraflılıkla 'tutulan yanın nesnel açıdan doğrulu-

ğundan' ikircime düşmeden, devrimci Marksizmin "toplumbilimi ilk kez bilimsel temeller üzerine oturttu"ğunu (V. İ. Lenin, Halkın Dostları Kimlerdir?, s. 18) 'es' geçmeden, bu eylem kılavuzunun radikal gerekliliklerini sonuna değin yerine getirmelidir.

4/19-) Sonuç...

"çıkın ışığa / Buluşabilenler / Sevindirebilenler / değiştirebilenler"

(B. Brecht)

Denilebilir ki, devrimci Marksist bir taraflılık temelinde ve sosyal-pratik içinde, olunabileceklerle birleşilmesi için, BİR ÖN BİRLİKTELİK potası olması gereken 'SF'da; (olabildiğince!) bir iç TESA-NÜT'ün yaratılması gerekmektedir.

Evet, radikal sosyalist hareket açısından, 'SF'da; BİRLİKTELİĞE denk düşen bir ön-geçiş süreci yaşanmalıdır. Bir belirlenme arayışına denk düşen bu süreç sonsuz ve sınırsız değildir ve olmamalıdır da. Çünkü, her belirlenme ciddi ve çaplı bir sorumluluktur. Ve de sağlıklı bir belirlenmenin yarı-çapı hiç bir zaman (anlamsız ve işlevsiz bir kolaycılığın eklektik seçiciliği ile !) RADİKAL CEPHEDEKİ AZINLIĞINA DENK DÜŞEN TROÇKİST VE YENİ-SOL'CULUKLA DAR tutulmamalıdır.

'SF'un önünde, geniş çaplı birikimi ve zenginliğiyle hayatın sunduğu olanaklar vardır. Bu olanaklara "sen, ben, bizim oğlan" mantıksızlığının (kolaycı ve basit!) "çözüm"lemeleri ile yaklaşılmamalıdır... Radikal sol, 'Okyanusta bir damla su iyidir' yandaşlarının DARLIĞI VE İŞLEVSİZLİĞİ ile ilerleyemez. Bu tür bir otarşının ikameciliği; 'SF' gibi, bir bütün olarak da radikal sol'a ve devrim davasına, yarar değil; zarar verir...

Teorik ve pratik gerçekliğine denk düşen bir kimlik tanımlamasının konumlanması ile, geleceğini de (hareketin bütünü içinde) belirleyecek olan 'SF'un önünde, 'yüz kere ölçüp, bir kere biçmesi'ni gerekli kılan bir durum vardır... 'SF', radikalle'rin ihtiyaçlarını karşıyabilmek ve onları kucaklayabilmek için, çok ihtiyatlı olmalıdır...

Yeni hatalar ya da 'emri-vaki'lerle dün reformistlerin genişliğinde 'aranan', bugünde Troçkist ve yeni-solcuların kısır 'dar'lığında aranır; ulaşılacak olan sonuç hiçte içaçıcı olmayacaktır...

ÖZETLE DENİLEBİLİR Kİ, 'SF'A GEREKEN: ANLAMSIZ VE KISIR DARLIKLARIN PÜRİTEN MARJİNALİĞİNE İTİBAR ETMEYEN, RADİKAL SOLUN LEGAL VE AÇIK PLANDA POLİTİK GÜNDEME MÜDAHALESİNDE BİR CAZİBE MERKEZİ OLMAYI AMAÇLAYAN, MAKRO POLİTİK İŞLEVSELLİĞİYLE GERÇEK VE ANLAMLI BİR BİRLİĞİN KAZANILMASINDAN YANA Kİ TÜM RADİKALLERİN BİRLİKTELİK PLATFORMU OLABİLMESİDİR...

PARİS, 08/26.04.1990

NOTLAR

● 1) 'Pekte üretken olmayan' kimi adımlar... dedim: Bu konuya ilişkin olarak, (son Bocholt toplantısında bizlere iletilen) 8 batı Avrupa kentindeki 16 toplantı çerçevesinde YBTDK girişimince düzenlenen, 'tartışma toplantılarının' dökümünü sıralayayım:

8 kentte düzenlenen .. 16 toplantıya.. toplam 1830 kişi katıldı.

2) Kuruçeşme'deki BTDK girişiminin, 'SBP' ciler ve 'DSB' eksenindeki tavır alışla 'tamam'lanması; YBTDK'nin 07. 04. 1990 tarihinde Bocholt'ta toplanan 'ikinci yuvarlak masa toplantısı'na katılan toplam 29'dan, 26'sının kaleme aldığı bir metinle onaylanmıyarak 'sunî' bulundu...

Toplantıya katılan toplam 29 kişiden Necmi Demir'in teknik ve Temel Demire ile Ziya Orkunoglu'nun siyasi nedenlerle imzalamadığı metin şöyle idi:

"TÜRKİYE BTDK TOPLANTISINA,

Değerli yoldaşlar,

Solun belli bir kesiminin ilk kez olarak sosyalizmin sorunları üzerine kapsamlı bir tartışmaya girişmiş ve hareketimizin canalcı sorunlarının uzunca bir dönem için ortak gündemimizi oluşturmuş olması, tüm eksiklerine rağmen, birlik tartışmalarını düzenleme kurulunun yarattığı büyük bir kazanımdır.

Bundan sonra, btdk; kendisini Türkiye ve (...)lı yığınların acil taleplerini temel alan bir eylem platformuna dönüştürmeyi ve programatik sorunların olgunlaştırılmasını bir görev olarak önüne koymalıdır, görüşündeyiz.

Kanımızca, bu güne kadar sürdürülen çalışmaların olumlu öğelerinin geliştirilmesi ve zaaflarının giderilmesiyle sürdürülmesi gereken bu platform birlik girişimlerinin eksenini oluşturmaya devam etmelidir.

Biz yurt dışında bu çalışmalara katılmış olan sosyalistler, bu güne kadar gerçekleştirilen tartışmaların bir ayrışmayı haklı ve gerekli kılacak olgunluğuna eriştiği kanısında değiliz. Teorik ve pratik sorunlarda yeterli bir olgunluğa ulaşmadan gerçekleştirilecek bir birlik ve saflaşma kabul etmememiz gereken bir durum olmalıdır.

Bu en genel değerlendirmelerle, bizler, birlik tartışmaları düzenleme kurulu çalışmalarının hem bir eylem, hemde bir teorik tartışma platformu olarak sorumlulukla sürdürülmesini öneriyoruz.

Çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

7.4.1990

Avrupa Birlik Tartışmaları
Düzenleme Kurulu Toplantısı

Aydın Engin / Dündar Erenler / Ergun Aydınoglu / Selçuk Eralp / Haydar Ersöz / Ahmet Kaçmaz / Veysi Sarisözen / Yalçın Cerit / İrfan Cüre / Salih Taner Serin / Mahir Sayın / Veli Cüre / Timur Baytek / Ömer Arslan / Hamit Çaylı / Turan Yılmaz / İlkay Alptekin Demir / Orhan Karaca / Demir Küçükaydın / Oya Baydar / Halil Tun-

Bu metne imza atmayanlardan, toplantıya katılanlarca 'gerekçe'lerinin öğrenilmesi istenince, metni imzalama-
mamın nedenlerini şöylece gerekçelendirdim: "Öncelikle şunu belirteyim: 'DSB', bence bir zorlamanın ürünüdür.
'Erken doğum'dur. Bu yanıyla ve içerdiği güçlerin kompozisyonuyla 'DSB'ü sağlıklı ve umutvar bulmuyorum.

'DSB' açısından "okyanusta bir damla su" ile yetinmek yanlış olan, püriten yaşamların GEREKSİZ TELA-
ŞINI pek anlamlı bulmuyorum. Bu durumun, 'acil partileşme' yanlılarına bir tepki olduğunu, tepki örgütlenmeleri-
nin ise, pek kalıcı ve tutarlı olabileceğini düşünmüyorum...

Lakin varılan noktayı da, 'DSB' fiiliyatı ile de açıklamıyorum. Ortada fiili bir durum vardır. Bu fiili durumu,
'acil partileşme' yanlıları yaratmışlardır. Kendi sollarıyla aralarına duvar çekmek yanlış olan bu güçler, artık Kuru-
çeşme den kurtulmak istemektedirler. Bu amaçla da, (Veysi Sarısözen'in biraz önceki deyişi ile!) "kuruluşunu ar-
tık istesekte önlüyemeyeceğimiz legal parti" adına; Kuruçeşme'de yaratılan EMR-i VAKİ ORTAMININ PSİKO-
LOJİK KOŞULLARINDA, DE FACTO OLARAK OLUŞAN YÜKSEK TANSİYONLU ORTAMDA VE DE
FİİLİ DURUMLA bugüne ulaşılmıştır. Ulaşılan durumdan, altını özenle çiziyorum; 'acil partileşme' yanlıları so-
rumludur...

Oya Baydar'ın anlatım gücü yüksek deyişi ile "BANA BİR KOCA LAZIM, HEMEN BU GECE LAZIM" acele-
ciliği ile, ne pahasına olursa olsun hemencecik 'parti kuruluşundan' yana olanlar, gerekli bir toplumsal meşruiyet
üzerine tek bir lâf etmiyorlar!... OYSA ÖNÜMÜZDE, POLİTİK GÜNDEME MÜDAHALE EDEREK, 1-) NE
YAPACAĞIZ; 2-) NASIL BİR YAPI İÇİNDE; 3-) NE İLE VE NASIL YAPACAĞIZ? SORULARINA BİRLİKTE YA-
NITLAR ARIYARAK, TOPLUMSAL MEŞRUIYETİ KAZANMA MÜCADELESİ VERMEMİZ GEREKEN BİR KE-
SİT VAR İKEN; GEÇMİŞTE TÖB-DER'LERİ, 'DİSK'LERİ, GENÇLİK VE KADIN ÖRGÜTLERİNİ PARTİ-
LEŞTİREN 'DARLIK ANLAYIŞI, BUGÜN YİNE ONUN DÜNKÜ SAHİPLERİNCE, TERS YÜZ EDİLİP;
DEMOKRATİK DERNEK KURARCASINA, 'PARTİLEŞMEYİ' DEVREYE SOKARAK; KENDİ SOLUYLA
ARASINA BİR DUVAR ÇEKİP, RADİKAL SOL'DAN KURTULMAYI HEDEFLEMEDİ... BU "emr-i
vaki" görülmeli ve kavranılmalıdır!

Bundan ötürü, KANIMCA; 'DSB' ile 'acil partileşme'cileri aynı kefeye koyduğu kanısında olduğum 26 imzalı
metne imza atmıyorum. Ben buradan çıkacak ise, (ve çıkabileceği kadıyla) 'acil partileşme'cileri MAHKUM
EDEN BİR METNİN kaleme alınması yanlısıyım.

'Acil parti kurma' girişimlerini, platformu zedeleyici/sabote edici bir tavır olarak niteliyorum...

Bu tür bir partileşmenin içeriği ve yönelimleri; geçmişteki legalist yanlışların acıları küllenmiş olan 'mi-
ras'ının, yine bunun 'miras'çılarınca (yeni ve ağır acılar için!) 'alevlendirilmeye' kalkışılmasıdır... Ve de mahkum
edilmelidir!.."

3-) 07. 04. 1990 Tarihli Bocholt toplantısına katılan Mahir Sayın'da, Kuruçeşme'ye aşağıdaki metni yolladı:

1- BTDK'nin hemen bir birlik üreteceği konusundaki düşünceler, onun gerçekleştirebileceklerinin yer yer en-
gellenmesine neden olmuştur. BTDK bir tartışma sürecinin geliştirilmesiydi. Solun belli bir kesiminin ilk kez ola-
rak sosyalizmin sorunları üzerine karşılıklı bir tartışmaya girmiş olması ilk kazanımdır. Varolan eksiklikler ve
yanlış adımlar bu kazanımın daha ileri boyutlara ulaşmasını fiilen engellemiştir. Bu eksikliklerin ve kazanımların
birlikte değerlendirilmesi nelerin yapılması gerektiği konusunda yol gösterici olacaktır.

2- Sosyalistler için pratik olarak devrimci bir partinin gerçekleştirilmesi bu günkü acil sorun olsa da bunun bu
kısa süreç içerisinde BTDK tarafından üretilmiş olmasını istemek, ya da olmadığı durumda, zarureti, gereklerini
gözönünde bulundurmadan gerçekleştirmeye kalkışmak, sosyalist hareketin ihtiyaç duyduğu birlik sürecini, en er-
ken tarihte kesintiye uğratmak, bölünmeyi yeni şartlarda geleceği belirleyecek bir şekilde sürdürmek anlamına ge-
lir. BTDK içinde yer almış TSİP ve TBKP ile bir kesim aydının birlikte oluşturdukları 'yasal parti kurma girişimi'
BTDK ile uyumlulaşmaya çalışmış olsa da erken bir saflaşma girişimi ve dolayısıyla da eski hastalığın devamı an-
lamına gelir.

3- BTDK içerisinde, şekillenmemiş olsa da ortaklaşmaya yetmeyecek paralelliklerin ve bir kesimin tutumuna
karşı olmanın ortaya çıkardığı DSB bulunduğu haliyle bir öneri olmaktan öteye gidemez. Öneriden öteye bir an-
lam kazanması ancak sol açısından anlamlı bir biraraya geliş temsil ettiği takdirde olanaklıdır. Anlamlı biraraya
gelişten anlaşılması gereken ise nicel ve nitel olarak varolan sosyalist hareketi bu günkü durumundan çıkarıp, onu
aşan bir safhaya ulaştırma potansiyelini taşıyor olmasıdır. Aksi takdirde bu girişimde diğeri gibi sahici olmayan bir
saflaşmaya davetiye çıkarmak ve birlik süreci ni sakatlamak anlamına gelir.

4- Zaaflarıyla birlikte belli bir sonuca ulaşmış olan BTDK bundan sonraki sürecinde devrimci sosyalist bir
programın gerçekleştirilmesine yönelik çabaları ortakça sürdürürken, kendisini yığınların acil taleplerini ele alan,
bu çerçevede bir hareketliğin benimseyen bir platform haline getirmekle birlik sorununa hem teorik hem de pratik
düzlemde gerçekçi bir yönelim sağlamış olacaktır. Bu çerçevenin gerçekleşmemesi durumunda BTDK çerçevesin-
deki birlik girişimleri, yerini yeni oluşacak ilişkilerin doğuracağı zeminin verilerine dayalı olarak oluşacak başka
girişimlere terketmek zorundadır." (Mahir Sayın'ın metni)

Mahir Sayın'ın kaleme aldığı metindeki vurgularında; şu noktalara dikkat çekmekle yetineceğim: 1-) "Devrim-
ci partinin gerçekleştirilmesinin bugünkü acil sorun" olması. 2-) "... 'yasal parti kurma girişimi' (nin) BTDK'ile
uyumlulaşmaya çalışmış ol"ması 'iddiası'! 3-) "DSB'nin bulunduğu haliyle bir öneri olmaktan öteye" gidememesi ve
"sahici olmayan bir saflaşmaya davetiye çıkartması" 4-) BTDK başarıya ulaşamazsa, yerini "yeni oluşacak ilişkile-
rin doğuracağı (...) başka girişimlere terketmek zorunda olması".

1'inci vurgunun öznesi belirsizdir. (Nasıl bir devrimci parti?). 2'inci vurgu aşırı iyimser ve 'abartılıdır'. Üçüncü
vurgu doğrudur. Dördüncü ise, güç de olsa, gerekli ve olasıdır...

Not: Tamamı 55 sayfadan oluşan bu yazı, ancak küçük puntolarla ve 20'ye yakın çizelgede yer
yokluğundan, çıkartılarak hazırlanabildi. Temel Demirel'den ve okurlardan özür diliyoruz.

SORUN BSD.

BİR BAŞTAN BİR BAŞA

üşürüz gecede
ve bir yaprak üşür dalında
bir meyve susar olgunlaşır
hüzündür akar nehir yataklarında
biri ağlar uzakta
ağlar biri
ben ağlarım
anam ağlar

şu an insanlar var belki ilmiklere gül tutmuş
suçları özgürlük sevdasında filiz
insanlar var hapis
insanlar var aç
keder bölmüş uykularını
ve ağlarım ben
ve anam ağlar

ah benim sevdiceğim
kitaplarda bulducağım
benim güzel yanardağım
akıp giden zamanın sesinde kulaklarım
tutuldum sana karanfil ışıklarında
umuttan kaledir yüreğim
umuttan kale bir baştan bir başa

Necmettin Çakır

AÇIK MEKTUP

*İlkay Alptekin-Ahmet Cengiz
Necmi Demir-Sefa Yürükel*

Sosyalist Birlik çevresinden aşağıda imzaları olan bizler, bir süredir basında çıkan, bu çevrenin Sosyalistlerin Birlik Partisi kurma girişimine katıldığı yolundaki haberler nedeniyle, aşağıdaki açık mektubu kaleme alma gereği duyduk.

SBP Girişimi TKP'nin Birlik Müzakerelerinin Bir Devamıdır

SBP girişimi, basının da desteğiyle, kendisini Kuruçeşme süreci diye anılan ve bir yıla yakın süren sol birlik tartışmalarının bir ürünü olarak lanse etmektedir. Olgular bu savı doğrular nitelikte değildir. Söz konusu girişim, TKP'nin birkaç yıldır kendisine yakın partilerle yürüttüğü birlik müzakereleri çerçevesinde anlam kazanabilir. Bu çerçevede de, ortaya çıkan ürün Sosyalist Birlik çevresinden bazı arkadaşların da katıldığı bir TBKP- TSİP birleşmesi sınırlılığını taşımaktadır.

TKP müzakereleri çerçevesi de solda bir birlik çerçevesidir. Ancak, konunun ilkesel ve programatik yönleri bir yana, Kuruçeşme diye anılan sol birlik tartışmalarıyla TKP birlik çerçevesi arasındaki temel ayrım, birincinin yirmi yıldır ilk kez bazı vetolar dışında tüm solu bir araya getirmeye çalışmasına karşılık, ikincinin solun bir geleneğinin birlik çerçevesinden ibaret olmasıdır. Kaldı ki, Kuruçeşme sürecini başlatan ilk 18 imzalı bildiri, TKP'nin parçası olduğu geleneğe kabul ettirmeye çalıştığı "programatik yenilenme"ye karşı net bir tutum alarak, bu müzakere çerçevesiyle farklılığının altını çizmeyi gerekli görmüştür. TKP'nin sol birlik tartışmaları sürecine Avrupa'da merkez olarak kağıt üzerinde, Türkiye'de de bazı yöneticileriyle sınırlı katılması ve bu süreci Kutlu'nun demeçleriyle bir "zaman kaybı" olarak değerlendirmesi, bu görüşümüzü doğrulamaktadır.

Asıl anlamlı soru, bugün SBP girişimini destekleyen arkadaşların neden bir yıla yakın bir süre sol birlik tartışmalarında yer alarak "zaman kaybettikleri" sorusudur. Kanımızca sol birlik tartışmaları genişliğiyle ve yarattığı ortam ve umutla bir geleneğin dar iç müzakeresini anlamsız kılan bir çekim merkezi olmuş, yalnızca TKP müzakerelerini değil, soldaki tüm dar birlik perspektiflerini küçültürerek, TKP girişimi dahil tüm tekkeci birlik girişimlerini zayıflatmıştır. Bugün SBP girişiminde eski dar müzakerelerine dönen arkadaşların kendilerini Kuruçeşme'nin "yasal partisi" devamı olarak lanse etme gereği duymaları da, dar grup çıkarlarını aşan gerçek birlik süreçlerinin her türlü ben-merkezci, dar gelenekçi birlik müzakeresi karşısındaki moral üstünlüğünün kanıtıdır.

Ne gariptir ki, bu arkadaşlar Kuruçeşme sol birlik sürecinin ruhunu, ona hiç de uygun olmayan bir bedene sokmaya çalışırken, Kuruçeşme sürecini başlatan bildirideki 18 imzadan bir bölümünün kendi imzaları olduğunu unutmuş görünüyorlar ve o bildiride dile gelen fikirlerde direnen arkadaşları "uzlaşmaz ilkeçiler" diye mahkum ediyorlar.

Mahkum edilsin edilmesin, ortada bir tutarsızlık vardır gerçekten, Tutarsız olan tutum.

bir yıl önce TKP'nin "programatik yenileme" atılımına karşı solla birleşmişken, şimdi solundan kurtulup TKP ile eski müzakereyi "bu örgütün kendisini SBP kurulmadan mı, yoksa kurulduktan sonra mı dağıtacağı" gülünç tartışma düzeyinde sürdürmekle yetinen tutumdur. Gelenekler yaşadığı için örgütler kolayca dağıtılabilir, asıl önemli olan programatik yaklaşımlardır. SBP girişimine katılan arkadaşlar ya bir yılda "programatik yenilenme" konusunda ikna olmuşlardır, ya da başka çekingenlikler TKP programına duyulan tepkiyi bastırmıştır.

Bugün geline yer bu arkadaşlar açısından önemli bir geri adımdır. Bu arkadaşlar bugün TKP müzakereleri çerçevesine seçeneksizliklerini ilan ederek geri dönüyorlar ve yukardan siyasetin entrika girdabına sürükleniyorlar.

Ama bugün geline yer yalnızca onlar için değil, solun bütünü açısından da bir gerilemedir. Dar geleneklerin iç müzakere düzlemine geri dönüş, bütün solun önündeki bir tehlikedir ve Kuruçeşme sürecinin ayrıntılı bir analizini gerektirmektedir.

SBP Soluna Duvar Örme Girişimidir

SBP, adındaki "birlik" sözcüğüne rağmen, esas olarak bir bölünme seçimidir. Bu adımla düzenin 80 darbesinden beri yerleştirmeye çalıştığı "meşru sol- gayrı-meşru sol" ayrımı sosyalistlerimizin bir kesimince teslim edilmekte ve solun "tehlikeli" bulunan kesimlerinden elini kurtarma endişesi ağır basmaktadır. Bu seçim öylesine nettir ki, Kutlu Türkiye'nin "ilk kez (!) iki komünistle karşılaşp, komünistlerin öcü olmadığını anladığını" söylerken ses çıkarılmamakta, 146, 168 gibi maddeler bir yana, 141 ve 142. maddeler bile bu temel sınıflandırmaya göre yorumlanmakta, yürütülen kampanya'da hapisteki yüzlerce komünist yazar ve militan unutulurken, hükümetin "reform" tasarılarında söz konusu maddelerin ilgili fıkralarını "ırk mülahazasıyla" iki katına çıkarmayı planlaması tepkisizlikle geçirilmektedir.

SBP girişiminden kimi arkadaşlar, bu girişimi 60ların TİP'ine benzetmekten haz duyorlar. Kanımızca, bileşimi, oluşum süreci ve bugüne kadar verdiği profil göz önüne alındığında, SBP girişimi olsa olsa 69'ların bölünme TİP'ine yakıştırılabilir. Bu girişim 25'lerin TKP'si, 69'ların TİP'i 80'lerin TİKP'si gibi, devrimci ve sol güçleri düzenin kıstaslarıyla "meşru" ve "gayrı-meşru" diye ikiye bölen köklü bir gelenekle bütünleşmekte ve bütün bu bölünme ve düzenin yanında mevzilenme anları arasında, düzenin gözündeki meşruiyetiyle yetinip, seçtiği bölünmeyi sola ve halka açıklama ihtiyacı duymayan "reel politikasıyla" sivrilmiştir.

Türkiye'nin İsrailleşmesi mi Umuluyor?

SBP girişiminin ilk genel toplantısı bir rastlantı sonucu ünlü zirveden 15, kararnamelerden de 3 gün sonraya programlanmıştı. Bu rastlantı, "politika-dışılık" nedeniyle sollardan yakınan SBP girişimcilerine bulunmaz bir olanak sunuyordu: basında "örtülü darbe" diye nitelenen bir politik gelişmeye karşı siyasi seferberliğe öncülük etmek, tüm basın ve ilerici kamuoyunun karşısında yeraldığı kararnamelere karşı bir kampanya örgütlemek. SBP girişimi, girişimin darlığı nedeniyle soğuk duran çevreleri bile "devrimcilik lafla yürütülmez" savıyla kazanabilecek, gerçek bir sınavla karşı karşıyaydı.

Girişimin bu sınavdan nasıl çıktığı biliniyor. Örtülü darbeye karşı kampanya örgütlemek bir yana, tüm dünya ve Türkiye ilerici kamuoyu özel yönetim bölgesindeki kitle hareketini, zirveyi ve örtülü darbeyi tartışırken, SBP girişimi TBKP yöneticilerinin başlattıkları açlık grevini manşete çıkarıyor, örgütlenen sürrealist kampanya TBKP yöneticilerinin hapisten çıkması ve TBKP'nin yasallaşmasıyla sınırlı bir af kampanyası oluyordu. SBP girişimi-

mi "politika-dışılık" eleştirdiği sola nasıl bir politika önerdiğini böylece daha ilk toplantısında somutluyordu.

SBP girişiminin bu ilk sınavda seçtiği konum, sosyalistlerimizin bir kesiminin umudunu Türkiye'nin İsrailleşmesine mi bağladığı sorusunu akla getirmektedir. İki tip yurttaşlık hakkı, FKÖ önderliğindeki Filistin soluna ayrı bir statü, İsrail soluna ve işbirlikçilere ayrı bir statü! Bu konumun tatlı düşü, sosyalistlerin büyük riskleri göze almak zorunda kalmaksızın özgürce politika yaptıkları (ve hattâ uygun ortam doğduğunda demokratlıklarını da kanıtladıkları) Avrupahlaşan bir Türkiye düşüdür. SBP girişimine omuz veren arkadaşlar bu düşün ardındaki karabasanın farkına varmayacaklar mı? Türkiye İsrail değil. Türkiye'de bu konumun ilk bedeli özel yönetim bölgesinde olup bitenler konusunda oto-sansürü kabul etmekse, bunu zirveye katılma talebi izleyecektir. Özel vali suskunlukla, oto-sansürle yetinmeyecektir. Türkiye'de özel vali milli maç taraftarları istiyor.

SBP girişiminin ilk toplantısında yayınlanan platformda ulusal sorunun payına kısa bir cümleyle "özgür tartışma ortamı" düşmüş. Yaşanan gerçeklikle ne hazin bir çelişki. Özgür tartışma alanının genç kızların bedenlerinden yükselen alevlerle kazanıldığı ve kadınlar ve çocukların parmaklarında zafer işareti objektifleri aradıkları bir ortamın ihtiyaçlarından mı söz ediliyor, yoksa bizim sıkışmış kafalarımızdan mı belli değil...

18 imzalı bildiriye imzalamış bu arkadaşlarımızla ruh halimizin bu denli ayrışmasına neyin yol açtığını düşünüyoruz. Son bir yılda neler olup bitti ki, dünyalarımız bu denli birbirinden koptu? Bu soruya tek bir cevabımız var: Doğu blokunda yaşanan sarsıntı, sosyalist dünyanın yaşadığı derin kriz Türkiye'de etkisini böyle gösterdi.

SBP Girişimi Yeni Hiçbir Şey Söylemiyor

Bu açıdan incelendiğinde SBP girişimi daha da az güven veriyor. Bu girişime katılan arkadaşların paylaştıkları tek zemin, Sovyetler Birliği dışında yitirilmiş, o ülkede de yarını belirsizleşmiş, kaypak bir zemin. Gorbaçov'un söylediklerini aşan hiçbir şey söylemiyorlar bize. Marksist ufukları Gorbaçov'la sınırlı. Sosyalist dünyadaki sarsıntı bu arkadaşlarda geçmiş konumlarını ve sorunları derinliğine gözde geçirme ve ülkemizdeki devrimci dinamiklerin özgüllüğüne dönme eğilimi yaratmak yerine, sosyalist dünyadan geri kalan kaypak zeminde spontane bir iç sarsıntıya dönüşüyor ve geliş güzel savrulmalarla kendini ifade ediyor. Bu arkadaşların dünyadaki sosyal-demokratlaşma ya da yeni liberalizme kayma ceyhanına nasıl direnecekleri belirsiz. Bizleri, işçileri, köylüleri, aydınları, gençliği hangi zemine çağırdıklarını kestirmek mümkün değil. Nitekim SBP girişimi artık geçmiş örgütsel tecrübelerin özeleştirisiyle ilgilenmediği gibi, TKP'yi de gerek geçmişini gözden geçirmeye, gerekse ani dönüşünü açıklamaya çağırıyor. Bu arkadaşlardan duyduğumuz tek endişe, ben-merkezcilik ve entrikacılık karşısında duyulan haklı ama dar ufuklu endişe. Geriye Gorbaçov'dan tercüme ettiği "yeni düşüncesiyle" TBKP kalıyor. Her tercüme fikir gibi Türkiye topraklarında anlamını yitiren bu düşünce de, eski tarzın yenilikçi bir kılıfı oluyor. "Erkeksi değil kadınsı bir politik mücadele anlayışı"ndan söz edilirken, erkek ve kadın, yerli ve yabancı egemen sınıflardan devralınmış, yukardan, satır aralı ve entrikacı bildik tarzla karşılaşıyoruz. "Yenilenme" denildiğinde, gerek TKP tarihinde, gerekse 60'dan bu yana solun tarihinde defalarca yaşanmış bir "akıllı sol" çizgi belirliyor. "Taban demokrasisi" ittihatçı geleneğin yukardan tarzına çarpıyor. Geriye, bir gelenekten arkadaşların uzun süredir aradıkları birliğe, Sosyalist Birlik Çevresinden bazı arkadaşların sözcülüğünde ulaşmalarından başka bir olumluluk kalmıyor.

Bugüne dek verdiği profille SBP girişimini desteklememiz söz konusu olamaz. Bu girişime umut bağlayan arkadaşların hatalarını fazla "zaman kaybetmeden" göreceklerini umuyoruz.

Alternatif, Solun Gerçekten Yeni, Devrimci ve Kitlese Birliğidir

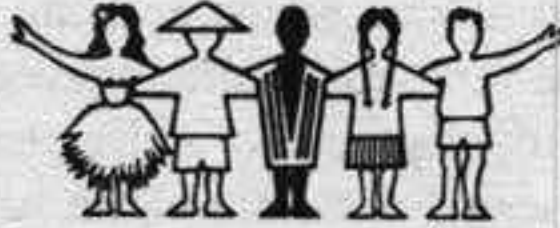
Sosyalistlerin önünde gerçekten aşılması güç engeller var. Sosyalist hareket marjinalleşmiştir. İşçi hareketinden kopuktur. Köylülükle bağları kalmamıştır. Gençliğin nabzını çoktan kaçırmıştır. Aydınlar ise yakın oldukları gelenekleri uzaktan izlemekle yetiniyorlar. Birlik çabaları yok olmuş zeminlerde geleneklerin iç birliklerini pekiştirme çabalarına dönüşme eğiliminde. Özel yönetim bölgesinde yaşanan sosyalist ve demokratik canlılık, Türk solunun zaafları nedeniyle olumlu bir etmene dönüşmemekte, sol bu yakıcı konudaki tutumunu geniş kitlelere götürme anlamında bile seferber olamamaktadır.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen, geleneklerin dar sınırları içinde birlikler çare olamaz diyoruz. SBP girişiminin alternatifi, 60'lardan bu yana biriktirdiğimiz özgül tecrübelerimize dayanarak solun gerçekten yeni, devrimci ve kitlese birliği için mücadeleye devam etmektedir.

Sosyalist ülkelerdeki açmazları ve hataları önceden görmüş bir ana gövdeye sahip solumuz. Yukardan partileşme deneylerine karşı gelişmiş ve mücadele etmek isteyen kitlelere kürsü olmayı başarmış yirmi yıllık bize özgü bir geleneğimiz var. Sosyalist demokrasi tartışmasının solda hızla içselleştirilerek yürütülmesi, geçmişteki dogmatik zaaflarımızın köksüzlüğünü kanıtladı. Örnekler arttırılabilir.

Sosyalist hareketimiz bize özgü dar gelenekçilik zaafını aştığı ölçüde, toplumumuzun başta işçi hareketi olmak üzere zengin devrimci dinamikleriyle yeniden birleşebilir ve dünyadaki bütün olumsuz koşullara rağmen sınıfsız toplumun uğrunda dönüşülmeye değer bir ütopya olduğunu gösterebilir.

Bugünkü çözümsüzlüğün alternatifi, akıntıya kapılarak değil, cereyana göğüs germe ruhuyla yaratılabilecektir.

ÖNCÜ KİTABEVİ YAYINLARI

☐ Marx - Engels	: KADIN VE MARKSİZM	9000
☐ Lenin - Stalin		
☐ Nikolay Todorov	: BULGARİSTAN TARİHİ	4000
☐ V. Kelle - M. Kovalson	: TARİHSEL MADDECİLİK MARKSİST TOPLUM KURAMININ ANA ÇİZGİLERİ	12000
☐ Bülent Tanör	: SİYASİ DÜŞÜNCE HÜRRİYETİ VE 1961 ANAYASASI	8000
☐ Dr. Serol Teber	: DOĞANIN İNSANLAŞMASI	12000
☐ Jack London	: DEMİR ÖKÇE	10000
☐ Mehmet Aydın	: IŞIĞIN KAVGASI	2600
☐ Henri Lefebvre	: MARX'IN SOSYOLOJİSİ	8000
Dağıtımını Yaptığımız	:	
☐ Talat Turhan	: BOMBA DAVASI - SAVUNMA 1	8000
☐ Talat Turhan	: BOMBA DAVASI - SAVUNMA 2	12000

Öncü Kitabevi Yayınları Babıali Cad. No:8 Cağaloğlu - İstanbul
Tlf: 526 55 13

ALINTICILIK

Bekir Reyhan

Beyninde bir özürü olmayan, okuma yazma bilen her insan, Marksizm-Leninizmi az çok öğrenebilir. Fakat O'nun özünü, canlı ruhunu kavramak, sosyal ve siyasal olaylarda olduğu gibi özel yaşantımızda da uygulamasını öğrenmek güç iştir. Kuşkusuz bir Marksist-Leninist bu bilimi her şeyden önce öğrenmelidir. Ama öğrendiklerini ezberleyerek çevresinde olup bitenlere cevap vermede formüllere bağlı kalmak adına Marksizmin, Leninizmin bir eylem kılavuzu olduğunu unutursa, olaylara açıklık getirmesi, yeni düşünceler üretmesi, çağı yakalaması hayâl olur. Aynı zamanda bu tür yaklaşımlar ne kadar iyi niyetle yapılırsa yapılsın, Marksist-Leninist kurama dogmatik olarak yaklaşmayı doğurur.

Hayat o kadar değişken ve zengindirki, onu bir kalıba sığdırmak mümkün değildir. Binlerce, onbinlerce soruna yaklaşıırken eğer bir Marksist-Leninist bu bilmin özünü değil lafzını ezberleyerek sorunlara yaklaşırsa çözüm üretmesi bir yana, sorunların karmakarışık bir hal almasına da yol açar. Çok iyi ezberciler hayatın önlerine çıkardığı sorunları iyi çözenler değildir. Bir basit olay karşısında şaşırıp kalırlar. Ezberledikleri formülleri unuttuklarını zannedip, kitapların sayfalarını bitmez tükenmez bir çaba ile çevirselerde, karşılaştıkları sorunun çözülmüş biçimini yani hazır bir reçeteyi bulamazlar.

O bakımdan hayatın önümüze çıkardığı sorunları kavramak, Marksçı-Leninci görüş açısından yaklaşmak ve çözmek bu bilmi ne kadar iyi kavradığımızın, hayata uyguladığımızın göstergesidir.

Ülkemiz sol hareketindeki örgütlenmelerin büyük bir çoğunluğu ideolojik-politik ve örgütsel düşüncelerini oluştururken Marksizmden Leninizmden kaynaklandıklarını ve bu bilimden beslendiklerini açıkça ifade etmektedirler. Bu örgütlenmelerin Marksçı-Leninci düşünceye ne kadar bağlı olup olmadıklarını anlayabilmek için onların ideolojik konulardaki tesbitlerine bakmak gerekir. Ama bu değerlendirmeyi yaparken Tek Marksist-Leninist biziz, bizden başka hiçbir örgüt Marksist değildir gibi bir darlıktan hareket edilmemelidir. Bu tesbiti yapanlar olursa Marksçı-Leninci düşünceyi kavrayamadıklarını ortaya koymuş olurlar.

İdeolojik politik tartışmalarda bu tür sekte, dar grup ruhu ile hareket edenler solîçi iktidar kavgasını tırmandırırken, yer yer kendi subjektif düşüncelerini, Marx'ın Lenin'in düşünceleriymiş gibi kadrolara ezberletip, hayatın önlerine çıkardığı bir somut durum karşısında Marksist görüş açısından uzaklaşırlar. Bu tür grupçu anlayışlar ideolojik-politik tartışmalarda Marksizmin özünü değil, lafzını bol bol yaptıkları için tartışmalar sağırklar diyaloguna, çoğu kezde Marx'tan Lenin'den yapılan alıntıların gelişi güzel kullanılmasına veya tahrif edilmesine yol açmaktadır.

Ülkemizde birleşik bir komünist partisinin oluşturulması her komünistin önünde duran bir görevdir. Hiç bir grup tek başına devrimci mücadeleye önderlik edememektedir. Birlik

sorunu acil bir görev olarak dayatmaktadır. Programları birbirine çok yakın olan örgütler vardır. Bu kadar açık gerçek karşısında Marksçı-Leninci düşünceyi bizden başka savunan yok hepsi revizyonist oportünist gibi bir anlayış, Marksizmi kavrayamamıştır, kendi grupsal varlığını izah ederken darlığa sekterliğe düşmüştür. Bu tür anlayışa sahip olanlar ideolojik politik tartışmalarda, rakiplerini "ezmek", "enterne etmek" için bol bol devrimci önderlerden alıntı alarak kendilerinin ne kadar iyi Marksist-Leninist olduklarını ispatlamaya çalışırlar. Çoğu kez bazıları alıntıları gelişi güzel kullandıkları gibi, rakiplerine bolca küfür etmeyi de bir tartışma yöntemi haline getirmişlerdir. Bu tür yöntemlerin devrimci harekete katkısı olmamakta, hattâ tabanda karşılıklı kemikleşmelere, kavgalara yol açmaktadır.

Alıntının ve alıntıcılığın kötü ve yanlış olarak yorumlanmasının mucidi, Türkiye devrimcileri de değildir. Lenin, Raboçeye Dyelo'nun Marx'ın sözlerini nasıl tahrif ettiğini şöyle açıklıyor: "...Raboçeye Dyelo'nun bir zafer havasıyla Marx'ın şu sözlerini aktarırken nasıl patavatsız olduğunu değerlendirebiliriz. "İleriye doğru atılan her adım, her gerçek ilerleme bir düzine programdan daha önemlidir" (K. Marx, Gotha ve Erfurt Pr. Eleştirisi). Teorik kargaşalık döneminde bu sözcükleri yenilemek tıpkı bir cenazede yaşlılara "gözünüz aydın demeye benzer" üstelik Marx'ın bu sözleri, içerisinde ilkelerin formülasyonundaki seçmeciliği şiddetle mahkum ettiği, Gotha Programı konusunda yazdığı mektuptan alınmıştır. Eğer birleşmek zorundaysanız diye yazıyordu parti liderlerine Marx, hareketin pratik amaçlarını karşılayacak anlaşmalara girin; ama ilkeler konusunda herhangi bir pazarlığa izin vermeyin. Teorik "ödünler" vermeyin. Marx bu düşüncede idi. Ama hâlâ aramızda onun adına teorisinin önemini küçümseme yolunu arayan kimseler var."

Marksizmin özünü değil işine geldiği için bir cümlesini alıp kendi düşüncelerini kuvvetlendirmek için kullanan Raboçeye Dyelo'nun Marx'ı onun adına nasıl tahrif ettiğini, Lenin'den aldığımız alıntıda görmek mümkün. Şimdi de dogmatizmin bir başka bilinen biçimi şablonculuğun, üretmek adına düştüğü durumu gözler önüne sermeye çalışalım. "Siyasi üst-yapının yalnız proletarya tarafından oluşturulmadığı ve diğer küçükburjuva katmanların da yer aldığı devrimler sosyalist devrim değil ancak demokratik devrim olabilirler. Buna rağmen bu devrimlerdeki diktatörlüğün hangi sınıfa ait olacağını da Dimitrov şöyle belirler: "Üçüncüsü; işçi sınıfının önderliği altında emekçilerin egemenliğini temsil eden halk demokrasisi rejimi deneylerinin gösterdiği gibi belirli bir tarihi durum içinde, kapitalist unsurları ortadan kaldırmak ve sosyalist ekonomiyi kurmak için, proletarya diktatörlüğünün işlemlerini başarıyla uygulayabilir ve uygulamalıdır." (age. s. 273) Kolayca anlaşılacağı gibi "halk demokrasili" devletlerde son tahlilde proletarya diktatörlüğünü uygulamaktan başka bir şey yapmayacaklardır. Yani halk demokrasili devletlerde son tahlilde birer proletarya diktatoryasını uygulayan devletlerden başka bir şey değildir. Ama buna rağmen bu devrimler birer sosyalist devrim değil, demokratik devrimlerdir. (Demokratik Devrimde iki ayrı sınıfsal iktidar s. 96-97)

Ş. Doğan'ın, Dimitrov'dan aldığı bu alıntıyı isterseniz on kez okuyun yazarla aynı sonuçlara ulaşabilmeniz imkanı yoktur. Devrim stratejisine destek için Dimitrov'dan bu alıntıyı alan Ş. Doğan, Dimitrov'un düşüncelerini karikatürize etmiştir.

Kolayca anlaşılır diye başlayıp, kolayca anlaşılan Dimitrov'un tesbitlerini anlaşılmaz hale getirmiştir. Dimitrov, sovyetler şeklinde ortaya çıkan proletarya diktatörlüğünün bilinen bu biçimi dışında, tarihsel gelişimin proletarya diktatörlüğünün halk demokrasisi rejimi, yani halk iktidarını ortaya çıkardığını, bununda proletarya diktatörlüğünün bir başka biçimi olduğunu belirtmiştir. Ş. Doğan ise "kolayca" anlayarak, halk iktidarı proletarya diktatörlüğü, ama devrim buna rağmen sosyalist değil demokratiktir, Diyor. Dimitrov halk demokrasili rejimin kapitalist unsurları ortadan kaldırmak ve sosyalist ekonomiyi kurmak görevine

işaret ediyor. Yazar ise bu iktidar proletarya diktatörlüğünün görevlerini uyguladasa, sosyalizmi kurma görevini de üstlense, tüm bunlara rağmen sosyalist devrim değil demokratik devrimdir diyor.

Alıntılar bir düşünce sistematüğinden soyutlanarak kendi düşüncelerine kaynaklık etsin diye, gelişi güzel kullanıldığı zaman kişiyi gülünç duruma düşürür. Ve bu tür yöntemler ideolojik-politik konularda hatalı tesbitleri doğurur. Bugüne dek yayınlanan çeşitli dergilerde bu tür yaklaşımlara rastlanmaktadır. Bazı yazarlar bu tür yöntemlerde ısrarla direnmektedirler. Yazılarında şu planı her zaman görmek mümkün olabiliyor. Kısa bir giriş sonra Lenin'den bir alıntı arkasından. Görüldüğü gibi Lenin oportünist... gereken cevabı vermiştir ve aynı kurgu devam ediyor. Tabi birde okkalı küfür. Ama bu tür yazılar ne yazanını nede okuyup ezberleyenini daha fazla Marksist-Leninist yapmadı, yapmazda.

Bu yazarların, tartıştıkları insanlara karşı ağızlarına ne gelirse sayıp döktükleride bir gerçek. Hattâ örgütler için, büyük bir sorumsuzlukla en ağır sözleri söyledikleride bir gerçek. Bu tür yazılar örgüt taraftarlarını memnun etsede, devrimci harekete kötü bir geleneği yerleştiriyor. Belli bir dönem sonra bu tür yazıları yazanlardan bazıları, o yazılarını tekzip edercesine bu kezde tam zıttı düşünceleri rahatlıkla hesabını vermeden yazabiliyorlar. Küfür yanlıları bazı yazarlar bu düşüncelerimize karşı çıkacaklardır. Lenin'in tartışmalarından örnekler vermeye çalışacaklardır. Ama Lenin önce küfür ettiğine sonra övgü dolu satırlar armağan etmemiştir. Bu, överken de Marksist, Övdüğüne söverkende Marksist olan yazarlar bu yöntemlerinde dirensinler; bizde sabırla onların bu hatalı yöntemlerini gözler önüne sermeye devam edeceğiz.

Ş. Doğan'ın, TİP'le tartışmasından alıntılarla bu sorunu örneklemeye çalışalım. "Yasallığı ve burjuva parlamenterizmini putlaştıran TİP'in bu oportünist marifetini de, "bilimsel doğru" olarak yutturmak istemesi, *TİP'in işçi sınıfı düşmanlığını tamamen isbat etmektedir.*" (D. Dev. İki ayrı sınıfsal iktidar s. 42) (abç)

"*TİP'in milliyetçi şoven yüzünün açığa çıkarılması için daha fazla uğraşmaya gerek yok..*" (agy s. 46. abç)

"TİP her iki devrimi birbirine katmakla oportünist mayasını isbatladığı gibi demokratik devrim görevini unutarak sosyalist devrim şiarını atmakla *gericilik yüzünü açığa vurmaktadır.*" (agy s. 50. abç)

"*TİP programıda böylesi bir bataklık misali hangi görüşü, neyi savunduğu belli değil...*" (agy s. 52. abç)

"Faşizmin geçidi" TİP ve TKP gibi *gübre yığınlarıyla* tutulamaz.. (agy s. 53. abç)

Ş. Doğan'ın "Demokratik Devrimde iki ayrı sınıfsal iktidar" adlı 1979 yılında yayınlanan kitabından aldığımız bu alıntılar TİP ve TKP program eleştirisinde geçiyor. Kuşkusuz, Ş. Doğan TİP ve TKP programlarını kendi düşüncesine göre eleştiriyor. Eleştirilerine katılıp katılmamak ayrı bir sorun ama kullandığı dil aynen yukarıda aldığımız gibi. Bunları yan yana yazalım. TİP için, Milliyetçi, şoven, oportünist, gericici, gübre yığınları, işçi düşmanı, programı için ise bataklık deyimini kullanıyor.

TİP, böyle midir, değil midir biz buna cevap vermeyide Ş. Doğana bırakalım. Bakalım 1979 da böyle değerlendirdiği TİP'i, "TBKP program tasarısının eleştirisinde" nasıl değerlendiriyor.

"Taslağın bütünlüğünde ve özde, herşeyden önce TİP'in devrimci geleneğinin hemen tümü taslaktan uzak tutulmuştur.

Birincisi: TİP sadece "Amerikan emperyalizmine karşı" değil bir bütün olarak emperyalizme karşı yani hem Amerikan emperyalizmine hemde batı Avrupa emperyalizmine karşı mücadele sürdürmüştür. O halde sadece Amerikan emperyalizmine karşı bir değer taşıması-

yor.

İkincisi: TİP tekelliliğe karşı da önemli bir mücadele yürütmüştür. Aslında sadece tekelere karşı değil, eskiden doğrudan sosyalizme geçişi savunduğu için kapitalizme karşıda mücadele sürdürmüş, ve bu konuda önemli bir birikime sahip olmuştur.

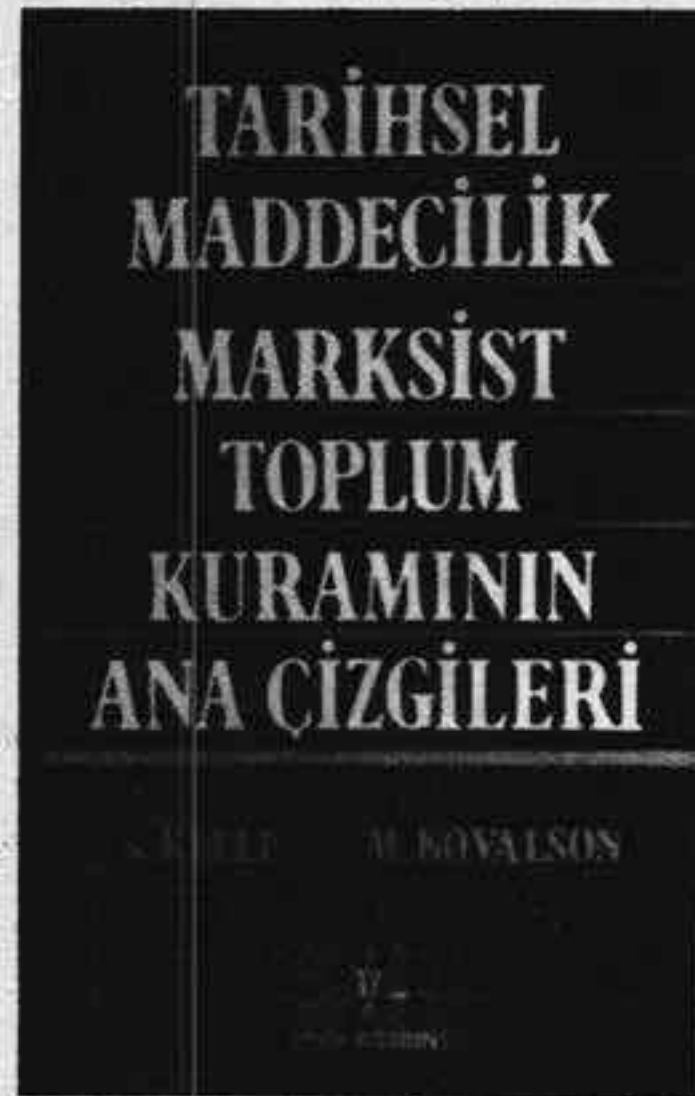
Üçüncüsü: TİP faşizme karşı da mücadele yürütmüştür. Onlarca üyesi faşizm tarafından katledilmiştir. Bunun için TİP'in anti-faşist mücadele değerleri vardır.

Dördüncüsü: TİP legal olarak kurulmuş bir işçi partisi olması nedeniyle, belli yönleriyle yanlış ve çarpıkta olsa işçi sınıfına sosyalizm bilincini iletmiştir, işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin bütünleşmesine katkıda bulunmuş, bu katkısıyla işçi sınıfının "Kendisi için sınıf olma" sürecine ivme katmıştır. (TBKP Program tasarısının eleştirisi s. 7)

Bravo Ş. Doğan'a. TİP'i Nihat Sargın'dan daha içtenlikli olarak savunmuş. (!) Ama insan ne söyleyeceğini şaşıyor. Aynı dönemleri nasıl bu kadar farklı olarak değerlendirebiliyor. Her iki tesbit arasında uçurum var. "İşçi sınıfı düşmanı"ndan, "işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin bütünleşmesine katkıda bulunmuş" tesbitine hiç bir hesabı, özeleştirisini verilmeyen bir geçiş. Onun tabiriyle "evrimleşme". Bu tesbitlerin tabanda yaratacağı etkiyi, bununla birlikte TİP'le, Emegin Birliği kadrolarının 1979 yılında birbirlerine yaklaşımlarını değerlendirirsek, insanın tüyleri ürperiyor.

Sorumsuzca söylenen sözler, fraksiyonculuğun gözleri ne kadar kör ettiğini ortaya çıkarıyor. Bu tür yöntemler terk edilmelidir. Sağa sola saldırma, küfür etme, komünist bir tavır değildir. Bu yöntemleri benimseyenler devrimci harekette yarattıkları tahribatın hesabını vermelidirler.

5 Temmuz 1990

OKUR ELEŞTİRİLERİNE CEVAP

SORUN BSD'mize duyulan ilgi; yoğun mektup trafiği, haber ve yazı akışının hızlanması, kurulan diyaloglarla somutlaşarak gelişiyor. Okur eleştirilerine ayrıca büyük önem veriyoruz.

Bu olguya elbette seviniyoruz. Ortaya çıkan durumu kendi içimizde de doğru olarak değerlendirmeye çalışıyoruz. Ayrıca, SORUN BSD Çalışanları olarak bu ilgi karşısında olumlu ya da olumsuzlukları ayıklamaya çalışıyoruz. Dergimizle tanışmak isteyenleri biz de tanımak istiyoruz.

Sosyalist ülkelerdeki (Sovyetler Birliği, Çin, Halk Demokrasileri) son gelişmelerle ülkedeki altüst oluşlar, sosyalizm diye söze başlayanların kimliğini, amacını değerlendirmemizi ve de sınavlardan geçirmemizi gerektiriyor.

Günümüzde devrimci ve sosyalist olmak artık ucuz değildir. Geçmişte de ucuz değildi; fakat kimi incelikleri yeterince gözetemediğimiz için yöresel, ulusal ve evrensel ölçekte büyük hatalar, yanlışlıklar yapıldı; Yaptık.

Ülkemizde sosyalizm adına büyük ihanetler yapıldı. Hareketimiz adına daha çok sağ teslimiyetçi oportünizmin işbaşı yaptığını-yaptırıldığını gördük. Örgütler dağıtıldı, kadrolar kırıldı, birikim yağmalanmak istendi. Günümüzdeki sorunların çözümündeki güçsüzlüğümüz biraz da buradan kaynaklanıyor.

Kapitalist-emperyalizmin saldırısı karşısında ciddi kadrolar, Bilimsel Sosyalizme, onun kazanımlarına tutarlılıkla sahip çıkıyor. Cezaevinde idam ve müebbetten tutsak insanlarımız, yurtdışına savrulan kararlı birimler ve ülkede Hareketi omuzlamaya aday kadrolar, en nihayet otan, çöpten farksız teori, örgüt ve kadroların ardından gitmiyor. Niçin gitsin?

İşçi sınıfı ve emekçi halklarımız, kurulan örgütlerin ve Sosyalist Dergilerin arkasından da gitmiyor. Sosyalizme büyük ölçüde kulak kabartan, duyarlılık gösteren, kurtuluşun işaretlerini sezinleyen emekçilerin güven duyduğu örgütlere sahip değiliz. Kütleleri seferber ederek, gerekli güven ve morali verecek İSP'ni ise henüz üretemiyoruz. İSP'nin oluşturulmasını hayati ve acil bir sorun olarak kavrayan kadrolar, bazı şartların oluşmasına rağmen, davranamıyor. Hareketimiz, maddi şartların olgunlaşmasına rağmen, manevi şartların yaratılmasını yeterince başaramıyor. Bir öndersizlik krizi yaşanıyor.

SORUN BSD'mize tümüyle destek vermese de, bu kürsüden ortaklaşa çalınmak istenen birlik mayasının ne demek olduğunu anlayanların hızla çoğaldığını görüyoruz. Dergimize duyulan ilgiyi, BİRLİK ve PARTİLEŞME SORUNU üzerinde yakalamaya çalıştığımız gerçekçi, bağımsız ve doğru halkaya borçluyuz.

SORUN BSD (tekrarından sıkılarak söz ediyoruz), asla bir örgüt ya da parti organı değildir. Bu türden bir çağrışımın saçmalık olduğunun bilincindedir. Hele "parti" iddialarının bu denli ayağa düştüğü bir ortamda, SORUN BSD Çalışanlarının kimilerinin işleyegeldiği

hatayı işlemeyeceği, izlediği yayın politikasından da kolaylıkla anlaşılmaktadır. Durum çok açık iken, bize bu yolda çok eleştiri geliyor. SORUN BSD'nin açılan kanallara düşmeyeceği bilinmekte-görülmektedir. Evet, bizler, BİRLİKTE Dergi ve Kitap üretiyoruz. BİRLİKTE, Dağıtım yapıyoruz. Ama bu faaliyetleri BİRLİKTE yapıyoruz. Evet, ayrıca, BİRLİKTE kit- le çalışması da yapıyoruz; geleneğimize sahipleniyoruz. Hareketimizin bu türden bir yöneli- şe ihtiyacı olduğu saptaması nedeniyle, bu türden bir çalışma yürütülmesinin doğruluğuna inanıyoruz. Özcesi: Sosyalist dergiler neleri yapıyorsa, bizde aynı şeyleri yapıyoruz.

SORUN BSD Çalışanları, İSP'nin oluşturulmasının kavgasını veriyor. Dergimizde ya- zan arkadaşlarımızın tamamı, özgür ve bağımsız kimlikleriyle bu mücadeleye zenginlikleri- ni-çeşitliliklerini katıyorlar. SORUN BSD Çalışanları PARTİ'mizi arıyor. O'nu, BİRLİKTE bulacağız. Nasıl bulacağız? Sosyal pratikte, BİRLİKTE faaliyet göstererek. İş ve üretim içinde birbirimizi sınavarak...

SORUN BSD, işçi sınıfı ile Kürt Halkını "kurtarmak" iddiasıyla kurulan örgütleri, onla- rın programlarını, sosyal pratikteki "vukuat"ını görüyor; anlamaya çalışıyor. Her örgüt ya- pısında, her sosyalist dergi çevresinde kimi devrimci aktivitelerin varolduğunu biliyor ve sezinliyoruz. Bu aktivitelerin tamamına sahipleniyoruz. Fakat bu türden örgütlenmeleri asla eksikliğini duyduğumuz, uğruna hayatımızı yoğa saydığımız bir İSP yerine de koyamayız. Koyamayacağız!

SORUN BSD'mizin dinamizmi, işlevselliği ve geniş kadrolarca özenle okunması bun- dandır. SORUN BSD'miz aracıyla BİRLİKTE yürüdüğümüz arkadaşlarımızla yarın neleri yapacağımızı, enerjimizi nereye akıtacağımızı gene BİRLİKTE kararlaştıracacağız. Hakiki birlikçiler böyle davranır diye düşünüyor ve proleter demokrat tavrımızı sürdürüyoruz.

Dergimizdeki imza zenginliğinin giderek artması, beraberinde kimi sorunları da getiri- yor; bu sorunların iş içinde çözümlenmesinden korkmuyoruz. Her yeni imza, kendi siyasi- kültür geleneği ve zenginliği ile BİRLİK harcının mayalanmasına (meşrebince) katkı geti- rirken, ilkeli birlikteliğin omurgasının örülmesi ihtiyacını da hissettirmektedir. BİRLİK SO- RUNU'nu bilince çıkaran kadrolar, buna zorunludur. Bu ilkesellik ve zorunluluk üretimde biçimlenecektir. Hepimiz bunu biliyoruz.

Bu nedenle olacak ki, dar grup hezeyanlarıyla, hâlâ kendi amentüsünü okuyanlarla, aşınmış ve aşılmış "örgüt" ve "kadro"larıyla, SORUN BSD'mizi kuşatmak niyetini güdü- yorlar; varsın gütsünler. Umurumuzda değil. Biz işimize bakıyoruz. SORUN BSD Çalışan- ları olarak, asla yakınmıyoruz. Yalnızca bu niyetlerin tamamını "politik açığa vurma" göre- vimizle aşmak ve kazanmak istiyoruz. Hareketimizi örgütsel güvenceye kavuşturmak, zengin deney birikimimizi aktarmak istiyoruz.

SORUN BSD'miz ülkede varolan ciddi kadroların ilgisini çekmişse, bu, bizim değil Ha- reketimizin bir kazanımıdır. Çeşitli vesilelerle açıkladık: SORUN BSD'mizin eksikliği, ha- yatın içinde, üretim birimlerinde çalışarak, emek sevgisi ile aşılabacaktır. İdeal ve çok mü- kemmel bir yayın organını üretme şansı, ancak ve ancak, İSP'nin oluşturulması sürecinde ve onun disiplin anlayışının gerçekleşebileceği bir ortamda, Bilim Kurulları ve Enstitü'lerin yerini almasıyla mümkündür. SORUN BSD, İSP'ne giden yolda çeşitli kanallardan yalnızca birisidir. İSP'nin oluşturulması mücadelesinde kullanılan araç, gereç, yol ve yöntemler ha- yatın içinde sınanıyor; daha da sınanacak...

SORUN BSD'miz, 1. sayısından bu yana, üretilen ilkelerin uzantısında kendi içinde tu- tarlı ve dengeli olmaya özen gösterdi. Kendi başına (disiplinsiz) bir "manifesto" kaleme al- madı. Ama ona basamak oluşturacak malzemeyi öre öre bugüne geldi.

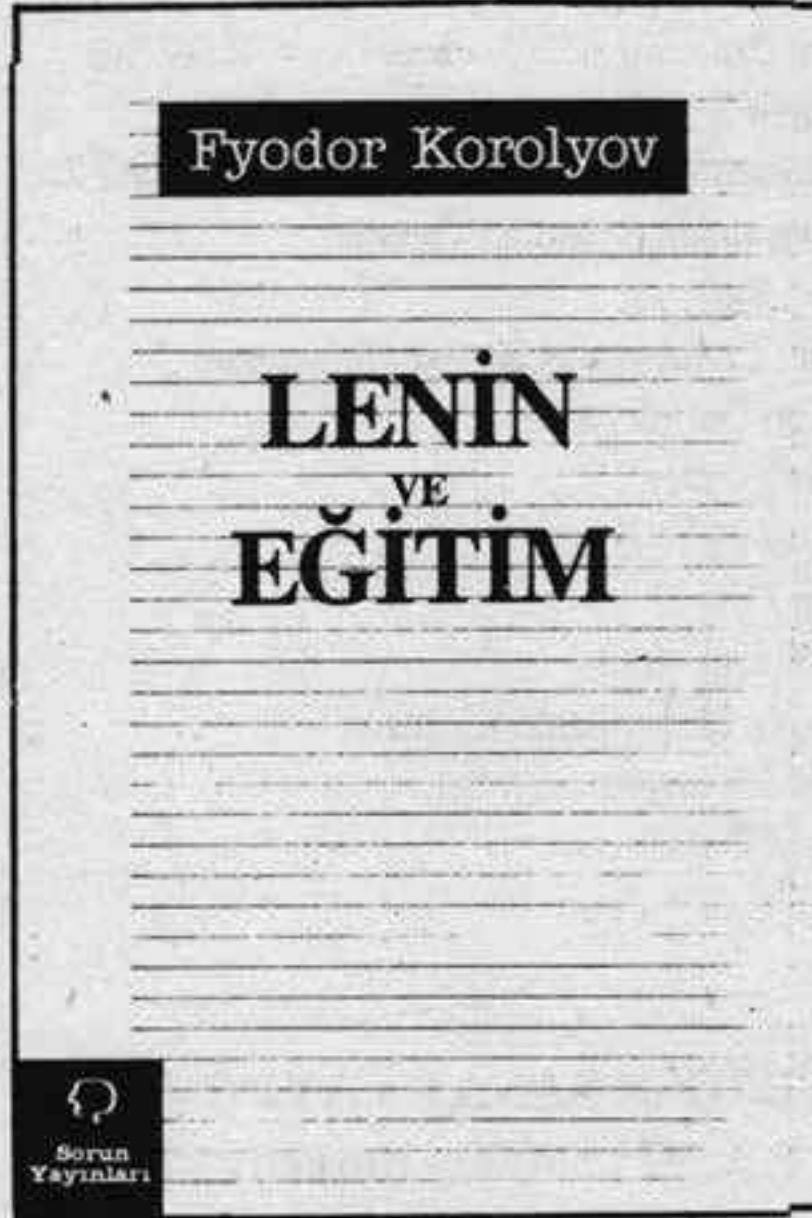
Dergimize, sözlü ve yazılı çok eleştiri geliyor: "Türkiyenin yapısı", "Ulusal Sorun", "KUK", "Kadın Sorunu", "Gençlik Sorunu" vb. üzerine özgün yazılar yazılmalı...

SORUN BSD'mizde yazılanları yeterli saymıyoruz; bununla yetinmiyoruz. Yakın gelecekte, kendi yönelişimizle konu üzerinde bazı yazılar yayımlanacaktır.

Dergi üretimi, uzmanlaşmayı, ciddi kadrolaşmayı, disiplinli olmayı; somut tezlerin yayımlanması ise asgari kurumlaşmayı gerektiriyor. Bir Derginin kendi kimliğini bulması, dergi ve okur diyalogu ile hayatın içinde biçimleniyor, sınanıyor. Hepimiz karşılıklı olarak etkileniyoruz. Marksist netliğe kavuşmak, açık ideolojik hesaplaşmak, bilimsel inceleme yapmak, program üretimine esas oluşturacak çalışmalar yapmak, tutulan hattı pekiştirmekle, bu zeminde yükselecektir.

Dergimizde imzasını gördüğünüz bütün arkadaşlar (bir-iki istisnasıyla), üretimde çalışmaktadır. Onları bulunduğu yerden alıp birer profesyonel gibi istihdam etmek gerekiyor. Finansman-Kadro yaratma sürecinde, eksikliğini hissettiğimiz konular üzerine yetkin çalışmalar yapacağımızı, bu sorunun ırağında olmadığımızı herkes biliyor. Bu sorunu bir kez daha vurgulayarak belgelemeyi uygun buluyoruz...

SORUN BSD

GERÇEK SANAT YAYINLARI

- Hasan İzzettin Dinamo** • Anadolu'da Bir Yunan Askeri / Roman • Nazım'dan Meltemler / Şiir • Tu-yuğlar / Şiir
- Zihni T. Anadol** • Ağlama Duvarı / Şiir
- Müştak Erenus** • Sermaye Destanı / Şiir Desenler: Turhan Selçuk
- Abdullah Rıza Ergüven** • Anamız Ağlamış Bizim / Şiir • Yarınları Beklerken / Roman • Evrenbilim ve Tanrı Kavramı / İnceleme • Milyonlar Kalkacak Ayağa / Şiir • Evren ve Yaratı / İnceleme • Sonsuz Değişim/Anı, Roman • V. Mayakovski-Ben / Çeviri, inceleme
- İsmet Kemal Karadayı** • Çağımız ve Özgürlüklerimiz / İnceleme • Ve İyi Günler Hepinize / Öyküler • Dipnotlu Şiirler / Şiir
- Ömer Nida** • İşçi Tiyatrosuna Doğru / Deneme • Yarın Biz Konuşacağız (İşçi Partisi Tarihi ve Anılar)
- Gülen Aktaş-Afşar Timuçin-Aydın Hatipoğlu-Eray Canberk** • A. Kadir / Anı, seçki
- Kemal Bayram** • Mihrican / Şiir
- Güngör Gençay** • Vurgunsuz Sabahlara Uyanmak/Şiir • Barut Yüklü Yıldızlar / Şiir • Annem beni Ye-tiştirdi / Şiir • Suçüstü / Efsane Yorumları
- Tamer Abuşoğlu** • Çiçeğe Durdu Yedi İklimi Taşıyan Tohum / Şiir • Yorgun ve Yalnız / Şiir
- Cafer Yıldırım** • Türküler Kimin İçin/Şiir
- Füruzan Toprak** • Balonlar / Öyküler
- Dr. Tülin Tarakçıoğlu** • Moskova Dünya Kadınlar Kongresi
- Ruşen Hakkı** • Canevimden / Şiir • Kentin Konukları / Öyküler
- Tacim Çiçek** • Tırpandır Ellerimiz Acıya / Öyküler
- Murat Tuncel** • Beyoğlu Çılgınlıkları / Öyküler
- Haydar Eroğlu** • Ağlar mısın, Güler misin / Şiir • Selam Olsun / Şiir
- İbrahim Eroğlu** • Sevgimi Siper Yaptım Gül Kıyımlarına / Şiir
- Kamil Aydemir** • Yangın Yürekli / Şiir • Dünyaya Ekilen Canlar / Şiir
- Ahmet Sefa** • Oğlumun Güncesinden Öyküler / Öyküler
- Süleyman Şahin Tar** • Onlar / Şiir
- Hikmet Kıvılcımlı** • Edebiyatı Cedidenin Felsefesi / İnceleme
- Ulus Fatih Demirci** • Hector'un Ölümü / Şiir
- Adem Eryürük** • Dört Adım/Öyküler
- Bedrettin Aykın** • Yaralı İlk yaz / Şiir
- Birdal Özunan** • İnsanım Ben / Şiir
- Şakir Bilgin** • Devrimden Konuşuyorduk
- Maksim Gorki** • Küçük Burjuva İdeolojisinin Eleştirisi
- Yılmaz Yeşildağ** • Öksüz Ülkenin Söylencesi / Şiir
- Zeynep Aliye** • Yaşamak Masal Değil

GERÇEK SANAT YAYINLARI

P.K. 935 80020 / Karaköy / İst.

Tel: 143 45 33

Sorun Yayınları

❑ V.İ. Dobrenkov	: ERİCH FROMM'UN VE YENİ FREUDCULUĞUN ELEŞTİRİSİ	4600
❑ Sırrı Öztürk	: İLERİCİ YAYINCILIĞIMIZIN SORUMLULUĞU	4500
❑ Tuncer Tuğcu	: FELSEFE TARİHİ İlk Çağ. I. Cilt	4600
❑ Sırrı Öztürk	: PARTİLEŞME SORUNU I Demokrasi Mücadelesi, Sendikal Siyasal Birlik	5500
❑ V. Suhomlinski	: EĞİTİM ÜZERİNE	8000
❑ Harry K. Wells	: EMPERYALİZMİN FELSEFESİ PRAGMATİZM	9000
❑ Sırrı Öztürk	: PARTİLEŞME SORUNU II İSP'nin Oluşturulması, M.A. Aybar ve U. Mumcu'nun Sosyalizm Anlayışlarının Eleştirisi, Okur Eleştirileri, Sorular ve Cevaplar	7000
❑ Vadim Zagladin	: ULUSLARARASI GENEL GÜVENLİK	2600
❑ Anton Makarenko	: ÇOCUK EĞİTİMİ	6000
❑ Mihail Gorbaçov	: SB'K'P MK 27. KONGRE SİYASAL RAPORU	5000
❑ Boris Krasulin	: SİLAHSIZLANMA VE SOSYALİZM	4000
❑ Temel Demirer	: TB'K'P PROGRAM TASLAĞININ ELEŞTİREL ANALİZİ YA DA LIBERAL TÖVBEKARLIĞIN OTOPSİSİ	2600
❑ Sırrı Öztürk	: PARTİLEŞME SORUNU III 15-16 Haziran'dan 12 Mart'a Parti Arayışı, Proleter Devrimci Kurultay Yönelişi, Günümüzdeki Durum, İSP'nin Oluşturulması; Pratik Bir Öneri	4500
❑ Fyodor Korolyov	: LENİN VE EĞİTİM (Beraat Etti)	12000
❑ Talat Turhan	: DORUK OPERASYONU	5000
❑ M. İ. Kalinin	: DEVRİMCİ EĞİTİM DEVRİMCİ AHLAK	6400
❑ P. P. Bolonski	: İŞOKULU Eğitim Sorunlarının Çözüm Yöntemi Olarak Marksizm	4000
❑ Henri Krasucki	: SENDİKALAR VE SINIF SAVAŞIMI	2600
❑ Sırrı Öztürk	: İŞÇİ SINIFI, SENDİKALAR VE 15-16 HAZİRAN Olaylar-Nedenleri-Davalar-Belgeler-Anılar- Yorumlar	22000
❑ Sırrı Öztürk	: OPORTÜNİZM YARGILANIYOR	5500
❑ Georgi Dimitrov	: İŞÇİ SINIFI HAREKETİ ÜZERİNE	6000
❑ S. S. Lototski	: SOVYET ORDUSU Sovyet Savaş Tarihi-Askerlik Bilimi-Doktrini- Sanatı-Stratejisi	12000
❑ Başkanlığında Bilim Kurulu		
❑ Victor Neznanov	: TARİHİN MANTIĞI (Beraat Etti) Sosyalizme Geçişin Kaçınılmazlığı ve Geçiş Döneminin Temel Özellikleri Üzerine	2600
❑ Oleg İvanov	: SOVYET-ÇİN İLİŞKİLERİ Altmışlarda Neler Oldu?	2000
❑ Clara Zetkin	: LENİN'İN BÜTÜN DÜNYA KADINLARINA VASİYETLERİ (Beraat Etti)	2600
❑ S. İ. Popov	: SOSYALİZM VE HÜMANİZM	7000
❑ Nina Andonova	: YEDİ KURŞUNUN ÖLDÜREMEDİĞİ DEV	5000
❑ SORUN BİRLİKTE SOSYALİST DERGİ ESKİ SAYILARI		3000